

www.e-rara.ch

Philosophiae chymicae IV vetustissima scripta

Ibn-Umail, Muḥammad

Francofurti, 1605

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-7153>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

PHILOSOPHIAE
CHYMICAE

IV. VETVSTIS-
SIMA SCRIP-
PTA,

- I. SENIORIS ZADITH F. HAMP-
LIS *Tabula Chymica.*
- II. INNOMINATI PHILOSOPHI *Exposi-
tio tabula Chymica.*
- III. HERMETIS TRISMEGISTI *Liber de
Compositione.*
- IV. ANONYMI VETERIS PHILOSO-
PHI *Consilium coniugii, seu de Massa Solis &
Luna Libri tres.*

● OMNIA EX ARABICO SERMO-
ne Latina facta, & nunc primum in lu-
cem producta.

M. D

C. V.

FRANCOFVRTI,

Excudebat Ioannes Saut: Sumptibus Ioan. Berneri.

EDITOR AD LE-
CTOREM.

*Quid Soles, Luna signent, pictaeque tabellae,
Quid venerandi etiam, proflua barba, Senis.
Turba quid aëtherum, volucrum quid turba volantium,
Antra quid, armati quid pedes usque volent.
Miraris? Veterum sunt haec monumenta Sophorum.
Omnia consignans, iste Libellus habet.*

SENIORIS
ANTIQUIS-
SIMI PHILO-
SOPHI, TABV-
la Chymica.

DIXIT SENIOR ZADITH

Filius Hamuel.

IN TRA V I ego & Oboel
chatissima Barba, in do-
mum quandam subterra-
neam, & postea intui ego &
Elhasam vniuersos carce-
res Ioseph ignitos, & vidi in recto imagi-
nes decem aquilarum pictas, habentes alas
expansas, ac si volarent, pedes vero exten-
tos & apertos, & in pede vniuscuiusque
a uile, similitudo arcus ampli, quam so-
lent ferre sagittarii. Et in pariete domus
à dextris & à sinistris intrantis, imagines
hominum, stantium, prout possent esse
perfectiores, & pulchriores, induti diuer-

sis vestimentis & coloribus, habentes manus
 extensas, ad interiorem thalamum
 imminentes ad quandam statuam seden-
 tem intus in domo, in latere iuxta parietem
 thalami interioris, à sinistris intrantis
 thalamum, contra faciem suam. Et sedebat
 sub cathedram simili cathedræ Medicorum,
 extractam à statua illa, & habebat in
 gremio suo super brachiis suis, & in
 manibus extentis super genua sua, tabulam
 marmoream extractam ab ea, cuius
 longitudo brachii vnus, & latitudo vnus
 palmæ, & digiti manuum eius de sub tabula
 reflexi desuper, ac si teneret eam. Et
 erat tabula sicut liber apertus cuilibet intranti,
 veluti si innueret respicere in eam. Et in
 parte thalami in qua sedebat, erant
 imagines diuersarum rerum infinitæ, &
 literæ de barbaria. Et erat in tabula quam
 habebat in gremio, in vna eius medietate
 diuisa. Erat enim quædam linea per medium,
 imago duarum auium in inferiore parte eius,
 pectore inclinato, quarum auium vna
 habebat alas abscissas, & altera habens
 alas duas, & vtraque tenebat rostro
 caudam alterius, ac si volans vellet volare
 eum altera, & illa vellet retinere volantem
 secum. Erant autem illæ duæ aues colligatæ,

ligata, homogenea, depicta in vna sphaera, quasi imago duarum in vno. Et erat iuxta caput volantis ex duobus sphaera, & supra has duas aues iuxta caput tabulae, proxime digitis statuae, imago Lunae lucentis: Et ex altera parte tabulae, alia sphaera, respiciens ad aues inferius. Erant autem vniuersa tempora quinque inferius videlicet aues duae, & sphaera. Superius vero duae, scilicet imago Lunae, & alia sphaera.

In alia autem medietate in capite tabulae declinante ad digitos statuae, erat imago Solis emittens radios, velut imago duorum in vno. Et in altera parte alia imago Solis, cum vno radio descendente, & haec sunt tria, videlicet duo lumina, & radius duorum in vno, & radius vnius descendens, porrectus ad inferius tabulae, circumdans sphaeram nigram, diuisam per circuitum eius, Et factum est duo tertia & tertium.

Tertium vero eius habet formam Lunae crescentis, & pars interior alba sine nigredine, & sphaera nigra circumdat eam, & forma earum quasi forma duorum in vno, & Sol simplex. Et haec est imago vnius in vno, & haec sunt similiter quin-

DE CHEMIA.

que, & fiant omnia decem, secundum numerum illarum aquilarum & terræ nigrae.

Exposui tibi omnia ista, & composui in carmine, & hoc non habemus nisi à gratia Dei, cuius nomen sit benedictum, vt intelligas & cogites bene in eo, & super eo, & depinxi tibi imagines singulas illius tabulae, & quæ in ea sunt imagines & figuræ in locis suis in isto carmine, quod poteris perpendere ex capitulis, quæ significant has figuras.

Exposui etiam & explanaui has decem figuras, & demonstraui postea finem carminis mei, quod plane non potuit fieri sine carmine, & aperiã tibi manifeste, quæ celauit ille sapiens, qui fecit statuam illam in domo illa, in qua descripsit totam illam scientiam, quasi in figura sua, & docuit sapientiam suam in lapide suo, & manifestauit eam intelligentibus.

Sciui quod ista statua est in figura sapientis, & quod est in tabula existente super brachiis, & genibus suis in gremio suo, est scientia sua occulta quam descripsit per figuras, vt dirigatur ad illum qui cognouerit, & intellexerit, quid voluerit sapiens per illud propinquius. Est enim illud in-

terius

erri
fcer
obl
fer
ape
de

perspicientis & cogno-
pientia, ex sermonibus
s, cum contulerit illos
ginibus & figuris; vnum
nec tegetur super lapi-

A SOLIS AD

n crescentem.

Item dabo tibi de pulchri-
tudinibus, quo pervenitur ad
Perfectionem. Exaltatur enim per hoc
ad omne altum. Dixit primo Luna Soli,
Tu mei indiges, sicut gallus gallinae indi-
get, & ego indigeo operatione tua o Sol,
sine cessatione, cum tuis perfectis mori-
bus, pater luminarium, tu es lumen ex-
cellsum, dominus & magnus. Ego Luna
crescens humida & frigida, & tu Sol cali-
dus & siccus, quando copulati fuerimus
aequitate status in mansione, in qua non
fit aliud, nisi leve habens secum graue, in
quo vacabimus, & erimus sicut vacat mu-
lier & vir eius. & hoc est verum ex locutio-
ne. Et erimus o Sol, cum coniuncti fueri-
mus vacaturi in ventre domus clausae, re-
cipiam a te animam adulando, & si abstu-
leris pulchritudinem meam, & siam ex

verius subtiliter perspicientis & cognoscentis terminos sapientiæ, ex sermonibus obscuris & typicis, cum contulerit illos sermones illis imaginibus & figuris, unum aperiet reliquum, nec tegetur super lapide occulto.

EPISTOLA SOLIS AD

Lunam crescentem.

IN tenuitate nimia dabo tibi de pulchritudine mea lumen, quo pervenitur ad Perfectionem. Exaltatur enim per hoc ad omne altum. Dixit primo Luna Soli, Tu mei indiges, sicut gallus gallinæ indiget, & ego indigeo operatione tua o Sol, sine cessatione, cum tuis perfectis moribus, pater luminarium, tu es lumen excelsum, dominus & magnus. Ego Luna crescens humida & frigida, & tu Sol calidus & siccus, quando copulati fuerimus æquitate status in mansione, in qua non sit aliud, nisi leve habens secum graue, in quo vacabimus, & erimus sicut vacat mulier & vir eius, & hoc est verum ex locutione. Et erimus o Sol, cum coniuncti fuerimus vacaturi in ventre domus clausæ, recipiam à te animam adulando, & si abstuleris pulchritudinem meam, & siam ex

propinquitate tua tenuis, exaltabimur exaltatione spirituum, quando ascendimus ordinem seniorum. Lucerna lucis infundetur lucernæ meæ, & te & me, sicut commixtio vini & aquæ dulcis, & prohibebo fluxum meum, postquam induta fuero nigredine tua, colore qui sit velut atramentum, post solutionem tuam, & coagulationem meam. Cum intrauerimus domum amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea.

Respondit Sol, Si feceris hoc, & non intuleris mihi nocumentum o Luna, & reuertetur corpus meum, postea nouam dabo tibi virtutem penetrationis, postquam potens eris in prælio ignis liquefactionis & purgationis, ex qua ibis sine diminutione & tenebris, sicut æs & plumbum, & non impugnaberis, cum non sis rebellis.

Beatus qui cogitat in eloquio meo, nec dignitas mea ipsi negabitur, nec vilescet per carnem infirmatus Leo. Quod autem successisti mihi, non nego aptum augmentum plumbi. Igitur desinet lux mea, extinctus est decor meus, quoniam capient de ære mei mundi corporis, & à pinguedine de plumbo verificato, in syllogismo pondus eorum absq; sanguine hircorum, & di-

& discernit verum à falso. Ego ferrum durum, siccum, ego fortis pistans, omne bonum per me est, & lux secretum secretorū per me generatur, nec res est agens actionem meam.

Quod habet lucem, factum est in luminis obscuritatem, postquam vero deductum est ad perfectionem, conualescit à languoribus, & à tenuitate, & apparebit illud magnum fluxibile capitis & caudæ. Et hæc duæ proprietates, & septem ordines ponderum, quinque eorum sunt absque obscuritate, & quinque lucentium est pulchritudo.

EXPOSITIO HORVM DABITUR tibi de virtute mea, & proprietate Solis de computatione mea &c.

Solis perfectio.

SOL est clavis cuiuslibet ianuar, & quod restat sine dubietate, est in firmamento directo determinate. Hæc est distinctio septem partium, hæc divisio est directionis & spoliationis, quæ has res sordium iubet reuertere in decoctione, & infirmatione ad temperantiam suam reuersorum pullorum.

hæc est coagulatio absque diuisione. Posteaquam feceris illa septem, quæ diuisti per septem stellas, purgasti, & hoc tritum minute, donec videantur sicut margaritæ in similitudine, hæc est dealbatio detegens dubium societatis ad aquam nubium. In hoc ostendit tibi flores aureos, extremitatem omnis caloris, conuersi in similitudinem pauonis, quod introitu residui numerorum stellarum remanentium in corpore decorum est, à qualibet stella singulariter. Hæc est perfectio coagulationis sine fallacia, & factus est Sol perfectus.

Tinctura.

Pater eius ignis est, & in igne creuit, nec timet terminum ignis, sed fixus est, & non fugitiuus. Pingitur in corpore vsq; ad cor, hoc est vilis filius, inter filios charior, præparatio eius est difficilis & occulta, Et homines in vanum ambierunt eam, & hoc est simile ei, Non possederunt eam nusquam nouerint in æstimatione. Sed cum sit difficilis, delicabilis, facilis, modica, leuius, propinqua, intelligit ipsam ingeniosus, subtiliter arbitrando, quando fuerint clarificati animi ex libris relictis, quos occultauerunt Philosophi propter præparationem

tionem, quæ est difficultas rerum. Hoc est quod coarctat in Elixir, & quod habet de tinctura impressionem, & incipit à potente, & perducit ad actionem.

Omnis præparatio vana est propter hanc, illius rei quam composuerunt, prohibitionem eius ab actu suo infirmata est. Facta ignota, propter hoc ne cognoscat omnis animus concupiscentiam suam. Fluit, quod videntes dicant.

Præparamus eam cum omni præparatione, nec adepti sumus eam, & cum scientia fecimus illam, & cum præparationibus sapienter operati sumus. Et per hoc stultis sunt stultiores, qui præparauerunt illud, quod non habet tincturam in se, ex omni re quæ tendit ad nihilum, & credunt bene facere, sed nihil acquirunt, præter laborem, & sunt per hoc inflati, quia in impossibilitate excæcati sunt à veritate, & præparantes ab opinione sua, cadunt.

Dixerunt sapientes antiqui. Hircus est, nec cognoscit, conuenit apud considerantem, & videntem ad arandum siue pascendum cum Camelis. Superbit enim ex eo quidam sapiens & sciens, & quod omnis sciens nouit, quomodo etiam errer vulgus habet oculos clausos, dormit, cuius barba
con-

conuenit pueris. Si habuerint eam, non inueniunt eius præparationem. Et res non perficitur, nisi cum præparatione, & hoc est quaesitum. Omnis opinio ipsorum est fallax, quod attraxerunt ignorantes in suis sermociunculis.

Ignorans ferit ignoranter Cocynthidē, & sperat inde melius comedere, sed quando quod sperabat non inuenit, redit ad cogitationem suam, & extendit eam, & dicit hoc est ex infortunio. Et hirci deinde quærunt in testis caput, & in neruis, & in ventribus, cum vita sit sine ipsis. Nonne hoc est ex paucitate distinctionū, ignorantium, & vituperantium? Si dicerem, auis, homines, aut sunt gratia tritici, fructificant galbanos, Aut palma portauit mala etiam granata, aut volatilia portauerunt pisces. Respondetur fabulam dixisti, Non generant res, nisi sibi similia, aut fructificant res nisi fructus suos, nonne conuertentur à sua ignorantia? Oues malæ, & à vituperio actus earum ipsis veniunt, sed prius à dubitatione. Dixerunt patrem argenti & auri, esse in terra & mari: Quidam dixerunt esse in arboribus, alii dixerunt in lapidibus, & abbreviati sunt in his super erroribus, & ex crudelitate rerum incertarum,

tatum, & remouerunt laudabilia, veram
significationem scientiæ, ex masculis, hir-
einis oculis videre, res manifestas ex oculis
virosum & mulierum. Per dicta, si confi-
deramus stellas, non est inter nos diuersi-
tas, in hoc, quod opinamur.

Ex his & per hoc præparat sapiens, &
per hoc operatio nostra surgit, per seras
vel per aperientes seraturas. Per Deum si
porrecta fuerit, ad eum palma, non reuer-
tetur vacua, & hoc adulterat occupatio-
nem eius in eo, nec scit, quæ sit peruentio,
nec elauis, nec mutat seras, & coagula tin-
ctorum, propterea non peruenit ad ar-
tem.

Fixatio.

Et quidquid figitur de duobus, ex vno
similiter potest figi, sumenda est pars alia
in scientia, absque partibus, & factum est
totum totius oculi. Accipiantur autem cū
scientia & figuris, scilicet Solis & Lunæ.
Respicias ad radices cum ramis separatim
duplicatas à coniunctione & ligatura dua-
rum autum in cauda, qualiter prohibetur
vna ab ascensu eius, quæ est sine plumis,
propter paucitatem humoris, qui est sul-
phur rubeum verū. Et nomina & cognō-
mina excæcauerunt in libris suis, & vident
tes

res bene probauerūt scientias eorum, hoc est tinctum & tingens, quod super quolibet igne durat. Et cum vicinatur igni, est venenum, quia omne venenum est in eo, velut in luminaribus, & factum est habens splendorem. Abscisæ sunt ab eo alæ, & pennæ, & est manens, non recedens ad superiora. Anima eius valet propter similitudinem suam, tunc lucerna cum habente alas ascendit in statum, ascendit ab eo anima eius, & exaltatur ad cælum, vt est Sol, vt est oriens in Luna crescente, tunc ad ipsum reuertetur & vilescit animari eum, & humiliatur.

Sublimatio.

Desponsaui ego duo luminaria in actu, & facta est illa quasi aqua in actu habens duo lumina, sicut videmus Solem habentem duos radios super cinere mortuo plures, & reuiuiscit, quod fuerat morti deditum, sicut mortuus post inopiam magnam. Hæc est soror, & hic est frater eius, per quem indurauerunt, & desponsauerunt subtilitate preparationis, figentes eos. Sed postquam facta est conceptio, volare fecerunt, & fuerunt in domibus mortuum, hoc significat crescenti Luminari, Lunam crescentem, & aues duas ex ea.

Re.

Respice igitur præparationem eius primam, & cogita hoc & Solem, & Soles duos, hoc est vilia ex tribus, & tres comparationes rubeum habentes splendorem, Quatuor, si sunt ex quinque, quæ non impellunt, & tria ex duobus sumuntur, & Sol & Soles duo, non ascendunt.

Triplex est anima huius proiectionis, virtus superioris & inferioris est similis. Dixit vero Hermes. Corona sapientum, facta est residuum huius aquæ, quæ non permittit rem in aquam, sicut tenebræ, sed vivificat terram, sicut accidens pluvia & terræ, sicut duo tertia, & tertium combustum, & congregata est in illa prima, sicut vides eius imaginem depictam, nec est in aperto quod remansit. Sera, & sera, infra seram, clavis ei vna existit, vilis radicis, & id quod in operatione proicitur ignorando, minus est vilius. Conferte figuras expositioni, non enim habemus imaginem præter picturam. Videns hanc, habet considerationem & discretionem clavis, nempe Solem radiantem cum

iustitia, & non cum
iniustitia.

Coagulatio.

Hoc carmen sequitur expositionem figurarum eius, & imaginum verbis planis & manifestis, licet prolongetur ex repetitione dictorum. Alterum est ignis quietus, & est terribilis, forma eius gloriosa. Congelatum autem est eadem aqua, tamen est congelata, & aqua currens est mater congelati, & ex ea est & fuit femina, & iste masculus.

Dixit iterum Maria. Aqua quam iam memoravi, est rex de cœlo descendens, & terra cum humore suo suscepit eum, & retinetur aqua cœli cum aqua terræ propter servitium suum, & propter arenam suam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, Alkia in Alkiam, & dealbatur Alkia cum Astuam. Sunt verba Actoris qui voluit directionem animæ in spiritum, donec commisceatur, id est, conueniat, & fiat res vna, velut marmor. Et scito similiter quod dictum est de aqua quam memoravi, quæ est rex qui de cœlo descendit in terram, cum humore suo suscepit eum, & tetinetur aqua cœli ab aqua terræ. Voluit per hoc aquam diuinam, quæ est Anima, & nominavit eum regem, quia spiritualis, & ex terra extractus est, & ascendit ad cœ-
lum

lum. Et quod dixit de cœlo venit, voluit per hoc reductionem eius ad terrā suam. Et hunc regem, quem nominauimus, exponam tibi per illum genitum quem memorauerunt, qui gignitur in aere, & fuit conceptus eius in terra, vel inferius, & hæc est virtus superior cœlestis, quam acquisiuit aqua, quæ extrahit aerem de aqua.

Dixit Hermes. Perficitur in ea virtus superior & inferior. Et de illa dixit Marcos. Non cognouit eam, neque concepit eam mater eius. Et dixit de ea alius sapiens. Hoc est ouum generatum in aere, & ex subtilitate aeris & terræ. Et de ea dixit Calid filius Seid. Accipe ouum ruffum de meliori minera quam poteris reperire, quæ neque in aere, neque in terra existit. Nominauit eam ouum ruffum, quoniam exaltatur, & fit aer, quia color aeris est ruffus, per quod vult intelligi animam, quæ est aqua. Et quidam eorum vocant eam Aerem corporeum. Et dixit Maria. Terra cum humore suscipit eam. Intēdit quod terra suscipit animam in aqua existentem, per illud quod habet ex anima in spiritu, quæ similis est animæ, quæ est in aqua. Et in hoc, quod tibi exposui, diuersitas est in dictionibus, sed intellectus est idem. Sermo eorum est idē,
B verus;

verus, non diuersus tamē, diuersi turpiter
vsi sunt exemplis. Item quod dixerunt in
diuersis locis: Aer alienus incorporatus;
significat per hoc solamen extractum ex
opposito post solutionem & destillationem,
Et hoc fere solum manifestum est, &
est cinis extractus ex cinere, & hic est cinis
de quo dixit Alhomianes.

Quis quærit ouum? an inueniet in eo
diem pulchrum? id est non exibat eis de ci-
nere ouorum, Cinis, suauem faciens illo-
rum præparationem, & pulchram, & coa-
gulantem aquam eorum, sicut ille dixit
postea. Et retinebitur aqua cœli cum aqua
terræ, & est idem interius. Deinde dixit. Et
congregatur aqua, & aqua retinebit aquā,
& amaritudo amaritudinem, cinis cine-
rem, & Albriam retinebit Albriam. Et hoc
est illud idem, nec est qui inueniat aliam
operationem.

Dixit sapiens. Inuenit proximus proxi-
mum suum. Item alius, Aqua retinet aquā;
videt spiritus & anima quando decocti
fuerint, in iteratione destillationis, & tunc
permiscentur permixtione vniuersali;
& vnus retinebit alterum & fient vnum.
Vnū in subtilitate & spiritualitate, & hoc
totum est illud quod vidisti pictum.

Verum

Verum duo Soles, qui sunt in vno, & Sol simplex, est terra existens sub ipsa aqua splendente. Et radix huius aquæ, sunt ambæ aues colligatæ quarum vtraque retinet caudam alterius. Et radix harum auium est Luna plena, & hæc est Magnesia, & Abar-nahas perfectum.

Quicquid autem peruenit ad te, ex parabolis, similitudinibus, nominibus, gemmis, floribus, sulphure, arsenico & argento viuo, de Cambar, & omne nigrum, rubrum & album. Et omnia humida ex accris, lactibus, sanguinibus, urinis, spermate, fellibus & his similibus. Hæc omnia significant hanc Aquam diuinam. Et omnis aqua ei similis, quia assimilauerunt eam omni subtili, ex humidis & aliis, & ouo composito ex rebus.

EXPLANATIO TABULAE.

Dixit filius Hamuel, autor huius operis. Feci inimicos in carmine figurarum, & imaginum, quas prædixi fuisse descriptas in marmore in gremio sapientis, existentis vel sedentis iuxta hostium thalami, in domo quam sibi ædificauerat, quibus imminebat ad sapientiā suā, sicut præcessit in dictis meis, in initio carminis mei.

Deinde cognoui explanandam esse prædictarum figurarum significationem, & quidem modo perfectiore quo possum exponere, ad denarrandam huius rei virtutem, testimonio authoritatum sapientum antiquorum. Vnde intendo sermonem dirigere ad omnia, quibus indigent illæ figuræ & imagines explanandæ, & radix earum & facilitas præparationis primæ, & alia quædam &c.

Figuræ autem illæ, quas ordinauit sapiens, sunt sicut radix sapientiæ & præparationis, & sunt scientia sapientiæ totius. Et cum ipse non explanauerit totum, & indiget explanari multis expositionibus, assignationibus, & similibus coloribus, & nominibus quibus nominatur in ordinibus præparationis, & feci hoc apud finem carminis, exponens manifeste, & explicaui sermonem sicut nunc est sapientum antiquorum, ut addatur intellectui interius, & certitudo, & reueletur, quod in aliis est co-opertum. Et figuratur in eo Aqua foliata, puri coloris, & illa est quam nominauerunt Sapientes, illis nominibus. Nominauerunt etiam ipsam Aquam diuinam, & Terram stellatam. Feci autem hoc propter multiplicitates eorum quæ memorauimus, & multiplica-

plicaui ex assignationibus in ea, & eam demonstrauit ex nominibus eorum cum coloribus.

Dixit Sapiens. Hæc explanatio, demonstratio est sine inuidia, nec aliquid typici feci, sed eam plenam, & manifestam indicaui.

Tabula ad dextram significatio generalis.

Scias ergo, quæ sunt, quas descripsit Sapiens decem figuræ. Quinque ad dextram tabulæ vsque ad medium, quæ sunt Luna semiplena, & Luna plena ex altera parte supra in margine tabulæ. Et tria alia inferius scilicet duæ aues, & Luna plena, & illa sunt quinque, & hæc est medietas primi temporis, quam non præcedit alia præparatio. Hæc medietas initii operis est, destillatio, tenuatio, & extractio Animæ à corpore in aqua spirituali, & hoc corpus, est lapis eorum compositus. Deinde destillatio aquæ solius. Hoc est nouissimum primi operis, & est aqua munda.

Tabula ad sinistram generalis demonstratio.

In alia vero medietate tabulæ vsque ad extremitatem eius declinantem ad sinistram, erant quinque, sicut vidisti descri-

ptas in carmine, quæ sunt tres superiores, vna simplex, & vna ex duabus, & hæc est duorum in vno, & hæc est figura Solis habentis duos radios descendentes, & Sol simplex habens vnum radium, & est figura vnius in vna. Et subtus in inferiore parte tabulæ figura, similiter duorum in vno, & hoc est quod nominauit mundum inferiorem.

Tria vero superiora, imago est diuinæ spiritualitatis, in qua est aqua portata, quæ vocant aurum, & nominant hanc aquam diuinam naturæ omnis humidi, ex acetis, vrinis, & lactibus, pinguedinibus, sanguinibus, & spermatibus. Et vocant istam aquam nominibus omnium tincturarum, & florum. Et intendunt per hoc Animam lapidis, quam exaltauerunt in aquam istam suam, & hoc est propter generationem suam in præparatione secunda.

Similiter nominant hanc aquam Nubem viuificantem, mundum inferiorem, & per hæc omnia intelligunt Aquam foliatam, quæ est aurum Philosophorum, quod vocauit dominus Hermes Ouum, habens multa nomina. Mundus inferior est corpus & cinis combustus, ad quem reducunt Animam honoratā, Et cinis com-
bu-

hustus & anima, sunt aurum sapientum, quod seminant in terra sua alba, & terra margaritarum stellata, foliata, benedicta, siriente, quam nominavit terram foliorum, & terram argenti, & terram auri. Per omnia illa intendunt corpus suum calcinatum & dealbatum.

Ista aqua triplex est, Sol descriptus cum duobus radiis, & est figura duorum in vno, & Sol simplex habens radium vnum, & hæc est figura vnus in vno, quæ sunt terra. Et hæc est aqua ex duabus naturis, & vocat hanc aquam triplicem, quia est vnum in quo sunt tria, videlicet aqua, aer, & ignis. Et terra nigra existens inferius, est mundus inferior, ex duobus permixtis & temperatis, & est figura duorum in vno. Et hæc est terra ex duobus corporibus, & ista similiter sunt quinque, quæ sunt scilicet sphaera sicut Luna plena, & in ventre eius est figura Lunæ, & duo radii, & tertius radius descendens de cœlo inferius, scilicet ab extremitate tabulæ superioris ad extremitatem inferioris, circumdans terram. Hæc est tertia terra. Prima quæ intrat in corpora eorum. Secunda quæ est terra eorum ex opere Lunari, quod est initium operis secundum.

Secundum quod sequitur, est Rubificatio, quam vocant opus secundum, & opus Solis. Et hæc tertia pars aquæ diuisæ in nouem partes, & hoc tertium est dealbatio secunda, quæ est initium operis secundi, præter secundam denigrationem, quæ est denigratio prima secundi operis, quia denigrat terram eorum albam, quando intrat super eam, deinde dealbat eam. Et hæc dealbationem secundam, vocant Philosophi sapientes dealbationem primam, quia est initium secundi operis, postquam fit rubificatio cum residuo nouem partium aquæ, quia proliciunt præparationem primam totam, quæ est dissolutio, destillatio, & extractio spirituum de lapide suo, post dispositionem suam, & temperationem primam, quæ non præcedit operationem, & nominauerunt opus secundum, quod est dealbatio secunda, & initium secundi operis. Et nominauerunt opus secundum rubificationem Solarem, & dealbationem Lunarem. Intellige hæc sophismata in sermonibus sapientum.

Et hoc quod ante ascendere fecisti supra has tres partes aquæ præpararæ, supra terram eorum albā foliatam, soluetur totū, & fiet terra vna, & aqua super eā calore
piciſ

picis liquidæ. Vnde necessaria erat præparatio prima sicut consuetudo est. Et hæc est putrefactio corporis cum igne bestiarum subtili, leui, 150. diebus, & forte apparebit in 50. Et quidam dixerunt 120. diebus, & forsan apparebit albedo 70. Nec approbatur hoc apud eos, quia forte albæ significant calorem ignis. Et primum apud ipsos est melius, quam secundum, & tertium Lunare, quia significat temperantiam ignis, & bonitatem præparationis, quæ apparet prius, quia hoc significat intensiorem calorem ignis.

Residuum vero aquæ, scilicet sex partes quas nominant tincturas, & aquam rubeam, & sanguineam, & nomine omnis rubei, & sunt albæ in manifesto, colorant in rubeum. Et opus secundum est albificatio & rubificatio, & sapientes hæc duo opera in vnum contraxerunt. Nam quando loquuntur de vno, loquuntur etiam & de alio, vnde diuersificantur legentibus eorum scripta.

Cum ergo mundata fuerit nigredo, & reducta fuerit albedo, imbibunt terram suam illis partibus, quæ sunt sex partes, diuisæ in sex filias, & habent decem colores apparentes in composito, scilicet, secundum

dum numerum nouem aquilarum, & decima est fex, de qua extractæ sunt, quas memorauimus in prologo carminis præcedentis, quas vidi depictas in toto Elbarba scilicet domus, & quod in pedibus de potentiis quas ibi memorauimus.

Hæc sunt omnia quæ ibi erant depicta in tabula, quæ descripsi, sicut tunc reperi, & contruli scientiis, ex his quæ in epistolis suis sunt. Et noui intellectum quem indicauit ille Sapiens, ex eo quod reliquit nobis opus suum velatum, quod descripsit per figuras. Hoc fecit vt esset propinquum inquisitoribus huius scientiæ.

Et radix horum decem quæ sunt perfectio operis, sunt quinque, scilicet masculus, & fœmina, & tres sorores eorum, ingredientibus super eis, quæ sunt falsatura, ingredientibus super masculum & fœminam. Prima autem falsatura secundum ipsos, est similiter masculus & fœmina. Secunda quam vocant hic aerem, quia iam peruenit in præparatione, quam præcedit falsatura secunda quam memorauimus, & facti duo masculi super vnam fœminam. Deinde ingreditur falsatura secunda in eo recens, quæ est fœmina secunda, & facta sunt vniuersa quatuor, scilicet duo masculi, & duæ

duæ feminæ, ex quibus exierunt quatuor colores, & hi sunt numerus eius. Intellige hoc principium numeri, primum & secundum, & dicis duo, & illa sunt tria in numero, deinde dicis tria, quæ sunt in numero sex, deinde dicis quatuor, & fiunt in numero decem, numeri manifesti, occulti autem ipsorum quatuor. His autem numeris perficitur Magnesia, quæ Abarnahas existens ex quatuor. Decem vero sunt quatuor, & ex eis extrahuntur, & quatuor ex eis sunt decem. Hæc sunt quatuor naturæ, scilicet terra, aqua, aer & ignis, ex quibus consistit omnis creatura. Intellige autem hoc.

Aer autem germinare facit segetes, & ascendunt per eum ad aera, & propterea extenduntur & crescunt, propter quod dixerunt. Cum sit aer mediator inter ignem & aquam per calorem & humiditatem suam, propterea suscepit ignem & aquam. Est enim vicinus igni per calorem, & aquæ per humiditatem.

Significant ergo per mediatorem aerem, quia omnis spiritus subsistit subtilitate fumositatis aeris, propter quod diximus, quod natus sapientiæ in aere nascitur, quando sublimatur ad alembicum. Propter quod

quod sit aqua viuificans terram illorum, & embryonem, qui est in terra, qui est anima ex corpore eorum.

Secundo quando reducitur ad id circa finem operis. Et scito quod aer existens inter cœlum & terram, per quem existit vita vniuscuiusque rei, & currit super omnes quatuor naturas in occulto, quæ sunt terra, aqua, ignis, aer, & currit super illas in statu rectitudinis, & meliorationis, & est calidus & humidus.

Similiter est anima extracta ex lapide eorum, quando existit vita eius, post mortem eius. Et sicut aer est vita vniuscuiusque rei, similiter aqua eorum est caput operis eorum, & clavis, & vita corporis defuncti eorum, quæ est terra eorum benedicta, sitiens. Et sicut aer est calidus & humidus, similiter aqua eorum est calida & humida, & est ignis lapidis, & est ignis circumdans, & humiditas aquæ eorū est aqua: Et cum aer diutius coqueretur, factus est ignis, in forma aeris habens actionem ignis. Nam postquam labor iste super aerem reiteratus est, & iteratus est calor super ipsum, factus est fortioris caloris, quo comburunt res suas, & denigrant, & dealbant, quia factus est operans operationes ignis, non in veri-

veritate, sed secundum similitudinem vocabuli operationis ignis.

Dixit Hermes rex Græcorum. In illo aere est aer, & non aer. Item dixit. Ignis eorum quem tibi monstrauius est aqua, & ignis noster est ignis, & non ignis. Et sicut dixerunt Sapientes. Homines attrahunt spiritum ex aere, ex quo nutu Dei consistit spiritus eorum. Similiter æs sapientum attrahit spiritus ex humiditate eorum, & virtutem acquirit, & crescit illud æs, & nutritur, sicut ceteræ res augmentum recipientes. Et scito quod per attractionem aeris viget spiritus, & per ipsum est vita eius. Significatur per hoc anima lapidis, quæ facta est tenuis per extensionem spiritus in fixatione. Et per illud quo induta est, facta est tenuis & subtilis ad multiplicationem caloris in fixatione ignis, scilicet in virtute ignis, & combustionem eius. Cum autem accepit vitam ex aere, quæ est vita vniuscuiusque rei, ex animalibus, & vegetabilibus in quibus est augmentum, fiet aer & vita illius quod ingreditur & viuificat illud mortuum, post mortem suam, propter quod dixerunt sapientes: Cōuerte aquam in aerem, ut fiat vita quod in ipso est, & spiritus istius qui ingreditur cum eo, ex quo fit vita

fit vita vniuscuiusque rei. Et aer similiter viuificans vnamquamque rem. Aer vero ex aqua est, nec separatur ab ea, & ex ambobus consistit vita vniuscuiusque rei.

Scias ergo hanc præparationem, & hunc intellectum, & dimitte alia, nec est ex animalibus, nec ex vegetabilibus, & lapidibus, inanimatis, adustibilibus, corruptibilibus, aliquid simile huic præparationi, quibus omnibus inaniter homines occupantur.

Hæc est enim aqua calida, & aer quietus, & terra liquefscens, & ignis circumdans. Et hoc est quod ipsi fecerunt aquam suam corpus, cum ad ignem figeretur, in quo virtute caloris spoliauerunt cum sua superflua humiditate, deinde rursus in aquam soluerunt, postea in præparatione vi ignis ipsum exaltauerunt in aerem.

Hunc deinde addiderunt præparationi suæ, hæc facta est calida, ignea adurens, potens. Quam vocauerunt ignem operatione sua. Et erant hæc quatuor naturæ in ea, & ex ea, & per eam generatæ sunt, & conuenerunt repugnantia in hoc vnico. Propter quod hæc Anima quæ ingreditur, fit vitalis in spiritu, per attractionem aeris, ex reiteratione sublimationis eius, id est destil-

destillationis, ex qua reiteratione fit ignis, sed fortioris caloris, & adustionis quam ignis.

Hæc est præparatio, qua excæcati sunt homines & errauerunt errore longo, cum ignorent hunc lapidem hac præparatione præparatum. Et peruenit in hanc aquam præparatione prima, virtus superior, & inferior. Sicut dixit sapiens studiosis, qui est mare sapientum, Hermes. Et facta est dominans superioribus & inferioribus, & faciens mirabilia in re, & eius contraria; quia denigrat, dealbat, & rubificat, indurat molle, & mollificat durum, & frater eius est cinis extractus à cinere, cum corde eorum albo.

Secundo quod vocat terram benedictam, sitientem, & cinerem qui est fermentum. Auri aqua est fermentum, & corpora sunt terra eorum, & fermentum huius aquæ diuinæ, est cinis, qui est fermentum fermenti. Quod vocauit Maria sapiens, in quodam loco librorum suorum, Coagulata, cum sit coagulans aquam illorum, in terra eorum, quæ est corpus secundum. Et hæc est Corona victoriæ, & vocauerunt ipsum argentum, propter intensiorem albedinis ipsius, & hoc in aqua illorum

rum foliata, significauerunt per dictum suum. Commiscete aurum cum auro, id est, commiscete aquam & cinerem. Et de hoc cinere, & de hoc corpore eorum secundo dealbato, dixit Hermes filio suo: Semina aurum, in terra alba foliata. Nominauit ergo hic Hermes aquam illorum albam, aurum, ideo quod Animatingens latet in aqua illorum alba, cum dominetur ei spiritus calore suo & albedine. Vocauit corpus illorum terram albam foliatam. Luna plena est aqua Philosophorum & radix scientiæ. Est enim Luna dominatrix humorum, & Luna crescens superius, & Luna duplex superius, sunt tres partes aquæ.

Et innotesco tibi o fili, quod inuestigauit super communicationem Lunæ plenæ, per figuram Lunæ quam descripsit Sapiens, iuxta Lunam plenam, quæ est vicina illi, & fecit significationem eius, & nisi esset bona illa sphaera, quæ est figura Lunæ plenæ, ignoraretur quid esset. Et hæc semper est Luna apud perfectionem, & plenitudinem sui luminis.

Et per omnia illa intendit Sapiens, opus inuentum, approximare inuentis.

Et Luna plena est Magnesia, quæ est
Abar-

Abarnahas perfectum, & est lapis perfectus & rotundus, & est mare, unde intellexi, quod hæc est radix scientiæ huius occultæ. Intellexi etiam quod duæ aues sunt ex Luna plena, quia Sapiens depinxit eas iuxta, sicut descripsi tibi in loco suo inter carmen meum, ut scias & intelligas illud. Cum autem depinxisset eas, & etiam depinxisset ex altera parte Lunam semiplenam, quod ipsæ essent ex ea, & idem sunt rami eius, & illa est radix earum ex qua sunt, & quod illa est totum, & pars totius. Et quod ex illa egrediuntur duo fumi, quorum caput unius, est ad caudam alterius, sicut vidisti. Et hoc est quod Sapiens fecit sermonem harum, sicut fecit plenæ Lune, ut significaret per suam Lunam plenam, quod duæ aues essent colligatæ ex ea, & ego cognoui rem ad quam intendit, per Lunæ plenæ figuram, quid sit. Quia Luna est domina humiditatis.

SPECIALIS INVESTIGATIO

Tabulæ ad dextram positæ, quæ continet operationem & materiam primam lapidis benedicti: Et I.

De duabus auibz inuicem iunctis.

ET scito, quod istæ duæ aues sunt masculus & femina, quos indicat sapientes,

res, & ipsi sunt lapis eorum, cum desponsati fuerint, & coagulati, sicut vidisti figuram eorum, quod coagulati erant & coniuncti, & facti vna res. Apparet tamē quod sint duo, & illa res vna ex duabus quæ coactæ, factę sunt vna res, id ex quo fuit, & hoc est Luna plena. Et in statu diminutionis, & plenitudinis eius aspectus plenæ Lunæ. Et vnaquæque illarum animum, retinet alteram. Coagulatum autem retinet Kaled, id est, qui est masculus retinet volantem, & volans est fœmina, quæ habet alas integras. Et volans vult volare cum alia, sed avis quæ non habet alas, retinet illam. Et hoc principium primi operis est. Prohibet autem volantem à volatu, & ipsum facit stare secum & colligatæ sunt, & retentæ, & incarceratæ. Masculus autem est, qui sine alis existit sub fœmina, fœmina vero habet alas. Propterea dixerunt: Proilcite fœminam super masculum, & ascendet masculus super fœminam.

I I.

DE TRIBVS LVNAE IMAGINIBUS, quæ circa has duas aues conspiciuntur.

Quando autem ingredi feceris super eis tria alia, videlicet Lunā duplicem & cre-

& crescentem, fiet totum aliquid, sed non ingreditur super eos vnaqueq; pars trium, nisi in vase suo, & in ordine suo ex præparatione, nec ingrediuntur similiter. Cum vero duæ fuerint personæ, & tres fuerint perfectæ, coagulabitur totum, & fiet vnum. Duo vero prima erant Abarnahas imperfectum. Sed quando ingressæ sunt tincturæ, & pluerunt pluuia de cælo, tunc est Abarnahas perfectum, & hoc est ouum ruffum, quod habet in se totum, quod eis est necessarium, & est mare eorum, & pater auri, & mater cælorum, & propter hoc nominauerunt lapidem hunc, post dealbationem eius secundum aurum. Et dixerunt, aurum nostrum non est aurum vulgi, & illud significauerunt in dicto suo, ante falsaturam, quæ est dealbatio.

Postquam denigrati sunt masculus & foemina, dealbauerunt aurum. Et hæc ratio habet triplicem intencionem. Primo dixerunt dealbata auis, hoc est compositum primum, quod est masculus, & foemina, quia denigratum est, postquam dealbavit id foemina, & vicit colore suo. Deinde denigrati sunt duo, quia ignis denigravit id, cum præparatione, & nominauerunt illam denigrationem, primam coniunctio-

iunctionem, quia coniunctus masculus est foemina. Et est signum perfectæ coniunctionis, & susceptionis vnius alterius. Et tunc nominauerunt opus nomine omnis nigredinis, sicut in denigratione secunda, videlicet carbonem montis, & picem, & antimonium, & alkali, & martali, & aliis nominibus. Et hoc est argentum viuum extractum de Cambar, sine typo & similitudine, & est Animæ extractio à cinere, & Cinis qui est mundatus, postea fit fex, quia vltterius non indigemus ipso.

Nominarunt similiter cinerem suum, calcem, & vitrum, & lithargirium suum, & aquam mundam, quia mundata est à tenebris animæ, à materia nigredinis. Separatur enim ab ea malitia eius, quæ est terrestreitas mala. Et hæc sunt folia & flores eius, scilicet anima & spiritus eius, qui sunt in ea, & vocauerunt aquam coloraram à coloribus suis.

Alius autem intellectus huius orationis est, dealbare aurum, & est præparatio Animæ cum aqua spirituali, donec dealbetur, & dominetur ei, cum colore suo, & fient amba albæ, resplendentes, habentes lucem & splendorem, deinde colorat Animam. Cumque peruenerit ad hunc terminum

terminum dealbationis & præparationis, factus est subtiliter spiritus, cum quo præparata est, & vocatus est tunc ipse spiritus, aqua purificata, aqua diuina.

Tertius huius orationis intellectus est, dealbare aurum, significat dealbationem corporis eorum, quia est terra eorum alba, post ingressionem trium partium primarum super eo, ex nouem partibus, & manifestationem nigredinis in eo. Vnde dixerunt: Dealbate aurum, significauerunt hoc dicto, tertium intellectum. Cum ergo dicunt dealbare aurum, comprehendunt hos tres intellectus, in hac oratione vna. Et nominant hæc tria, de primo masculo auri, & vocant Animam extractam ab eo post complementum lapidis, cum suis permixtionibus auri, & est aurum sapientum in virtute. In quo dixit Hermes. Seminate aurum in terram albam foliatam. Terra alba foliata, est Corona victoriæ, quæ est cinis extractus à cinere, & corpus eorum secundum. Nominant autem corpus eorum, in quo semināt aurum suum. Cum autem dixerunt in libris suis secundum similitudinem exemplorum: Extrahe salem alcali, &c. per nigredinem, intelligit corpus suum, & per sa-

lem suum cinerem, & animam, quam extrahunt ab eo. Homines vero qui legunt in libris modernorum, dicunt & extrahunt salem alkali tinctorum, & operantur cum eo, & non prosperantur in aliquo, & per hoc & similia deniauerunt homines, a cognitione lapidis eorum.

Et scito quod hæc denigratio, est tinctura totius, quæ redit postquam cooperis albedinem tinctura, & hoc est in fine præparationis, & post complementum destillationis, & reductionis aquæ super terram. Soluunt enim hanc tincturam cum humiditate, quæ est ex ipso in principio, & in fine cum igne, sicut vides granum Hospho seu Offoto in gramine suo, cum aqua & igne naturaliter augmentari & nutriri, & generatur in eo tinctura, ex eo, & in eo. Vnde ostendit nobis Heffor, in quo est tinctura in cacumine eius. Et propter hoc dixerunt: Vertite aurum in folia, id est facite ut habeant colorem foliorum, ut sint folia nostra color. Voluerunt enim per hoc, dealbationem eius primam, quam nominauerunt salsaturam, & coagulationem totius in album.

Proiicite folia, id est, soluite ut fiant aqua, & cum corpus fuerit album, tunc extrahere

trahē animam eius, quæ est sulphur ipsius
& tinctura eius, quam vocant gemmam
& gluren auri, & extrahitur post putrefac-
tionem, & solutionem in aqua eorum
spirituali, cum sublimatione & destillatione,
& hoc nominauerunt Cribrationem.
Vnde dixerunt; Cribra illud cribro, & filo,
id est cucurbita, & alembico. Vnde occul-
tauerant hoc nomen cucurbitæ & alem-
bici, & dixerunt cribro & filo. Nam qui-
dam sapientes (quos vocant auos mundi)
dixerunt, vas supra vas.

Cum autem extraxerunt illam Ani-
mam, & ipsa perfecta est, in aqua ipsorum
spirituali, quæ est spiritus humidus, præ-
parant illam solam cum aqua sua in subli-
matione, donec attenuetur in destillatione
per rectificationem, & clarificetur &
conuertatur in spiritum, cum spiritu hu-
mido, quo malefecerunt eam, & dissolue-
runt. Et postquam erat corpus fixum, &
siccum, accommodauerunt ei Animam
per putrefactionem & solutionem, dein-
de cum ingenio extraxerunt eam à cor-
pore suo, illam retinente. Distractione
autem & dissolutione corporis sic facta,
mansit ipsa in aqua sibi simili, quæ est pa-
ter eius in præparatione, donec conuertat
ipsum

ipsum in spiritum, tunc penetrat & extenditur in corporibus cum spiritu humido, quem nominant sapientes auem Hermetis, quia præparator est, siue rector corporis eius, & extractor. Et ipse est reductor ad corp^o suum, quod viuificabit post mortem suam, per hanc vitam postea nulla erit mors, propterea quod vita infunditur, sicut spiritus corpori.

Deinde fecerunt hoc corpus, quod nominauerunt ignem cum dissolutione animarum, & mutauerunt ipsum ab anima cum humiditate, & factum est calidum, humidum, & tunc nominauerunt animam, & sanguinem aeris, & aurū, & tincturam, & nomine vniuscuiusque rei sibi simili.

Nominauerunt similiter ipsam Embryonem, & genitum. Cœpit autē esse Embryo per multiplicationē ascendens ad aera, & descēdens cœpit esse in hac aqua præparata plongatione preparationis, res non existens in ea. Propter q̄ dixerunt sapientes. Faciet res esse rē, & propter ea factus est lapis eorū agēs res. Et quicquid est in manib. hominū, est vacuum & vanū. Quia virtus, quam vocant Embryonem & genitū, non generatur nisi in lapide eorum tingente, aliter quam vniuersi lapides, siue sicci, siue
humidi

humidi per putrefactionem, & calorem alarum, sicut formatur pullus. Et sicut formatur homo ex spermate, & alia animalia, Et sic formantur res per putrefactionem, & calorem alarum.

Deinde fecerunt hanc animam, per attenuationem & subtiliationem, in conuersione spirituum, vt tingat, & imprimatur corporibus. Propterea dicunt sapientes: Aes nostrum est sicut homo habens spiritum, animam, & corpus. Propterea dicunt sapientes, Tria & tria sunt vnum. Deinde dixerunt, in vno sunt tria, & spiritus, anima, & corpus sunt vnum, & omnia sunt ex vno. Et hæc præparatio est quam vocant, Conuersionem suam, in præparatione de statu in statum, de re ad rem, de infirmitate ad potentiam, de grossitie ad tenuitatem, & subtilitatem, sicut præparatur semen solum in matrice præparatione naturali, de re ad rem, donec formetur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius & principium, nec mutatur ad hoc, nec exit à radice sua de re ad rem, sine ingressione alterius rei super ipsum, nisi sanguis menstruosus, ex quo fuit semen, id est ex sanguine ei simili, & ex ipso fuit nutrimentum. Et similiter ouū sine ingressione
C 5 alterius

alterius rei, quæ ingreditur super eo, conuertitur de statu in statum, & diuiditur de re ad rem, & fit pullus volans, sicut illud à quo habet radicem, & principium.

Et similiter semina omnia, & nascentia terræ, putrescunt, & mundantur, & ingreditur super eis putrefactio vel corruptio, deinde germinant augmentantur, sicut ea ex quibus habuerunt radicem, & principium. Et propter hoc mineralia non mutantur, vt exeant à sua radice, sed redeant ad illud ex quo sunt, nec conuertuntur ex hoc ad aliud, & qui dicit aliud, falsum dicit.

Hæc est ergo conuersio & diuisio quam audis in libro sapientum. Ne intendas ad multas aquas, habentes colores, faciunt multi in capillis, in fellibus, & ouis, cum non intelligant veram sapientiam. Illi autem numeralibus nominauerunt kibrick siccum & combustum, & comburens, & vocauerunt Abruiram animam, & dixerunt in manifesto sermonis eorum Sulphura & Animam. Volunt tamen sapientes illam Animam, quam tibi assignaui ex lapide eorum, qui conuertitur de statu in statum in præparatione, quam animam vocauerunt sulphura & corpora. Similiter

ter vocauerunt eorum corpora sulphures, & sulphur rubeum, & est anima. Et occupauerunt se homines sulphuribus quæ nouit vulgus, & denominauerunt à cognitione animæ, quum vocauerunt sulphur album porrare in aqua eorum. Nō tamen est sulphur, sed facit operationes sulphuris. Vnde satisfecerunt sapientes hominibus, qui dixerunt sulphur nostrum non est sulphur vulgi, quia sulphur vulgi cōburitur, sicut sulphur sapientum album comburit combustionem albedinis, & meliorationis. Et combustio sapientum, est dealbatio tota: Et de hoc loquutus sum diffuse in libro meo, qui dicitur, Clavis sapientiæ maioris.

Nominant autem hæc tria, argentum viuum ingrediens super masculum, & feminam, quo dealbant compositum, & tingunt, & tinguntur ab eo.

ALTERA TABVLA A SINISTRIS
posita, continens operationem lapidis Philosophici, multis in specie
illuminatur.

Et propter hoc dixerunt sapientes, quod lapis eorum consistit in quinque, & verum dixerunt, quia intendunt per hoc
ma-

sculum & fœminam, & hæc tria argentea
viva. Et quando dixerunt de vno, verum
dixerunt, quia omnia illa sunt ex vno. Et si-
militer dixerunt ex septem, & quod ad-
dunt super his est ex eo, quod ingreditur
super eo, ex additionibus quæ sunt ex eo
& in eo, & in ordinibus præparationis, in
putrefactione, conuersione, & dissolutio-
ne, & in pluribus ex his, & verum dicunt.
Et quod in eo est ex coloribus & virtuti-
bus, & naturis & saporibus est. Et pro-
pterea dixerunt decem, sicut ex vno, & in
vno decem sunt, & illa sunt partes supe-
riores, cœlestes scilicet, Sol duplex habens
duos radios, & Sol simplex, & sunt flores
quos nominarunt secundum multitudi-
nem florum lignorum, videlicet flores la-
pidis, qui sunt anima, & animæ tinctura,
& tincturæ sulphuris, & sulphura quæ spo-
liabantur in hac permixtione, quæ est Ma-
gnesia post putrefactionem, & post destil-
lationem, aliquid post aliquid, paulatim &
paulatim. Nec ingreditur hæc anima à la-
pide vna vice, sed egreditur multis vici-
bus, paulatim & paulatim,
aliquid post ali-
quid.

DIGRES.

DIGRESSIO AVTHORIS AD ALIA

quæ tamen huic operationi conuenientia apparent.

POSTEA nuncupatum est hoc, anima animæ, & flos & flores, & tinctura & tincturæ, sanguis & sanguines, pinguedo & pinguedines, propter egressionem eius cum spiritu paulatim, aliquid post aliquid ascendens ad æra, propter quod dixerunt animas, & dixerunt, & nominauerunt eum spiritum, & spiritus, quoniam eius natura subtiliata est, & facta est tenuis & subtilis postquam facta est Anima. Ideoque dixerunt spiritum cum quo extraxerunt à corpore suo, & cum ipso præparauerunt eam, & redegerunt in spiritus, & est spiritus vnus, & anima vna, per egressionem spiritus à corpore, & est Abarnahas perfectum.

Nominauerunt item Magnesium, aliquid post aliquid, propter ingressionem eius in ipsum super animas, aliquid post aliquid in ordinibus præparationum, & tunc nominatur spiritus, & est spiritus vnus. Similiter vocauerunt corpus, & corpora eodem modo, quia corpora sunt masculus & femina, Colligatæ & coagulatæ, & tres imbibitiones quas vocauerunt nutrimentum, & salsaturas, & vitrum, & alu-

alumen calcinatum, & cinerem, & ligamentum album, & arenam, & nomine cuiuslibet rei siccae, & similia.

Quando vero coagulata est anima, cum masculo aut foemina, quae sunt ex eis, & de radice eorum, & una illarum trium scilicet imbibitionum est masculus, quem vocauerunt aerem, addenda erit, quia effectus est masculus, & effecti sunt duo masculi, & duae foeminae, & inter eos est una foemina. Et facti sunt omnes quatuor, duo masculi & duae foeminae. Et perfecta est domus quatuor partibus suis, & tecto. Et hic est lapis perfectus ex quinque, & facta sunt quinque corpora, & sunt unum, quia sunt eadem. Propterea dixit sapiens,

Tres compassionones sunt, & quaelibet compassio est coagulatio, unde sunt tres coagulationes. Significauit per hoc haec tria alia, quae coagulata fuerunt cum masculo primo & foemina, & haec est tinctura quae sita, & res perfecta.

Quidam vero eorum nomina variant, ut hoc. Ex tribus terris, Quarum prima est margaritarum, secunda terra foliorum, tertia terra est terra auri. Ideo nominauerunt similiter Animam & spiritum, ex hac permixtione egredientes, Arsenicum citrinum,

rium, & arsenicum rubeum. Per rubeum volunt animam tingentem. Similiter vocant hanc animam tingentem sulphur rubeum, spiritum, arsenicum citrinum, quia spiritus dealbat animas, & dominatur colore suo. Et nominant animam æs, & ipsa est fumus grauis, & ideo nominauerunt spiritum Cernick, & argentum, quia dealbat æs eorum. Et quia dominatur spiritus colore suo huic Animæ, & dealbat eam, sicut argentum dealbat æs eorum. Ideoque possibile fuit sapientibus dicere, corpus & corpora, anima & animas, spiritum & spiritus. Et si exierit hæc Anima à spiritu suo vna, dicerent animam & animas spiritum & spiritus, corpus & corpora, nec dicerent hoc nisi ppter hoc qd tibi demonstravi de egressione eius paulatim. Nec mentiuntur, quia egredientur ex partib. & vnaquæque pars habet spiritum, & animam, & corpus. Hæc autem res est vna, & alia quæ partitus est in plura, per ingressionem eius, super illa in gradibus suis, ex ordinibus præparationis, & dicitur spiritus, & spiritus anima, & animæ corpus & corpora, sicut ordinaui & demonstravi per dictum eorum ex pluribus, & vno, & diuersis rebus. Et hoc est quando

do congregatur radix, & istud quod ingreditur super eo, ex partibus quas partitus est ex eo, in vna præparatione, quæ conuertit ipsum de re in rem, de colore in colorem, & de sapore in saporem, & de natura in naturam. Et propter hoc multiplicauerunt eius nomina, & assignationes. Vnde possibile eis dicere, ex pluribus, ex vno, & diuersis rebus. Sed ista plura sunt vnum, nec sunt ex alio, & dictum illorum est, quod tibi exposui ex pluribus, & vno, & ex rebus diuersis, est idem & vnum, non habens secundum. Et si dixerunt plura, verum dixerunt, propter quod ingreditur super eo, & ex his, quæ diuiserunt ex eo, hoc est ex partibus suis, quæ sunt in eo, & ipsum est ex eis, & propter quod habet in se, & illa habent in se externa, in coloribus, saporibus, & statibus, in quæ committantur in præparatione, & sunt diuersæ res & numeri noctium & dierum, in præparatione longinqua. Quia non perficitur medicina hæc, quæ est Elixir eorum, nisi ex diuersis rebus, & hunc laborem non nisi in multis diebus absoluunt. Et hoc voluerunt quod typice protulerunt, memorando Planetas septem, & signa 12. & naturas eorum, & colores, & quicquid in eis est.

est. Cuius exemplum est granum frumenti, quod non fit in germine suo granum, nisi ex diuersis rebus, cum sit res vna, & diuersę res sint præparationes eius, in multis diebus & noctibus, per humorem terrę, & calorem solis. Quia prius terra aratur, & seritur, postea metitur, deinde tritatur, & ventilatur, & alia multa quę operantur homines, donec extrahantur grana, deinde purgantur, & moluntur, & tartarificantur, & massantur, fermentantur, & coquuntur, & fit panis, & hoc non fit nisi ex diuersis rebus, in multis diebus & noctibus & horis, & ex hoc consequitur hoc quod consignauimus prius. Et multitudo præparationis tam varia est, vt comprehendere vix possit. Deinde & sophismata Sapientum accedunt, veluti cum dicunt, quod res nostra est ex vna re, non opinetur aliquis, quod sit ex vna re, sed ex diuersis, quę præparatę, factę sunt vnum. Et hoc dictum tibi monstrauit intellectū ipsorum in illo.

Quando enim congregatę fuerint hę res ex similibus lapidibus, & nomina eorū, & nature, & sapores, & odores, & operationes, & numeri plures, & diuersi sunt. Et cū reducti fuerint ad illud ex quo sunt:

D

vnum

vnum in veritate est. Vnde verum dixerūt
per omnia, Homines vero non intelligunt
verba eorum, nec percipiunt quod inten-
ditur. Vnde falsificant veridicos, & verifi-
cant falsidicos opinionibus suis, & sibi de-
bent imponere culpam, non sapientibus.
Error enim eorum est ex ignorantia in-
tentionis eorum, quando audiunt diuersa
verba, sed ignota intellectui eorum, cum
sint in intellectu occulto. Ipsi vero saltem
prout est litera & assignatio, intelligunt,
& sic falluntur cum sit sepultum in occul-
to, quod manifestandum esset. Nam qui
dicit ex sapientibus Animam, intendit tin-
cturam totaliter ab ipso lapide extractam.
Et qui dixerunt tincturas, flores, & animas,
& pinguedines, & his similia, vt in pluri-
bus de sanguine, de sanguinibus, de aceto,
& acerbis, volunt per hanc tincturam de
anima quam diximus esse animas. Et secū-
dum hunc modum & præparationem di-
citur in spiritibus.

Et si quis studeret inuenire aliam rem,
quæ faceret hasce operationes, non inue-
niret. Et hæc est huius sapientis intentio.
Similiter & in lapide eorum intellige, quia
non inueniunt rem quæ faciat operationes,
super intentionem inquisitionis & studii.

Per

Per hoc etiam quod dixit: Studuerunt inquirere aliud quod faciat operationes suas, & non potuerunt inuenire. Et ipsi quaerunt tincturas, quæ faciant eis argentum, & aurum ex alio lapide, & sapientes non possunt extrahere tincturam ex alia re, nec potuerunt inuenire, nisi ex hoc lapide impari. Et ipsi dicunt quod scientia sit in omni re creata, ex lapidibus terrenis, & aliis, & ipsi semper præparant; & non prosperantur, & ab ignorantia non exterminantur.

Dixit iterum Marchos: Medius lapis sapientum sine dubio est lapis citrinus, & funditur in igne fusione plumbi, & rubet tali rubore, quod nunquam de cætero erit citrinus, & habet oleum lucens, & rubens, sicut rubinus. Et oleum eius velocioris egressionis in aquam, quia est de genere aquæ, licet sit lapis. Nam qui dicit spiritus intendit totum spiritum & animas similiter ingredientibus super corpus in gradibus præparationis, paulatim & paulatim partem post partem. Et tinctura est tota aqua tingens. Et tincturæ sunt sex partes reuerata in sex violis, quibus tinguntur, cum ingrediuntur super corpus eorum album, quod vocant terram suam. Et illæ sunt

D 2

quas

quas assimilant floribus arborum, & nominant eas alumina, & aquam rubeam, quæ tamen non sunt rubeæ, sed nominauerunt sic ab operatione sua.

Similiter est extractio animæ à corpore suo, cum spiritu ipsum exigente, quando alteratū fuerit corpus, & dissolutum paulatim & paulatim, aliquid post aliquid. Nō enim ingreditur vice vna. Et hæ partes sunt de spiritu vno, præter quem non est alius. Spiritus autem est ex eo, sed diuersificatur anima ab isto spiritu, qui est radix eius, ex eo quod acquisiuit sibi à calore ignis, & facta calida & humida, in natura sanguinis & aeris, quæ prius erat corpus siccum, calidum & igneum, & hoc similiter, postquam exitit calida & ignea. Intellige hunc modum, cum conuertisti ipsum à frigido, humido, ad calidum humidum.

Similiter cum dicunt aquam & aquas, intenduntur per hoc dictum aquam vnā quæ est spiritus, ex qua patiuntur aquæ. Intellige & cogita bene, quia inuenies esse verum.

Modus alius animalibus, & speciebus, quod masculus & fœmina, & quodlibet per se ingrediens super eis, habet spiritū,
cor-

corpus & animam. Propter quod dixerūt. Spiritus, Animas, & corpora. Et hoc plane, non obscure, & vere dicunt. Et propter multiplicationem conuersionum, & statuum ex alterationibus, morte & vita, generatione, lactatione, balneis, & nutritione, nominata est sapientia. Quia lapis iste est diuersus ab omnibus lapidibus in naturis suis, & in perfectione sua, & susceptione nutrimenti, & augmenti in preparationibus suis, quibus nihil nostrarum preparationum assimilatur. Quia est de semine mundo, habens multam benedictionem. Et si esset ut opinantur, de lapidibus suis terrenis, aut vegetabilibus, aut terrenis, non nominaretur sapientia, cum nec mors, aut vita in ipsis sit, nec desponsatio, nec conceptio, nec generatio prolis, nec nutritio, cum nostræ preparationes, quas nominauimus, ex animalibus nostris & lapidibus, quos vidimus & fecimus super eis, non ex vanitatibus & preparationibus illorum sint.

Age ergo semper gratias Deo glorioso, & sublimi, & abhorre conuentum hominum, & apprehende solitariam vitam, & diutius cogita in omnibus quæ habes, & quæ percepisti per expositionem meam,

quam tibi exposui in his tribus libris, quibus potens eris super libatione verborum sapientum, & expositione, & omnium quæ typice protulerunt, in figuris etiam, imaginibus, & parabolis, & cognosces lapidem eorum, & præparationem, non sicut ille, qui obscurauit librum suum, & modum adeundi. Quidam enim dixerunt: Accipe taliter & taliter &c. sed iniuste, & auare, & non aspicias libros ipsorum, nec dubites de his quæ peruenerunt ad te à nobis. Et si contradixerint tibi ignorantes, aut humiliati fuerint pro posse suo, non proferas eis aliquid ex his quæ habes, nec improbes vanitatem illorum similitudinibus veritatis, quæ facta est tibi, & esto cum vero vbicunque fuerit, & dimitte eos, quia non inuenio aliquem quærentem illud, quod inueniunt sapientes, sed sunt omnes inuoluti vanitate, incedentes ad illud quod non est dignum respici, propter magnam ignorantiam suam, & defectum interitus.

Sed ego feci tibi per hoc quod exposui hos sapientiæ intellectus. Sapientiæ cor est in constantia. Vnde videri tibi poterunt omnes inquisitores huius artis ipsam ignorantes, bestiis similes, ex eo quod ignorant quod

quod tu nosti. Cum autem intelligis hos tres libros meos, librum Clavis sapientiæ maioris & hunc librum cum his quæ perueniunt ad te ex carminibus meis in arte & verabaha, id est, figuris suis, & similitudinibus, & imaginibus, & significationibus illarum imaginum, factus es sapientior omnibus istis.

Exterior homo vero habens rationem bene dispositam, subtilis ingenii, percipit ex paucis significationem multorum. Itaque ex doctrinâ illa multa tibi aperientur, & ex verbis eorum verba manifesta longinquum est, ut concludat ipse aliud, qui prodit ex vno libro sapientum, vel ex multis libris, sicut ego prodi. Et quomodo est hoc, cum ipsi non intelligant à me, quod ego legi & studui die ac nocte, & laboravi multis annis.

Deinde exposui eis, & cogitavi in eo per inspirationem, & suspensionem, & propter hoc propitius sum huic scientiæ, & seniores eorum apud quos est iudicium, non intellexerunt à me literam vnâ, ex his quæ explanavi eis, & approximavi intellectum eorum, sed ipsi postea nitebant super præparatione ciborum, & gallinarum earum, & capillorum, & lapidum eorum

cauentium humore, siccorum, combustorum, corruptibilium, frigidorum, maiorum, ex quibus quæruat quam non habet tincturam, quo tingunt aurum & argentum. Sic ergo errauerunt, & damnificati sunt, damno apparente.

REVERTITVR AVTHOR AD
operationis continuationem.

Reuertamur ergo ad illud, de quo digressi sumus, in extractione animæ paulatim, & paulatim à corpore suo.

TTPVS OPERATIONIS.

Dixit rex Marchos, & est typicum in eo & parabola, in venatione Leonis, secundum quod ipse ordinauit, quia retinet in similitudinibus modos typicos, & in parabolis, vt annunciet posteris per hoc quanta sciebant philosophi, & quanta malicia erat, & est in hominibus, & contumacia, vt deueniant homines insipientes ab ista scientia, & tamen est propinqua habetibus intellectum. Dixit ergo Marchos matri suæ. Quomodo venaris leonem? & admirata est mater eius, & dixit. Ego respicio in eum, cum vult arripere iter suum, & exiens præcedo eum, & sedeo in via, & fodio

fodio ipsi foueam in medio viæ, per quod
intendit curcubitam, & ædifico super fo-
ueam rectum vitreum, quod cum ingres-
sus fuerit, video quo modo moritur, & al-
teratur color eius post mortem, à colore,
in colorem. Et cū appropinquatus fuerit
thalamo, accendo ignem sine fumo in ista
fouea, habentem flammam egredientem
super Stakonos, id est, super nigros carbo-
nes, sicut greditur mater pia super venterem
filii sui. Et assimilauit subtilitatem caloris
ignis, gressui piæ matris super ventrem fi-
lii sui. Dixit enim ei mater sua. O Marchos,
Oportet ne hunc ignem esse leuiorem ca-
lore febris? Dixit ei Marchos, o mater fiat
in statu febris. Deinde o mater. Reuertor
& accendo illum ignem, sicut tibi assigna-
ui, & pono ad illum lapidem, quem qui
cognoscit, ponit illum super oculos suos,
& qui non cognoscit, proiicit illum.

Cum autem apportauero illum super
ignem, facit odorem quem diligit Leo.
Cum vero Leo odorat lapidem illum, ve-
niet velox vt intret thalamum illum vi-
treum, & cadit in foueam quem transglu-
tit lapis ille, ita quod non potero videre
aliquid de eo. Et hic lapis quē diligit Leo,
est scēmina, quia ipsa cooperit ipsum co-
lore

lore suo, propter quod dixit, non videbo
ex eo aliquid. Cum vero vigoratus fuerit
per dies aliquot (vult per hoc stationem
suam in præparatione) & quot ingredi-
tur in ipsum de nutrimento, emittit ma-
num eius dextram, quam cum emiseric
abscindo eam. Deinde stat rursus per ali-
quot dies, & emittit manum eius fini-
stram, quam cum emiseric abscindo eam.
Deinde stat, & emittit pedē eius dextrum,
quem cum emiseric abscindo illum. Dein-
de emittit pedē eius sinistrum, & eundem
etiam abscindo, tunc interfectus est. Dein-
de caput, manus, & pedes colligo, & cale-
facio eis aquam extractam à cordibus sta-
tuarum ex lapidibus albis & citrinis, quæ
cadit de cælo tempore pluviæ, & colligi-
mus eam, & reservamus ad decoctionem
capitis, manuum, & pedum Leonis huius.
Quod postquam decoxerimus, recipimus
iūs eorum, & nutrimus in vase vitreo,
deinde reducimus ad corpus Leonis istius,
& decoquimus cum illo iure. Innuit per
illam decoctionem, permixtionem, & re-
ductionem, donec liberetur Anima paula-
tim & paulatim, videlicet reducatur to-
tum super Leonem, & coquatur cum eo,
& destilletur quousque non remaneat hu-
miditas

miditas in illo corpore, quæ non egredia-
tur cum aqua scilicet anima.

EXPLICAT AVTHOR PARABO-
lam præcedentem.

ET quod dicit: Quando decoctus fue-
rit ille Leo, colamus ius, & pliciamus
carnes eius (intendit per hoc quod dicit
carnes,) feces lapidis. Et quod dicit: Cale-
facimus eis aquam extractam à cordibus sta-
tuarum ex lapidibus, vult per corda Ani-
mas lapidis, in Magnesia collectas, quæ
sunt masculus & foemina & fratres eorum
qui sunt albi & citrini, videlicet mascu-
lus primus, cuius color est obscurus, &
masculus secundus, quem diximus fieri
masculum, & est in natura aeris, color est
apud eos rubeus. Per hoc etiam quod di-
cit: Cadit de cælo tempore pluviæ. Plu-
uia, est destillatio aquæ eorum.

Deinde recipimus illud ius, & decoqui-
mus in vase vitreo, & tenui & integro,
donec rubescit, & coagulatur, & fiat lapis
sive rubinus, & ponimus in barba in a-
quam, vbi quam diu fuerit lapis ille lucet.
Intendit per hæc verba decoctionem aquæ
cum Anima, post extractionem à fecibus
suis, donec coquitur, & permisceantur per-

permixtione vniuersali, quam commixtionem nominant coagulationem.

Et quod dixit Rubinus, per hoc vult Animam tingentem, propter quod acquisit virtutem ex igne, quia ipsa licet sit alba, ex eo quod spiritus dominatur ei colore suo, nouit ipse, quod ipsa sit sicut rubinus rubeus, quod vis lateat in aqua non apparens, & quod ipse deduxit ipsam ad istam præparationem decoctionis, & sic ex certitudine peruenisse ad illum terminum, per quem est tingens & penetrans, vnde dixit sicut rubinus in colore. Notificauimus prius, quod nominauerunt aquam suam, istam Animam lapidis, & ideo dixit in eo lapide, nec est lapis, est tamen aqua eorum diuisa. Et vbi dicit, ponimus in barba, id est in domo, significat per hoc locum, in quem ponitur corpus eorum, scilicet, quod est terra eorum alba, in quem ponunt aurum eorum, & aurum est corpus eorum in quo coagulant aquam suam. Et quod dixit Lucet. Vult per hanc manifestationem lucis tincturæ in eo, sicut barba in alio loco est cucurbita congregans totum opus suum.

Sapientes vero vsi sunt diuersis tropis in assimilatione, & sunt diuersi in hoc in nomi-

hominibus, sed intellectus in quem in-
nuunt, est idem. Et ex dicto suo similiter
est in extractione animæ à lapide hoc, sci-
licet ablutio cum aqua & igne, hoc autem
non est corrente per se, propterea quicum-
que voluerit abluere rem, cum ipso abluit,
sicut ego assignabo tibi quid sit, vt scias
illud.

Est itaque lapis aqua eorum congelata;
& talis est forma eius, quæ cum ingressa
fuerit aliquid imprimitur, & coagulabi-
tur in eo. Cumque volunt illa extrahere,
calefaciunt cum igne suo, quem mensura-
ti sunt illi, & occultauerunt, & cum inue-
nit illam calor illius ignis, soluitur, & fit
aqua currens. Cum autē præparata fuerit,
revertitur ad formam suam priorem, &
congelatur, & extenditur albedo eius.

Similiter cum soluitur, non soluitur to-
tum, sed soluitur ex eo parum, & conti-
nuant in eo patientiam, & reductionem
in præparatione, & hoc quod extrahitur
qualibet die parum, est illud quod dixit
Marchos matri suæ in venatione Leonis,
& extractione manus eius dextræ, quam
absceidit, deinde extraxit sinistram etiam,
donec perueniat ad id quod audisti.

Deinde ad secundum modum quem
assigna-

assignauit, & peruenit huc vsque ad hanc
 aliam assignationem. Et hoc est quod di-
 xit congelatur & soluitur, abluit omnem
 rem, aufert omnem nigredinem, & tingit
 omne nigrum, & facit albū & tingit omne
 album, & facit rubeum. Et ideo res magni-
 ficatur, & exaltatur, & facta est domina
 omnium rerum, quia nō inuenit res agens
 operationes suas.

TINCTURAE OPERATIO.

Dixit iterum Marchos: Medius lapis
 sapientum sine dubio est citrinus la-
 pis, & funditur in igne fusionis plumbi, &
 rubet tali rubore, vt de cætero nunquam
 citrinus erit. Et habet oleum rubens & lu-
 cens sicut rubinus, & oleum eius velocior
 re egressione aquæ, quia est de genere
 aquæ, licet non sit lapis. Vult per oleum
Animam, de qua precessit sermo, quæ non
 ingreditur per ignē, sed aqua extrahit eam
 per præparationem, sicut ostendimus tibi.
 Et ideo dixit Marchos regi Theodoro,
 Notum faciat tibi Deus, quod hoc quod
 egreditur ab opposito renui, est caput
 mundi. Nonne vides aquam quæ est vi-
 lius illa, & ex ipsa formatur margarita sub-
 tilis. Aut non consideras creatorem ne-
 strum,

firmum, qui formauit nos de limo terræ, & hoc potestate Dei gloriosi, & sublimis, & per omnia ista, significant, lapidem eorum de quo est, & de quo fecerunt ipsum. Et ipse est de aqua viua, quæ viuificat res, & ipse est viuus, & immortalis, quem potest ignis comburere, & propter hoc extrahitur tinctura vera, Kalid id est fixa, incombustibilis, cum granum eius prius fuerat combustibile.

Et quicquid est ex aliquo, super quod ingreditur corruptio, combustio, & annullatio, non habet in se tincturam. Quod si esset in aliquo combustibili & corruptibili tinctura, esset tinctura non fixa, sed combustibilis & corruptibilis, sicut radix eius ex quo est.

Et propter hoc dixerunt sapientes, quod fixum facit res fixas. Et dixit Hermes, quod secretum & vita cuiuslibet rei est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominum & aliorum, & in aqua est maximum secretum. Hoc modo autem fit, vt in fermento fermentum, & oliua oliuæ, & in quibusdam arborib. gummi, & in perficis oleum. Et omne genitum habet principium ab aqua. Et dixit dominus, cuius nomina sanctificantur, fecimus ex aqua omnem rem. Ille

Ille aut qui fecit in eis fermentum oleum, & gummi, & pinguedines, fecit voluntatem suam. Ergo non queratur vita & tinctura ex mortuis, combustibilibus, quæ non habent tincturam & vitam. Aqua vero recipit tincturam.

Intelligo excœcata sunt corda & oculi, & surdæ factæ sunt aures, ab his similitudinibus, & iudiciis in omnibus hominibus. Legunt & non intelligunt, student, & non percipiunt, ignorauerunt veritatem, & proiecerunt eam. Qui enim errauerit à veritate, præcipitabitur in vanitate.

Marchos etiam assignauit aquam eorum, cum dixit ei Seneca. Nominaſti mihi o rex mirabile mirabilium, cum dixiſti: Viuificabit eam poſt mortem ſuam, & tingit eam colore poſt colorem, id eſt, terram ſuam tinctam cum aqua illorum viuæ. Dixit Marchos. Talis eſt natura illius aquæ, & propterea nominauerunt eam, dominam barbæ, id eſt, domorum, ſuper omnibus nominib. & fecerunt eam caput mundi. Mundus autem eſt magneſia, quo nomine nominat eam Hermes, & dixit: Eſt mundus minor. Item eſt vinum quod non moritur, quam diu fuerit mundus, & viuificat quodlibet mortuum, & manifeſtat.

stat colores occultos, & celat manifestos.
Dixit Sohalta. Quomodo potest hoc esse?
rex, Marchos ait, in hoc est mirabile,
quia si miseris ista super illa tria commixta,
& diuiseris, & in illis viuet album super
citrinum & rubeum, & albificant ea, ita
quod facit ea in albedine nigra. Deinde
iuuat citrinum super album, & rubeum,
ita quod facit citrina citrinitate auri. Dein-
de iuuat citrinum rubeum super citrinum
& album, ita quod rectificat, & facit in ru-
bedine Chermesina. Cumque videris hoc,
tunc gaude, si vero remanserit in illa ni-
gredine post rubificationem eius, peccasti
in præparatione eius, & corrupisti quic-
quid antea operatus fueras, & morieris
præ dolore peccati, & inopiæ. Et hæ sunt
diuitiæ incomparabiles, vt huius explana-
tionem memorauit tibi in libro meo, qui
dicitur clauis sapientiæ in inuentione aque,
quæ egreditur à muliere, ante egressio-
nem prolis, quam vocant mulieres alhedu,
propter egressionem eius ante infantem,
& est ibi perfecte. Iterum interrogauit sci-
licet regem Marchos, de cognitione lapi-
dis. Omnis homo inquit, cognoscit illum,
& apud vnumquemque est de cognitione
eius utilitas, quæ non est apud alium. Utili-
tas

tas vero quam queris non est nisi apud dominos barbi, id est doctiores. Et dixit scilicet Domine mi Rex, inuenitur quando queritur? Respondit etiam Marchos, non est res in mundo quæ cognoscitur quam illa. Vnusquisque & omnis homo indiget ea, & est apud illum, nec potest etiam esse sine illo. Intendit Philosophus omnia quæ dicit, Aquam. Inuenitur enim aqua in omni loco, in vallibus, in montibus, & apud diuitem, & pauperem, robustum & debilem. Et talibus similitudinibus vruntur omnes sapientes in lapide suo, qui est spiritus humidus. Dixit Hermes, scito quod non conuenit calor & sanguis, humiditas & siccitas, nisi post extensionem, nec conueniunt habentia frigiditatem cum calore, quia vita hominum per animas est continua aquæ, quæ si prohibetur, ab eis non inuenitur. Ideo non conuenit nec erit siue genitum siue semen. Oportet ergo te scire quod humores significauit per has similitudines, & sic alii sapientes lapidem suum comparauerunt, commixtiones autem eius, & rami, & partes, & commixtio & nutrimentum, & id quod componit ipsum, & nõ repugnat, est ex eo, & per eum, & ad eum, & non ex alio.

alio, & ipse operatur cum humiditate aquæ maris.

Lapides vero nostri generantur ex terra & comparantur terræ, mineralia terræ. Conuenit ergo nobis intelligere dicta huius sapientis, & aliorum sapientum. Et sciant omnes habentes rationem, & intelligentes quod lapides nostri terrei aridi, non conueniunt lapidi sapientum, nec exiret ex illis semen vnquam. Sunt enim terrei & mortui. Et intendit per hoc quod dicit semen gummam. Imo dixerunt omnes sapientes, ne facias ingredi super eo aliquid alienū, corrumpit enim ipsum. Quod si intrauerit & destruet, & hoc non concludetur cum lapidibus nostris, & corporibus nostris vnquam. Dixit Hermes, non conuenit rei nisi quod propinquius est ei ex natura sua, & generabitur inter ea proles similis illi, humiditas autem est de dominio Lunæ & pinguedo de dominio Solis. Ideo fecerūt pinguedinem super aquam, & omnis calidi elementum eius est pinguedo, & omnis frigidi elementū eius est scil. humiditas. Res autem consistit ex subtilitate elemēti sui. Deinde ingrossatur & induratur secundum temperantiam naturæ suæ. Et postquam fe-

cit Deus & ei attribuit, & est quietiua. Et
quædam sunt motum habentia, & quæ-
dam limpidificantur, & quædam sunt
fluentia, & hoc simile eius est, quod dixit
Aros regi, quod aqua non conglutinetur,
nisi cum simili sulphuris sui, nec inuenit
in re aliqua aliquid simile sulphuris sui, ni-
si in hoc quod ex eo est. Quod autem dixit
Hermes, Conuenit rei id quod propin-
quius est ei. Deinde adiunxit, ex natura sua,
& non dixit de alia natura, & hoc est pla-
num & manifestum ex verbis Hermetis:
Lapis igitur sapientum in ipso & ex ipso
perficitur radix, & rami, & folia, & flores,
& fructus. Est enim sicut arbor, cuius ra-
mi, & folia, & flores, & fructus sunt ex ea,
& per eam & ad eam, & ipse est totum, &
ex ipso est totum. Et similiter dico vobis.
Quod vnumquodque alias non generat
res, nisi cū eo, quod est ex specie sua, quod
hic dici potest homogeneous ipsi. Simili-
ter ex Adam & Eua omne hominum ge-
nus, ergo omnis res conueniet cum suo si-
mili, & propinquo, & secundum speciem
suam. Similiter dicunt carnes ex carnibus
generantur. Et incipe in nomine domi-
ni, & cognosce materiam eius. Est enim
à radice materiæ suæ totum quod est in eo-
dem.

dem, & de eodem, nec ingreditur aliud super eo, nisi id quod ex eo est, & etiā ab eo, & est radix eius. Similiter fecerunt caseos ab eo, & hoc est ex quo extrahitur & est in eo, & ex eo, & per omnia significauit lapidem suum, qui est vnus lapis, & permutationes eius sunt ex eo, non ex alio, & quapropter appropinquauerunt illum intellectum pro posse suo, per similitudines & assignationes. Veruntamen non est interius potens nec aurum capiens, nec ratio quę perducatur eos ad quęsitum suum. Et dixit Auerrois sapiens, Respice Carpentarium, an coniungat lignum cum ligno nisi sibi simili, & sutorem vel sartorem an suat pannum nisi cum panno sibi simili, lineum cum lineo, & laneum cū laneo. Item sapientes dederunt doctrinam plenam, & appropinquauerunt intellectum pro posse suo, & tunc non intelliguntur ab eis. Dixit Hermes recipe coniunctiones, in principio operis recentes permisceantur æqualiter & terantur. Deinde desponsentur, deinde triturentur, aliæ in aliis, vt fiat conceptio, deinde extrahantur & nutriantur vt fiat genitum. Scias quod hæc conceptio & despōsatio fit in putrefactione in fundo vasis geniti eorū. Et fit in acre

videlicet in capite eorum vasis, & caput
 vasis est superior pars thalami, & thalamus
 est alembicus, in quo est illud genitum.
 Dixit Marchos genitum earum est in bar-
 ba, id est in domo eius terrea, & cælum
 eius secundum quod oritur super eo Luna
 terræ & Sol eius, & Stellæ eius, & Ventus
 eius, & diuersi colores terræ eius. Item di-
 xit Marchos & est tempus in isto genito
 quod nascitur de quo facit talem similitu-
 dinem. Tunc ædificabimus sibi talem do-
 mum, quæ dicitur monumentum Siho-
 ka. Dixit, terra est apud nos quæ dicitur
 tormos, in qua sunt reptilia comedentia
 opaca ex lapidibus adurentibus, & bibunt
 super eis sanguinem hircorum nigrorum,
 manentes in umbra, concipiunt in balneis,
 & pereunt in aere, & gradiuntur supra ma-
 re, & manent in monumentis & etiam ma-
 nent in sepulchris, & pugnat reptile con-
 tra masculum suum, & in sepulchro ma-
 net masculus eius 40. noctibus, & in do-
 muncula 40. noctibus, erit vacans sicut
 columbæ albæ & prosperabitur gressus &
 proiciet semen suum supra marmorem
 in simulachrum, & venient corui volan-
 tes & cadunt supra illud & colligunt. Dein-
 de volabunt ad cacumina montium, ad
 quæ

que nemo potest ascendere, & dealbantur
& ibi pullulant, & hæc est parabola dicti
sui. Similiter non nouit hoc nisi quæ con-
cepit intra se in capite suo. Quod autē di-
cit, Reptilia comedentia opaca. Intendit
per hoc lapidem adurentium, & biben-
tium super eis sanguinem hircorum ni-
grorum. Intendit per reptilia imbibitio-
nes. Et quod dicit comedere opaca, quod
transglutient vnum tingens. Ad hoc con-
gregati sunt socii sui, qui latent in illis im-
bibitionibus, & non apparent & recipiant
subtilitatem eius, per sanguinem hircor-
um nigrorum &c. Vult animā fluentem
lapidis ab eo. Et hirci nigri, per hoc vult la-
pidem quando ingreditur cum fœmina in
præparatione, & denigratur post dealba-
tionem eius præparatione ignis.

Et per hoc quod dicit concipit in bal-
neis & parit in aere, intendit cucurbitas &
etiā sepulchra, quia in eis fit mors, assimu-
lauit calorem ignis calori balneorum, in
quib. lapis sudat in principio dissolutionis
sue paulatim & paulatim. Et per hoc quod
dicit pariunt in aere, significat superiorem
thalamum alembici, quia aer est inter cœ-
lum & terrā. Et similiter est generatio hu-
ius tincturæ à superiori cœlo, id est barba,

quod est superius alembici, & fundo cucurbito.

Et hoc est quod dixit Hermes. Leuiter & prudenter sublimatur à terra vsq; ad cœlum, & acquirit vim à superioribus, & descendit in terram, & habet in se virtutem superioris & inferioris, dominans inferiori & superiori, & habet lumen luminum, & propter hoc fugiunt ab eo tenebræ. Et illud est quod nominant Regem de terra prodeuntem, & de cœlo descendentem. Et simile est huic quod dicit quidam in ista aqua. Accipite res à minera sua, sublimare eas ad altiora loca, & mittite à cacumine montium eorum, in quibus inueniuntur, & reducite ad radices. Et in hoc dixit quidam alius sapiens, hoc ouum vagit in terra tota, per quod vult aerem, qui descendit de cœlo & terra & læto. Et hoc dixit alius, & ego dico ouum generatum in aere à spiritualitate terræ. Et dixit in hoc Calid filius Isid significans, genitum hoc pronominauerunt tincturam & sanguinem & ouum. Accipe ouum ruffum à meliori minera quam inuenire poteris, nec in cœlo, nec in terra. Dixit etiam Auienna. Non est in cœlo nec in terra nutrimentum eius, sed in vmbra aeris. Confidera

sidera diuersitatem eorum in dictis, parabolis, & assignationibus, & similitudinibus, & conuenientia eorum in intellectu, quod sapientes non sunt diuersi in intellectu, sed in nominibus, & similitudinibus, & per omnia ista idem intelligunt lapidem suum prædictum, scilicet animam. Calid autem significat per ouum Ruffum genitum, quod generatur ex eis in aere. Et hoc est nec in cælo nec in terra. Et hoc totum dictum est à sapientibus per similitudinē, & omnia dicta sunt idem de eodem, licet sint diuersi in nominibus, & qui legerit diuersitatem eorum in nominibus, & similitudinibus, opinatur, quod sint diuersi, & quod res sint diuersæ & stupent propter hoc. Et recipit res quibus nominauerunt lapidem suum sophisticæ, & hoc credit esse calidum eorum & lapidem eorū, quem non nouit inspiens & nihil inuenit. Sed cum percipit verba eorum & interius, inuenit veritatem manifestam, & quidquid præcessit de dictis eorum, scilicet. quod tibi ostendi. Conserua igitur hoc & apprehende, & eris cum veritate. Omnis enim typica & tropica elocutio eorum, est super hac tinctura, quam extraxerunt in sua aqua, quā nominauerunt animam & regem.

Et hoc genitum, est pinguedo quam
vocant animam & ouum, quia hæc anima
rubea latet in ipsa aqua alba spiritali, quã
extraxerunt de lapide, quam dixerunt in
permixtione sua magnesiã. Ideo vocauerunt
hanc aquam ouum maris, quia radix
eius est aqua, & vocauerunt aerem, & etiam
multis aliis nominibus. Et hoc est
quod ipsam rubeam assimulauerunt etiam
vitello, & aquam albam in qua portatur
album oui. Cumque apparuerint colores,
vel tincturæ, erit hoc sicut cum apparet ex
ouo pullus. Nominauerunt etiam lapidem
suum, qui est magnesia, mare, quia ex
eo ascendit nubes eorum & pluuia. Dixit
Plato, natura cogit naturas, & natura con-
gaudet naturæ, & non est nisi vnica natura,
& genus vnum & substantia vna & vna
essentia. Hoc est ouum in quo est calidum
& frigidum, humidum, & siccum. Propter
quod vocat Hermes hunc lapidem, mundum
minorem. Et hæc res eorum est vna,
quam nominauerunt nomine omnis rei,
& omnis corporis, & omnis speciei, quam
habent homines in manibus & omnium
istorum exponenda, audistis aure, & adduxistis
super his testimonia sapientum. Et dixit alius
panem asperum & alius
panem

panem de simila, & alius tortum panis. Non possunt recte dici diuersa, quæ non diuersificauerunt a farina, nec declinauerunt a tritico ad aliud, scilicet omnes conuenerunt, quia omnia illa sunt vna res, & de eadem re, cuius nomina sunt diuersa, & assignationes eius, & quod sit ex eo, reducitur ad farinam & triticum, & est radix illorū. Et ex quo sunt, diuersi tamen sunt in nominibus, & quod diuersa sint nomina harum rerum, propter diuersas species preparationum earum, & omnes illæ res sunt ex tritico, & materia eius est eadem, similiter verba sapientum licet sint diuersa, idem tamen significant, nec differunt nisi in nominibus & assignationibus, propter mutationes eius in gradibus preparationis, ex eo in rem & de statu in statum. Ideoque multiplicauerunt nomina eius & assignationes. Item dabo tibi exemplum eius in panno. Pannus siue tela, est vna & eadem res quando scinditur, vt inde fiat aliquod indumentum, & diuiditur in multas partes, & assuitur & fit vna res vno nomine nominata, scilicet, tunica vel camisia, & omnes illæ diuisæ partes sunt à tela, & sunt in diuisione, & nominibus plures, sed sunt secundum materiam &

& intentionem, vnum & idem. Dixit Salomon rex. Recipe lapidem, qui dicitur thitarios, & est lapis rubeus albus, citrinus, niger, habens multa nomina & diuersos colores.

Dixit etiam naturam vnā & spiritua-
lem sepultam in arena, & assignauit lapide-
dem coloribus propriis, qui apparent in
præparatione. Dixit sapiens assigna mihi
illum. Dixit, & est corpus magnesiæ nobi-
le, quod commendarunt omnes philoso-
phi. Dixit, Quid est magnesia? Respondit
Magnesia est aqua composita congelata,
quæ repugnat igni. Hoc mare latum, ma-
gnū, bonū, cuius bonitatem commē-
dauit Hermes. Fecit enim magnesiā hic
spiritum & animā, & corpus cinerem,
qui est intus in cinere. Et dixit Plato, vnū-
quodque est vnum, quia omnis homo est
animatus, sed non omne animatum est ho-
mo, sed quoddam animatum est homo, &
in natura hominis est illud, quod est in na-
tura animati. Nec potest recte dici, quod
omne animatum est homo, cum enim di-
cis, animatum, comprehendis in eo bestias
terræ & volucres cœli, & homines, & ar-
bores, & vegetabilia, sed cum dicis homi-
nes, non comprehendis aliquid ex illis.

In-

Intellige hoc dictum Platonis, & quid
intendit. Item dixit Plato, omne aurum est
aer, & non est conuerso. Nonne vides quod
in natura auri nihil est quod assimulatur
aeri in tanto motu & colore, nec aliquid in
natura aeris est, quod sit in natura auri ex
corruptione in terra, & patientia in igne,
& mansione in mari. Dixit etiam omne ar-
gentum viuum est sulphur, sed non omne
sulphur est argentum viuum, fecit ex sul-
phure hic magnesiā. Hæ duæ orationes
sunt planæ, propter quod non est in lapi-
dibus aliud, quod sit in lapide cotum, &
propter hoc, hæc omnia significant lapi-
dem suum, qui est vnus, non habens simi-
lem sibi, quem si nominauerunt lapidem,
tamen est spiritus, & habet nomen spiri-
tus. Et si dicatur aqua, non est sicut cæteræ
aquæ, nec habet intellectum distinctum.
Et si congregata fuerint, impositum est ei
nomen impar, nec perficitur in se, nec ex
se, nec per se: Et secretum quod est in eo,
non est in alio. Intellige hæc quæ præce-
serunt, in quibus facta est mentio eius, &
adhuc augebo tibi intellectum & cogita
semper hoc quod dixit Hermes in
preparatione lapidis eo-
rum occulti.

LAPIDIS PHILOSOPHICI CON

fectionis demonstratio. à natura bu-

mana desumpta.

DIxit Hermes, quod secretum vni-
 uscuiusque rei, in vna est aqua, & hæc
 aqua est susceptibilis nutrimenti in homi-
 nibus, & in aliis, & in hac aqua est maximū
 secretum. Aqua enim est, quæ fit in tritico
 frumentum, & in oliua oleum, & in qui-
 busdam arboribus gummi, & in perficis
 pinguedo, & in omnibus arboribus fru-
 ctus diuersi. Et principium generationis
 hominis est aqua. Semen enim viri proie-
 ctum in matricem mulieris, adhæret septē
 diebus, & fit humor subtilis, & manet se-
 ptem diebus, donec coaguletur in om-
 nibus membris, in ventre mulieris, per
 tenuitatem eius, & subtilitatem, & perue-
 nit ad carnē, & fit caro, & super ossa, & fit
 os, & sup pilos, neruos, & simile fit in eis.
 Deinde coagulatur in 10. die, & fit tan-
 quam caseus. Deinde rubificatur in 16. die,
 velut color carnis. Deinde incipit in die 24
 discerni & habere membra similis filis, &
 in 32. formatur in forma hominis sicut di-
 cit liber, & in die 40. apparet in ea anima,
 & à 40. die incipit nutriri sanguine men-
 struali, per cursum eius per vmbilicum, &
 indu-

induratur etiā infans, & crescit paulatim,
& paulatim, & vigoratur. Et scito quod a-
qua famulatur ei in ventre tribus mensib.
primis. Deinde aer tribus mensib. secundis.
Deinde famulatur ei ignis tribus mensib.
tertiis, & decoquit eum, & perficit. Et cum
completi sunt 9. menses, abscinditur lan-
guis quo nutriebatur, & ascendit ad pectus
mulieris, & fit ibi sicut corona, & fit aliud
nutrimentum eius post egressionem eius
ab utero, ad hunc modum, & hæc tota est
assignatio præparationis lapidis eorum, &
secundum hoc præparauerunt. Intellige
ergo hanc præparationem, & modum. Per
matricem intelligit fundum cucurbitæ, &
quod intus est, & obturationem oris eius,
& firmationem coniunctionis, ut quod in-
tus est, nō recipiat inspirationem ab aere,
& coagulabit se sicut dicit Calid. Cum vidi
aquam coagulare se ipsam, tunc certifica-
tus sum, quod res vera est, sicut assignatur.
Et dixit Rosinus simile huic, & memora-
tus est coagulationem corporis sui 47.
diebus, & vocauerunt corpus igneum, &
Alkambar & viuum argentum, & sulphur
rubeum. Et his nominibus vocauerunt,
& nominauerunt animam ab ipso egredi-
entem. Et dixit Rosen, quod assalia est vir-
tus

tus fœminæ, quam fecimus in 9. diebus, &
 nominauimus eam affalia, propter solu-
 tionem eius ad aera, & saporem eius ab eo,
 in quo erat de corporibus suis, & propter
 fugam eius, & propter intensiorem calo-
 ris ignis super eo, & propter debilitatem
 eius ex eo, quod inuenit inimicis suis. Er-
 go coquite eam cum corpore suo, donec
 hiccetur humiditas eius ab igne, & sic sic-
 carur, donec videris eam collegisse spiritus
 eius ab ea, & fastidisse mansionem in radi-
 ce elementi sui, & hoc est cum mortifica-
 uerunt corpus album, & decoxeris, & tri-
 ueris, & fuerit aqua spiritualis, potens co-
 nuertere naturas ad alias naturas, tunc vini-
 ficabit corpora. Quod autem dixit Affa-
lia, vult intelligere duo humida ascenden-
 tia ad aera, & hæc sunt spiritus & anima,
 & quod dicit hæc est virtus fœminæ, quam
 fœminam fecerat in 9. diebus, significat
 animam quæ est virtus fœminæ, quam fe-
 cerunt masculum, cum coagulatur & figi-
 tur in igne, & fit masculus calidus & sic-
 cus, per idē quod acquisiuit à parte ignis,
 & nominatur tunc masculus, & nominant
 hanc aquam coagulatam, nomine cuius-
 libet masculi. Deinde desponsauerunt
 cum

cum foemina, & ipse est ex ea, & ipsa est radix eius, & coagulatio eius.

Sicut dixit Hermes, secundum proportionem spermatis in matrice, & ex his indiciis manifestis, & occultis, planis, & obscuris, ad quæ potest vix dirigi aliquis, intellexi & noui veritatem dicti eorum, cum dicerent scilicet quod lapis noster res est, quam habent & non participat cum eis alia. Quoniam in eo, quod est sulphur, arsenicum, aut ferrum, aut æs, aut ouum, aut capilli, aut aliud ab aliquibus vegetabilibus, aut lapidibus mortuis, non dixisset lapis noster, & non appropriasset sibi, cum omnes homines participarent secum in illis.

De omnibus istis modis sicut nos præparauimus ante intellectum, & cognitionem operis, & præparationem quam cognouimus ex omnibus præmissis, & vidimus quod omnia erant vana, vnde proiecimus vana & laudamus Deum, qui notificauit nobis vanitatem omnium talium, & egimus ei gratias, & sciui cum dixerunt lapis noster, quod est res, appropriata eis præter homines. Igitur necesse erit nobis inuestigare illum. Et quod dixerunt verba nostra in manifesto sunt corporalia, & in

in occulto spiritualia, quæ cum audiui-
mus, quæsiuimus cognitionem huius oc-
culti. Spirituale quidem occultauerunt, &
manifestauerunt per aliud, ad res corpo-
rales. Hoc non potest intelligi nisi per sen-
sus interiores, & veram rationem & intel-
lectum, & non apprehendimus ab eis, quæ
percepimus in manifesto auditu. Verun-
tamen inquirimus occultum, quod occult-
um occultauerunt occulto sensui nostro,
quod si non esset non extraheretur, quod
cogitauerunt in cordibus suis. Ego autem
declaraui vobis quod occultauerunt, &
non abscondi ab eo aliquid, & hoc etiam
est ex dictis eorum. Aurum nostrum non
est aurum vulgi. Aurum vero nostrum est,
quod est ex opere nostro. De quo dixit
Rosinus. Cum desponsatus est cum sore-
re sua, & facta est conceptio, & prodiit
genitum, quod est anima. Affalia est, in-
quit, virtus sceminæ, quam perfecimus 9.
diebus. Significauit nobis, quod cum vi-
derimus virtutem huius aquæ, & magnū
effectum eius, & flores eius in terra eo-
rum, & quod erit postea in proiectione
super folia vulgi. Et hæc est minima res,
sed lux super rubeum tingit illud in me-
lius aurum, quam sit aurum vulgi, oport-
ruit

tuit significare nobis, quod hoc magnum periculum est, virtus seu potentia illius rei quam tinxerunt prius, & hoc est secretum super quo iurauerunt, quod non indicarent in aliquo libro. Nec aliquis eorum declarauit hoc, & attribuerunt illud Deo glorioso, vt inspiraret illud cui vellent, & prohibeatur a quo vellent. Est enim radix sine qua nullum inuabit æs, & quod occultauerunt, est præparatio illius rei, donec figeretur in igne, & tunc fit res magna & homines ignorant hoc, nec habent illam assaliam, nec illam virtutem, quæ habeat talem effectum. Et dicit filius Hamuel: Laudate dominum, cuius nomina sanctificentur, super hoc, quod dignatur ei tribuere, & inspirauit ei coniunctionem, huius rei occultæ, & sic multas inuestigationes, & vigilias continuas huius rei occultæ, & reuelationis occultorum dictorū, adeptus sum lapidem.

QVID PHILOSOPHIS PLUMBVM
sit, & quid Azoth.

INtraui die quadam domum senioris Abielhasam, causa visitandi ipsum, & sedi ad dexterā eius, & erat ibi duo viri, quorum vnum cognoscebam, alium vero nō.

& collocuti fuerant ante præsentiam meam de arte, & ut percepi per illud quod quæsiuit à me, quod indurata fuerat super eis res, & obscuratum verbum nescientes id quod considerabāt in dictis sapientum & erant in stupore, & conuertit ad me senior faciem suam securus amicitia, quam complectebamur, & dixit mihi. Qualis est intellectus sermonis sapientum. Recipe plumbum, & quod assimilatur plumbo & recipe Azoth, & quod assimilatur Azoth, hæc sunt quatuor, quorum duo manifesta sunt, nominant enim plumbum, & non nominant quod assimilatur ei, & obscurant istud, & nominant Azoth, & ce-
lant nomen illius, quod assimilatur ei. Quæ sunt ergo ista quatuor? Et dixi ei, hæc verba sapientum habent in se obscuritatem, & sunt ex sophismatibus eorum. Dixit quomodo est hoc? Dixi, voluit per hoc sapiens duo tantum, quæ sunt eorum occultorum occultum, significantia, & adinuenit verba quatuor, & non intendit nisi duo. Dixit, & quomodo est hoc, & ipse nominauit, quatuor etiam repetit verba sapientum secunda vice? Et dixi non intendit per hoc dictum, nisi duo tantum. Et ille ait, sapiens dixit quatuor. Et tu dicis duo.

duo. Et dixi ei, in his tribus sicut prædixi, est obscuritas & sophisma sapientum, in hoc loco, & si voluisset quatuor partes, ex quibus componuntur masculus & foemina, dixisset. Recipe ignem & aquam & comisce, & consistet vnumquodque ex duobus. Deinde fac quatuor vnum, verumtamen sapiens dixit. Recipe plumbum, & quod assimilatur ei. Deinde repetit, dicens. Recipe Azoth & quod assimilatur Azoth, vnde ex illis & in similibus celant scientiam ab omnibus. Intellige & confide in domino meo, & intelligas hoc dictum sapientis huius, & exempla. Dixit enim, accipe plumbum, plumbum vero apud eos est nomen masculi, nominavit enim masculum, & tacuit nomen foeminae, & dixit, & quod assimilatur plumbo, quia ipsa est ex eo, & ipsum est ex ea. Deinde dixit secundo. Recipe Azoth & quod assimilatur Azoth. Azoth autem est foemina, & nominavit hic foeminam, & tacuit nomen masculi. Et dixit & quod assimilatur Azoth, & non nominavit hic masculum, quia non nominavit illum in principio sermonis plane, ut desit dubitatio, & tantum valent hæc verba ac si diceret. Recipe Adam & quod assimilatur Adam.

Nominasti hic Adam & tacuisti nomen
Eux, quæ est fœmina, & non nominas eā,
quia scis, quod homines qui sunt tui simi-
les in mundo, sciunt, quod illud quod assi-
mulatur Adæ, est Eua. Deinde reperens
secundo, dicis vt res obscuretur, & minus
intelligent. Recipite Euam & quod assi-
mulatur Eux. Nominasti hic fœminam
quæ est Eua, & tacuisti nomen masculi,
qui est Adam. Quia nominasti eum, semel
ab ipso incepisti. Et hoc non potest esse
cauillanti dubium. At illi cœperunt respi-
cere vnus in alterum; & stupor apprehen-
dit eos super hoc, quod eis explanauit. Et
simile huic est, quod dixerant, commisce
calidum cum frigido, & fiet temperatum,
nec calidum, nec frigidum. Et commisce
humidum cum sicco, & fiet temperatum,
nec humidum, nec siccum. Manifestum
huius dicti est super quatuor, & generaue-
runt ex his duo tantum, videlicet mascu-
lus & fœmina. Masculus est calidus & sic-
cus, fœmina autem, est frigida & humida,
quæ cum commixti fuerint, iam commix-
tum est calidum cum frigido, & humi-
dum cum sicco, & hoc non est dubium in-
telligenti, & sustinet hic intellectus verba
sapientum, quod habent alium modum,
quam

quam tibi monstraui de igne, & aqua, ac
aëre, & terra, & alius modus est ex præpa-
rationibus.

Et est hoc dictum, sicut dixit Ioseph.
Commisce aquam & ignem, & erunt duo.
Commisce aerem cum terra, & erunt qua-
tuor. Deinde fac quatuor vnum, & perue-
nisti ad id quod audisti, aut quod vis. Et
tunc fit corpus non corpus, & debile super
ignem non debile, & apprehendisti sapi-
entiam. Fac ergo secundum quod dixit sa-
piens super eo, parum post parum, & præ-
paratio harum rerum à principio usque ad
finem, est aqua Calid, id est fixa, honorata,
& illa est quæ manifestat tincturam in pro-
iectione, & nisi illa esset, non esset inten-
tio aliquorum sapientum in aliqua radice
sapientiæ, & ipsa est mediatrix inter con-
traria, & ipsa eadem primum, medium, &
ultimum.

Intellige & quod tibi demonstraui, &
scito modum verbi mei, & ipsa manifestat
tincturam. Talis enim solet esse improbi-
tas sapientum, & eorum sophismata. Et
ipsi forte adduxerunt in vero sensu, & sub
eo est alius, & ego spero quod appare-
bunt vobis per verba, quæ innui vobis de
secretis illorum, & sophismatibus, & do-
mi-

minus tribuat vobis prosperitatem. Si vero apertus fuerit de aliqua ex sophismatibus sapientum modus alicui hominum, non aperietur nisi legenti librum & carmina mea. Explicaui enim tibi & omnibus fratribus meis quicquid obscuraretur à Philosophis pro posse suo, & quod celauerunt à patribus & filiis, & comprehendi in paucis paginis, quod ipsi expanderunt in millibus paginarum, sepultum in tropicis & typicis locutionibus, & magnis obscuritatibus inuolutum, quod intellectus intelligentium apprehendere nunquam valet.

Ego autem ut portaretur memoria mea à posteris in arte illa, sedi solitarius considerans libros antiquorum, & quærens à quolibet nobiscum sedentibus scientiam hanc inquirentibus, quos cum alloquerer non intelligebant me, habebant enim præ manibus libros qui describunt eis Alkalkir, id est, species vel res vanas, quas nesciunt quibus occupantur, & hæ sunt res quæ deterierant ipsos occupatos, & ipsi intendunt suis commixtionibus deuiantes à veritate, ignorantia excæcati. Cum autem vidi te, & vultum tuum illustratum per id quod innui, & exposui ex secunda apprehen-

prehensione tui interiorius, conuerti faciem meam ad te, & explicaui tibi ex eo, quod concluderat scientia mea in pectore meo, vt cognoscas intentum scientiæ, & locum secreti & diuidas inter te & homines, errores incidentes his, quæ legisti in libris aliorum, & quod locuti sunt, & adduxerunt ex verbis sapientū antiquorum, & modernorum, quorum libri appetuntur, quorum etiam nullus ausus est exponere vnicā literam, ex dictis philosophorum, sed tantum illud protulerunt, quod posuerunt in libris suis sapientū, nec aperierunt ex eis aliquem sensum. Est autem opus mihi vt sapiens sim, vt aperta incerta sint, & nouerim occulta, & exponam veram sapientiam, & perueniam per illam expositionem ad veritatem, & manifestationem eorum, vt post manifestationem manifestetur studentibus in illis, & aperiat fastidientibus, & impatientibus. & sufficientiam habentibus in his quæ præ manibus habent ex ignorantia. Sed quando non expono ex eis aliquid, erit liber meus idem quasi liber illius sapientis, & verba mea verba sua, & ego veluti accepi verba eorum, & mihi attribui, & hoc est inconueniens, & dedecus illi qui sic facit. Quæ
F s enim

enim utilitas est legenti librum meum, quando res est ut assignari scientiam? talis qui sic facit appetit iactantiam. Composuit enim librum suum opinans, quod intellexerit illud occultum mysticum, & ipse nescit, nec intelligit literam vnā ex his, quæ composuit in libro suo, & si quæ- ratur ab eo aliquid ex ipsis, respondet per falsitatem. Et si comprobetur ei, defendit per cauillationem & similitudines vanas. Veruntamen si sit magnæ rationis in scientia, & aperti fuerint tropi mihi eorum occulti, & manifestum est mihi quod occultauerunt, & hoc apprehēdi per scientiam, debeo recte hoc appropinquare intellegere. Qui successorum meorum, sermonibus in aperto velatis, significantibus intellectum occultum, & velatum, ut hoc sit apertum, & celatum. Est autem apertum studiosis sapientibus & intelligentibus, & inuestigantibus, celatum autem minus intelligentibus, quod nisi fecero non manifestabo industriam meam præ cæteris, & erunt dicta mea tanquam proposita sunt, sicut proponunt ignorantes propter quod feci sic, & Deus aperiat tibi quod restat ex meis Carminibus, & verisimilibus, & libris meis, scilicet libro clauis sapientiæ
maio-

maioris, & hoc magna sua gratia & largitate. Reuertar igitur ad complementum intentionis nostræ in verbis super his figuris, & non prætermittam exponere imagines, quas descripsi in carmine meo, licet illud modicum comprehendit modos, quos intendit sapiens, & imagines illas & figuras. Iterum conuersus quia scio quod sufficit tibi, id, quod aperui in isto & appropriavi hanc partem istius libri mei, in expositione aquæ diuinæ, foliatæ, mundæ, & terræ stellatæ, & abbreviaui expositionem paucis verbis, & sufficientibus. Et hoc sicut præcessit mentio eius in expositione figurarum carminis mei, quod sic incipit: Epistola Solis ad Lunam crescentem &c. Et sunt multi versus, Feci tamen illud carmē determinatum habens minores inuentiones imaginum, & mirabilium quæ continet, & illud est per se non indigēs expositione alia, q̄ sic incipit. Et in domo Hamuelis mansio, &c. Et sunt centum versus & vnus, & præter hæc carmina quæ legisti, & locutus sum tibi, quod sufficit in omnib. istis, est vnus modus. Veruntamen, alia indigent aliis, redit sermo ad locum suum. Similiter dictum est, sicut prædixi in corpore, & corporibus, sed quod tibi expla-

explanavi in spiritibus, & spiritum, & in
 anima, & in animabus, & est vnum corpus
 & partitur, & tunc dicitur duo corpora,
 scilicet partes, sed prius est vnum ex vno.
 Qui autē dixerit aliud ignorat scientiam,
 quia nescit corpus, nec corpora, nec spiri-
 tum, nec spiritus, nec animā, nec animas,
 nec cognoscit lapidem, nec ex quo est, nec
 percipit ordinem operis aliquo modo. Et
 causa est, quia ex parte illarum qualibet
 falsaturarum, incorporatum est corpus
 vnum. Propter quod similiter dixerunt
 corpus vnum, & corpora, & propter hoc
 habent esse ex illis spiritibus & animis, sci-
 licet vnde occupantur in præparatione
 sulphuris eorum, & in sublimatione arse-
 nicorum suorum combustibilium, & cor-
 ruptibilium. Sed manifestum est quod
 audiunt, & nudum quod legunt. Cogno-
 scunt enim illa, veritatem ignorantes, sul-
 phur vero & sulphura, & Auripigmētum,
 & Auripigmenta, & Zaindick. Omnia il-
 la sunt nomina aquæ diuinæ foliatæ, cuius
 dealbatio, est preparatio eius per sublima-
 tionem, quæ est distillatio, donec fiat alba,
 lucida in qua non sint sordes, hæc est deal-
 batio sulphuris & sublimatio Zertuck, &
 ablutio corporis, & reductio aquæ super
 illud

illud
 aliqui
 non a
 accep
 aqua
 tunc
 per h
 ab eo
 in qu
 ipsam
 cunq
 lateb
 maxi
 & int
 nos,
 digni
 datis
 tra se
 cuiu
 Com
 subu
 & D
 M
 na p
 om
 hoc
 tur
 & d

illud tamdiu, donec non remaneat in eo
aliquid ex anima, quæ est tinctura, quod
non ascendit eum ipso spiritu. Cumque
acceperis animas, & anima fuerit in ista
aqua, & non remanserit in corpore ex ea,
tunc abluisti corpus à sordibus, & innuisti
per hoc totam extractionem animæ totius
ab eo, ut liberetur cinis à cinere mundus,
in quo non sit pinguedo, quæ prohibeat
ipsam ab operatione. Et scito quod qui-
cunque percipit scientiam suo modo, non
latebit ipsum dictum expositionis meæ, &
maxime ad quem perueniunt libri mei,
& intellexerit eos. Et Deus sit testis super
nos, ut non prohibeatis eos ab his, qui sunt
digni ex sermonibus nostris, & non expan-
datis eos indignis. Inique enim agitis con-
tra scientiam & merebimini pœnas ab eo
cuius nomen glorificetur in infinitum.
Commisa est enim vobis hæc scientia, ut
subueniatis fratribus vestris, & pauperibus,
& Deus retribuet vobis quod bene agitis.
Memoratus sum in hoc libro quod Lu-
na plena quæ est ex his figuris, est radix
omnium. Ex ipsa extractæ sunt res, per
hoc significatur aqua, quia Luna domina-
tur omnibus humoribus. & est domina aquæ,
& duæ aquæ extractæ sunt de ea, & sunt duæ
fumi;

fumi, de quibus facit intentionem Hermes, & dicit. Descendit fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo, & ex aliis non subsistunt creaturæ. Intelligence hunc modum, & ex his tibi cum tribus sororibus aquarum mentio præcessit extractæ sunt omnes res. Et res sunt quæ nominantur sulphur, & flores spinarum, & flos omnis spinæ, & tincturæ, & fermenta. Et hoc totum post imbibitionem, & ingressum trium imbibitionū priorum, quas nominant falsaturas, & post fixationem eorum in lapide, qui est desponsatus & coagulatus cum eis, videlicet cum masculo, & postquā totum dealbatum est cum his tribus desponsatis, dixit Annamos solummodo non addens quartum. Item dixit: Viemon. Cum perfeceris tria, non timeas ab operatione sua fixationem. Et idem dixit Aros regi. Si diminuta fuerit palma digito vno, diminuetur potentia. Intendunt per hoc vt non diminuatur in coagulatione aliquid, ex his videlicet quinque quæ sunt duo, masculus & femina, & tres imbibitiones, de quibus iterum dixit Aros:

Si diminuta fuerit palma digito vno, erit sauguis tantum diminutus. Cum autem
coagu-

coagularum fuerit totum, tunc nominatur mare sapientum. Et hæc terra est mater mirabilem, & mater cœlorum, & mater duorum fumorum, & est totum, & ex ipsa trahitur totum, quo indigent in opere suo. Et ipsa est Cinis animatus, de quo dixit Viemon: Proicitur in sterquilinis, hoc est, est vile in oculis omnis ignorantis, quia si diceretur ei, hæc est scientia & opus, apparet ei esse falsum, & iste sensus eorum, euenit toti magnesiæ & cineri extracto à cinere. Scito ergo modum qui apprehendit duo in vnum, & hæc tria quæ dealbant masculum & fœminam, sunt quæ nominauerunt tres terras. Nec sufficit vna ex eis sine alia, habet enim quæq; illarum opus suum. Terra prima est terra margaritarum, secunda foliorum, tertia est terra auri, & ipsa tingit Elixir, & Elixir tingit eam. Et hæc quique cum congregata fuerint, & colligata, sunt vnum, quod lapis est sapientum naturalis, perfectus. Et est sicut domus cum suis quatuor parietibus & tecto. Et hæc est magnesia alba vera, non falsa, & est Abarnahas perfectum, occultum, typicum, hæc est aqua in qua congregata sunt potentia, albedo, & rubedo, quam assimilauerunt ouo, propter albedinem

nem eius manifestā & siccitatem, in cuius occulto est rubedo. Et hæc albedo quam assimulant ouo, circumdat quicquid est in eo, quo indiget præparator, sicut cortex qui circumdat album, & vitellum totum, quo indiget pullus. Et hunc lapidem nominauerunt omnem rem, & dixerunt: Scientia nostra illa est in omni re, & hoc est ex sophismatibus eorum, propter homines. Vnde homines consumpserunt pecunias suas & sensum, & laborauerunt totaliter in præparatione vniuscuiusque rei, quam opinati sunt præsumptione, & ignorantes aestimauerunt lapidem esse in omni re, quam præparant. Vnde & unusquisque præparat illud quod opinatur, & cadit aestimatio eius fallax super eo.

Certum est autem, quod scientia est in omni re præparationem habente, sicut demonstraui in plurib. locis librorum meorum. Et intentio eorum in hoc est, vt lapis eorum quem nominauerunt omnem rem, habet enim in se totum quo indiget, ex corpore, ex sole, ex aquis, ex spiritibus, & animabus, & tincturis. Et hic lapis est aurum, & est mater auri, quia generat aurum, & ex ipso est draco, qui comedit caudam suam. Et ex ipso trahuntur mures, & ascendant

dunt nubes & pluunt pluuie super terram,
 & ex ipso prodeunt flores, & tinctura.
 Hæc aqua facit omnia opera, & eius mi-
 rabilia sunt maiora, quam dicuntur, in
 ascensione eius ad aera, vel superiora tha-
 lami, & fiunt ibi flores, & ideo assimula-
 uerunt ipsum floribus, quia flores arboris,
 & spinarum generantur & apparent in ca-
 cumine & extremitate eorum superiori.

Draco autem est aqua diuina & cauda
 eius est saleius, & est cinis qui est in cine-
 re. Et de illo cinere ascendit pluuia uiua, &
 viuificans, quæ descendit de cælo post ex-
 altationem eius ad illud, & peruenit ad il-
 lum virtus superior, & inferior per attra-
 ctionem aeris. Cumque descenderit super
 terram, viuificabit eam post mortem eius,
 & uiuet per eam, quicquid est in ea. Et per
 omnia illa significant hunc lapidem, & ex
 eo prodeunt omnia illa.

Et hic est lapis albus de quo dixit Rosi-
 nus: Scitote quod si feceritis corp^o album,
 recipite per id modum operis sui, & relin-
 quite illud in quo estis. Et de hoc lapide di-
 xit Philosophus. Est lapis, & non lapis, hic
 est lapis quem assimulauit Aros sapiens,
 lapidi vel Aquilæ. Est enim lapis Aquilæ,
 lapis cognitus, & est lapis in cuius ventre
 est la-

est lapis, qui moritur, per quam significauit aquam ascendentem, & cinerem extractum à cinere. Similiter est lapis in cuius ventre est lapis, qui moritur, quem cum soluerunt, prodit ex eo aqua sua, quæ erat congelata in eo & moritur ascendendo & exaltando ad aera. Significant per hoc spiritum & animam, qui est in ventre eius, & hic est lapis in cuius ventre est lapis, & remanet fex ex aqua, & exuitur illud ascendens immobile. Deinde apparet ex ea præter animas, frater eius, qui est Cinis cineris, quem nominant mare coagulum, coagulans aquam eorum in terra eorum. Et de illo dixit Calid filius Isid. Nisi esset fermentum, non coaguletur aqua massæ, Magnifica hunc cinerem, cum hic est fermentum auri vulgi, & filiorum eorum. Et hoc est fermentum aquæ eorum, & aqua eorum est aurum, & est fermentum corporum, ad quem reduxerunt eam. Et cinis est fermentum aquæ, quæ est aurum eorum. Ideoque nominauerunt hunc cinerem fermentum fermenti, per illud vigorant aquam suam magna potentia. Et dixit Rosinus. Si fuderitis corpus albū &c. non intendit hic per fusionem, ignis fusionem, sed significat solutionem eius, ut fiat

fiat argentum viuum, & extrahentur flores eius ab eo. Et hic est lapis de quo dixit Argos regi. O si cognoscerent aurifabri, quid haberent operis, lucrarentur per ipsum multum. Item Maria dixit in eo. Recipe corpus magnesiæ quod dealbatum est, & factum est simile foliis, quia ipsum est, quod fugat paupertatem, quia non habet post Deum aliam medicinam. Et aurum extractum ex hoc lapide, est aurum Philosophorum, & est tinctura quæ est animata, quia ascendit spiritus ad custodiẽ altiorem, & hoc corpus album nominant, cum fuerit dealbatum aurum, post denigrationem eius, de quo Calid filius Isid. Præteriti, nec præsentis non possunt tingere aurum, nisi cum auro, & hoc quod non est aurum, sed lapis eorum tingens, quem memorati sumus. Ex illo enim corpore generatum prodit aurum, & de isto auro crescunt flores, qui sunt aer subtiliatus. Dixit sapiens Alkides. Accipe res a mineris suis, & exaltare eas ad altiora loca sua, & mitte eas à cacumine suorum montium, & reducite eas ad radices suas, & hæc sunt verba sua manifesta, in quibus non est inuidia, nec obscuritas. Veruntamen nō nominant res quæ sunt. Per montes autẽ significat curbitas

cucurbitas & cacumina montium alembicū.
Vere autem est secundum similitudinem,
recipere aquam illorum per alembicum
inuentam. Reducere vero super radices,
est super hoc à quo prodierunt. Et nomi-
navit cucurbitas, montes, quod in monti-
bus solent minere auri & argenti esse, & in
his montibus qui sunt cucurbitæ, genera-
tur aurum eorum, & argentum, & in ipsis
fit, & illæ sunt minere foliorum & auri
eorum, & in ipsis manifestant eam præpa-
rationibus, & hoc totum est secundum si-
militudinem, & est amicabile & pulchra
similitudo, nec vult per montes homines,
nec intendit per altiora loca sua capita ho-
minū, nec quod de ipsis meretur sicut ca-
pilli, sicut dixerūt quidam glossatores, qui
recesserunt à veritate, & laborauerunt in
capillis, & cōsumpserunt pecuniam suam,
& dies suas, in inquisitione vanitatis. Sed
scientia est dignior, altior, & nobilior quā
id quod opinati sunt, & perueniunt ho-
mines quos vides per falsas opiniones ad
vanitatem. Et similiter quicumq; dixerunt,
quod hæc ars est ex ouis, vngulis anima-
lium, vrina, sanguine, felle, spermate, & si-
milibus & aliis etiam mineralib. diminu-
tis combustibilibus, corruptibilibus & ni-
hil ve-

hil venientibus, falsi sunt, postquam sciuerunt, quod sit scientia perfecta magni precii, & quod est secretum Dei gloriosi, & sublimis, magnum, & multitudo multitudinis, & quæ inspirata est à Deo Philosophis suis, & electis, & in eum credentibus, & est dignius quam est in mundo, & nihil comparatur ei, & est soror Philosophiæ, & habuit esse à Deo per inspirationem. Postquam sciuerunt hoc, dixerunt, quod esset ex capillis & ouis, arsenicis, & sulphuribus, & rebus immundis & sordidis, ita quod quædam ex infirmitate suæ rationis fecerunt eam, & ex stercore & vrina, & hoc abfit à sapientibus Dei gloriosi, & sublimis. Ego autem depictam vobis eam ostendam, sicut depinxit sapiens, & hæc figura depicta quasi figura duorum in vno. Et hoc est opus secundum, & est rubificatio. Et illa similiter ex quinque sunt tria cœlestia aerea, ignea, possibile est vt dicatur ex eis hoc. Tres vero superiores partes, est aqua duarum naturarum, & depinxerunt hanc aquam tertium, quia est tertium aquæ diuissæ, & est tertium eius ex iis, & ista tria denigrant folia eorum. Secundo quod est corpus secundum, & dealbat ipsum, & sex partes aliæ reseruantur ad rubrificandum

dum, & demonſtrauerunt, quod tertium
aquæ ſunt tres partes, per illud quod de-
pinxerunt, ſicut vidisti, quod habet tres
naturas, id eſt aquam, aerem, & ignem, &
per hoc oſtenderunt, quod eſt vñum, in
quo ſunt tria, & mundus inferior terreus
eſt terra ex duobus corporibus, & aqua ex
duobus naturis, per hoc intendit ſapiens
animam, & ſpiritum animam ferentes.
Dicunt enim, quod ſpiritus eſt locus ani-
mæ, & eſt aqua quæ extrahit hanc natu-
ram à corporibus ſuis, & anima eſt tinctu-
ra ſoluta, & portata in ea ſicut portatur
tinctura tinctorum noſtrorum in aqua ſua
qua tingunt. In aqua ſunt tincturę eorum,
quæ aqua tingitur & extenditur in panno,
& ex ipſa currit tinctura in panno. Deinde
recedit aqua per ſiccationem, & remanet
tinctura in panno. Similiter eſt aqua ſapien-
tum, in qua portatur tinctura eorū quam
videt, aquam in qua eſt tinctura reducunt
ſuper terram ſuam albam, benediſtam, ſi-
tientem, quam aſſimilauerunt panno, &
currit aqua illorum in terra eorum, & ex-
tenditur totaliter in illa, cū qua currit tin-
ctura illorum, quam vocauerunt animam,
quam etiam vocauit Hermes aurum, cum
dixit: Seminate aurū, in terram albā folia-
ram,

tam, significauit hanc tincturā, & assimu-
lauerunt florib. spinarū, & nominauerunt
eam crocū, & Effer. Et hæc terra tingit, &
remanet anima, q̄ est tinctura, in corpore,
in quo manifestauit tincturā suam, & pul-
chritudinis. Est. n. fumus subtilis in sensi-
bus, & nō apparet nisi effectus eius in cor-
pore, & actus eius manifestatione coloris,
& est ignis, & ex igne est, hoc est generatur
ex igne, & nutritur, & est filia ignis, pro-
pter quod oportet reduci ad ignem, nec
timet ignem, sicut reducitur puer ad vbe-
ra matris suæ, & hæc omnia ostendi tibi
depicta, sicut ordinauit ea sapiens. Hoc au-
tem quod memorauit tibi, est intellectus
dicti eorum, terra ex duobus corporibus,
& aqua ex duabus naturis, & opus albi, &
rubei, est opus vnum, licet nominauerunt
ea duo opera. Nonne vides hoc opus pri-
mum, constat ex quinque quorum tria
sunt superius, & duo inferius. Ita quod al-
bi opus est medietas operis, & est primum
opus. Opus vero rubei, est medietas se-
cunda, & totum est vnū opus, licet nomi-
nauerunt duo opera, sicut prædixi secun-
dum q̄ ordinauit sapiens, & ego exposui
id tibi, & primum opus quod omne præ-
cedit opus, est extractio tincturarum pro

istis duob. operibus, quæ sunt opus vnum,
& duo pro vno, super quod non ingreditur
aliquid alienū ab eo, & est ignis. Operatur
enim operatione ignis. Dixit autem
Hermes: Omne subtile ingreditur in omne
grossum. Intendit per hoc dictum
suum, ingressionem aquæ eorum in corpus
eorum, & reseruat corpus illud, & viuificabitur
post mortē suam in vitam sempiternam.
Recommendanda igitur memoriæ verba à me
prolata, quorum intellectum aperui, per ea quæ
tibi demonstravi, & magnifica scientiam,
qui enim spernit scientiam, spernit illum
dominus gloriosus, & sublimis, & decora
conscientiam tuam, & multiplica preces
magistro tuo. Respexisti enim ad hæc
secreta magna, nobilia, quæ latent omnes
homines, in quorum tenebris sunt, & fuerunt
eorum intelligentiæ, donec manifestauit ea
Philosophus filius Hamuel Zadith, & extra-
xit à fundo eorum margaritas preciosas,
& ostendit tibi manifeste & aperte hoc
secretum celatum, quod appropriauit
dominus gloriosus, huic lapidi vili, &
inpreciable, & est preciosius quod est in
mundo, & vilius. Et similiter quod
preciosius est, quod est in mundo ex vestibus,
est sericum

cum ex vermibus & mel in quo est sanitas. Sanitas enim hominum est ex apibus, & margaritæ ex cunctis extrahuntur. Et homo, qui est dignius quod est in mundo, est ex spermate. Et verba Hermetis quæ audistis in hoc dicto, assimilantur dicto sapientis in assignatione lapidis eorum, & verba eorum omnia sunt eadem, & pars parti est propinqua. Et hoc iam præcessit, cum dixit: Accipite res cum mineris suis, & exaltate eas ad altiora loca sua, & metite eas à cacumine montium eorum, & reducite easdem ad radices suas, & ex his, quæ iam præcesserunt ex ipso. Et est idem intellectus cum dicto Mariæ. Est rex, qui de terra prodiit, & de cælo descendit. Itaque intellectus verborum suorum est, & innuit ad idem, licet diuersæ sint voces eorum, in nominibus, & assignationibus, & similitudinibus. & iudiciis, & parabolis. Et per omnia illa significant lapidem suum, & ad ipsum innuunt, & ego ostendi tibi modum, quo poterit tibi veritas aperiri. Et scito, quod non potest esse quin verba explicentur in his libris. Et hoc est propter multipliciter auctoritarum sapientum, ut intelligas hoc acutum. Habeas sensum seu intellectum, & ingentum, & insipiens

exercetur. Tu autem cum perceperis intellectus verborum sapientum, liberaberis à tenebris, & ingressione in errorē. Quod si non poteris ex libris eorū intentionem tuam adipisci, ex eo quod intellectus tuus non precipit hoc, nec cognoscis lapidē. Iam demonstrauerunt tibi modum manifeste, & per prohibitionē à reb. vanis, vnde lucratus es multum, & redemisti pecuniam tuam, ne expendatur in vanum. Et hæc est magna utilitas. Et si intellexeris ambulasti in lumine lucente, & in luce corruscante. Et ego replicabo tibi verba eorum, in aqua spiritali, quæ est alba. Et hoc est, q̄ docet interrogare, ne deuiet interrogantem, & ne dubites, cum audis eos dicentes flores, vel tincturas, aquam albam, vel aquam rubeam, quæ aqua alba est, ad dealbandū, & aqua rubra ad rubificandū. Ne igitur æstimes q̄ rubea in manifesto sit. Sed est rubea in effectu, quia color eius qui est rubedo, latet in occulto eius, & hoc demonstrabo tibi ex verbis sapientum, vt addatur tibi rectitudo super hoc, q̄ prædixi tibi. Quod autem dicunt aqua alba ad dealbandum, significant per hoc tres partes, & nominauerūt duo opera, sc. Lunar e & Solare, primū est Lunare, & hoc est abluere, & dealbare

bare in putrefactione, 70. diebus. Et hæc dealbatio totius, & fuga tenebrarū ab eo. Secundum est rubificare, & tingere totū, & coagulare tincturas eorum in terra eorū benedicta, sitienti. Terra a. prima quam nō præcessit aliquod opus liquefacta, & soluta est. & extractæ sunt ab ea tincturæ suæ, quæ sunt sulphura eius, & facta est fermentum, & ingressa est super aliud corpus, cū quo massatur illud corpus, cū alio fermento, quod est fermentum fermenti. Et hoc corpus est cinis, cuius operatio superius sufficienter expressa est, vnde multi non intelligentes hunc lapidem, nec dicta Philosophorum, combustibilib. & corruptibilibus, & aridis adhæserunt mineris, quæ sicca tincturam non habent, laborantes inutiliter consumpserunt pecuniā, & damnati sunt damno apparente. Tu autem, qui in timore Dei studiosius fueris, & lapidis huius secretum apparentem virtutem eius videbis, & inuenies spiritu altiss. instructus, vt cognoscas, quoniam omnis sapientia à Deo est, & cū ipso fuit semper, cuius nomen Domini in seculum seculi benedictum, qui abscondit hæc à sapientibus, & prudentibus, & ea paruulis reuelauit. Et sic finiunt dicta Senioris.

INNO-

INNOMINA- TI PHILOSOPHI

EXPOSITIO

Tabula Chymica.

Decem Aquilæ, Sol & Luna, tres sphaeræ, & domus, & intus in domo cathedra, & in illa cathedra imago sapientis, quæ est locus artis, & tabula marmorea super genibus illius sapientis, diuisa in duo media in tabula illa cum quadam differentia, & super genibus illa, & digiti reflexi. Et duæ aues in vna sphaera, & multi hominum intuentes in illam imaginem, induti diuersis coloribus. Arcus in pedibus Aquilarum, Potentiam & fortitudinem illarum indicant, & ipsius originis à principio vsque ad finem. Per Aquilas substantiam volatilem intelligas. Cathedra significat locum operationis, & formam vasorum, quod est intus. Sol cum vno radio, consequenter cum duobus radiis, tertio Luna semiplena, semper cum duabus auibus redit in idem. Luna semiplena, quia quanto ex ea plena diminitur, tamen additur soli cum duobus radiis,

A radiis, & hoc vsque ad terminum fermentaneum, & tunc ex duobus mediis fit totum. Sed modo veniamus ad illam tabulam diuisam per duo media. Et dico, quod non est dubium, quod quadrant, & reducant ad formam circularem, oportet diuidi per medium cum digitis suis, quod sunt tam rotundi, & tale erit vas operis, quia digiti illi sunt dilatatiores, rotundi ad quantitatem duor. digitorum, super althanol & alchanol. Habet scabellū vt vides in figura, propter hoc, vt facilius conseruatio argenti viui, fiat. Sed quomodo illæ duæ aues possunt esse in vna sphaera, debes intelligere, quod sphaera dicitur rotundum, & rotundum est figura celestis, & cœlum est diaphonum, & quantitas distantiae fit operatiua, sed propinquitas clarum facit, & est illius causa. Sed quomodo illæ duæ aues habent esse, vt vnus rostrum tendatur ad alterius caudam? Dicendum, quod homogeneæ sunt, & vnus naturæ, nec vna valet sine alia, sed vna est ex alia, & vna per magisterium perficit aliam, & artem ex ea, & sic per omnia, donec vtraque sit in sua origine, & tunc incipit fieri res magna. Sed quid de diuersis imaginibus intuentium intus thalamum & stantium? nisi diuer-

diuerfos operantes arte, & nihil scientes, & mirantur de dictis Philosophorum, & de arte, cum apud eos non sit apprehensibilis, & ideo stupefacti sunt, vt dementes, & inflati, credentes esse impossibile, & hi sunt à dextris, & à sinistris intrantis, & dicuntur dextre & sinistre intrare quia aliqui sunt qui sciunt circa quid debent operari, sed nesciunt operationem. Sinistri sunt illi qui nihil habent in re, sed operantur ex contrariis veritati.

Sed quid de illis Philosophis & Magistro circa rectum? Dico quod illi fuerunt huius artis inventores, & ille Magister compositor illius figuræ litteræ Hebræicæ. Per primum inventorem Sem filium Noe intelligite, nec fuit primus Hermes, sed successor illius. Alio modo exponitur illa tabula marmorea extensa super genibus sapientis. Et quæ diuisa quadam linea per medium. Et dico quod illa tabula ostendit totum opus, & modum operationis scienti. Et in prima medietate à dextris ostenditur medietas operis, hoc est, operationis Alkylderam, & illa est operatio à principio vsque ad aduentum coniunctionis auis & auis. Et ista operatio diuiditur in duas operationes, sc. Solis cum vno radio,

dio, quæ operatio ostendit iam agens aliquid imprimere de sua virtute, & potentia in suum subiectum, siue passum, & in aquatione describitur Sol cum vno radio. Sed quando agentia aliquid imprimunt, scilicet formam, appellatur Sol, cum duobus radiis, quasi duplicata potentia, vel duplicatus effectus, respectu primi.

Sed quid de alia medietate à sinistris, vbi est Luna semiplena cum sphaera nigra, & alia sphaera cum duabus auibus? Dicendum est quod hoc ostendit quid sit de operatione post mortem Leonis, & quomodo resuscitatur, & quid sit de ratione animæ, & quid dicitur ratione corporis. Et in Luna semiplena ostenditur accidens inseparabile ipsius animæ, tanquam propria passio: Et semiplena, dicit in perfectionem. Sed sicut corpus viuens dependet ab anima, sic & semiplena Luna cum sphaera, dependet à Sole cum duobus radiis. Et quia dictum est, quod est de potentia ad fermentandum, incidunt in sphaeram cum duabus auibus, quarum vna apparet mortua, & in veritate mortua, & alia viua. Et viua attribuitur Lunæ semiplenæ, & mortua Soli cum duobus radiis, vel fermentaneo. Illæ duæ aues sic sunt colligatæ in vna sphaera

sphæra, quod rostrum vnius caudæ alterius est appensum, sic cauda colligatur rostro in eadem sphæra, quod tam cauda quam rostrum propter indiuisiōem naturæ, & homogeneitatem vtriusque posse & virtus est eadem, nec vnā præter alteram, nec altera præter alteram per se & in se. Et hoc ideo, quia quod est superius, est sicut quod est inferius. Et nonne vides quod aqua aquæ est homogenea. Et ego dico, quod fermentum panis, panis est, & sic fermentum auri, aurum est. Sed aurum nostrum, vt intelligas non est aurum vulgi, quod est propterea, quia aurum vulgi non habet tingere, nisi quantum in se est. Sed aurum nostrum quod est verificatum omni solutiōe, super omne passium & est regula & regulans, & tingens, & tinctum, & hoc auis, & auis, nec auis & auis est hoc, sed ex aue & aue consurgit illa forma fermentanea fermentata. Et est ibi duplex fermentum scilicet fermentans, & illud est auis mortua, & fermentatum, & est auis viua. Et ex his duobus sequitur fermentum fermenti per excellentiam. Et illud est ex operibus magisterii, & super hoc gaudent Philosophi. Et sic in sinistra parte habemus Lunam semiplenam, & sphæram;

ram, & duas aues & sphæram. Et sic habemus totum numerum de tenente tabulam. Dicitur quod est Alchanor, & est locus præparationis, & digestionis, & actionis. Et talis est dispositio & forma illius,

& hæc statua vt supra depicta
apparet.

F I N I S.

HERMETIS

TRISMEGISTI

LIBER

De Compositione.

PREFATIO TRANSLATORIS AD LECTOREM.

IN historiis diuinarum rerum, tres praeclaros viros philosophos, quemlibet vocatum Hermetem, legimus. Horum primus Enoch ante diluuium fuit, qui angelis comitantibus, igneo curru in caelum abiit. Secundus autem Noe, qui in archa, Dei iussu, à diluuiio multarum aquarum saluus euasit. Eorum enim alteruter alio nomine Hermes, alio nomine vocatus est Mercurius, ad differentiam Hermetis, qui post diluuium regnavit in Aegypto. Hos introduximus, hic enim tertius clarissimus vir, qui regali diademate decoratus, diu rex Aegypto imperauit, à trina virtute ter magnus dictus est. Ipsum namque ferunt Regem, Philosophum, atque Prophetam fuisse, qui & totius liberalis mechanicaeque disciplinae inuentor fertur extitisse. Ipsum Geber philosophus qui fuit Persarum rex, principem, Albertus vero magnus Alexandrum magnū esse

esse dicit. Ipsius sepulchrum in quo omnes mundi
metalla aut mineralia literis scripta in tabula
Zarath nominata reperisse fama est. Horum alii
principem, postremus vero patrem omnium phi-
losophorum, testatur fuisse. Omnes enim virtu-
tum sectatores, hunc imitati sunt, huius nos cla-
rissimi viri mirabilia gesta, cum non etiam te-
nuitas ingenii nostri ad illa explicanda sufficiat,
enarrare suscepimus. Illius tamen memoriam in
huius libri prologo introducere volumus, quod
non modo huius libri, sed & scientia inuentor
fuit. Hic enim liber diuinus, diuinitateq; plenus,
qui lectitando, intellectum ex literis, & illas in-
tellectui accommodauerit, vtriusque vita mo-
dum, noui veterisque testamenti probationem
reperiet. Extat adhuc liber, de verissima compo-
sitione, qua graece Alchymia, latine vero principa-
lis scientia dicitur. Nec enim haecenus qua sit eius
compositio, latinitas cognouit. In praesenti autem
sermone ex quo conficiatur hoc mirabile myste-
rium clare patebit. Hermes & quam pluri-
mi Philosophi ipsum imitantes, in libro de
substantiarum commotione dicunt, & ipse in-
quit, Alkimia est substantia corporea, ex vno &
per vnum composita, praecipua per effectum & co-
gnationem ad inuicem coniungens, modoque na-
turali commistione, in melius genus conuertens.
Nosque sequuti in tractatu hoc clarissime sapien-

ri pandemus. Et quamuis in nobis latinitas præ-
modica tenuæque sit ingenium, septem tractatus
Hermetis sapientia triplicis, in arte vero ab omni-
bus insipientibus occultatos, de Arabico
in latinum transferre conati
sumus.

HER-

H

U

spira-
dere
iudic
mini
Ego
mna
tia n
facer
lui v
tor f
In
phil
pru
qua

HERMETIS
TRISMEGISTI

LIBER

*De Compositione
incipit.**Caput Primum.*

Hermes enim inquit: In tam longa ætate non destiti experiri, nec animæ à labore peperci, artem & scientiam hanc solius Dei viui inspiratione habui, qui mihi famulo suo pãdere dignatus est, verum rationabilibus iudicare vim arbitrando tribuit, sed nemini occasionem delinquendi reliquit. Ego autem nisi iudicii diem aut animæ damnationē, ob absconsionem huius scientiæ metuerem, nihil de hac scientia patefacere, nec cuiquam prophetisarem. Volui vero debitum fidelibus reddere, uti auctor fidei mihi largire dignatus est.

Intelligite filii sapientiam præteritorū philosophorum non corporaliter, nec imprudenter 4. elementorum scientiam, quæ sunt patientia suis rationibus, & cum

sua abscondita operatiōe. Est n. eorū occulta operatio, nā nil agit nisi cōponatur, q̃a non perficitur nisi prius sui colores p̃gañtur.

Scitote filii sapientum, quod priscorum philosophorum aqua est diuisio, quæ diuidit ipsam in alia 4. vnam duobus, & tria vni, quarum colori tertia pars est, humoris scilicet eum coagulantis, duæ vero tertiæ aquæ sunt, pondera sapientum? Accipe de humore vnciam vnam & dimidiam & de rubore meridionali, id est, anima solis 4. partem, id est vnciam mediam, & de seyre cytrino similiter vnciam dimidiam, & de auri pigmento dimidium, quæ sunt octo, id est, vnciæ tres. Scitote quod vitis sapientium in tribus extrahitur, eiusque vinum in fine triginta peragitur. Intelligite igitur operationem, decoctio ipsum diminuit, tinctura ipsum augmentat, quia Luna post quindecim dies diminuitur, & in tercio augmentatur. Hoc igitur est initium & finis. Ecce vobis exposui quod celatum fuerat, quoniam opus vobiscum & apud vos est, quod intus arripiens & permanens in terra vel in mari habere potes. Custodi igitur Arg. viuum, quod sit in intimis thalamis in quibus coagulatum est. Ipsum n. est argentum viuum, quod dicitur de terra resi-

residu
ipse ab
ris opu
pre
de hac
scient
Sci
pient
elama
gri, &
te ver
tis est
ritate
suo g
a suo
dor se
In
& ab
nis m
vene
mis
Deo
docu
eum
hum
bust
radi
extr

residua. Qui igitur verba mea nunc audit, ipse ab eo inquirat, qui nullius malefactoris opus iustificat, & nullum benefactorem premiis priuat. Quia omne q̄ celatū fuerat de hac scientia detexi, maximū arcanum & scientiam intellectum habentib. patefeci.

Scitote ergo rumoris inquisitores, & sapientia filii, q̄ vultur sup montem existēs, elamat voce magna. Ego sum albus nigri, & rubens albi, & citrinus rubei, & certe veridicus sum. Ex scitote quod caput artis est corū, qui in nigredine noctis & claritate diei volat sine alis. Ex amaritudine in suo gutture existente coloratio, accipitur à suo vero corpore rubor exiit, & de suo dorso mera aqua accipitur.

Intelligite ergo & donum Dei accipite, & ab omnib. insipientib. celate. De caueris metallorum occultus est, qui lapis est venerabilis, colore splendidus, mens sublimis & mare patens. Ecce vobis exposui. Deo gratias agite, qui hanc scientiam vos docuit, gratos enim diligit. Ponite igitur cum in humido igne, & coquere facite, qui humoris calorem augmentat & incombustionis siccitatem necat, donec appareat radix, deinde rubedinē & partē leuē ab eo extrahite quousq; tertia pars remaneat.

Filii sapientum, philosophi hac de causa inuidi dicti sunt, non quod inuideant moratis, nec religiosis, nec legitimis aut sapientibus: verum ignaris, vitiosis, lege & benignitate carentibus, ne mali potentes fiant, ad peccata perpetranda, & inde philosophi sunt Deo reddituri rationem, nam omnes mali indigni sunt sapientia.

Scitote, quod hunc lapidem nomine voco, nam ipsum fœminam magnesiæ nūcuparunt, siue gallinā, siue quod saluam candidam, lac volatiliū, & cinerem incombustum, vt ab insipientibus, intellectu lege, benignitateque carentibus celerent ipsum, quem tamen sapientibus vno noto nomine nominaui, qui est lapis sapientum. Conserua igitur in eo mare, ignē, & cœli volatile, ad momentum exitus. Deprecor autem vos omnes filios philosophorum, per nostrum benefactorem, donantem vobis suæ gratiæ decorem, vt nemini fatuo, ignaro, aut cuiquam inepto huius nomen pandatis. Nemo quicquam mihi tribuit, cui non reddiderim, quod ipse dederit, nec ipsum honorare destiti, & in hunc optimam significationem posui. Fili mi, hic lapis est celatus, multorum colorum, natusq; in vno colore, cognosce

te illum & celate omnipotente concedente morbum maximum, tristitiam, omnem monumentum & angustiam, eo euaderis, de tenebris ad lucem, de deserto ad habitaculum, & de angustia ad dilatationem ipsius auxilio venietis.

Cap. 11.

Fillimiant omnia moneo te Deum timere, in quo est niscus tuæ dispositionis, & adunatio cuiuslibet sequestrati. Fili quicquid audis, ratiocinare, non enim te puto ratione priuatum nec insipientem. Igitur meas adhortationes suscipe, & meditare, & sic cor tuum coapta, ac si exhortationum autor esses. Cui enim natura calida est, si frigidus fiet non ei nocebit, similiter qui rationalis est, claudat à se hostium ignorantiam ne securus decipiatur. Fili accipe volatile, volans submergi, & diuide ipsum à sua rubigine quæ ipsum interficit: extrahe & repelle eam ab ipso, ut fiat viuum, ac si respondeat non volando in regionibus sed volans aperte contineat. Si enim extraxeris ab angustia post angustiam in diebus tibi notis ratione rex eris, conueniens comes tibi esset, & eris ei dominus superans eo decoratus.

Fili extrahe à radio suam ymbra, & sordidū, eo quod nebule ei supereminent, coinquinant, & à luce retinent, quia angustia & sua rubedine comburitur. Fili accipe hunc ruborem aqua corruptū, quemadmodum ignis lator est cinis viuus, quem si ab eo semper aufers, quousque rubor tibi purificetur, fit tibi societas qua coalescit & in qua quiescit.

Fili carbonem vita extinctum redde aquæ 30. diebus tibi notis, proinde tu es rex coronatus quiescens super puteum, ab illo Auripigmento humore carente. Iam gauisa feci corda audientium sperantium in te, & oculos tuos te intuentes spe eius quod contines.

Fili notum habeas, quod aqua prius erat in aere, deinde in terra, redde tu quoque eam, ad superiora per suos meatus nō inapte eam muta, deinde spiritui suo rubeo priori collecto & parce eam coniungas.

Scito fili quod terræ nostræ vnguentum est sulphur, auripigmentum, sireth & colcothar quod est sulphur, auripigmentum, sulphura & similia quorū quodlibet est vilius altero in quib. diuersitas est: ex quibus etiam est vnguentū colle quod est pili vngues & sulphur, de quib. etiam est oleum petra-

petrarum & cerebrum q̄ est auripigmentum, de quib. etiam est vnguis felium, q̄ est fith, de quib. etiam est vnguentum alborum, & vnguentum duorum argendorum vniuersorum orientalium quæ venantur sulphura & corpora continent.

Amplius dico quod sulphur tingit & figit, & continetur, & est per tincturarum connexiones vnguenta autem tingunt & fugiunt quæ corpore continentur quod est fugientium coniunctio vnciæ sulphuris aluminaris quæque fugientia continent.

Fili inquisita dispositio à Philosophis vna est, in ouo nostro, hoc aut in ouo gallinæ minime inuenitur. Ne autem in ouo gallinæ exstinguatur tanta sapientia diuina, ex quatuor elementis compositio cooptata & composita est.

Scito fili, quod in gallinæ ouo maximum subsidium est, & in natura propinquitas, in eo namq; est spiritualitas & elementorum collatio, ac terra natura aurum est.

Filius ad Hermetē inquit: Sulphura nostro operi conuenientia quæ sunt cœlestia an terrena? Et ille, quædam sunt cœlestia, quædā vero terrena. Filius: Pater, puto cor in superiorib. esse cœlū in inferioribus terram. Pater: Non sic est, verū masculus est cœlum

cælum fœminæ & fœmina terra masculi.
Fili pater, quid istorum est dignius altero
an esse cælum vel terram? Respōdit, vter-
que altero indiget, mediocre enim pro-
positū est præceptis. Ac si diceres, sapiens
imperat omnib. hominib. Mediocris enim
est melior, eo quod omnis natura cum sua
coadunatur socia; Inuenimus in virtute sa-
pientiæ quod mediocre coadunatur. At il-
le, Pater, quid illorum est mediocre? Vni-
cuiq; naturæ tria sunt duorum, primo vti-
lis aqua, deinde vnguentum, inferius vero
fec remanet. Draco autem in omnibus
his habitat, eius autem domus sunt tene-
bræ & nigredo in eis, & per eam in aere
ascendit, qui est eorū cælum ex suo orien-
te, dum autem fumus eis permanet, non
sunt perpetua. Sed ex aqua fumum depo-
ne, & ex vnguento nigredinem, & ex fece
mortem: Et habita dissolutione munere
triumphali quo scilic. possessores viuunt,
scito Fili, quod vnguentū mediocre, quod
est ignis, est medium inter fecē & aquam,
& perscrutator aquæ, quia vnguenta &
sulphura dicta sunt, quia inter ignē oleum
& sulphur, proxima propinquitas est, quia
quemadmodum ignis accendit, sic & sul-
phur.

Scito

Scito fili, quod omnes sapientiæ quæ sunt in mundo, huic meæ sapientiæ subditæ sunt. His in mirabilib, occultis elementis, artes casuum sunt, quas finita & consecuta est. Oportet igitur illum, qui introduci vult in hanc nostram occultam sapientiam, arrogantia vitium à se expellere, & pium, & probum & profundæ rationis esse, hominibus propinquum, sereni vultus, salutare diligenter, & sibi patentium arcanorum esse observantem.

Et hoc scias fili, nisi sciat mortificare, generationem inducere, spiritus viuificare, mundare, & lumen introducere, quousque bellentur, incolorentur & à maculis mudentur, velut à nigredine & tenebris, nihil scit nec ei perficitur: si autem hoc sciuerit, magnæ dignitatis erit, adeo ut reges ipsum venerentur. Hæc arcana fili, oportet nos custodire, & ab omnibus improbis & insipientibus celare.

Et scias fili, quod lapis noster ex pluribus rebus & variis coloribus, & ex quatuor coadunatus & compositus est elementis, quæ nos oportet diuidere, & per membra scindere, & artus sequestrare, partim mortificare in eo naturā quæ in eo est: aquam & ignem in eo habitantem custodire;

dire, qui ex quatuor elementis, & eorum
 aquas sua aqua continere: scilicet, quæ non est
 aqua forma, sed ignis, aquas ascendens &
 continens in vase sincero, & ne fugiant
 spiritus à corporibus: nam sic tangent
 sunt & permanentes. O benedicta aquina
 forma, pontica quæ elementa dissoluis.
 Oportet autem nos cum hac aquina anima, &
 formâ sulphuream possideam, aceto no-
 stro eum miscere. Cum enim aquæ po-
 tentia compositiue soluitur, clavis resti-
 tutionis est: Tunc ab eis mors & nigredo
 fugiunt & sapientia procedit.

Cap. III.

SCito fili quod Philosophi nexibus ad-
 pugnantur contra ignem vinculant
 roboratis, quia spiritus ablutis corpori-
 bus desiderant inesse, & ipsis gaudent. Ha-
 bitis autem ipsis, ipsos viuificant, & in eis
 habitant, & corpora eas continent, nec ab
 eis vnquam separantur. Tunc elementa
 mortua viuificantur, & corpora compo-
 sita tingunt, & alternantur, & mira opera
 permanentia operantur vt inquit Philoso-
 phus: O aquina forma permanens, rega-
 lium creatrix elementorum, quæ tuis fra-
 tribus regimine mediocri tinctura habita
 & iuncta quiescis: Lapis noster pretiosis-
 simus

simus in stercore eiectus est carissimus,
 vilis & vilissimus, quia oportet nos duo si-
 mul arg. viua mortificare & venerari, scil.
 argen. viuum auripigmenti, & orientale
 arg. viuum magnesiæ. O natura maxima
 naturarum creatrix, quæ continet & sepa-
 rat mediocria naturarum, cum lumine ve-
 nit & cum lumine genita est, & quam te-
 nebrosa nebula peperit quæ omnium ma-
 ter est. Vbi autem regem nostrum coro-
 natum filiæ nostræ rubæ ei cōiungemus,
 & in leni igne nondum nocentibus, con-
 cipiet & filium coniunctū & supereminen-
 tem, quo igniculo permanentē cibāt illa
 & vivit igne nostro. Cum autem dimittis
 ignē super folium sulphuris, intret super
 illum terminus cordium, abluatur eo, &
 eius coinquinatio extrahatur, tunc altera-
 tur, & eius tinctura ex igne remanet rubea
 vt carnes. Filius autem noster rex genitus,
 sumit tincturam ex igne, illum vero mors
 & mare & tenebræ fugiunt. Solis radios
 Draco fugit, qui foramina obseruat, fi-
 liusque noster mortuus vivet, rex ab i-
 gne veniet, & coniugio gaudebit, & oc-
 culta patebunt, & lac virginis dealbabi-
 tur. Filius noster iam vivificatus fit bel-
 lator ignis, & supereminens tincturis.

Filiis

filius enim est beneficiū & philosophiam habens. Venite filii sapientum, & nunc gaudeamus & simul lætemur, quia mors consummata est, & filius noster regnat, & iam rubea toga & chermes indutus est.

Cap. IV.

INtelligite filii sapientum, quod hic lapis clamat, protege me & protegam te, largiri vis mihi meum vt adiuuem te. Sol meus & radii mei sunt in me intimi. Luna vero propria lumen meum est omne lumen superans, & bona mea omnibus bonis meliora sunt, gaudium, lætitiā, gloriam, diuitias, & delitias intelligentibus largior, & quod inquirunt agnoscere & intelligere facio, ac diuina possidere. Ecce quod Philosophi de scientiis celauerunt literis septem scribitur, duas enim sequitur Alpha Yda, & librum similiter sequitur Sol volens tamen dominare, artem custodire; iungere bubæ aquæ filium, qui est Iupiter, quod est occultum arcanum.

Auditores intelligite, & deinceps nostris vtamur opinionibus, & quæ scripti subtilissima inuestigatione & contemplatione vobis demonstrari, quoddam vnum hui, nam quis intelligit quod sincera inuesti-

uestigatione & ratione inquitur? Ex homine non fit nisi quod ei simile est, & ex tauro idem? Et si quod animal cum aliena specie cubat, nascitur quod neutro simile est.

Iam Venus ait. Ego genero lumen, nec tenebrae meae naturae sunt, & nisi meum esset metallum siccum omnia corpora mei indigerent, quia ea liquefacio, & eorum rubiginem deleo, & substantiam extraho; Me igitur & fratri meo iunctis nihil melius ac venerabilius, Rex autem dominator, suis fratribus testantibus ait. Ego coronor & diademate ornor, & regno vestro induor, & cordibus letitiam ingero, & ego vinctus vlnis & pectori meae matris & substantiae eius, continere & quiescere meam substantiam facio, & inuisibile ex visibili compono, tunc occultum apparebit, & omne quod Philosophi occultauerunt, ex nobis generabitur. Haec verba, auditores, intelligite, custodite, meditamini, & nihil aliud inquirite. Homo a principio naturae generatur, cuius viscera carnea sunt, & non ex alio. In hac litera meditamini superflua vero respuite. Vnde dicit Philosophus, Botti fit ex citrino quod extrahitur ex nodo tubeo, & non ex alio, quod si sit citri-

num, tua erit sapientia, non sit tibi cura si de rubeo extrahere non studeas. Ecce non circumscripsi, si intelligitis paulo minus patefeci.

Filii sapientum comburite corpus æris, nimio igne, & imbuet vos gratia quā queritis. Et facite quod fugiens nō volet à non fugiente. Et quod super ignē quiescat, licet sit ignis æstuans, & quod calore ignis æstuantis corrumpitur est cambar. Et scitote quod huius aquæ permanentis ars est æs eiusque tincturæ & nigredinis coloratio tunc in verum vertitur rubeam. Per Deum confiteor me non dixisse nisi veritatem: quod deuantia sunt emendantia, & inde corruptio videtur in emendato, & inde emendatio apparebit, & vtrunque est signum artis.

Cap. V.

Flli quod ex coruo nascitur, huius artis est principium. Ecce circumscribendo dictum vobis obscuravi, & lumine priuavi, & hoc dissolutum, hoc iunctum, hoc proximum longissimum nuncupavi. Assate ergo ea, deinde coquite, in eo quod procedit à ventre equorum per 7. dies, vel 14. vel 21. Tunc fit Draco suas alas com-
medens

medens, & seipsum mortificans: hoc per-
fecto ponite in petia panni, & in igne fur-
ni, & ne exeat à vase diligentius custodite.
Et scitote quod tempora terræ sunt in a-
qua, & sit quousque ipsum ei superponas.
Eo igitur liquefacto & combusto, accipite
cerebrum eius & acerrimo terite aceto,
vel vrina puerorum, donec obscuretur.
Hoc peracto uiuit in putrefactione, fusca
nubes quæ in ipso erant, antequam mo-
reretur in suo corpore, conuertentur.
Reiteratus autem prout descripsi, iterum
moritur, & ut dixi inde uiuit. In eius autem
vita & in morte spiritibus utimur. Sicut
enim moritur spiritibus ablatis, sic resti-
tutus uiuificatur, & ipsis lætatur. Ad hoc
autem peruenientes, id quod quæritis af-
firmatione videbitis. Narro etiam vobis
lætificationis signa, & quod suum corpus
figit. Hac autem figuratione priores ve-
stri, quemadmodum ad propositum per-
uenerunt, ecce mortui sunt. Iam vobis
metam demonstraui, & peritis librum
aperui, occultas res celauì, sequestrata
continere feci, diuersas figuras coniunxi,
& spiritus sociavi. A Deo hoc munus ac-
cipite.

Oporteret vos Deo gratias agere, qui omni sapienti ipsam largitur quæ de miseria & paupertate liberat nos omnibus eius substantiis probabilibus miraculis sum tentaturus & Deum suppliciter deprecaturus, ut dum viuimus ad eum perueniamus. Exinde filii Philosophorum vnguenta quæ retrahimus ex vnguibus, pilis, viridi æris, tragacantho, & ossibus in antiquorum libris sunt scripta.

Amplius, vnguenti, quod tincturas continet fugientia coagulat & sulphura decorat; dispositionem oportet nos exponere, & omnibus aliis perfectis vnguentis præferre. Scimus enim sui vasis preciositatem, & essentiam, quod diuinum sulphur nuncupatur, & aliis vnguentis figura quod est vnguentum occultum & sepultum cuius nulla videtur dispositio, & habitat in corpore suo sicut ignis in arboribus & lapidibus & subtilissima arte & ingenio oportet nos extrahere absque combustionem. Oportet autem nos duo sulphura ab aliis separare. Scito filii, quod qui differentiam non nouit, duo sulphura minus nouit: Non quod duo sulphura sunt quæ ex lapidum vnguento sublimantur ad tincturam complendam.

plendam. His autem duob. corpori commixtis fit perfectum corpus; Et sciendum quod duo sulphura ringunt sed fugiunt, quæ oportet optime separare & à fuga cohibere. Et scitote quod mediocriter cælum cum terra iungitur. Mediocre autem est figura cum cælo & cum terra quod est aqua. Omnium autem prima est aqua quæ exit de hoc lapide; secundum vero aurum; tertium autem fere & mediocre aurum, quod aqua & fece nobilius. In his autem tribus sunt fumus, nigredo & mors. Oportet ergo nos ab aqua fumum superexistentem, ab vnguento nigredinem & à fece mortem depellere, & hoc dissolutione. Quo peracto maximam habemus Philosophiam, & omnium secretorum secretum.

Cap. VII.

O Filii, Philosophorum corpora sunt septem, quorum primum est aurum eorum perfectissimum, rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes deuastant, nec aqua alterat, quia eius complexio est temperata, & natura directa in caliditate, frigiditate & humiditate, nec superfluum quicquam in eo est. Ideo philosophi

losophi ipsum prætulerunt & magnificauerunt dicentes aurum sic haberi in corporibus, sicut Sol in Stellis suo lumine est splendidior, eo enim Dei nutu, omne vegetabile omnis terræ fructus perficitur: sic aurum omne corpus continet viuificat, quod Ixir fermentum est sine quo nequam perficitur.

Sicut enim pasta sine fermento fermentari non potest, sic cum corpus sublimaueris, mundaueris, & turpitudinem à fece separaueris, cum coniungere & simul miscere volueris, pone in eis fermentum, & aquam terram confice, donec Ixir fermentetur, & vt pasta fiat fermentum, ac si diceret, qualiter aurum fiat fermentum. Meditamini & videte vtrum rei fermentum fiat de alio quam de sua natura. Inspicite ergo quomodo fermentum non est, nisi de pasta ipsa. Et nota quod fermentum cōfectionem dealbat, combustionem vetat, tincturam ne fugiat continet, & corpora lætificat, & inuicem coniungi & ingredi facit. Et hic est clauis Philosophorum, & finis operum, & hac scientia corpora emendantur, & eorum opus Deo annuente peragitur. Negligentia vero & mala de eo opinione opera corrumpuntur, vt
fer-

fermentum massę & coagulum lactis ad caseum & moscus in aromatibus. Certus aurei color & natura non est dulcedo, ideo de eo sericum constituimus quod est Ixir, & de eo constituimus encaustum quod scripsimus, & sigillo regis lutum tingimus, & in eo colorem cœli posuimus, qui se videntibus visum augmentat: Aurum ergo preciosissimum est lapis, carens maculis, temperatus quoque, nec ignis, nec aer, nec aqua, nec terra corrumpere potest fermentum vniuersale, cuncta rectificans temperata compositione, quod flauum, siue veri citrini coloris est. Aurum sapientum coctum & bene digestum ignea aqua Ixir conficit. Aurum enim sapientum est pendētius plumbo, quod est temperata compositione fermentum Ixir: & cōtrario distemperatum distemperata compositione. Primum enim opus ex vegetabili sit, secundum ex animali in gallinæ ouo, maximum est subsidium & elementorum constantia, ac terra nostra aurum est, de eo omne sericum constituimus
quod est fermentum
Ixir.

DE CHEMIA.
ANONYMI
VETERIS PHILOSOPHI
CONSILIVM CONIUGII, seu

De Massa Solis & Luna

LIBRI III.

INCIPIT PRIMVS LIBER CON-
sili coniiugii, de massa Solis & Luna cum
suis Compendiis.

NON legitur à diuina munificentia
maius emanasse donum sapientia.
Vnde Hamuel, recommenda memoria,
exorna conscientiam, magnifica scientiam.
Qui enim spernit scientiam, spernit
illum Deus sublimis & gloriosus: sapientes
vero & electi serui Dei, quorum vnus
post alium, hanc sibi hereditauit
sapientiam gratia & dono Dei, cuius
nomen Domini sit benedictum vt sibi
facerent memoriam perpetuam posteris,
de hac libros suos conscripserunt,
typicis & tropicis locutionibus
velatos. Nisi enim hanc scientiam posteris
descripissent seculis obliuioni dedita
periissent, sicut & domini eius mortui

tui sunt. Sunt enim libri vasa memoriae, & fama perpetua sapientum. Ne autem hac sapientia & donum Dei altissimi hilariter elargitum microcosmo ad interitum tenderet, Deo volente philosophi & prophetæ scientiarum domini, huius sapientiæ series in scripturis deposuerunt velatas, propter plures causas. Prima est Hamuelis in Seniore, ut attribuerent illam dom. glorioso, ut reuelaret illam cui vellet, & prohiberet illam à quo vellet. Nam ut dixit Morienus ad regem Calid: O bone rex, scire te conuenit, quod hoc magisterium nihil aliud est nisi secretum secretorum, & arcanum Dei altissimi & magni. Ipse enim hoc magisterium suis prophetis mandauit quorum animas in paradyso suo collocauit. Si autem sapientes, qui post illos fuerunt, suas dispositiones de qualitate vasis in quo conficerent non inuenissent, nunquam ad huius magisterii perfectionem peruenire potuissent, & in eodem libro postea alibi dicitur: & scire te conuenit, quod intentio omnis hominis, hanc scientiam puram & diuinam inquirentis, nihil aliud arbitrari debet nisi donum Dei altissimi, & magni, qui eam seruis suis commendat, cuius nomen sit benedictum.

cunda causa est in libro luminum Rasis: postquam multa de dispositione artis docuisset, dicit: Quamuis omnia dilucide præmissa sunt, idoneum tamen arbitror, quamplurima sub ænigmatiæ specie inuolui. Si enim omnia prout se habent, vellem enodare, nullus ultra prudentiæ locus esset, cum insipiens sapienti æquaretur, nec sub circulo Solari vel Lunari, quisquam mortalium paupertate nouerca medias angustias defleret. Tertia causa velationis huius scientiæ legitur, ne detur occasio malignandi prauis, hæc scientia occultatur in verbis obscuris, vnde bonis celari non debet. Dicit Assiduus, quidam ex philosophis Dominum timentes, non tam sublimem, nec tam pretiosum hoc magisterium habuerunt. Immo opus suum patens & manifestum scribere voluerunt: sed expauescebant hæc agere, eo, quod mundum deleteret, & opus arandi & serendi plantarum periret. Ergo non frustra libros suos scripserunt velatos, nec euentui composuerunt. Quarta causa obscuritatis legitur in fine turbæ philosophorum, vbi dicitur: Nisi enim nomina multiplicarentur in hac arte nostra, sapientiam nostram pueri deriderent. Quinta causa

causa est Mundi philosophi in Turba, dicit enim: Si plebei venditores hanc mineram agnoscerent, non venderent eam vili precio. Ars uberes in eodem libro. Et si reges eam agnoscerent, non sinerent eam ad pauperes devenire.

Libri autem Philosophorum, quamquam obscuri, tamen valde utiles sunt ingeniosis hanc scientiam inquirentibus, quæ sine literarum cognitione haberi non potest. Vnde Pythagoras in Turba: Quanto plus libros legebam, tanto magis agnoscebam: Et Mirtiganus ad Horsoicum: Narrasti frater de argento viuo, & intus quod est magnesia, & iussisti libros philosophorum legi & experiri. Et Morienus ad Kalid regem dixit, quod iam diximus tu bene intellige, & intellectum memorie commenda, & iuxta suum ordinem illa dispone, & in eorum dispositione frequenter stude, quia eius frequens studium viam rectam tibi ostendit, ita ut eam videas, nec amplius à te celari possit.

Rasis in libro luminum: Cum ergo nostrorum statuum scripta omnia diligenter & serio perspexeris, si uniuersa ad propriam formam reducere studeas, voti nullatenus cessas.

cessabitur effectus. Propterea artifici summe videtur necessarium scrutari æstimare diligere: nam inquirendo & eliciendo libros nostros sic appetunt, quod amando repertos colligant & seruant. Nec in his alicuius temporis dispendium impendere te pigebit. Cui autem hæc tria deficiunt, nec librorum deliciis ditari merebitur. Hamuel commentator Senioris se excusans quod sapientiam suam in figuris descripsit, dixit: Propinquius est illud intellectui subtiliter prospicientis, & cognoscentis terminos sapientiæ, ex sermonibus typicis & obscuris, cum contulerit illos sermones illis imaginibus & figuris, vnum aperiet tibi reliquum, nec legitur aliquid super lapide occulto. Idem etiam commentator suadens libros legere suos diffuse loquitur, causam subiungens dicit: Ego autem vt portaretur memoria mea à posteris in ista arte, sedi solitarius considerans libros antiquorum, inquirens à quolibet nobiscum sedentibus, sciētiā hanc inquirentibus: quos cum alloquerer, non intelligebant me, habebant enim præ manibus libros, qui describunt eis species & res vanas, quas noscunt, qui his occupantur. Et hæ sunt res quæ deteriorant occupantes

pantes & ipsi incumbunt suis commixtionibus deuiantes à veritate & ignorantia excecati, quorum nullus ausus est exponere nec literam vnā ex dictis philosophorum. Est autem opus cum sapiens sim, & aperta mihi cætera sint & nouerim occulta, vt exponam verba sapientum, & perueniam per illam expositionem ad veritatis manifestationem: post eorum manifestationem, vt manifestaretur studentibus in illis, & aperirentur fastidientibus in illis & impatientibus, & sufficientiam habentibus in his, quæ præ manibus habent ex ignorantia. Sed cum non explano aliquid ex eis, erit liber meus tanquam ipsius sapientis, & verba mea, & verba sua vel illorum, & mihi attribui, quod est inconueniens, & dedecus illi qui hoc facit, quia appetit iactantiam. Veruntamen si fui cum magno labore in scientia, & aperti sunt mihi tropi illorum occulti, & manifestum est mihi quod occultauerunt, & apprehendi per scientiam quod occultauerunt, debeo hoc appropinquare intellectui successorum meorum, sermonibus in aperto velatis, significantibus intellectum occultum, & velatum, vt hoc sit occultum & velatum.

Est enim apertum studiosis & sapientibus

bus, & intelligentibus, & inuestigantibus, occultum autem insipientibus, quod nisi sic fecero non manifestabo. industriam præ cæteris, & erunt dicta mea tanquam propositio sine demonstratione, quod non feci sic. Et scito, quod qui percipit scientiam vno modo, non latebunt ipsum dicta expositionis meæ, & maxime ad quos peruenierint libri mei. Et Deus sit mihi testis super vos, vt non prohibeatis eos, qui sunt digni ex fratribus nostris, & non pñdatis ea indignis, alias indigne ageretur, & contra conscientiam & merebimini pñam à Deo, cuius nomen glorificetur.

Commisssa enim est vobis hæc scientia, vt subueniatis fratribus nostris pauperibus, & Deus retribuet. O quantum est honoratum, ex his assignationibus & argumentis philosophorum per libros eorundem inquirendos. Hæc omnia dixit Senior. Ego inter sapientiæ amatores minimus ipsorum ex eo inuitatus quorum experientia non attingo, ocium cupiens evitare fructum studii mei longinqui & laboris immensi, propter quod multis annis laboravi cum diligentia, & assiduitate quærendo & æstimando, & multas noctes insomnes duxi, degendo diebus multis.

Iam

Iam habito dono domini mei Dei consecutus, dignum duxi non solum intellegi, qui, qui locus est specierum intelligibilium, verum scripturæ, quæ gazophylacium sapientiæ Dei est, fore mandandum, ne tanquam avarum possessorem & degenerem, me scientia dignaretur deponere, procuravi. Primo in laudem Dei, datoris scientiæ, & ad utilitatem fidelium eius. Hanc enim scientiam inquirentibus, necessarium est habere mentes purificatas Deo, cum sit donum & secretum secretorum Dei, & soror philosophiæ ac philosophorum, quia habet esse à Deo per inspirationem. Singulariter vero motus ut proprium munus habeat virtutis societatis, non errantis sed vere existentis in intelligentia principiorum, & scientiarum, & conclusionum artis, per expositionem trium verborum & clavis sapientiæ maioris, volui specialis, declarare, ut multorum sapientum dubiam aciem mentis figat. Quia vero problema diversorum philosophorum commutando exponere decreui, de viro artis & muliere eius: hunc librum consilium conjugii de massa Solis atque Lunæ, volui nuncupare. In quo prius de minera artis eloquar, exponendo secreta

secreta secretorum. Secundo de regimine eius. Tertio ponam carmen trecentorum versuum, & commentabor dicta philosophorum, & exponendo societati quicquid obscurauerunt pro posse suo, & celauerunt præ patribus & filiis, comprehendens in summa quod ipsi in multis passibus librorum expanderunt sepultum tropicis & typicis locutionibus & magnis obscuritatibus inuolutum. Sed quia lapis sapientum in cauernis planetarum occultatus est, id est, in definitione Solis & Lunæ & Planetarum reliquorum, ab iis ducam exordium.

PRIMA PARS HVIVS
libri.

SOL vt dicit Algazel est mundi oculus
splendor firmamenti, pulchritudo cæ-
li, orbium viator, fons totius caloris, pla-
netarum rector, horarum diuisor, gratia
& honor Dei. Luna vt ait idem, est cæli
purpura, Solis sectatrix, nauigantium so-
lumen, toris nutrix larga, prælagium tem-
pestatis, domina humiditatis. Sol dicitur
quasi super omnia lucens, Luna quasi lu-
ce lucens aliena, quia ipsa non lucet de se,
sed omnem splendorem suum à Sole mu-
tuat.

tuat. Hermes, Sol etiam est dominus corporum & lapidū & est nobilior eis, quoniam est rex eorum & ipsorum copia; quod non corrumpit terra nec aqua, nec ignis; nec minuitur in igne, sed ignis ipsū rectificat & humectat, & non comburūt ipsum sulphura corrumpentia, quia natura ipsius est æqualis, clare & recte temperata, ppter quod extulerunt ipsum sapientes, & magnificauerunt ipsum, & posuerunt in ipso compositionē Elixir magni lapidis, quoniam est substantia æqualis permanens, fixa longitudine æternitatis. Hoc quidem Elixir est de complexione substantiæ auri, quia est calidum & humidum, & est Elixir hoc in corporibus, sicut Sol in stellis, quare Sol est rex stellarū, & lumen earum, & per eum cōplentur res terræ ex plantis, fructibus & mineris. Et enim retinet omne corpus, & retinetur ab eo, & est fermentum duorum Elixiriū albi & rubei, & non rectificantur nisi per ipsum, & non complentur per aliud, sicut pasta, quæ non cōpletur nisi per fermentum, & est hoc fermentum in Elixir, sicut coagulum in lacte, & sicut muscus in odore bono. Luna vero, sponsa Solis est coloris cælestini, vicina complexioni solis

lis, & est domina humiditatis, ex qua cuncta procreantur adiutorio solis. Mercurius vero mercantum dominus est, qui aurum, & argentum, & gemmas latere volentia in luto mercatoribus adinuenit, & Mercurius est pars materię omnium metallorum, & est ex sicco terreo, & subtili, & humido vinctuoso, inadustibili, vehementer & optime vniuersaliter complexionato, nisi quod vergit ad humidum aquosum, vnde ratione humidi humidantis fluit in frigido, quærens iter alienum, & fugit in igne. Et ratione humidi vinctuosi, inadustibilis, & vehementis complexionis non adurit, sed in totum sublimatur.

Nam humidum vinctuosum motum ab igne, trahit secum subtile suum siccum omnino ita, quod post se nullas relinquit feces, & ratione sicci fluit globose, & non madidat illud, quod tangit, nec adhæret ratione vehementissimę complexionis, & ex soliditate partium densarum priuatarum raritate ponderosum est, & super ipsum natant lapides, & metalla omnia, præter aurum, quod petit fundum. Ex quo elicere poteris maximum secretum, scilicet naturarum, symbolum & similitudinem

dinem magnam: Et sciendum, quod Sol & Luna, & Mercurius digesta sunt calore temperato. Mars vero & Venus calore igneo, excedente temperiem adustiuam, & hic calor dicitur optesis. Calore vero molendesi, qui est defectiuus ac eius parte digeritur Iupiter & Saturnus. Et sciendum quod Mercurius purus, id est, optime complexionatus est in Sole & Luna, & seipsum soluere reperitur, licet sit materia vel potius pars materię omnium aliorum. Et postquam ad suam speciem est productus naturę beneficio, ratione suę optimę complexionis ultra corrumpi non potest, sed alia corruptibilia metalla ex eo habent generari. Contingit ex eo, quam diu est in fieri non in facto esse, scilicet digestionē, optesi & molendesi. Et ex his, & per hæc, quę dicta sunt, præparauerunt sapientes lapidem suum de meliori minera, quam possunt inuenire. Vnde Geber, qui prima naturalia ignorauit, iam multum remotus est ab arte nostra, quia radicem non habet veram, super quam intentionem suam funder. Qui vero principia sciuerit naturę & causas atque essentias, non tamen adeptus & consequutus est, verum finem & profectum artis huius oc-

K 2 cul-

cultissima, habet tamen faciliorem aditum,
& hic parum remotus est ab artis introitu: Qui vero sciuerit omnia principia & causas mineralium & generationis modum, quæ ex intentione naturæ consistunt, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento, sine quibus non potest scientia nostra perfici.

Lapis philosophorum est rex de cælo descendens, cuius montes sunt argentei, & riui aurei, & terra lapidis, & gemmæ pretiosæ. Ecce iam omnes species artis enumeratæ sunt. Assiduus: Scito fili, quod opus philosophorum & prophetarum non fit nisi in solo argento viuo, quoniam illis in omnibus rebus cogitantibus & ad argenti viui scientiam peruenientibus, nesciebant, quod argentum viuum accipiant, quo operantur. Ideoque in naturis & in accidentibus, quæ omnia alterant, cogitationem & complexionem iterauerunt. Cum autem super lapidem eorum quieuerit intentio, & notum habuerint, quod ex hoc lapide procedit argentum viuum, quod voluerunt quidam ex ipsis valde celare, omnibus nominibus nominauerunt, & omni operi & rebus ipsum assimilauerunt. Quidam vero tantum vno no-

nomine, quod est lapis: aquam vero ex eo, vel ex ea, vel ab eo extrahitur, argentum viuum nominauerunt, quod diuiserunt in duas partes, quas illos oportuit duobus nominibus nominare. Quidam enim dixerunt cœlum & terram: Quidam masculum & fœminam: Quidam lapidem & aquam: quidam spiritum & corpus: quidam ouum & gallum, quidam hominem & magnesiā, quidam vile ac charum, & stercore tectū, ad quod vix poterit perueniri, quod homines ac pueri in plateis & viis prætereunt, id est humidum, quorum expositio in sequentibus apparebit. Vnde Rasis in lumine luminum, sapientes quidam in vno scilicet humido, quidam in duobus, masculo & fœmina, quidam in tribus, scilicet, spiritu, anima & corpore, scilicet, aqua, terra & tinctura, quidam in quatuor scilicet elementis consistere volunt.

Sapientes tamen dicunt, quomodo quinque elementa ex radice vna, scilicet ære philosophico pullulant: scilicet quatuor elementa, calidum, frigidum, humidum & siccum, & quinta essentia, quæ nec est calida, nec frigida, nec humida, nec siccā, nullo alterius generis adueniente.

Nam & seipsum dissoluit, & coagulat seipsum, albescit & rubore decoratur, seipsum croceum facit & nigrum: præterea seipsum desponsat, id est, spondet vniri, quia natura naturæ congaudet propter vicinitatem, id est, proximitatem naturæ inter illa, & à seipso concipit, quia vnum est genus omnium illarum specierum, scilicet masculi & foeminæ, & spiritus Lunæ, & natura naturam vincit, & natura naturam continet, quousque finem operis acceleret.

Adornat, sciatis, quod non est nisi res vna, quæ patrem habet & matrem, & eius pater & mater eum nutriunt, atque pascunt, nec ipse à suo patre & matre in aliquo differre potest. Hermes, cuius pater est Sol, mater vero Luna. Et Assiduus, cuius mater est virgo & pater non concubuit, ergo est generatio casta. Et iterum Hermes dicit, non conuenit rei, nisi quod propinquius est ei ex natura: & statim adiunxit: Humiditas autem est ex dominio Solis.

Et dicit Dantinus: Quod omnis res artis huius, non est, nisi de eo & cum eo: quia omnis tinctura à suo simili procedit. Et Arctorienes etiam commemorat, quod

quod tres species ad totum magisterium
sufficiunt, scilicet, fumus albus, id est, vis
quinta, id est, aqua cœlestis: & leo viridis,
id est, æs Hermetis: & aqua foetida, quæ est
mater omnium, ex qua & per quam, &
cum qua præparant ipsum in principio,
& in fine.

Has igitur species tres, & eius confe-
ctiones, nemini detegas: Sed stultis hoc
magisterium circa quamlibet aliam rem
quærere, & quærendo errare contingit,
quia ad eius perfectionem non perueni-
ent, donec Sol & Luna in vnum redigan-
tur corpus, quod nisi Deus voluerit, nun-
quam fiet. Et Aristoteles in Epistola ad A-
lexandrum dicit: Quod huius artis duo
sunt lapides principales, albus & rubeus,
mirabilis naturæ. Albus in occasu Solis
incipit apparere super facies aquarum,
abscondens se vsque ad mediam noctem,
& postea vergit in profundum. Rubeus
vero ex opposito operatur, quia incipit
ascendere super aquas in ortu Solis vsque
ad meridiem, & postea descendit in pro-
fundum. Et in alia Epistola dicit: Aqua in-
strumentalis in arte intelligitur esse duo-
rum, quorum vnum Soli, alterum Lunæ de-
putatur, & iam arcanum cœleste patefecit.

Et Kalid, in his duobus lapidibus, quos designauimus, est quatuor naturarum relictarum perfectio, quorum alter est vir, i.e. Sol, alter vero uxor, id est, Luna. Et Hamuel commentatur. Hæc est magnesia nobilis, quam commendauerunt omnes philosophi, quæ ex multis uocabulis una est res, & sunt duæ aquæ diuinæ, Lunaræ scilicet & Solaris, nec una ex eis operatur sine alia.

Et Hermes dicit: Quod lapis esse, est secretum totum, & uita uniuscuiusque rei, & omnis homo indiget eo.

Et hæc est aqua, quæ est in tritico fermentum, & in oliua oleum, & in persicis gummi, & in omnibus arboribus fructus diuersi, & principium generationis hominis est ex ea, & est uiuum quod non moritur quamdiu mundus est, quia est caput mundi, id est, humor. Rasis in libro luminum, superuacue uidetur tibi illud nominare & designare, quia nunquam à te recedit, quia si morieris tecum moritur, sed si interierit, cum ipso obibis mortem.

Et in eodem ipso libro de minerarum arte sic loquitur, sed diffusus est sermo, oleum quoque suscipiens colorem, id est, splendorem solarem, ipsum sulphur est: ita eodem modo idem etiam est æs.

Ergo

Ergo Plato dicit, omne arg. viuum sulphur, sed non è conuerso, & omne aurum æs, & non omne æs aurum. Textus, sed omne oleum Soli comparatur atque auro. Ergo Hermes, Pinguedo est ex dominio Solis: & humiditas ex dominio Lunæ, quia omnis frigidi oleum est humiditas, & omnis calidi oleum est pinguedo. Textus, Atque secundario mortem respiciendo, ab ipso oleum exprimitur, sed propter siccitatem terræ postquam totus vapor æris est extractus in aqua sibi simili. Dicitur etiam opus mortis propter rubiginem. Vnde Theophilus, Dico vobis quod ferrū non fit rubiginosum nisi per aquam illam, & ipsa est quæ laminas tinxit. Et Donnellus, Ego autem dico vobis, sumite ferrum facientes inde tabulas postea aspergite eas veneno, & ponantur in vas cuius os bene claudatur, &c. Et propter nigredinem in opere primo & secundo apparentem dicitur Mars: Vnde Florus: Et scitote quod prima nigredo ex natura Martis est, & ex illa nigredine exortus est rubor qui nigrum emundauit, & pacem interfugiens & non fugiens ordinauit: Est enim Mars deus belli. Textus, quod aut fex id est, nigredo atque tinctura emittitur, aqua vocatur

catur perpetua & incorruptibilis, fex ipsa
 dum nigrescit magnesiæ nomen vsurpat.
 Glossa in Turba, Ablue donec exeat ni-
 gredo, quam quidam nummos vocauerunt.
 Et Gradino ait, Rebus artis nostræ semel
 contritis, & coctis, inuenietis nigredinem,
 & illud est plumbum sapientum, de quo
 dixerunt nummi nostri nigri sunt. Textus,
 Alba fex ipsa plumbum album nominatur
 id est stagnum. Ipsa quidem Mercurio
 ascribitur, & ipsa est oleum, quod cum di-
 gniori administratione præparata ipsum
 aurum viscosum & atramentum nominant
 & gummi rubicundum, & auripigmentum
 rubei sibi nomen assumit, quia est pingue-
 do auri & rota eius tinctura. Textus natu-
 ra, quinta ipsa est Veneris, apud Philoso-
 phos, quæ nec calida nec frigida, nec hu-
 mida, nec sicca est, sed medium. Ea etiam
 auripigmentum croceum & Iris pro multi-
 plici eius colore dicitur. Est. n. lapis à quo
 procedit omnis color, ipsa est aqua perpe-
 tua, alba quidē quando prima candida ap-
 paret, tum etiam albumen oui, & acetum,
 aqua marina & almizadir, & similia his
 nomina attribuunt. Ex hac quidem aqua,
 & ex hoc corpore argentum viuum muta-
 tur: Et sicut candor in rubeum se transfor-
 mat.

mat: sic hoc oleum occulti & secretum in
candido amplius argenti viui quod iā præ-
dictum est totius operis exordium & radi-
cem firmat, & cum perfectum fuerit stan-
no vel plumbo, vel æri supra positum, in
argenti optimi speciem conuertit. Ipsum
quoq; deinceps de auri tinctura produci
possibile est; Et tandem rubescēte, oleum
scil. sulphuris cum argento viuo, quod de
candido corpore habet esse, despōsandum
erit ex aqua æris candor & serenitas arg. vi-
ui quæ album efficit, & ipsa est rubea, post
candorē namq; rubescit. Hoc itaq; oleum
& argentum viuum in vnū redacta, vnum
quiddam constituunt, vnde vetus & com-
mune sentit prouerbiū & est sermo sa-
pientis, Seruus rubicundus candidum du-
xit vxorem, & per conceptionem seminis
grauida, peperit filium qui omnes suos
progenitores, id est, Solem & Lunam su-
perat. Cum igitur arg. viuum ex candido
corpore procedit, oleo id est sulphuri so-
ciatur. Glossa arg. viuum de argento socia-
tur oleo, id est pinguedini solari, quæ ma-
sculus est & illa fœmina. Textus: Etiam ha-
bet argentum viuum nomine alterius de-
signandum. Nam quæ corpora candida &
rubea, sunt commista vel admixta, totum
hoc

hoc corpora quatuor nuncupamus. Sic igitur de arg. viuo in corpore magnesiæ, id est per corpus candidi & rubicundi solutum cognoscunt congelari. Etiam Hermes in libro ducatus qui est vnus de 7. dicit: Fiducia, in duabus rebus consistit, quibus tertium adiungitur, & est idē dictum quod prius. Et idem alibi dicit: Tres facies id est, spiritus vidi, ex vno patre natos, id est, vna progenie quia ipsorū est vnum genus, quarum vna est in igne, altera in aere, tertia in aqua. Quia, scilicet, Hamuel commentator senioris dicit: Est aqua vitæ triplex, quia est vnum in quo sunt, scilicet, aer, ignis & aqua in qua est anima exorta quam vocant aurum & vocant eam aquam diuinam. Textus, quas scilicet facies pater eorum coniunxit, pater, id est, genus vnum quia homogenea sunt, ideo symbola: & cum vidit eas esse coniunctas scilicet. naturas tres, quia sese congaudent, tunc vno ore locuti sunt, scilicet. illæ tres naturæ coniunctæ in aqua dicentes, eas quæ sūt quatuor elementorum naturas, scilicet. in terra, quia in corpore mortuo sunt quatuor, calidum, humidum, frigidum & siccum, & ista vniuntur per aquam illam quæ omnia operatur, scilicet. viuificat, mortificat calcinando

nando, & cetera soluit, & se cum terra coagulat. Textus; Quas sc. naturas 4. formicæ id est, nigredo in ventre terræ æris Philosophici prius eduxerunt in aquā, quæ nec est calida, nec humida, nec frigida, nec sicca sed medium omnium incorruptibile, coniungens tinturas fixas. Et Lucas Philosophus: Comburi æs, id est, comburi argentum, & comburi aurum, quod non est nisi vnum combure, quia comburere est dealbare, scil. prima & secunda dealbatione. Et rubeū facere est viuificare, quod est vltimum operis. Et idem subiungit: definitio artis huius est, corporis liquefactio id est solutio in aquam, & animæ à corpore diuisio: animæ quoq; corpori suo mundo reassociatio. Æs enim nostrum habet animam & corpus sicut homo. Oporteret ergo dirui corpus, & animam separari ab eo, quod non penetret corpus sed anima id est tintura in aqua quæ est subtilis & tingens ipsum corpus, id est penetrat terram mortuam, & ita est corpus & anima in natura. Et subiungit pulchrum ænigma & obscurum, quod splendor Saturni, id est, nigredo solaris, quæ est spiritus eius & tintura, dum scandit in aera, id est, dum resoluitur in vaporem acreum in aqua sua ex qua

ex qua est prius non apparet nisi tenebro-
sus id est viget, & tunc nascitur proles Phi-
losophorum. Textus: Mercurius id est stil-
bon quasi stillans bonum, radio solari id
est splendori solis occurrit, vt coniungatur
lumen lumini, & albificetur post summam
nigredinem. Textus, & argen. viuum id est
aqua viua virtute sua ignea, id est solari que
potentior est igne, corpus sc. mortuum vi-
nificat, id est rubificat & perficit, id est fi-
git. Præterea de lapide isto impari Castis
in Turba dicit: Si vultis ad perfectionem
nummum nostrum, id est æs experiri, in-
spicite, si est æs impalpabilis id est munda
& purgata à nigredine, sc. quod est oleum,
quod quasi frustra desuper natate conspe-
xeris, & congregatur & in aquam candi-
dam conuersum fuerit: q̄ si tale inuenia-
tur, est aptum, quia aliter nō tingit. Rasis,
Spiritus in corpora habet ingressus, cum
adeo munda & purgata subiaceant. Et hæc
radix præcipua est huius negotii. Sequitur,
Et scitote quod si aliud quicquam præter
æs nostrum & aquam nostram sumitis, &
in aquam nostram rigatis nihil proficit: Si
vero æs nostrum per aquam nostram riga-
tis veritatem inuenietis. Et subdit: Per æs
nostrum & aquam nostram permanentem.

Phi-

Philos
quem
quæ vi
sus, sci
dixeru
letatu
illa du
aquam
aqua i
inter d
nisi est
in vnu
ab ho
volati
natur
litur a
bene
Solent
næ oc
mosa
gnen
uerer
suam
& mi
Merc
est si
poter
la m

Philosophi significauerunt in hoc lapide, quem etiam lento igne coqui iusserunt, quæ vtrique duo sunt lapis noster nummosus, scilicet æs & aqua, & sunt etiam id de quo dixerunt sapientes, quod natura natura letatur propter propinquitatem naturæ in illa duo, id est masculum & fœminam, ac aquam nostram, & est eiusdem naturæ, scilicet aqua illorum duorum id est Solis & Lune, inter quæ maxima consistit propinquitas quæ nisi esset, tam cito non conuerterentur scilicet in vñ. Et Castis in Turba, Quod nō existit ab homine nisi homo, nec ex volatili nisi volatile. Et natura nō emendatur nisi per naturam. Ex eā quidem & non ex alia collitur ars, quam nisi capiat, & rigatis non bene agitis. Iungite ergo masculum, id est Solem, filium scilicet forori suæ, id est Lunæ odoriferæ, id est per odorem seu fumosam euaporationem & vobis artem gignent: & nolite eis alienum iungere puluerem, nec rem aliam præter aquam suam. Et subdit, O quam preciosissima & mirifica est serui huius rubei, id est, Mercurii rubificati, natura, ipse enim est sine quo regimen operis stare non potest. Et dicit Lasam, Quod natura illa masculus est & fœmina, & inuid

voca-

vocauerunt eam magnesiā, eo quod in eo est maximū arcanum. Et Assaracus, Qui veritatē vult consequi capiat Solis humorem & spiritū Lunæ, quia sulphur sulphure continetur & humiditas humiditate. Et Aruberes, sulphur sulphure, id est argentum viuū cum ære, omne enim arg. viuū sulphur est, sed ambo sulphura sunt incōbustibilia, & humiditas humiditate, id est, Mercurius humiditate eris. Et Cōstans dicit, Nihil aliud curate, nisi quomodo duo sunt arg. viua, scil. fixum in ære, & volatile fugiens in Mercurio. Et inuidus dicit, quod hoc sulphur id est, arg. viuū, consuevit fugere, & sublimatur sicut vapor.

Oporret enim alio arg. viuū sui generis id est, æris retinere, & fugā cohibere, quod si cum albo vel rubeo sulphure sui generis non misceatur, id est auro vel argēto, proculdubio fugiet. Argentum ergo viuū arg. viuū sui generis iungite, quo peracto maximū haberis arcanum. Et Parmenudis dimittite aquas & brodia, corpora & lapides, sed nūmos causate, & æs pro nigredine, & stānum pro liquefactione sumite, id est, fac tabulas, id est, folia de auro, & pro nigredine sumite, id est cum mercurio denigrate & computrescite, & stannū pro lique-

liquef
ipsum
id est i
men.
cipite
& con
est, in
beum
lapis
ram
sicut
ping
simil
cum
cū n
miu
est t
lite
mer
tiam
zot
qui
abl
tat
me
in
V
ne

liquefactione sumite, id est, quādo videtis
 ipsum album totum, tunc est liquefactum,
 id est in aquam conuersum subdic idē Par-
 men. Dimittite sermones superfluos, & ac-
 cipite arg. viuum id est aquā compositam,
 & congelate eam in corpore magnesiæ, id
 est, in terra aquæ diuinæ, & fiet albū & ru-
 beum; id est aurum & argētum. Et dicitur
 lapis magnesiæ, quia secundum Pythago-
 ram est res illa consequens socium suum,
 sicut magnes ferrum. Quoniam sicut pro-
 pinquitas magnetis est cum ferro, sic con-
 similis est aquæ cum terra. Et sicut anima
 cum corpore lætatur, sic natura quidem
 cū natura sibi compari congaudet. Et Exi-
 mius dicit, Dico vobis veraciter, quod non
 est tinctura Veneris nisi in ære nostro. No-
 lite ergo pecunias vestras in vanū consu-
 mere; cordibus & animabus vestris tristi-
 tiam inducendo. Et Hermes ait, Quod A-
 zoth id est arg. viuum, & ignis putredinis,
 qui est ignis sapientum; latonem, id est æs,
 abluunt atq; mundificant, & eius obscuri-
 tatē ab eo penitus etipiunt. Quod si ignis
 modum recte disposueris, Azoth & ignis
 in hac dispositione huius rei tibi sufficiunt.
 Vnde Eiuo intersector ait, Dealbare Lato-
 nem id est æs; & non potest dealbari nisi

soluatur in Azoth, & libros rumpite ne
 corda vestra rumpantur. Et Dancinus in-
 quit, Laton quamuis prius sit rubeus, ra-
 men inutilis, sed si post rubedinē in album
 variatur nullum valebit. Et Hermes, In-
 primis est nigredo, & postea cum sale &
 anaton, id est igne & mercurio sequitur al-
 bedo, & in primis fuit rubeum & in ultimo
 album. Et supradicta nigredo omnino au-
 fertur & deinde vertitur in rubeum, luctu-
 dum nimis pulchrum. Et Marston dixit,
 quum Laton noster id est æs nostrum cum
 Ackibrie comburitur, id est cum sulphure
 nostro humido, albo incōbustibili, & mol-
 licies Azoth super ipsum funditur, ita ut
 fervor, id est pinguedo calida eius tollatur,
 tunc omnis obscuritas atq; nigredo ab illo
 aufertur. Humor enim in igne generat ni-
 gredinem quo humore digesto, sequitur
 albedo, sic est in proposito, Et cum in au-
 rum purissimum conuertitur, id est in co-
 lorem aureum in effectū nō aspectu, quia
 aurum viscosum & albū est in aspectu vel
 visu. Non igitur in vanum testimonia de
 minera artis ad loca adduxi diuersa. Quia
 dicit Morienes: Ego autem dico tibi, quod
 in specierum ponderibus nihil expendas
 & maxime in auriartificio. Quia si quid
 aliud

aliud ab hoc lapide quis in hoc magisterio
quæ fuerit assimilatur viro per scalas atque
gradus ascendere nitenti, qui cum nequirit
super faciem suam pronus in terram cadit.

Et postea dicit, quod in hoc lapide sunt
quatuor elementa, & assimilatur mundo
& mundi compositioni, nec in mundo alius
lapis inuenitur qui huic assimiletur in ef-
fectu vel natura. Quicumque autem alium lapi-
dem ab hoc magisterio quæ fuerit, eius opera
omnia frustrabuntur. Hamuel, iam deno-
strauerunt tibi sapientes modum manifeste
per prohibitionem à rebus vanis, unde lu-
cratus es multum & redemisti pecuniam tuam
ne expendatur in vanum. Et hæc est magna
utilitas si intellexeris. Vt autem plenius pateat
hoc capitulum figuras minerarum & com-
positiones earum cum distinctione operis
duplicis, quas senior in domo sua in ima-
gine sua descripsit, scientiam pulchriorem
sed obscure traditam, ego exponam breuiter.
Dicit senior: Intraui ego domum quandam
subterraneam, quæ domus est thesauro-
rum: Et vidi in rectis 9. imagines aquila-
rum, habentes alas expansas ac si volarent,
pedes extensos habentes & apertos, & in
pede vniuscuiusque aquilæ similitudo ar-
cus ampli quem ferre solent sagittarii.

Et à dextris & sinistris domus, imagines hominum erant, prout possent esse perfectiores, stantium induiti diuersis speciebus & colorib. habentes manus extensas ad interiorem thalamum, imminentes ad quandā statuam intus in domo. Et interiore parte thalami, erat imago sapientis, quæ habebat tabulam vnā marmoream in longitudine vnus brachii, & latitudine vnus palmæ, in manib. suis super genua sua. Et digiti manuum eius desuper reflexi, & desubtus, ac si innueret respicere in eam, sicut in libris apertū cuilibet videbatur intuenti. Et habebat tabula illa columnas sicut liber, diuisa enim erat per medium, & in parte in qua sedebat Sapiens, erant imagines diuersarum rerū, & literæ barbaricæ. Et in prima medietate tabulæ erant quinque in inferiori parte tabulæ. Prima sphaera ex duabus auib. pectorib. inclinatis, quarum vna habebat alas abscissas sc. masculus: alia vero super istam erat alata scil. fœmina; & vtraq; tenebat rostro caudam alterius, ac si volans vellet volare cū altera, & illa vellet retinere volantē. Et erant istæ duæ aues homogeneæ, in vna sphaera. Deinde alia sphaera 8. Luna plena. Superius in prima tabula erant duo iuxta caput volantis, imago

erat

erat Lunę crescentis, & ex altera parte Luna plena in sphæra. In altera vero medietate tabulę secundę, erant similiter ꝑ. tria superius & duo inferius. Superius Sol cum duobus radiis, qui est Sol duplex, & imago duorum in vno. Et ex altera parte imago Solis cum vno radio, qui est Sol simplex, quasi imago vnus in vno. Et radius descēdebat circumdans terram nigram, in inferiori parte diuisam per tria. Tertia eius habebat Lunam crescentem, pars interior alba sine nigredine, & sphæra nigra circūdabat eam. Et hæc sunt duo sc. terra ex duobus naturis scilicet sphæra nigra, & Luna quam circūdabat. Et superius tria, sc. Sol cum duob. radiis, & Sol simplex cum vno radio & hæc sunt omnia decem secundum numerum 9. aquilarum & terrę nigrę. Glossa: Domus hæc thesaurorum est vas artis in fimo pendens sterquilini, de quo postea diffusius dicetur. Nouē vero aquilę sunt nouem partes aceri, seu matis nostri, quia sicut penne aquilę suscipiunt aurum cum deaurantur, ita nulla alia res potest soluere Solem, nisi aquila nostra nec villa alia aqua sit aurea. De quo dicit Marion, Nihil est quod à Latone suam obscuritatem vel suum odorem auferre potest,

rest, sed Azoth est quasi suum tegumētum,
 primo videlicet. quando decoquitur, nam &
 eum colorat & album reddit, & iterum la-
 ton dominatur Azotho, quia eum rubicū-
 dum reddit. Alius quoq; Philosophus di-
 cit. Et Azoth nequit substantialiter latoni
 auferre suum colorē, vel eum mutare nisi
 quantū ad visum, sed Latō ab Azoth suam
 aufert substantialem albedinē, quia ei inest
 mirabilis fortitudo quæ super omnes co-
 lores apparet, Laton quidē Azoth domina-
 tur & eum reddit rubicundū, cum nouem
 aquilis id est nouem partib; aque volat tin-
 ctura æris nostri & sublimando in illo vase
 suo dealbatur totū. Vnde Rasis, substantia
 omnium rerū decimæ adæquatur parti, si
 aut totum signare volueris, nouē decimas
 sui necesse est fieri de substantia aquæ. Et
 Moses in Turba. Iungite primo nouē par-
 tes de aceto, hæ. n. aquilæ habent arcus ex-
 tentos mortificantes corpus & extrahētes
 eius animā quæ est tinctura æris. Parmēti-
 des. Hoc mare rubrū vertit aurū in rubeū
 ignē, eo q; natura natura lætatur; Coquite
 igitur in humore, donec appareat natura
 abscondita, id est donec priuetur nigredine
 quæ fuerat Ether de Erhel, id est de argēto
 Rosin. Si fuderitis id est solueritis, in aquā
 nostram.

nostram corpus albū, id est es nostrum, extrahentur ab eo flores, id est tinctura eius. Et Aristens in Turba. Accipite corp⁹ quod magister sumi iussit facientes inde tabulas tenues: deinde in aqua maris nostri ipsas ponite, quæ postquam teguntur aqua permanens dicitur in igne leni decoquas donec confringatur corpus & fiat aqua, & proicite Ethel, id est arg. viuum iungite, & lēto igne simul assate, donec fiat brodium saginatum ex pinguedine solari, & in suum proprium Ethelio conuertite, scil. ex quo fuit & natura est composita, donec fiat nummus bonus, id est nigredo, quam Solis flo-rem nuncupamus, coquite eum etiam donec priuetur nigredine, & appareat albedo, & est æs combustū & auri flos. Pythagoras in Turba dicit. Est acetū acerrimum quod aurum merum spiritū facit esse, quo habito nec albedo nec nigredo nec rubigo consistit. Et cum istud acetū miscetur corpori, vertit ipsum in spiritū, ipsum quoq; tingit tinctura spiritali, quæ nunquā deleri potest. Et filius Azir, Hoc acetum comburit corpus, & vertit ipsum in cinerem & dealbat eum similiter, & si coquitur donec bene priuetur nigredo, fiet lapis & nummus albiſſimus. Postea subiungit: Nunc p^o istam

L 4

dispo-

dispositionē, ostensa est vobis natura fortior omnib. naturis, atq; potentior ac nobilior, quam Sola Dei miseratione agerum purum noui esse. Et quando plus libros legebam, tanto plus agnoscebam. Homines vero prout possent esse perfectiores induri diuersis specieb. & colorib. sunt Philosophi & Prophetæ serui Dei, qui annuntiant ad legendā & intelligendā sapientiam Dei altissimi, vt percipiant q̄ qui seruus Dei est, quod thesaurus eius nunquam deficiat. Literæ vero barbaricæ & infinite species, sunt ænigmata & obscura sophismata infinita sapientū, vt ea à malignis celarent hominib. Vnde in Turba: Cum. n. infinita habeant nomina, vno tamen nomine nominantur, in quo nō est fallacia nec diuersitas. Et hoc vbi nō prodest magnifice nominatur, & vbi pdest, ibi celatur. Est enim lapis & non lapis, & quia spiritus anima & corpus, est albus volatilis cōcauus quo ad porositatē terræ. Et quia totum combibit terram suam falsus, pilis carens, quem nemo infrigidatum valde, id est, sublimatum tangere potest sine magna offensa, quem si volare facis, volat, & si dixeris ipsum esse aquam, verum dicis, & si dixeris ipsum non esse aquam, falsum dicis.

Non

Non igitur pluralitate nominū decipiaris, sed certum habe, quod vnumquodque est, cui nihil alienum infertur. Eius igitur socium inuestiga, id est æs, & nihil aliud ei inferas, & sine homines multiplicare nomina, quæ si non multiplicarentur, sapientiam nostram pueri deriderent. Hæc omnia scripta sunt in Turba, in fine de ænigmatibus sapientum.

Due aues sunt homogeneæ, id est vnus naturæ, & sunt lapis sapientum, masculus est sine alis, id est, non potest volare, quia de se ignis non potest ipsum corrumpere, nec exhalare in igne, vel nullum salium, vel spirituum aut aluminum, nisi aquila nostra dicta. Auis vero alata est fœmina, quæ cum corporibus corruptentibus consumitur. Vnde dixerunt: Facite fœminam super masculum, & ascendit masculus super fœminam, quoniam per fœminæ adiutorium, & aquæ suæ volat, & spiritus efficitur humidus, & argentum viuum ab hominibus extractum, id est, ratione & magna intelligentia. Vnde Theophil. Et quicquid inuidi in suis libris occulte narrauerunt, argentum viuum significare voluerunt, quod alii aquam sulphuris, alii album plumbum, alii æs, aliquando num-

mus compilatus nominatur. Et coniun-
xerunt masculum cum foemina in proprio
humore, quia sine masculo & foemina nul-
lus natus generatur. Morienes quinque
partes seu ordines describit lapidis. Pri-
mo est coitus, secundo conceptio, tertio
impregnatio, quarto ortus, quinto nutri-
mentum. Si enim non fuerit coitus, non
erit conceptio, & si non fuerit conceptio,
non erit impregnatio, & si non fuerit im-
pregnatio non erit ortus. Hæc est huius
dispositionis directio, quia scilicet homi-
nis creationi assimulatur. Vnde prius dixit
Morienes: O bone rex, tibi confiteor ve-
rum, quia hæc diuino nutu in sua creatio-
ne magis conficitur. Omnis enim à Deo
creatio, sine ista aqua persistere non po-
test, scilicet, humore seu aqua. Et post sub-
dit: Quid multa referam? hæc enim res à
re extrahitur. Cuius minera existit apud te
nunquam, & illam inueniunt, & vt verius
confitear, ex te ipsi accipiunt, & nullius
mineram exegisti. Intellige quoad creati-
onem hominis de mare & foemina, & li-
bidine quoad humidum. Si enim non ef-
set humidum in vtero, sicut dicit Bonellus
in Turba, non seruaretur sperma, donec
foetum producat.

Et

Et Assiduus humidum aquosum lapidem suum dicit pro sophismate. Et scito fili, quod hunc lapidem de quo hoc arcanum extrahitur, Deus non emendum precio posuit, quoniam in viis eiectus inuenitur, ut à paupere & diuite haberi possit, ut ratione ac scientia possit ad eum quis leuiter peruenire, humidum vero vbique est, & lapis noster humidus est humiditate aquosa, & metallina, vnde dixerunt ipsi & vilissimum & pretiosissimum quod est in mundo.

Humor enim communis de quo omnia generantur impreciables est, Hamuel exponit hoc vilissimum dicens, preciosius quod est in mundo ex vestibis est sericum, & est ex vermibus, & mel in quo est sanitas hominis, est ex apibus, & margaritæ ex conchis extrahuntur. Et homo, qui est dignius, quam quod est in mundo, est ex spermate. Aes vero artis, & mineram, sola hominum opinio facit pretiosa, ut præclare dicitur in lib. de consolat. Philosophia.

Pulchritudo enim, quam habent, non est eorum sed lucis: Omnis enim color est lux in corpore perspicuo, terminata per opacum. Aurum enim atque ar-

gentum, & gemmæ de natura sua latere volunt in luto & terra opaca, vnde hoc significare voluit Morien. dicens: Si hoc, quod quæsieris, in sterquilinio inueneris, illud accipe, si vero in sterquilinio non inueneris, manum tolle ex marsupio. Et ite Gratianus. Et si hoc in stercore inueneris, quod tibi placet vel expedit, nihilominus tolle, significans quod de minera recenti accipere debes, quod non fuit in opere: Et quod subdit Morien. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huius operis artificio, mendax & inutilis reperitur, significat prohibitionem à rebus vanis, vt margaritis, argento viuo, sulphure, arsenico, sale ammoniaco, quæ ignem fugiunt. Quomodo igitur expectabitur bonum de eo, quod non est permanens. Tinctura enim quæ extrahitur à corporali & combustibili radice annullatur, sicut radix eius. Non enim mutantur res, vt à radice sua exeunt, in mineralibus, nec in seminibus videtur vegetabilium, & seminibus animalium, vt ex ovo fit pullus diuersis transformationibus, à quo habet radicem. Et similiter ex spermate fit homo, nullo alio superingrediente nisi menstruo sanguine, ex quo fit sperma, sicut ex sanguine sibi æquali

æqualiatque consimili per quem inde nutritur.

Sed egestio stercoreis & vrine sanguinis, capilli, & oua, & similia, nullam vicinitatem habent cum metallicis, ita quod à radice ipsorum possit fieri aurum & argentum, sicut quidam putant ignorantes, non enim exit ab homine nisi homo, nec ex simili, nisi sibi simile.

Igitur aurum & argentum non nisi ex consimili specie eius. Vnde ait Senior filius Hamuel: vnumquodque animal non generat res ex se, nisi cum eo quod est ex eo, cum specie sua, quod est homogeneum ipsius. Similiter Adam & Eua & omne hominum genus. Ergo omnis res conuenit eum suo simili & propinquo ei secundum speciem. Incipe in nomine domini nostri Iesu Christi, & cognosce naturam eius, est enim à radice materie sue, quod in eodem & de eodem est, nec ingreditur aliud super eo, quod non sit etiam ab eo, & est radix eius. Similiter Mercurius est ab eo, & hoc est, ex quo extrahitur, & est in eo & ex eo.

Lapis enim philosophorum est aqua congelata sicut in auro & argento, & repugnat igni & resoluitur in aquam suam,
ex

ex qua componitur ex genere suo. Vnde
 Hermes: Non conuenit rei, nisi quod pro-
 pinquius est ei ex natura sua, & generabi-
 tur in illa proles ei similis. Et statim sub-
 iunxit humiditas aurum est, ex dominio
Lunæ & pinguedo ex dominio Solis. Vn-
de hæc duo, scilicet, Sol & Luna vnum
sunt, & coagulum, & semen. Et Aros rex
 dicit, Aqua non conglutinatur nisi cum si-
 mili sulphuris sui, nec inuenitur in re ali-
 quid simile sui, nisi quod est ex eo. Et Ca-
 lid filius Iesid: Præteriti nec præsentis
 possunt tingere aurum, nisi cum auro, &
 cætera in Seniore inuenies. Et hæc de
 duabus auibus atque aquilis dicta, suf-
 ficiant.

Sequitur, quare posuit plures Soles &
 Lunas? Respondetur: Quia non egredi-
tur simul vno actu spiritus & anima, sed
 paulatim pars post partem successiue.
 Hæc in Seniore plane declarantur: Sed
 ego exponam, quod ille prætermisit. Duæ
 plenæ Lunæ & media sunt quinque à mi-
 nori computando scilicet media Luna,
 & quatuor mediæ Lunæ sunt in duabus
 plenis & duo Soles sunt omnia septem,
 ex hoc est, quod postea est dicturus, se-
 ptem sunt ordines ponderis, quinque ex
 eis

els sunt absque obscuritate, scilicet Lunæ:
duorum lucentium est pulchritudo, id est,
duarum partium Solis. Et quia non est ni-
si imago Solis & Lunæ, in tabula, & nu-
merus, pondus sequitur numerum figu-
rarum in ea, & subiungit postea: Scito vni-
us radicis, non minus quam tres & ter-
tiam dimidiam partem esse, quod scilicet
pondus ponitur cum eo, id est, Sole, ad il-
lud scilicet tertium, id est, nouem. Secun-
dum enim quod Hermes dicit, Sol & Lu-
na sunt radices huius artis. Et Rasis tres
partes ignis, & septem terræ præcipit re-
cipere, & pars parti vt dicit æquatur cor-
respondendo, scilicet, æqualitate propor-
tionis. Et secundū opinionem Obede: Ra-
sis de Luce quatuor partes, & de aere par-
tem vnā, & ex igne partem vnā. In li-
bro trium verborum, quatuor ponuntur
pondera, primum est de terra 11. partes, &
de igne partem vnā, & inferas eis de vn-
guento, & pone ad soluendum quouique
conficiantur. Hæc autem dissolutio est ab
eo colore accepta. Quidam dicunt tres
partes terræ & vnā ignis, regimen vero
vnum & idem, & vtrumque rectum, pri-
mū tamen melius dicit. Et Zenon in Tur-
ba dicit: Vnam partem de sincero corpore id

id est, solis, & tres de alio ære: deinde commiscete aceto, & continuo coquite, quousque terra fiat.

Et Dardaris in Turba dicit: Et quatuor nummi vulgi non tingunt, sed tingunt æs, id est, Mercurium, tincto autem ære tingunt nummos vulgi. Et dicit, quod argentum viuum, est quatuor corporum, quæ sunt animæ occultæ in quatuor corporibus. Alii dicunt, quod non, sed sint septem partes terræ, & vna ignis, & hoc etiam bonum est, primum tamen melius.

Quidam dicunt, quod non, sed sint vndecim partes terræ, & vna ignis, & idem regimen est, primum tamen melius, & subdit, Operare ergo quod volueris, quia regimen est idem, & spatium temporis etiam idem. Et vt quidam dicit in libro luminum. Volunt tres partes terræ & vnam ignis, quod tamen Rasi non placet: Dicit ergo: Non enim precii inæqualitas commutari debet. Et Nota, quod folia cum duabus partibus vnguenti debent vento, igne amalgamari, & postea totum vnguendum infrigidari, cum pondere suo vero, ita quod sint nouem vnciarum & æris vna pars. Et in Turba Pandulphus: Ecce quod in ouo sint quatuor, terra, aqua, aer;

aer, & ignis, & punctus solis in medio rubens, qui est pullus. Et Morienes dicit: Quod prima propositio est quasi nulla. Et quidam expertus in hac arte dixit: Modicum Solis vt drachmam vnā, vt sit semen ignis. Et Assiduus omnia inuestigans, dicit: duas inueni substantias, scilicet, agentem & patientem, & ecce agens vnum vbiq̃ue, patiens vero plura, ex quo notum: Quod in hoc opere accepto vno duo fiunt, scilicet, masculus & femina. Porro masculus vbiq̃ue singulare, femina vero plura. Et nota, quod duplex est pondus artis, scilicet commune in quo non est diuersitas, scilicet, nouem, & pars decima: Aliud est pondus singulare, seu plurale, & est duplex: Primum est primi operis, & illa est in prima compositione artis, & est diuersum secundum diuersos. Nota de pondere imbibitionis, quantum scilicet potest ignis imbibere partes, quod natura scit melius quam artifex, quia natura simul imbibit nec fit manuum contrectatio, sed ignis & Azoth vt Assiduus dixit.

Iam aliud est pondus spirituale secundi operis. Et illud etiam est diuersum secundum diuersos. Athomus in Turba vult tertiam partem ignis, & duas terrae communes.

massari. Dicit enim: Et si fuerint viginti quatuor vnciæ, extinguite calorem illum, tertia parte, id est, octo vnciis de acet. Et Bonellus in Turba moderate dicit: Cauete humorem multiplicare, nec ponatis ipsum siccum, sed facite ipsam vt massam fortem: Scientes, quod si aqua massam multiplicaueritis, non continebit eam, nec bene ardebit in camino, id est, non bene exsiccabitur, nec cito: Et si nimis siccaueritis, non coniungetur nec coquetur. Aruberes etiam dicit in Turba: Inungite ipsum aqua niuis, vt apud visum sufficere credatur, & decoquite donec rubigo consumatur. Morienes vero quartam partem vult ignis, & tres terræ. Dicit enim: Nam cum corpus immundum duxeris mitte postea de fermento, id est, aqua vitæ, quartam partem sui, fermentum enim auri est aurum, sicut fermentum panis est panis. Et quando eam miseris, deponere in Solem ad coquendum, donec hec duo in vnum redigantur. Hermes vero, cui nullus fuit similis, quartam partem docet addere, & illam non simul, sed ex quarto ad quartum, id est, in quatuor diebus, pro qualibet quarta, & tere in mortario, donec fiat sicut pinguedo, vel vnguentum &

& postea affa ad siccitatem, & iterum humiditatem contere in pluribus diebus, & hoc nouem vicibus solue & coagula. In qualibet enim solutione & coagulatione, augetur effectus eius. Rasis vero in libro luminum, æqualem docet addere partem aquæ ipsi terræ, vt in opere suo videbitur: Tamen Hermetis modus est melior istis.

Et sciendum quod Philosophi finem ante principium in suis tractationibus sæpius posuerunt, & principium in finem interse rentes. Vnde quandoque de preserunt primum opus, & locuti sunt de secundo, quandoque primum opus pertractauerunt dimittentes secundum, quandoque tamen ex radicibus scientiæ, quandoque sine mineris. Propter quod Hermes in libro radicum, qui est secundus de septem dicit: Quod sapientia auctoris, maior est libro suo. Potest enim auferre principium vel finem, cum radice, vel sine radice sicut primus inuentor. Et in quinto de septem. Postquam de contritione aquæ & terræ satis superque dixisset, & ponderis secundi operis, scilicet, de quarta parte, & de quinta parte, & de altera dummodo deglutire possit eum: Deinde loqui-

M 1

loquitur de pondere primo in fine, dicens:
Quod secundum scilicet sententiam cœ-
lestium, atque secundum sententiam sin-
gularium, & secundum sententiam bono-
rum materialium est arcanum, & non di-
cā tibi nisi singulariter. Et hæc est vna pars
ignis & tres terræ: & iam per Deum bene
dixi: Naturæ enim sunt quatuor & non
plures. Vnde multiplicia sunt pondera eor-
um: Aut penes quatuor naturas elemen-
torum, aut penes quatuor naturas & aquā
secundam, aut penes pluralitatem rerum,
sc. trium, qui est numerus perfectus: aut
penes septem planetas, aut penes 12. signa,
quibus opus regitur, pondera sua descri-
pserunt. Primi posuerunt quartam partē
Solis, secundi quintam, tertii tertiam, aut
paulo plus: quarti septimam, vt Rasis ponit
septem partes terræ, & tres ignis. Quinti
duodecimam, & secundum diuersas ratio-
nes diuersa pondera statuerunt. Et quan-
doque loquentes de vno opere posue-
runt pondera alterius. Vnde Senior:
Et ipsi forte locuti sunt verbum in vno
sensu, & sub eo est alius. Amplius prima,
quinque scilicet, duo superius, luna semi-
plena crescens, & Luna plena, & sub his
alia tria, scilicet duæ auēs & Luna plena si-
gnifi-

gnificant primum opus, quod est extractio
tincturarum de corpore donec nihil re-
maneat in corpore, quod non ascendit cum
spiritu humido, quo modificatur corpus,
& in aquam vertitur claram. Primo tamen
apparet nigredo ex dominio humidi in ca-
lido, quæ tam diu durat, quousque consu-
matur humidum, & tunc dealbatur aqua.
Et de hac aqua dicit Morienes, quod nihil
cum ea facies, ipsa non existente fermenta-
ta. Et Senior dicit: Antequam descen-
dere feceris has tres partes aquæ, id est,
aquam, aerem & ignem, existentes in a-
qua super terram eorum albam & folia-
tam, scilicet, in secundo opere, primus in
primo opere soluetur totum, scilicet, cor-
pus humidum, & fiet terra, scilicet, lapis.
Vnde necessaria est preparatio eorum pri-
ma, sicut consuetudo est, & hæc est putre-
factio corporis cum igne bestiarum subtri-
li 150. diebus: & quidam 120. diebus natu-
ralibus, & forsan apparebit albedo prima
in 70. diebus, nec approbatur hoc apud
philosophos, quia significat intentionem
ignis. Et ideo primū in humore, est apud
eum melius, quā secundum, vel tertium,
quia significat temperantiam ignis, donec
detur albedo, & rubedo reducat. Nota

M ;

licet

gnificant primum opus, quod est extractio
tincturarum de corpore donec nihil re-
maneat in corpore, quod non ascendit cum
spiritu humido, quo modificatur corpus,
& in aquam vertitur claram. Primo tamen
apparet nigredo ex dominio humidi in ca-
lido, quæ tam diu durat, quousque consu-
matur humidum, & tunc dealbatur aqua.
Et de hac aqua dicit Morienes, quod nihil
cum ea facies, ipsa non existente fermenta-
ta. Et Senior dicit: Antequam descen-
dere feceris has tres partes aquæ, id est,
aquam, aerem & ignem, existentes in a-
qua super terram eorum albam & folia-
tam, scilicet, in secundo opere, primus in
primo opere soluetur totum, scilicet, cor-
pus humidum, & fiet terra, scilicet, lapis.
Vnde necessaria est preparatio eorum pri-
ma, sicut consuetudo est, & hæc est putre-
factio corporis cum igne bestiarum subti-
li 150. diebus: & quidam 120. diebus natu-
ralibus, & forsan apparebit albedo prima
in 70. diebus, nec approbatur hoc apud
philosophos, quia significat intentionem
ignis. Et ideo primū in humore, est apud
eum melius, quā secundum, vel tertium,
quia significat temperantiam ignis, donec
detur albedo, & rubedo reducatur. Nota

licet hæc retorqueantur ad solutionem rerum primam, tamen senior intelligit de albedine secunda, quæ in centum quinquaginta diebus resoluitur, cum vna tertia de nouem coloribus: aut quia in viginti vno die resoluitur in aquam aut in 150. diebus resoluitur albedo secunda, quæ est primum opus & coagulatio tota totius, quod est verius & expertum. De hac putredine dicit Pandolphus in Turba: Sume occultum honorabile, hoc est magnesiæ albam, quæ in vino mixta est & contrita, & non accipiat eam, nisi mundam & puram, & ponatis eam in vase suo, & orate Deum, vt vos ipsum videre faciat lapidem rectum, & coquite ipsum lente, & cum extraxeritis ipsum, videte, si factus est niger, & si est, bene rexistis. Sin autem, regite ipsum album, quod est magnum secretum donec operiatur nigredine, atque postea nigredo fiat, quæ quadraginta diebus tantummodo durat & dealbatur, & coagulatur.

Et hæc aqua est flos æris, aurum Indicum, & aqua croci, & alumen fixum. Et vt Asuarus in Turba ait autoritate Hermetis. Dicit enim: Hermes partem nummon sumi iussit, id est, album humidum, &

Ex ære Philosophorum partem, & num-
mis commisceri, & vasi imponere, cuius
os bene claudatur, & coquatur septem di-
ebus vnius nominis, tunc cōvertetur es in
nummos, id est, in album humidum, atque
coquatur iterum septem diebus, & non
tædeat decoctio, postea aperiatur vas, &
inuenietur nigredo: de super iteretur
decoctio, donec consumatur nigredo, qua
consumpta apparebit albedo nobilissima,
& sic cœpisti Solis humorem & spiritum
Lunæ. Et hoc est opus primum, quod non
præcedit aliud.

Dux vero aues homogeneæ sunt, ma-
sculus & fœmina, sed numerus duorum in
vnum positus in figuris, scilicet, septem:
Luna vero plena subter, designat humo-
rem Solis, & spiritum Lunæ lapidis humi-
di philosophorum extrahendi in aqua
sua.

Superius est Luna crescens similiter,
quia paulatim & paulatim, non simul sed
pars post partem ascendit tinctura, donec
humor totus congelatus in ære, conuerta-
tur in spiritum humidum sui generis,
quod designatur per secundam Lunam
plenam, quæ est Abarnahas perfectum, &
de ista aqua diuina, quæ est lapis philo-
sopho-

fophorum, est totus liber Senioris. Secun-
 da vero medietas figurarum, similiter o-
 pus secundum, id est, coagulationis, vide-
 licet partium aquæ eorum, id est, colorum
 aquæ in terra alba munda, id est, fixationis
 eius in ea. Sol cum duobus radiis est ima-
 go aquæ diuinæ, in qua sunt tria, scilicet,
 ignis, aer & aqua, & est aqua ex duabus na-
 turis composita, maris & fœminæ. Et ta-
 men est aqua triplex, propter rem tertiam
 additam duobus, & ista aqua non simul
 imbibitur, id est, conteritur, sed singulari-
 ter diuersis radiis imbibitur, conteritur,
 coagulatur & incineratur. Sol vero cum
 vno radio est, quod aqua triplex est vna na-
 tura homogenea in vna aqua. Et licet sint
 duo opera, album & rubeum, tamen est
 vnum opus in eodem incipiens, & eodem
 & non alio modo terminans, & est figura
 vnus in vno. Terra vero est corpus infe-
 rius ex duobus corporibus cui admixtum
 est tertium sui generis, quod primo coa-
 gulatur, vt speculum vel gladius denuda-
 tus, & postea per maiorem calorem inci-
 neratur, & iterum conteritur cum spiritu
 humido, donec non appareat, sed ei com-
 misceatur, & fiat vnguentum, & iterum
 coagulatur: deinde incineratur, & sic pri-
 mum

num reducēdo super suum finem, donec
plene dealbetur albedine fixa. Et hæc est
secunda, tertia artis de qua dicit Morie-
nes: O rex si regnū tuum vendidisses, hoc
opus non compensares. Deinde iterum
imbibitur donec commisceatur & conge-
letur & incineretur. Quia dicitur in Tur-
ba à Pandulpho: Scientes quoties cine-
rem vnitis, toties oportet ipsum exiccati,
& humectari, donec vertatur color eius in
id quod quæritur, & totum congeletur.
Et in imbibitione infinitos emittit colo-
res, donec perfectum & ultimū puniceum
& fixum colorem producat in igne conti-
nuo sine manuum cōtritione. Vnde Mun-
dus Philosophus: Postea per 40. dies fini-
te donec spiritus pertranseat corpus. Hoc
enim est regimen quo spiritus incorpo-
rantur, & corpora in spiritus vertantur: Et
moneo siquidem ne compositū fumiget,
quo peracto maximum habetis arcanum,
quod Philosophi in libris suis celauerunt.
Terra vero quam circundabat sphaera ni-
gra, est secunda nigredo quæ peruenit ex
humiditate aquæ missæ super terram: Sed
quod est diuisa per tertiam eius, id est per
tria tertia; significat tres salaturas, vel tres
terras, sc. terram margaritarum, & terram

foliorum & terram auri. Terra margaritarum est prima terra ex qua extractæ sunt tincturæ in aqua sua, ex qua procedunt margaritæ: secunda terra foliorū id est colorum: nā variabiles producit colores, donec perfecte dealbetur, & cū perfecte dealbatur est tertia. Vel potest dici prima terra foliorū, quia folia eris mutata transeunt in aquam & terram. Secunda terra margaritarum, quando plene dealbatur. Et tertia terra auri, quæ est tinctura Solaris & ipsa terra post denigrationem. Secunda dealbata dicitur aurum Philosophorū. Et aqua est aurum eorum, quia est mater auri quia generat aurū secundum Seniores: Et illæ tres terræ est vna natura vnus sphaera, & vnus generis: & similiter est intelligendum de tribus falsaturis, & falsatis id est imbibitionibus cū tribus tertiis partium nouem. Prima tertia congelatur & incinerata efficitur masculus, & sunt duo masculus Solis & Mercurii, & vna fœmina Lunarum naturæ. Deinde per reliquū aquæ, quæ sunt 6. colorum partes fit altera fœmina, & erunt duo masculi & due fœminæ. Secunda vero tertia est falsatura, q̄ totum nihil aliud est dictū, nisi calcina, solue, & distilla, coagula & incinera, & iterū calcina, donec totum coagu-

coaguletur, & ultimo figatur, q̄ est vltima
tertia & finis operis: De quib. tribus tertiis
in Turba ea. de ænigmatib. per omnia æni-
gmata, postquā opus suum diuidit in tria,
primo in corpus mortuum, & animę extra-
ctionem à corpore, q̄ est primum opus.
Secundo de calcinatione corporis, & eius
mundificatione per aquā suam imbiben-
do & affando, donec ad modum niuis de-
albetur, seu salis candidi. Tertia est animæ
mundæ, corpori mundo & candido socia-
tio, propter quod ænigma primum ponam
Turbæ. Dicit. n. Accipe hominem, tunde
eum super lapidem vellaminam trahendo
donec corpus eius moriatur, & spirit⁹ eius
extrahatur, & hoc est primū. Deinde de se-
cundo dicit, Tunde eum iterum & trahere
corpus, donec spirituale fiat, & eius pereat
spissitudo, & esto securus, q̄ cum suam ami-
serit spissitudinē fiet spirituale. De tertio
sic statim sequitur, Redde ei postea animā
suam id est colorē viuū tyrium, deinde
pone in balneo per 40. dies, sicut & in vul-
ua sperma moratur, q̄ vtiq; regenerationis
nostre est principium, & ita surget creatio,
propositumq; peragetur. Ecce tres terras
ponit, terrā mortuam, terrā candidā, quæ
est Luna interior alba, quia albedo in vtre
libidi-

libidinis, id est nigredinis occultatur, & in albedine rubor, id est terra viuida quæ est tertia terra. Vnde Florinus in Turba: Cum albedinem illam supereminentem videbitis, certi estote, quod rubor in illa absconditus est, & tunc oportet vos ipsum extrahere, & tam diu decoquere, donec totum rubeum fiat. Quod autem dicit per 40. dies significat vnus nominis Arthomus similiter dicit per 42. dies, & subiungit quantitatem, sc. sicut & in vulua sperma moratur, hoc est 40. hebdomadas. Et quia citius & tardius potest hoc fieri, inde subdit Arthomus, quod opus hoc secundum à die mensis Septemb. 10. qui est primus mensis secundum Egyptios ex vberitate fructuum, ad decimum libræ perficitur, id est per annū est eius perfectio, quia contingit ex diuersitate ignis citius & tardius perfici. Et postquam anima coniuncta est corpori, non extinguitur ignis, scil. per tres terminos & tres gradus ignis, & fit alteratio gradatiua, donec tertio gradu compleatur, vt dicit Gratianus. De terminis autem & gradib. ignis consule librum trium verborum, & hoc ego ibi exposui. Nota de domo thesaurorum de qua dixit author in primo, Assiduus loquitur de ea sic;

fic; Ergo fili locū huius lapidis tibi ostendam, nec peritum tædeat legere, & ne desperet se ad scientiam puenire posse. Hoc autem quodam est in loco, qui vtiq; locus est quatuor elementa, & sunt quatuor iannæ, quas si nosse vis, dico primo quatuor esse stationes, quatuor angulos, quatuor terminos, & quatuor parietes. Has autem, quatuor clauēs exponam, in fine carminis huius. Sequitur: Hæc autem domus est thesauraria, in qua omnia thesaurantur sublimia de scientiis siue sapientiis, vel rebus gloriosissimis quæ haberi non possunt, & in hac domo thesaurifantur. Domus in qua hi thesauri sunt quatuor ianuis clauditur, quæ quatuor clauibus reſerantur. Cuique istarum clauis est vna: Nullus hanc domum potest ingredi, nec aliquid ab ea retrahere, nec arcanum quod in ea clausum est scire, nisi prius clauem cognoscat, & eam secum habeat, aut saltem sit de familia domus. Scito ergo fili, & animo aduerte, quod qui scit clauem vnā, & ignorat residuas, domus iannas sua clauē aperiet, sed ea quæ sunt in domo non aspiciet, quoniam domus superficiem habet ad infimum visum tendentem. Ergo oportet vt singulæ ianue singulis clauibus aperiantur;

tur, quousq; domus tota adimpleatur lumine, tunc ingrediatur quiuis de thesauro accipiens. Scito fili, quod isti thesauri non sunt absconditi, verum in ea seruati domo coram oculis tuis, cum domū ingrederis. Volo tamen vnā clauē tibi ostendere vel tribuere, quod p̄ eius signa inuenies, quibus si rationem habes, tertias eius residuas poteris inuenire ex ea. Porro hæc vna clauis est ascensio aquæ per vasis collum, ad caput eius habens similitudinem animalis hominis, & est basiliscus sapientum absq; cornu, quod extrahit aquam cornu ceruis, & germen aquæ præcipuæ, & lumen fluminis pulcherrimi, cuius sunt notiores lapides, præciosæ gemmæ & coralli. Ex eorum nempe pinguedinis vapore, fit clauis vna, & si vis perfectionem oportet te reliquas tres extrahere, & scire gloriam, de quatuor terminis inferius prima clauis est humoris extractio, & pinguedinis id est aquæ & olei, & humor est Lunę & pinguedo solis; cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua consumpta purificata iam est anima in aqua per destillationem. Dicit Vltimerus: Expedi vobis aquam ex vapore sublimare. Nam cum videritis natura aquam fieri ab ignis calore, totumq; corpus

corpus
omnia
hit vapo
retinet
tinet. E
humat
aquam
derii p
primā
poris t
& flex
labori
vt dic
tenua
gidita
ergo
tur, &
tergo
cum
didu
eten
cum
pau
nec
biss
nor
cui
fir

corpus magnesiæ ut aquam liquefactam, omnia tum vapor facta sunt, de iure attrahit vapor & continet suum par; quia fixum retinet volatile, natura enim naturas continet. Et Rasis in libro luminum. Cum inhumationem facias donec vertatur in aquam mollem, tunc enim sine tui desiderii poteris, & hoc est post albedinem primam. Secunda clavis est attenuatio corporis terrestris, quoniam rigiditas ei inest & flexibilitas & inquinatio, quæ non nisi laborioso & subtili ingenio euelli potest ut dicitur in Turba. Non enim potest attenuari corpus quam diu flexibilitas & rigiditas & durties in eo consistit. Capiatur ergo, ut dicitur in Turba, corpus & ablatur, & ad lentum & tepidum ignis calorem tergatur, & ad modum eorum qui linum cum cinere & aqua calcis maioris albi candidum faciunt, dealbetur. Deinde per noctem unam dimittatur in humidum locum, postea aqua maris ablutum roretur paulatim, donec plenissime dealbetur, donec ab omni inquinamento mundum & albissimum videatur. Hæc autem albedo non fit sine nigredine magna, primo in cuius ventre est albedo ista salis candidissimi nostri, & hæc est secunda clavis.

Tertia

3.

Tertia clavis est totius aquæ, id est humiditatis residuæ, quæ iam olei nomen habet, imbibitionem, cōtritione longa, quia affatio & congelatio, incineratio & incertatio, cum eodem oleo fiat, donec tota aqua adunetur.

4.

Quarta clavis est fixatio in tribus terminis & tribus gradibus ignis, donec sit fixum tingens. Et subdit in alio capitulo Assiduus: Deinde post coagulationem fac ipsum volare, per quosdam menses, id est 40. diebus vnius nominis in humido stercore, id est igne humido vel lento, donec aqua rubescat & inspissetur & fiat æqualis. Et intelligo quod Assiduus vult tres partes terræ & vnam ignis. Dicit enim: Ex eorum pinguedinis vapore, fit clavis vna, pinguedo autem fit ex dominio Solis. Et si vis perfectionem, oportet tres reliquas partes terræ extrahere. Sed prima glossa est melior, & hæc non fallit. Et nota quod omnes Philosophi experiri vnum vas habuerunt, in experti duo, ad minus vnum pro registro, in quo reliquum perceperunt.

Vnde Gratianus dicit, & nota si præparantur omnia simul apud expertos, bonum est: tamen maior experientia inquirerentibus cum singula singulariter præparantur

rantur
Non e
riter, r
id est
ex vno
mul.
omni
centi
bui is
in his
gravi
doct
cipe
sunt
mitt
est c
Et a
in su
qua
aqu
sa:
tate
dist
om
alb
dit
dis
ta,

rantur & examinantur vnum in reliquo. Non enim potes aliter præparare singulariter, non enim sufficit vna aqua absq; alia; id est Lunaribus absq; Solari, nõ fiet genitum ex vno tantum, sed ex mare & fœmina simul. Et per Deum in expositione istorum omnium; longo tempore libros consului, centies perlegendo lectiones, & non habui istud nisi per inspirationem à Deo. Et in his paucis consului multiloquium & grauitatem benedictam Senioris. Deinde doctrinam Assidui breuiter exponam: Accipe albedinem & nigredinem, quæ scilicet sunt clauis operis primi & secundi, & dimitte dum coquitur, id est fermentatur id est corrumpitur in alembico & in vase suo: Et ascendit, id est sublimatur in vaporem in suo humore: Fecem, id est nigredinem quæ est Erhel, proiice, id est dele & purga aquam, extende id est aquam ablue. Glossa: Hermes secundum claritatis quantitatem tingit, vnde aquam extende; id est distilla sublimando, donec fiat clara, & omnis humor massæ extrahatur clarus & albus, terram munda scilicet à grossitie & rigiditate, vt fiat cinis subtilis priuata nigredine, vas firmiter claude scilicet gipso vel ceta, & albumine, sunt enim in eo venti, qui

si detent non fuerint, totum opus periret, vt dicit Morienes ad regem Kalid in dialogo, ventum vera, quia infrigidaret materiam in vase, & ignem exstingueret. Fumum vera, id est quod fumiget materia de vase, vel non debet esse ignis fumosus carbonum lignorum, sed ignis bestiarum subtilis bene colatus. Ignem propius duc, id est massatione terræ cum aqua fit fortior, de prope apponendo, putrefactionem serua. Gratianus, Et vnū quodque calcinatum dissoluatur suo modo vt putrescat. Et Morienes in dialogo autore sapiente, Quod tota fortitudo huius magisterii non est nisi post putredinem. Ait enim, Si putridum non fuerit, ad nihilum reuertetur. Et subdit, quod post putrefactionē Deus altissimus proficiet quæ sitam compositionē frigiditatem & calefactionem vera, id est excessum caliditatis & frigiditatis in temperantia, id est in medio perseuera extremorum calorum, scilicet non excessiuum. Et omne opus quod est extra modū id est cum excessu & superabundantia vera, vt non sit nimis sicca massa, nec nimis humida. Vnde Bonellus in Turba. Scito quod si massa aquā multiplicaueris, non continebit eam ignis, nec bene ardebit in cami-

camino. Et si nimis siccaneris, non cōiun-
getur nec coquetur. Noli festinare. Vnde
Rasis in libro luminum: Aqua dū miscetur
ari, ipsum interius dealbat, expecta igitur
candorem. In hoc enim negotio, si agendi
difficultas aut radosa fatigatio opificem
negligentia afficiet, ipsum expectato gau-
dio priuat, spem suffocat, estimationem
interimit. Sequitur: Esto patiens coquen-
di, & putrefaciendi, temporis non te tæ-
deat quamuis sit longinquum, tamen o-
mnialio operi quia vt dicit Senior propin-
quius. Et aliena semper præparant, & nun-
quam prosperantur. Sequitur: propin-
quum veta, quod vt dicit Senior non nisi
multis diebus hoc opus perficitur, nec est
necesse vt reiteretur: prout dicit Her-
mes, sufficiet homini per mille millia an-
norum, & si quotidie duo millia boni-
um pasceres, non ageres: tingit enim in
infinitum, & tantum quod non potest
comprehendi intellectu. Et in quinto li-
bro de septem dicit: Et non scies effe-
ctum eius nisi postquam proieceris &
compleueris, & totum hoc iam scis, nec
in infinitum &c. Sequitur: Et animalia,
id est colores, qui fiunt per aquam vi-
uam in terra, noli fœtisare, id est, im-
munda-

mundare fece, id est puluere seu nigredine. Quia ut dicit Rasis in libro Luminum. Nunquam in fine nigrum fit, quod si nigrum quid procedat imperfectum est medicamen. Et senior dicit: Si remanserit in ea nigredo post rubificationem eius, peccasti in præparatione eius, & corrupisti quicquid operatus es, & morieris præ dolore peccati & inopiæ, quia hæ sunt diuitiæ incomparabiles. Colores autem viuidi sunt albus citrinus & rubicundus, Quia ut dicitur in Turba: Comburare est dealbare & rubificare, & ideo dixit, animalia quorum anima corpus colorat & viuificat.

Quidam tamen libri habent: Et animalia foetificare, id est producere non te pigeat, foetus enim lapidis est color semper viuidus, & in perpetuum manens: Quidam libri habent animalia noli effœrare, id est aperire, sit enim vas clausum. Sed in registro, illa animalia, id est colores poteris experiri. Sequitur: non te pigeat quod agis: rubifica donec aqua tota coadunetur vel coaguletur, & ignem non fugiat, id est fixum fiat, quæ est probatio super omnes probationes, si fumum super laminam ferream & ignem non emiseric
& flu-

& fluxerit sicut cera, & firmiter metallo adhæserit.

Sequitur: Scit enim aqua pugnam ignis, & prolixitatem coquendi, & putrefaciendi, & inspissandi. Opus enim quodlibet sibi met est duplex, & artifex sequitur naturam eorum, donec ad suum ordinem perueniat igne coquente. Sequitur: Deinceps scilicet post coagulationem in humido stercore, id est igne sapientum, vas circumda & latonem, per aliquot menses, id est nouem, sicut & in vulua sperma moratur, ut dicitur in ænigmatibus Turbæ. Fac ipsum morari vel volare, id est ascendere. Ascendit enim & descendit in arbore Solis donec fiat Quelles, id est Elixir. Quod dicit per aliquot menses, hoc Mundus in Turba dicit per quadraginta dies, & subdit quales sint ut in vulua sperma moratur, hoc est 9. mensibus vel circa. Sequitur: Scito etiam quod nullum Quelles facit rubeum nisi id quod fit de scarabeis, id est pigmento rubeo, quod est auripigmentum. Sequitur: Nulla aqua fit Quelles, nisi illa quæ fit de scarabeis aquæ nostræ.

Hæc enim sola aqua est aqua thesauri infiniti. Et bene dicis: Nulla aqua fit Elixir, nisi

xit, nisi ista aqua olei rubei, quæ est aqua singularis, & nulla alia, quia nulla alia totaliter congelatur. Vnde Rasis: Omnium lapidum genus, hoc nostro excepto liquidam producit aquam, quia ex quibus elementis constituitur nostra natura confo-diatur, & illa est temperantissimæ complexionis, & compositionis fortissimæ. Aliorum autem lapidum aqua est simplex liquida, debilis compositionis. Senior: Et si quis studeret inuenire aliam rem facientem huius operationes, non posset. Et alibi dicit: Et post Deum non habes aliam medicinam, ipsa est enim aurum sapientum, quod fugat paupertatem. Vnde subdit: Præteriti nec præsentis possunt tingere aurum, nisi cum auro, & quod non est aurum, scilicet lapis eorum, ex ipso procedit aurum? Et bene dicit Assiduus, Cum vero de substantia dicimus, non dicimus aurum, quousque nobis peragatur scil. aureum, quoniam non est aurum dictum, sed aqua cœlestis gloriosa scil. æs nostrum, ac argentum nostrum, ac sericum nostrum, rotaq; oratio nostra, quod est vnū & idem, scil. sapientia, quam Deus obtulit quib. voluit. Et subdit Assiduus prædictis vnde sermo venit, vade ad fontem sc. sitiens, & perueniens

ueniens in terram nigrorū vel fuscorum,
quia oportet quod terra denigretur in pri-
mo opere, sicut in secundo & nouem. Nec
opus est pluribus quam nouem partibus
aceti secundū Seniores & Moſen in Tur-
ba. Et Hamuel 9. aquilas ponit. Sequitur:
Etiam ſuffoca illas, id eſt, concludes in
vaſe bene obſtruendo, & accipe eorum
ſanguinem, id eſt, rubedinem pinguem
quæ eſt eorum venenum, occidens, id
eſt Icorem omnium imperfectorum cor-
porum quorum lepram occidit, & quod
Mercurio cōpetit in aurum perfectum
reducit. Non enim cōuertit niſi quod ſuæ
naturæ eſt, & cōpetit ei. Sequitur: Quod
eſt ſcandens ad ſuperiora, & in continenti
fluit ad receptaculum, coque ipſum do-
nec fiat rubeum, id eſt donec tota tinctura
extrahatur, quod fit poſt ſummam nigre-
dinem, quam dealbatio ſumma ſequitur.
Et ſubdit ſtatim: Ego autem dictum lapi-
dem tibi ſignificabo. Niſi hic vapor ascen-
det nihil habes ex eo, quia ipſe eſt opus, &
abſque quo nihil. Et ſicut anima corpori,
ita eſt ipſe, qui fit *Quelles*. Ne igitur dicas
quod inuidiæ cauſa ipſam aquam nomi-
nauerim, licet nominauerim, inſpice, &
crede mihi quod hic lapis eſt non lapis.

Nunquam aliquem Philosophorum audisti dicere, hunc lapidem esse aquam fontis viui. Et Rasis in libro Luminum: Lapis noster in quo totus noster effectus & gratia est, aereus est, visu quidem aqua, ignis natura, colore comburens, naturarum proprietate integer, nec durus, humidus: substantia etiam liquefcit, multorum etiam medicamentorum vsui aptus existens, & vtilis, vt in omni apparatu suo speciem aquæ suscipiat.

Deinde sequuntur alia præcepta Al-
dui dicentis, Quod in hoc libro est literarum vel librorum perfectio, & opus perfectissimum ac certissimum in medio generis sui: Quia Sol est in medio Planetarum, id est metallorum mediæ & temperatissimæ complexionis, & in medio generis inter Mercurium & vrinā, & in medio ætatis suæ quoad secundum opus vel primam dealbationem, quia tunc tingit in album perfectū: Et est aptissima putredinis, id est incinerationis, & tractionis animæ à corpore per putrefactionem, & exiccando putrescit, & in aptitudine bonitatis, aut positionis suæ, id est partium in tota situatione bona quiescit. Et cum hoc fuerit immundum sc. Sol aut permistum scilicet Luna,

Luna, aut turbatum, scilicet Iupiter, vel non accipitur in tempore oportuno, id est senex vel iuuenis, nondum notus, id est, regulatus transmutatione in aquam suam. Et aptitudo putredinis, sit cum aptitudine bonitatis positionis, quoad positionem ignis fortis, & vasorum debita proportionem. De Senio dicit Moyses in Turba: Et si ouum compositum vltra quam debeat regitur, id est, magno igne, profecto extinguitur lumen eius à pelago sumptum, quia æs cedit ad latera, nec soluetur, & per consequens non congelaretur nec tingeret. De oportuno tempore dicit idem. Regite ipsum, & coquite, donec appareat album, & tunc videbitis vnum à tribus sociis derelictum, id est, aqua vitæ, in qua sunt tria, ignis, aqua, & aer, vel aquam vitæ à corpore in quo sunt similiter tria, & dicit Limentis circa 12. vel 18. dies, quam diu non est nigrum, & quandiu est in nigredine etiā summa. Et Morienes dicit, quod sanguis frangendus est, ne impediat, quæ fractio, id est separatio, fiat postquam dealbatum fuerit. Et nota, quod si vltius quam debeat regatur, tunc corpus subintrabit, & ideo in tempore oportuno debet accipi. Et sequitur: Vel si accipiatur ab inferiori

parte sui generis, id est, ex planetis perfectis aliis. Et nota, quod Pādolphus in Turba dicit: Quod ouum Philosophicum conuersum est, scilicet contra maiorem mundum, quia ouum nostrum secundum medium suum dicitur altius, scilicet à Sole: & secundum extremitates dicitur inferius, id est, alias duas partes, quia ouum mundi, secundū polos dicitur altius, & secundum suum medium inferius, & in medio est Solis punctus, sicut pullus, & secundum hoc superius. In ouo vero mundi è conuerso est, scilicet, medium suum inferius est, exempli gratia: In mundo Ignis est subtilius, leuius & altius elementum, sed in ouo illius ignis est infimum elementum, quia in medio constitutum, & in mundo terra est grossius & grauius & infimum elementum, sed in ouo, scilicet cortices exteriores sunt terra & altius elementum & sic de cæteris. Ergo est verum, quod ouū habet se per contrarium ouo mundi. De ouo mundi contrarium est, quia ouum mundi secundum polos dicitur altius, & secundum suū medium inferius, vel secundum extremitates, id est Saturnum & Lunam, quæ in mundo sunt inferius & superius. Saturnus superior & altior, & Luna inferior, & sex plane-

netarum. Sequitur: Ecce in ouo sunt quatuor, sc. terra, aer, aqua & ignis, & punctus Solis in medio rubeus, qui est pullus. Et hæc est causa, quod philosophi artē hanc ouum nominarunt. Sequitur dictum Affidui: Nec in igne operatur alieno, vel extraneo spiritu, quia ut dicit Senior: Nec facias super ipsum ingredi aliquid alienum, corrumpere n. ipsum, & destrueret totum. Vel sic & melius, quod in igne non operatur alieno, sed in suo igne, qui est humidus: Extraneus n. ignis inæqualis est & excessiuus carens tēperantia. Tota a. huius operis efficacia in suo cōsistit igne, ut dicit Mori. & Geber. Solus calor Solaris est generans cōplexionē bonā, quē calorē ignis sc. natura imitatur. Sequitur: quoniā cū digeritur aliud istud, i.e. aque vitæ auis, q̄ est animata tinctura, incorruptib. eiusq; forma perficitur, sc. postq̄ dealbatum fuerit, tunc operationi aptum est, vnde non debet sumi, antequam Melancholia, i.e. nigredo in eo nō abūdet, nec postquā abūdet, vel si sumatur antequā aer, i.e. vapor aeris in eo gignitur i.e. in corpore immūdo nō spirituato, & senescat in posterū, vel expone postq̄ forma ei⁹ pficitur, aptū est opatiōi anteq̄ melāch: nigra in eo abūdet, q̄ sic operaretur in nigrum

grum & non in rubeum vel in album. Et
antequam aer, id est, anima vitæ, gignet in
eo sc. immundo & grosso existente nō spiri-
tuato corpore, & lenescat, id est, morbidū
fiat & melancholicum, antequam melan-
cholia abundet, & aer gignitur alienus.
Nota quod hoc fit si dimittatur stare aqua
quando operationi apta fuerit, quia coa-
gulum eius cadit in fundum coagulatum,
per frigidum aeris & siccum congelans:
quod cuidam sociorum meorum contigit
qui per annum sic inuenit, sed non fuerat
destillata. Deinde dicit, quod in his decem
præceptis errauerit nullus. Et de isto ope-
re quidam sapiens, pulcherrimam simili-
tudinem de viro scilicet & muliere artis
locutus est, dicens: Qui me miserculam
offenderit, & à quiete mea disperferit, do-
plagam in faciem suam, per quam fugam
capiam, per hoc tangit euitare excessum
caloris, miserculam, id est, humiditatem
teneram Lunarem, & qui me de loco meo
vi abstulerit, id est, de ære meo, & dilectū
meum mecum vinculauerit, id est, coniū-
xerit Solem cum Luna in vno corpore, in
aqua sua, sagittæ ex pharetra nostra, id est,
humores vaporis nostri corporis vindica-
bunt nos, & vitam regenerabunt, & nun-
quam

quam de cetero morientur, & si præter
dominium nostræ mobilitatis, id est, sine
excessu transmutationis inclusi creati fue-
rimus, scilicet igne lento, propugnatores
nostri, vel propagatores, id est, parentes
nostri peribunt, id est, morientur, traden-
tes animas filio, id est, aquæ viuæ, & nos a-
mentes, id est, sine mente, scilicet sine spi-
ritu, iacebimus scilicet in terra, & vestibus
vilibus denudati, id est, coloribus & tin-
cturis nostris, quæ ex natura sunt vilia, quia
in stercore & in limo terræ, & in opacis
locis naturaliter volunt latere, & sola opi-
nione hominum preciosa sunt. Vel sic ex-
pone, vestibus vilibus id est nigredine se-
cundi operis, & balneati fuerimus in aqua
nostra, tunc sequitur animæ nostræ, id est,
tincturæ, mortuæ, id est, extinctæ in cor-
porib. nostris apparebunt. Vnde quidam
dixit: Et si nudus in cælos ascendero, tunc
vestitus in terram veniam, & complebo
omnes mineras. Et si in fonte auri & ar-
genti baptizati fuerimus, & spiritus cor-
poris nostri cum patre & filio in cælum a-
scenderit & descenderit, animæ nostræ re-
uiuiscant & corpus meum animale candi-
dum permanebit, scilicet, Lunæ: Corpus
vero dilecti mei, id est, Solis delectabile, &
rubi-

rubicundum & roseum relucebit, significat secundum opus, & si parentes dilecti mei, id est, corpora mortua, de vite gustauerint, & de aqua vitæ sapientiæ, & lacte meo lactati fuerint, & mero albo inebriati fuerint, & in lecto meo, id est, vase, nupserint, generabunt filium Lunæ, id est, tincturam Lunarem, qui totam parentellam suam præualebit, id est, omnes progenitores. Et si dilectus meus, de riuulo ruberæ petræ potauerit, & fontem matris sue gustauerit, & mihi tunc copulatus fuerit, & vino rubeo affinis nostri, mecum inebriatus fuerit, & multiplicia biberit, & in lecto suo mihi amicabiliter accubuerit, & in amore meo per sperma suum, cellulam meam subintrauerit, concipiam, & ero pragnans, & tempore meo pariam filium potentissimum, dominantem & regnantem præ cunctis rebus, regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, à Domino Deo altissimo, qui viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Explicit liber primus.

INCI.

INCIPIT LIBER SE-
cundus, de expositione figu-
rarum, de massa
Solis.

EXpositio epistolæ Solis ad Lunā cre-
scentem, in anno Solari, quæ incipit:
In tenuitate sua, seu teneritate, id est noui-
tate sua nimia, scilicet, coniugii cum Sole,
id est, illuminationis ab eo, Dicit ei Sol,
Dabo tibi de pulchritudine mea lumen,
scil. solare, quo peruenitur ad perfectionē
tincturæ, exaltatur enim lumen solare. Om-
ne enim altum, id est, omnis planera per
ipsum perficitur. Dixit primo Luna Soli,
O Sol, tu mei indiges, sicut gallus indiget
gallinæ, quæ sunt aues homogeneæ duæ in
sphaera una, de qua prius dictum est. Et ego
Luna indigeo ope tua, o Sol, sicut primum
passium suo actiuo, ad quod est in poten-
tia propinqua, scil. transmutandi sine im-
portunitate, id est, sine festinantia, de Lu-
na plena, i.e. aqua perfecta, quia Luna est
domina humorū, ponit efficiēs p. effectui:
Quia ut dicit Morie. radix huius sciētiæ est
in hora compositionis suæ. & expectes die
noctu.

noctuque super fixationem eius. Omnis igitur festinantia procul pellatur ab ipso artifice, & prouidentia, & ratio, & firma expectatio adhibeatur. Quapropter ignis blandus diutius apponi debet, qui in diebus suis semper æqualiter perduret, ne festina combustione corpus consumatur. Sequitur: Cum sis Sol perfectus in omnibus partibus. luminarium, tu es lumen, dominus excelsus & magnus, quia per te complentur res minerales, vegetabiles & animales. Ego luna crescens in lumine solari, frigida & humida, quia sum mater humorum, & tu Sol calidus & siccus, quod est principium generationis omnium, quando copulati fuerimus, id est, coniuncti in æqualitate status, id est in pportione, & in mansione, & in vase, ubi non sit aliud, i.e. alia res extranea, nisi leue habens secum graue, id est, spiritus proprius cum suo corpore vel intelligit quatuor elementa, per leue, ignem & aerem, per graue, terram & aquam, sicut per rarum & densum, antiqui significauerunt hæc quatuor. Sequitur: In qua mansione, id est, domo uasis vacabimus commanendo, & erimus similes, sicut vacat mulier & vir eius in generatione partus, & hoc est verum ex ipsa locu-

locutione. Et ego o Sol cum coniuncti fuerimus, vacaturi in ventre domus clausæ, ex omni parte recipiam à te animam, id est pinguedinem olei, quæ est tinctura viuificans omnia, adulando, id est, blando modo, quia natura gaudet ppter vicinitatem eorum in natura conformi in aqua sua, vel cum aqua sua, & natura naturam vincit, & natura naturam continet. Vt in Turba: Et si abstuleris pulchritudinem meam, id est, Lunæ, per decoram lineationem, intendit nigredinem primam, quia decolorat eam Sol, & exaltabuntur, id est, sublimabuntur exaltatione spirituum, id est, ad modum spirituum sublimatorum, cum ascenderimus ordinem, id est, ordinatam dispositionem Senioris, id est, Saturni, Iouis, & Martis, & his nominibus nominauerunt nigredinem illam, scilicet, Saturnum albedinem, Iouem rubedinem, Martem rubiginosum, vel æruginosum, vnde à principio conceptionis, vsque ad medietatem infantis, quilibet planeta dat suam imaginem, virtute diuina sic creante.

Ita etiam in hoc opere quilibet Planeta suo loco facit impressionem suam, vsque ad complementum operis, vt dicitur in libro trium verborum. Et ideo dictum est

O

pri-

prius sine importunitate, qui enim importunus & festinus vult esse, sua vehementia opus confundit, quia non est opus opificis, sed opus naturæ ministrante artifice, & adiuuante eam.

Sequitur: Lucerna Lucis, scilicet, Solaris, infundetur lucernæ meæ, id est, lunari ex te, scilicet, Sole, & ex me Luna, fiet infusio Lucis luminosæ, sicut commixtio vini cum aqua dulci, sic ex me atque te fiet commixtio luminum, est enim utrobique similitudinis proportio, vinum enim & Sol, calida, Luna & aqua frigida, confluens. Sed postquam lucerna Solis infusa est lucernæ Lunæ, cessat humor fluere, qui quod indurat denigrat lumen. Ideo sequitur: Et ego scilicet Luna, prohibebo fluxum meum, & potest litera sequens esse connexa præcedenti dicendo: Ego Luna prohibebo fluxum meum, postquam Sol indutus fueris nigredine mea, colore atramenti: & tunc innuit primam nigredinem, de qua dictum est, quæ est argentum viuum de argento. Vel potest esse spiritualis versus continuus sequenti, innuendo secundam scilicet nigredinem, sit post solutionem atque coagulationem humoris mei, cum intrauerimus templum amoris

athoris, scilicet, in secundo opere, postquam indutus fuerit nigredine mea, colore atramenti, tunc coagulabitur corpus meum, in natiuitate mea fiet Sol oriens, in Luna crescente, & conuerteretur in decorem Solarem. Dixit Sol Lunæ, si feceris hoc quod dixisti, non inuenies in me nocumentum, id est contrarium, & reuertetur postea corpus nouum. Quia dicit Gratianus: Cum Mercurium fermentauerimus, quid ultra quærimus? nisi decoctionem ignis cum sulphure, quia ignis & Azoth sufficiunt tibi, ut dicit Elbo. Dealbate igitur Latonem cum Mercurio, hic nota secundam dealbationem; quia Lato est ex Sole & Luna compositum corpus citrinum, quod cum dealbaueris per diuturnam decoctionem, id est, longā, & ad primam citrinitatem perduxeris, habes iterum latonem eodem modo ductibilem ad quantum tibi placuerit, quia in infinitum virtus eius extenditur, & tunc intrasti per ostium, & habes artis principium, & tunc caleina, dissolue, distilla, coagula & incera, & ita procede per medium, & resultatum facis penetrabile, & tunc ad finem peruenisti, & Sen. dicit de eo. Est n. hoc minerale, quod cum miseris aquā super terrā, vincit albū super

O 2 citrinum

citrinum & rubeum, & dealbificat ea in albedine argenti. Deinde vincit citrinum super album & rubeum, ita quod citrinare ea faciat, super citrinitate auri. Deinde vincit rubeum super citrinum & album, & rubificat ea in rubedinem Alkazel marini, & tyril, vel Ostrea, quibus tingitur Ostrum, vel præparatur & melius. Et cum videris hæc, gaude. Sed si remanserit in eo nigredo, corrupisti quicquid operatus es, & morieris præ dolore, quia sunt diuitiæ incomparabiles. Et alibi non est differentia inter ipsum, & argentum, vel aurum, nisi quod citius funditur.

Sequitur: Dabo virtutem penetrationis, scilicet, tincturæ, per quam potens eris in prælio ignis, prælio liquefactioni & purgationis, ex qua exibis sine diminutione, sicut firmus Sol: non impugnaberis de cætero sicut æs & plumbum.

Sequitur: Leo, id est, Sol inferius, vilescit per carnem, hic est metaphora, sicut Leo fortis & rex animalium, vilescit per infirmam carnem suam, die enim quarto in quartum, quartanam naturaliter patitur. Ita Leo natura, per carnem suam sibi contemporaneam lunarem vilescit & eclipsatur.

Luna

Luna enim est vmbra Solis, & cum corporibus corruptibilibus consumitur, & per ipsius corruptionem mediante Mercurii humiditate Leo eclipsatur, sed eius eclipsis in meliorem conuertitur naturam & perfectiorem priore.

Sequitur: Quod autem successisti mihi, id est, in meam transmutaris naturam & dignitatem: Deinde ostendit, quomodo Sol vilescit per carnem infirmam, dicens: Apud augmentum plumbi nigri, apud augmentum, id est, abundantiam nigredinis plumbi, id est, æris nostri deficit lux mea, id est, Solis, & extinctus est decor meus. Quia vt dicitur in Turba: Coquite donec exeat nigredo, quam nigredinem alii nummos nigros, alii plumbum sapientum vocauerunt. Dum reddit causam, quare sit lux Solis extincta circa angulum nigredinis, dicit, quoniam alia duo principalia luminaria capient pinguedinem, id est, humiditatem meam metallicam mercurialem fixam, de ære meo mundi corporis existentis, & de plumbo verificato, id est, de plumbo sapientum, quod scilicet æs vel plumbum est verificatum in syllogismo, id est, in ratione scientiæ, ex parte apud philosophos.

Aliter potest punctari versus iste. Pondus, id est, compositio eorum, in syllogismo, id est, in ratione, discitur, sine seu in intellectu componente de sanguine Solis, & in humiditate Lunæ, absque sanguine hircorum, & aliorum animalium, quæ nihil ad propositum faciunt, vt pondus, id est compositio sapientum in suo Elixirio discernat verum compositum à falso composito & econuerso. Quia hæc est magnetis vera & non falsa. Sequitur: Ego, scilicet Sol, ferrum, durum & siccum. Et dicitur ferrum propter rubiginem, quam florem vocant æris. Ergo fortis, quem ignis non superat, nec sulphura vastant, pistans, id est, condiens omne bonum. Per me enim lux generatur, & secretum secretorum philosophorum, id est, tinctura perpetua corporum conficitur, nec est res in mundo alia agens actionem quam meam. Et Senior dicit: Si quis studeret inuenire aliam rem facientem eius operationes, non posset, & non est, qui inueniat aliam operationem. Est n. Sol radix incorruptibilis, & ab igne, & ærugine, & sulphurib. & ideo extrahitur tinctura vera fixa ab eo. Alia a. omnia opera & spiritus corruptibilia sunt, & quomodo potest tinctura incorruptibilis extrahi

trahi
fueru
nunq
dame
sicut
cessit
tur: C
tus e
nem,
ductu
nigre
Con
i.e. in
vitan
natiu
dicit
est li
& ite
ctio.
quan
sa, qu
cut I
am,
tunt
quan
mag
& ti
ctu

trahi à radice corruptibili? & iā tot sunt & fuerunt vanarum rerum preparatores, qui nunquā p̄fecerunt: Imo non est aliud fundamentum artis, quam Sol & eius vmbra, sicut dictum est prius, & nunc sermo processit, de radicib. sapientiæ maioris. Sequitur: Quod habet lucem, i.e. Sol lucens factus est, habens obscuritatem, i.e. nigredinem, postquā non est ad perfectionem deductus, i.e. dūmodo est in fieri: Intelligit nigredinem secundam in secundo opere: Conualescit à languoribus, i.e. est. tenuitate, i.e. infirmitatibus & debilitate, & habebit vitam leonis rugientis vel resurgentis post natiuitatem. Metaphora potens est, quia dicit Lucas in Turba: Diffinitio huius artis est liquefactio, & animæ à corpore diuisio, & iterum, animæ cum corpore coniunctio. Et sic surgit resurrectio corporis nunquam de cætero moritura. Et hæc est causa, quare as nostrum vocatur Leo, quia sicut Leo rugiendo re suscitatur prole mortuam, vitā immittendo, sic corpus aris mortuum resurgit, coniuncta sibi anima per aquam vitæ. Sequitur: Et apparebit illud magnum fluxibile, i.e. oleum in mensuris, & tinctura philosophorum currens in nitru oculi sicut cera super laminam.

Capitis & caudæ sunt duæ proprietates, scilicet, dealbandi & rubificandi corporeum, & spirituale, vel mortuum & viuum, tamen prima glossa est melior. Vnde Senior in fine dicit: Hæc est aqua, in qua congregatæ sunt potentia albedinis & rubedinis. Vnde assimilauerunt eam ouo, quia circumdat totum quod est in eo, habet enim totum in se quo indiget, & præparatur in præparatione sua. Et subdit: Et hic est draco, qui deuorat caudam suam. Draco est aqua diuina, & cauda est sulphur eius, & cinis, qui est inter cinerem, & de isto cinere descendit pluuia viua, viuificans terram &c. Et cinis iste est fermentum aquæ, quem cinerem Morienes vocauit coagulationem, cum sit coagulans aqua in terram. Alia glossa Capitis & Caudæ, sicut dicitur in Turba. Sume viperam, & priua eam capite, & cauda, in his enim duobus locis quiescit eius venenum, id est, tinetura: ex quo scilicet veneno, procedit spiritus, scilicet, tingens. Deinde caudam & caput, id est, principium operis, & finem eius, & est vnum & idem, a quo incipit, & cum quo finit: Omnia enim operatur aqua ista cœlestis, sume igitur residuum corporis viperæ, id est, terram, & coque

len-

lento igne, scil. Philosophico, quousq; ab
ossib. secernatur, id est, donec fiat durum,
& splendidum sicut gladius denudatus, &
pone eam super laminas, id est in vas, &
tamdiu tunde, scil. igne & pistello, donec
vertatur corpus in spiritum, & auferatur
ab eo flexibilitas. Non enim potest atte-
nuari, id est spirituari corpus, quandiu fle-
xibilitas in eo consistit. Intendit quod in-
cineretur corpus residuum, quod vocatur
terra, à qua est extracta tinctura per aquā.
Sicca corpus huius ad Solem, id est ad len-
tum ignem, intendit æqualitatem ignis.
Deinde capiti suo iunge & caudæ, & cum
eis tere, scilic. igne qui omnia terit, donec
videas quod inquiris. Hoc itaque comple-
to, scias quod habes corpus corpora per-
forans, & naturam naturam continētem,
& naturam natura lætātem, quod profe-
cto theriaca Philosophorū vocatur, & di-
citur vipera, quia sicut vipera concipiēdo
præ libidinis ardore caput secat masculi, &
pariendo moritur, & per medium secatur:
sic lunaris humor concipiens lucem sola-
rem, sibi conuenientem, Solem necat, &
pariendo progeniem Philosophorum,
ipsa similiter moritur, & vterque parens
moriendo animas filio tradūt, & moriun-
tur &

tur & pereunt. Et parentes sunt cibus filii, & naturam eorum accipiunt & cum ære roborantur ad pugnam ignis. Hic aut filius laudabitur in omnibus libris Philosophorum: Et est lapis Indus Babylonicus, & est æs combustum, vt Kalid dixit.

Sequitur, Septem sunt ordines ponderum ordinatorum corporum. Quinque partes ex eis sunt absque obscuritate, scilicet de umbra Solis duorum lucentium est pulchritudo, scilicet Sol, & hæc compositio est secundum numerum figurarum, scilicet tertia dimidia Luna à minori computando numeri quinque mediæ Lunæ, & duo Soles, vnus cum duobus radiis, secundus cum vno radio. Expositio harum dabitur tibi expositione mea, & proprietates radices. Hoc dicit propter hoc, quia dixit duorum lucentium est pulchritudo. Sol est clavis cuiuslibet ianuæ, id est omnis introitus artis, & quod restabit, id est, quod reliquimus, est de radicibus artis sine dubietate, id est certitudinaliter. Sol est simplex clavis totius operis, cum firmamento & terreitate, id est cum Luna terrea & opaca, inter cæteros Planetas feculentior, quod post masculas quas habet dum in plenilunio est, & cum firmamen-

to di-

to directo, id est regulato per artem. Et dicitur Luna firmamentum, quia dicit Hermes, Luna potens in firmamento est, & pauper luminis, & cum Mercurio lucrum eorum, conuertibilis natura, Solis umbra. Quidam libri habent, cū firmamento directo terreitati, directio enim in medietate ordinato terreitati, id est elemētari corpori, & vtraq; litera est bona: Quia septem partes ponderis sunt, & per versum istum exponit præcedentem. Ideo dixit: Hæc est demonstratio, id est expositio septem partium: hæc est diuisio id est separatio spoliationis id est tincturæ spoliatae, hæc est diuisio decoctionis, id est in igne coquente. Quam scilicet spoliationem nigredinem appellamus, quæ fit per decoctionem competentem, in qua indissolubile temperatum dissoluitur, & anima temperati extrahitur. Nota secundum Seniores, quod præparatio hæc vocatur conuersio & diuisio in subtilitate & attenuatione spirituum, vt tingant & imprimantur corporibus, & hoc propter conuersionem suam in præparatione de statu in statum, & de re in rem, & de infirmitate in potetiam: & de grossitie in tenuitatem & subtilitatem, sicut conuertitur, semen solum in matrice præpa-

præparatione naturali de re in rem, donec
formeretur inde homo perfectus, ex quo
fuit radix eius, & principium eius & hoc
sine ingressione alterius rei nisi sanguinis
menstrualis ex quo fuit semen, & ex san-
guine ei simili, & ex ipso fuit nutrimen-
tum eius. Et similiter ouum sine ingressu
alterius rei conuertitur de statu in statum,
& diuiditur de re in rem, donec conuer-
tatur in pullum volentem, sicut illud à quo
radix fuit & principium eius. Et similiter
semina terra nascentium, putrescunt &
mutantur, & ingreditur super eis corru-
ptio, sicut ea ex quibus habuerunt radi-
cem. Et propter hoc mineralia nostra non
mutantur vt exeant à radice sua, si redit ad
id ex quo fuit, nec conuertitur ex hoc in
aliud, & qui dicit aliud, falsum dicit. Hæc
est ergo conuersio & diuisio quam audis
in libro sapientum. Huc vsque Senior di-
xit. Sequitur: Hæc est coagulatio absque
diuisione, id est coniunctio maris & fœ-
minæ & absque dissolutione postquam fe-
ceris id est præparaueris, singulariter affir-
mando illa septem scilicet, s. partes Lunæ &
duas Solis, quæ septem diuifisti per septem
stellas, id est secundum numerum septem
Planetarum, qui omnes Planetæ operan-
tur

tur super istas septē partes Planetarum no-
strorum, & hoc est tertium sc. Mercurium
amalgamare, cum septima parte ponderis,
deinde mitte de albo humido nouem par-
tes, ita quod decima sit æris pars. Et post-
quam purgaueris in præparatione con-
uersionis, donec videantur sicut Marga-
ritæ in similitudine, tunc errare non po-
teris de cætero. Hæc est dealbatio dete-
gens dubium terræ tuæ siccitatis, & hoc
per aquam nubium cœlestium, in hoc sci-
licet dicto demonstrato. Ostendi tibi flo-
res aureos id est tincturam solarem omnis
floris, id est coloris conuersi ad medium
extremitatum scilicet albi & nigri, vel vt
indumentum pauonis in similitudine.
Hic enim est lapis cui inest omnis color,
secundum diuersas conuersiones eius in
præparatione sua. In hoc igitur opere,
Sol vt rex & dominus cœli, immittit spiri-
tum & vitam; Mercurius vero format spi-
racula. Est enim acetum acerrimum, quod
aurum merum spiritum facit esse, vt dicit
Pythagoras: Ipse est quo mediante fit cor-
ruptio & regeneratio eius: Luna vero
sponsa Solis, spiritum seminis conceptum
a sponso sua illuminat, & sua frigiditate &
humiditate laborat ad expellendum frigus

tum ex his productum. In introitu vero residui numeri stellarum scilicet quatuor detecta est tibi impressio & imago in decoctione, quibus Planeta facit virtutē Dei, & hoc est quod dicit, decoctum à qualibet stella singulariter: scil. Saturnus constringendo & congelando sua frigiditate & siccitate, ipsam naturam in massa, Iupiter vero sua caliditate & humiditate digerendo, Mars vero sua caliditate & siccitate homogenea congregat, & heterogenea sequestret: Venus vero frigiditate & humiditate membra & imaginem disponit. Et sic nascitur Alchimia naturalis per principia naturalia, & per impressionem formæ scilicet naturalis, substantialis ministrante artifice. Æs enim de se non habet, nisi formas accidentales, sed iuvat naturam, disponendo principia, inducit formas substantiales. Et locus generationis licet sit artificialis, tamen imitatur naturalem quia est concavus, conclusus in quo sumus principiorum naturalium generatorum per naturam, ratione caloris diurni & continui, diu reflexus in se & vaporalliter commistus congelatur in metallum, cuius est vapor secundum speciem, ex qua est radix. Ex his dictis patet solutio duorum

rum
tem a
habe
sed ac
cus na
ration
la gen
tarum
quia
in qu
neran
celon
ueni
poten
moue
mam,
passi
nem,
neran
Solis
uis &
dispo
cund
tum l
opus,
tero.
Quoc
re & a

rum argumentorum contra possibilitatem artis. Quorum vnum est quod non habet ars inducere formas substantiales, sed accidentales, secundum est quod locus naturalis debet esse principium generationis. Adducunt tamē dicentes, metal- la generari secundum influentiam Plane- tarum, quā constellatio latet Alchimistas, quia oportet eos in illo incipere operari in quo natura cœlestis incipit mouere mi- neram. Quibus dicendum quod motores cœlorum quodocunq; & vbiunque in- ueniunt materiam dispositam habentem potentiam ad talem formā, tunc incipiunt mouere per impressiones suas ad illā for- mam, dummodo artifex coniungat actiua passiuis. Sol enim & homo generāt homi- nem, nec tamen oportet, quod homo ge- nerans hominem, præsciat impressiones Solis: sed convenientibus principiis acti- uis & passiuis, cum habilitate materiæ, Sol disponit & mouet vt cæteri Planetæ, se- cundum distantiam localem ad orbem, tum licet omni tempore posset incipere opus, vnum tamen tempus habilis est al- tero. Quia dicit Hermes, in 2. lib. de septē. Quod hoc elementū est humidum in ve- re & æstate, oportet ergo vt sumatur inter istud

istud & illud scilicet. 15. dies post introitum
 Solis in Arietem, vsq; ad introitum tauri.
 Hoc enim tempore amplius augmentabi-
 tur, & oportet distillare hunc lapidem, So-
 le existente in Ariete & Tauro: Hæc Her-
 mes dixit. Sed Assiduus dicit, quod oportet
 poni lapidem istum in vase suo carente
 sectione in hyeme, æstate, autumno, & ve-
 re, & omnibus anni diebus. Quia vt dicit
 Senior: Est semen mundum, mundam ha-
 bens benedictionē: ex potentissimo enim
 masculo & femina generosa & castissima
 procreatur. Et huic semini nihil incon-
 gruum & commistum, & existit albissima
 materia auri & argenti, ex purissimo Mer-
 curio & sulphure incōbustibili. Ideo qui-
 libet Planeta imprimit suam imaginem &
 impressionē singulariter, sicut & in fœtum
 humanū donec perficitur. Sequitur: Hæc
 est perfectio coagulationis sine fallacia, &
 factus est Sol, id est Solaris minera, perfe-
 ctis statibus. Principium eius ignis est, & in
 igne creuit, nec timet cinerē id est testam
 cineris. Est & fixus non fugitiuus, iungitur
 in corpore, scilicet metalli, vsq; ad cor, id est in
profundum, quia ex radice fixa, scilicet ex So-
 le, qui est fons totius caloris, & Planeta-
 rum rector, proficiscitur. Sequitur, hic est
 filius

filius vilis & carior, id est, hic filius scil. lapis, cuius mater est virgo & nō concubuit, & est vilissimus & carissimus. Et dicitur filius vilis, quia nullius precii in oculis est omnis ignorantis, hæc fœmina est vilis, quia si diceretur ei hoc opus, videretur esse falsum sibi. Senior: Et est carissimus, quia sine eo non operatur natura, scilicet sine humido. Lapis enim Philosophorum aqueus & humidus est, humor vero vilissimus, quia pedibus conculcatur, & est carissimus, quia principium est generationis naturarum: & est ænigma sapientū dictum istud. Præparatio ergo huius est difficilis, & occulta destruens, quæ multos sapientes nudauit, nec est super eo lapide iter in opinionibus laborantium & operantium, quia dicit, infiniti sumunt radicem eius, & homines in vanum abierunt à radice huius scientiæ, & simile ei non possederunt, quod tamen nusquam currit in æstimationem eorum. Est itaque difficilis errantibus, & mirabilis, facilis scientibus, modicus, leuis, delectabilis & propinquus: Intelligit autem ipsum ingeniosus. Est & subtilis, ex hoc arbitrando: cum clarificati fuerint eius animi, ex libris relictis à græcis, quoniam nihil occultatur præter præparatio-

rationem eius, quæ est difficilior omnibus. Hoc est quod coruscat in Elixiri, quod hic de tinctura incipit à potentia, id est à materia potenti, aptissima ad talem formam, & peruenit ad actum, id est, formam auri & argenti, ad quam fuit in potentia. In talem enim metalli speciem co-
gelatur humor, cuius est fumus, & vapor quia simile non generatur, nisi ex sibi simili per naturam. Deinde inuehitur autem contra operarios vanos huius artis, nec radicem habentibus, nec præparationem ad minus, dicens: Omnis præparatio est bona illius rei, præter hanc præparationem occultam Philosophorum: Sed ipsi composuerunt prohibitionem eius in actu suo, quia ipsi semper præparant, & nunquam prosperantur. Quia ut dicit Morienus ad regem: Scito quod terra, aut lapis, aut ouum, aut sanguis, aut acetum, aut omnia huius, ut sulphur, arg. viuum, auripigmentum, falsa, ad hoc magisterium inutilia, & malum exitum habentia, & homines sæpe hæc omnia terunt & coquunt, & à sua decoctione extrahunt, & extractum sepeliunt, & iuxta suam opinionem benefacere credunt. Et ut error eorum magis confirmetur, & ne desperent hoc quod

quod quærunt, nequeunt, sed sperant invenire. Et de compositione librorum falsorum dicit Senior. Composuit enim librum suum, opinans quod intellexit illud occultum mysticum, & ipse nec scit nec intelligit literam vnam de his quæ composuit in libro suo de libris Philosophorum remotus. Et si quæratur ab eo, ex ipsis respondet per similitudinem, & si comprobentur ei, defendit se per cauillationes & similitudines vanas. Sequitur: In re firmata, id est in radice artis firma, præparatio eorum facta est ignota, quia non habent esse, & si habent radicem, non habent eius præparationem, propter hoc non cognoscunt. Omnis animus sequens concupiscētiam, id est opinionem suam vanam, fluit, id est fluctuat, & diuagatur per diuersas vias erroneas, ita quod ultimo dicant: Præparauimus eum, cum omni præparatione, nec adepti sumus, & cum scientia fecimus illum, & cum præparationibus suis sapienter operati sumus. Et propter hoc sunt stultis stultiores, quia præparant illud quod non habet tincturam in se, ex omni re quæ tendit in nihilum & infimum, & credunt se bene facere, & nihil acquirunt præter labores, & propter hoc sunt inflati in possibilitate

P Z

artis,

artis, & excœcati sunt à veritate. Dixerunt antiqui sapientes: Hic autor derider superbiam Alchimistarū Philosophorum, operantium in rebus fœtidis. Dixerunt antiqui sapientes de tali operatione. Hirc⁹ est id est superbus & olens fœtidior hircō, ex oleis capillorum, & stercore, & menstruorum, & multorum talium fœtidiorū combustibilem, laborant & nō recognoscunt radices scientiæ, nec præparationes eius: vel sic, non recognoscunt homines quod decipiunt in ignominiam illius. Talis operator conuenit, id est aptus est, apud considerantem, id est Philosophū, & videntē, id est Prophetam, de quo cum se intromittit scientiæ talis, magis conuenit id est aptus est, ad arandū, id est ad pascendum cum camelis, id est conuenientior est rustico vel pastori, quam Philosophiæ huic, quæ tantum à Deo habet esse per inspirationē humilibus & iustis. Sequitur: Superbus enim sc. ex eo hircus iste, quod dicitur sciens & tamen non est. Quibusdā enim magis operæ precium est videri sapiens esse, quā esse & non videri, vt dicitur in Elenchis: sic etiam iste superbit, quod creditur & dicitur esse sapiens & sciens, & quod omnis sciens nouit quantum erret in illo. Vulgus, id est opera-

operator vulgaris, habens oculos mentales, clausos, id est obnubilatos, dormit, id est somniat, quia imaginationes fantasticas & vanas habet in rebus vanis. Cuius scilicet vulgi barba, id est operis vas, cōuenit pueris, id est ludo puerorum. Dicitur enim in Seniore: Quod vtilitas quam intendis non est nisi apud dominos barbæ, id est domorum. Et iterum dicit, quod genitū eorum est in barba, id est in domo dominorum: Vel potest esse alia derisio talis, quia antiquitus sapientes, in signū maturitatis, barbati incedebant, cuius barba, id est sapientia, conuenit pueris, id est stultis. Vel potest esse sensus ex simili, quod illudunt homines tales falsidici, sicut pueri trahunt barbas dormientium illudentes eis. Sequitur: Si habuerint rem, id est radicem scientiæ, non inueniunt eius præparationem, & res artis non perficitur, nisi cum præparatione: Et hoc est quod quærunt, & omnis opinio eorum, præter illam, fallax est. Attraxerunt ignorantes in funiculis, id est per deceptiones, & demonstrationes suas vanas. Transmutant enim in apparentia Lunam in cuprum, & aurum in aliam speciem coloris fantasticam, & cum in ignem veniunt, reuertuntur in formam

Solis & Lunæ sicut prius fuerant, & ignorantēs credunt quod fecerunt eis aurum & argentum. Aut amalgamata faciunt Solis & Lunæ cum Mercurio, & promittunt eis tingere Mercurium & coagulare in Solem & Lunam, & per limaturas auri & argenti, distillatores attrahunt, ignorantes & decipientes. Sequitur, Ignorans ferit colloquintidā, & sperat inde comedere mel, sed quando quod sperauit non viderit, redit ad agnitionem suam, & extendit, id est magnificat & confortat errorem suum, & dicit hoc esse ex infortunio. Similiter isti de capillis & de vrina, & illi de stercore, & illi de ouis, & ventribus concharum, & sanguine, ea pro seminibus & radicib. auri & argenti seminant, in quibus nulla portio est, nec potentia parua ad actum illorum, & reiterant operationes, insistentes diuersis modis, & tamen nunquā proficiunt, dicentes hoc esse ex infortunio nostro, non ex materia rerum vanarum, nec operationib. suis falsis. Templā, id est corpora Alchimistarū vulgariū, quæ videntur esse templum sapientiæ maioris, ornata, id est vestita indumētis, sicut locuti sunt de arte sulphuris & arsenici, & eorum decoctionibus, & in pigmentis & vrinis. Et si locuti

locuti fuerint de capitellis ouorū & ster-
corum, & capillorum, & consimilibus qui-
bus maculantur, vt dicimus hirci sunt, qui
cum fœtore montana cōscendunt per de-
uia. Sic isti philosophantur, componentes
libros fœtidos, in quibus nulla est vtilitas,
nisi de perditione temporis & expensæ, de
quibus superbiunt. Deinde inquisitiue di-
cit autor, interrogando, qua de re, id est ob
quam causam, dictum est ab istis doctori-
bus, in multis, nunc in hoc nunc in illo la-
bore, scilicet in testis capitum, id est in os-
sibus capitis, & carne, cerebro, capillis, &
in ouis gallinarum, & scorpionū, & in vtri-
bus, & in testitudinibus conchilium, id est
concharum, cum tamen veritas sit sine di-
uersitate in vna re, & vna dispositione, &
vno actu scilicet decoquendi. Vnde Morie-
nes ad regem. Hoc mysterium totum ex
vna re, & vna via persistit, & vnica dispo-
sitione perficitur, & autor respondet
quæstioni, dicens: Nonne hoc est ex pau-
citate æquitatis dictum ignorantium, &
vituperatorum. Et reprobat eos per
quandam quæstionem, & solutionem
eius manifestam dicens: Si diceret,
quod ouis peperit homines, aut gra-
na tritici fructificabunt galbanos, aut pal-

ma portauit mala granati, aut volatilia cœli parturiunt pisces aquarum: Ipsi responderent falsum dicis & dixisti. Deinde soluit dicens: Aut non generant res nisi similia, aut non fructificant res nisi fructus suos, nonne conuertentur à sua ignorantia? Dixerunt quod pater auri & argenti, sit animal terræ & maris, vel homo, id est pars hominis, vt capilli, sanguis, menstruum, secundina.

Et quidam dixerunt in arboribus, id est plantis & herbis. Et quidam in lapidibus, vt arsenicis, & aliis mineralibus, alienati sunt à veritate scientiæ, ex his erroribus ex credulitate rerum incertarum, remouerunt à se laudabilia nota, id est, desiderata, scilicet stationem scientiæ, id est stabilem scientiam & mineram eius. Etenim res eius est manifesta, in oculis virorum & mulierum rectis, de habentibus oculos iustos. Et quidam libri habent masculinos oculos, id est procaces & vagos, qui et cognoscuntur ex oculis perfectorum hominū. Sic & in libris & in intellectibus virorum & mulierum hanc scientiam scientium per Prophetas suos, quorum intellectum nullus illorum audet nec potest exponere. Manifesta est res quæ est vagæ mentis

mentis & instabilis intellectus super res
vagas, non fixas, multimodus, cum tamen
veritas artis sit sine diuersitate. Probatio,
quod sit sine diuersitate, quia est res vna.
Vnde Senior dicit inferius de lapide artis,
Aqua non conglutinetur, nisi cum simili
sulphure sui, nec inuenitur in re aliquid si-
mile sulphuris sui, nisi in hoc, quod ex eo
est, scilicet, sole, qui est ex humido albo a-
quoso. Et Hermes: Non conuenit rei, id
est aquæ, nisi quod propinquius est ei ex
natura sua. Et generaliter nulla proles est
similis ei, ex quo non est, humiditas autem
est ei similis ex natura sua, & est ex domi-
nio Lunæ: Pinguedo autem est ex domi-
nio Solis. Et subdit Senior: Lapis ergo sa-
pientum ex seipso & in seipso perficitur.
Est enim arbor, cuius rami & folia, & flo-
res & fructus, sunt ex ea, & per eam, & ad
eam, & ipsa est tota, vel totum & nō aliud.
Et subdit: Et similiter dico vobis, quod
vnumquodque aliud non generat ex se,
nisi cum eo, quod ex eo est, & specie sua,
quod est homogeneous ipsius. Similiter
Adam & Eua, & omnium hominum ge-
nus. Ergo omnis res conuenit cum suo si-
mili & propinquo, secundum speciem su-
am, & similiter carnes ex carnibus gene-

rantur, & tinctura metallorum in metallis. Et subdit: Incipe ergo in nomine domini nostri Iesu Christi, & cognosce naturam eius. Est enim à radice suæ materiæ, quod est in eodem, & de eodem, nec ingreditur aliud super eo. Et est radix eius, scilicet, Mercurius. Similiter Mercurius est ab eo, & hoc est de quo extrahitur, & est in eo, & ex eo, & per eum. Omnia ista significant lapidem suum, qui vnus est, id est, singularis, & non potest esse quin verba repetantur frequenter eadem, propter expositionem, declarationem & testimonium philosophorum.

Ecce, quam lucide dicunt philosophi, & ignorantes, oblique ad illud intendunt oculos mentis. Et Geber dicit: Necessesse est artificem constantis esse voluntatis, & non modo hoc, modo id, attentare præsumat, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur.

Est enim lapis vnus, medicina vna, in quo magisterium totum consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuiamus, nisi quod in præparatione superflua, id est, frigidum & humidum remouemus, quæ denigrant opus & destruunt. Sapientes doctrinam plene tradiderunt,
pro

prop
intell
Se
stellas
tallon
cet, p
fitas,
meta
suum
fixum
ficata
furgi
turas
Deu
præp
man
unde
com
est, h
vera
telle
err
væcu
E
arter
scit,
neq
neq

pro posse suo demonstrantes, sed stulti non
intelligunt.

Sequitur: Per Deum, si consideraueris
stellas, id est, planetas erraticos, id est, me-
tallorum corpora, non est inter nos, scili-
cet, philosophos, differentia, id est, diuer-
sitas, in hoc quod opinantur, quia ex his
metallis, & per hoc præparant lapidem
suum in quibus est Mercurius, & sulphur
fixum incombustibile, per naturam recti-
ficatam. Et propter hoc præparatio nostra
surgit per seras, & clauas aperientes sera-
turas, id est, problemata obscurata. Per
Deum si porrecta fuerit ad eam, scilicet,
præparationem sapientum, palma, id est,
manualis operatio, non reuertetur ad e-
undem vacua, sed locupletata, thesauro in-
comparabili, tamen pro se in mundo, id
est, hominibus mundanis, scilicet absque
vera præparatione, per aspectum, id est, in-
tellectum vituperatum, & assignationem
erroneam fit, manus reuertetur prorsus
vacua.

Et præparatio ignorantum continuans
artem, annihilat occupatum in eo, nec
scit, nec fit prouentio artis, nec clauas,
neque seras, id est, problema sapientum,
neque etiam scit, quod coagulans mittat
tinctu-

rinduram, neq; peruenit ad prouentum:
 Et ista nostra præparatio sapientum, est
 largi muneris, habens labores solutionis.
 Et quicquid figitur ex duobus, id est, ex
 humiditate metallica duorum luminariū,
 sine alio extraneo ab iisdem fixatur, seu sit
 existēs, suo scilicet genere. Vnde Hermes:
 Tres facies in vno vidi patre, & bene di-
 xit, quod ex vno sunt, licet habeant parres
 elementales, vt aquam & terram, ignem &
 aerem, quæ tamen omnia ita sunt vehe-
 mentissime complexionata, quod mini-
 mum elementi vnus, est cum minimo e-
 lementi alterius, quod per nullum ar-
 tificium possent separari, propter compo-
 sitiones tam fortes ipsorum. Vnde subdit
 autor: Pars in scientia absque partibus, id
 est, sine diuersitate, & factum est totum
 totius, id est, vnum vnus, quia totum est
 ex eo, & non ex alio. Sicut sartor ex ipso
 panno, partes format diuersas, vt plicas &
 manicas, girones & thorale, quorum ipsa
 principalis materia est pannus, & textor
 cum iisdem filis panni componit, de
 quibus est stamen: Sic & hoc magisteri-
 um est vnum per se, nec alio indiget, vt
 dicitur in Moriene ibidem. Sequitur: O-
 culi scilicet intellectuales, accipiantur à fi-
 guris

guris
 radice
 coniu
 in cau
 ab asc
 ponde
 habet
 & reti
 ta viua
 scilicet
 finem
 & cog
 in ha
 bris f
 toris
 hoc f
 nostr
 sulph
 dura
 rum
 ftiar
 id est
 in eo
 om
 & m
 hoc
 dor
 eo,

guris Senioris, cum scientiam respicias ad
radices, cum ramis separatam, duplicata
coniunctione & ligatura duarum auium,
in causa qualiter prohibetur vna per aliam
ab ascensu. Et vna est sine plumis, propter
ponderositatem, scilicet terræ, sed aqua
habet plumas. Et vtrumque est Sulphur,
& retinaculum alterius, & sunt duo argen-
ta viua. Et subdit. Hoc est sulphur rubeum,
scilicet aqua, quæ non habet in actu suo
finem, quia tingit in infinitum, & nomina
& cognomina, id est, pluralitas nominum
in hac arte, excæcauerunt videntes in li-
bris suis, vnde examinauerunt scientias er-
roris, excæcati multitudine nominum,
hoc scilicet sulphur nostrum, vel hæc aqua
nostra, est tinctum, & tingens hoc, scilicet
sulphur est, quod super quolibet igne est
durans, scilicet, seminum arboris, oliua-
rum & aliarum quando vicinatur igni be-
stiarum continuo duranti est venenum,
id est Icur corporum. Omne venenum est
in eo, id est, omnis medicina lætans, id est,
omnem morbum corporum & hominum
& metallorum corrigens. Et factum est
hoc sulphur velut Lunare, habens splen-
dorem, scilicet, solarem. Abscissæ sunt ab
eo, scilicet sulphure cætera pennæ & alæ,
id est,

id est, spiritus, & spiritus esse est manens,
 & non recedens, id est fixum. Ad superiora
 enim anima eius volat propter similitudi-
 nem suam, id est, humiditatem metalli-
 nam; conformem & vnigenam sulphuri
 tubo. Tunc lucerna fixa cum habente
 scilicet alas, & cum lucerna Lunari, ascen-
 dit in statum, id est in terminum. Ascendit
 ab eo anima eius, & exaltatur in cœlum, id
 est, ad spiritum, & fit Sol oriens, id est, ru-
 beus, in luna crescente in naturam solda-
 rem. Et tunc lucerna duorum luminum,
 id est, aqua vite, ad ipsum, vnde orra fue-
 rat, reuertetur, scilicet, in terram, & vile-
 scit, & humiliatur & putrescit, & figitur a-
 manti eum, id est, sulphur terreum. Di-
 spensa ergo duo luminaria, quæ aqua ex
 duobus corporibus & naturis est, vel sic,
 dispensa duo luminaria scilicet, Solem &
 Lunam, & vtraque litera est bona, sed se-
 cunda est melior.

Et facta est illa aqua vna, habens in se
 duo lumina: sicut videmus Solem cum
 duobus radiis in figura significantem coni-
 unctionem duorum luminarium radian-
 tium super cinere mortuo, & pluentes,
 & reuiuiscit quod fuerat morti deditum;
 sicut post magnam inopiam, quando
 mor-

mortu-
git.

Hu-
ascen-
terra-
Hæc
sculu-
rauer-
sculu-
terra-
id est
calor-
post-
runt.
bus
signi-
lumi-
eo; i
duo-
Mor-
atio-
inde
stea

Cor-
lent-
bus
sua

mortuus est, id est, depauperatus resurgit.

Huic consimile dixit alter: Si nudus ascendero in cœlum, & vestitus veniam in terram, complebo omnem mineram. Hæc est soror, & hic est frater, id est, masculus & fœmina sunt vnius generis. Indutaerunt aquam, & desponsauerunt masculum & fœminam in aqua, & totum in terra, & tamen subtilitate præparationis, id est, igne æquali, lento, non excedente calorem cœlestem, fixerunt eos. Sed postquam facta est conceptio volare fecerunt, scilicet genitum, & fuerunt in domibus montium, scilicet, animæ parentum, significat crescentem Lunam, crescente luminari maiori. Et duas aues, significat ex eo, id est, duos spiritus, vel duas animas duorum luminarium, ex ære. Vt enim Morienes dicit: Opus hoc assimilatur creationi hominis, quia primo est coitus, deinde conceptio, deinde imprægnatio, postea ortus, ultimo nutritio.

Et inter alia quæque Marcus dicit: Conciipiunt in balneis, significat calorem lentum & humidum balneorum, in quibus sudat lapis in principio dissolutionis suæ paulatim & paulatim, atque pariunt in

in aere, significat superiorem thalamum
 scilicet alembici, quia generatio huius tin-
 cturę est in aere alembici, superiori, & gra-
 diuntur super mare, & manent in monti-
 bus & sepulchris suis. Et subdit idem: Et
 proicient semen super marmore simula-
 chrorum, & in aqua sibi simili Deifica, &
 veniunt corui volantes, & cadunt super il-
 lud simulachrum: intendit nigredinem,
 quę est flos æris aureus per coruos. Dein-
 de volabunt super cacumina montium, ad
 quę nemo potest ascendere, id est, ad su-
 periorem partem alembici conclusam
 vndique & dealbabuntur ibi. Respice præ-
 parationem primam eius, & cogita hanc,
 quę est spirituum extractio omnium de
 corpore, & ipsorum mundificatio in aqua
 sua. Et respice Solem, & Soles duos, id est,
 Solem cum vno radio & cum duobus ra-
 diis. Et hæc est vltima præparatio, scilicet,
 spirituum cum corpore suo, cum contri-
 tione & assatione multipliciter iteratis,
 donec videas illa, quę quæris in ea. Et dicit
 quod secunda & vltima præparatio est ex
 tribus sc. salaturis vel terris, sc. terra folio-
 rum, terra margaritarum, & tertia terra
 auri, vel ex tribus, id est ex trinitate lapidis.
 Et sunt tres compositiones rubei lapidis
 ha-

habentis splendorem. Glossa: Gratianus dicit, quatuor sunt elementa, & triplex elementatū minerale. In terra tamen vegetabile, partim in terra secundum radicem, partim super terram secundum herbam: Et animale omnino super terram gradient. Secundum Morienem, terræ sunt tres tertie huius artis, Prima est aque vitæ preparatio post corporis putrefactionem: Secunda tertia est secunda dealbatio: Tertia, tertia est animæ cum corpore coniunctio. Vel secundum Seniores tres sunt terræ, scilicet, foliorum, margaritarum & auri. Quatuor sunt elementa, quia calidum, frigidum, humidum & siccum sunt in terra, & quinta essentia, nec calida, nec frigida, nec humida, nec sicca, sed medium horū. Et hoc iam prius expositum est de numero principiorum artis. Quidam enim in vno, quidam in duobus, quidam in tribus, quidam in quatuor, quidam in quinque dicunt & omnes bene dicunt. Hæc omnia non impelluntur, sed sponte sibi congaudent, quia sunt homogenea, unde nature natura congaudet, natura naturā continet, & natura naturam vincit. Tertia est ex duobus corporib. principalibus & aqua triplex, aeris, & ignis, & aquæ natura, &

Q

omnia

omnia vnum, quia sunt ex vno, & Sol simplex, & Soles duo, id est cum radiis duobus contriti, in terra non ultra ascendunt, sed figuntur in ea. Triplex est anima habens projectionem tingentem, scilicet, anima Solaris, & anima Lunar, & tinctura sulphuris, albi, humidi, & sunt vnum de eodem, virtus superioris, scilicet, aquæ vitæ, id est, tincturæ, & virtus inferioris, sc. terræ, sunt simul similitæ naturæ, quia eadem generatione generantur & corrumpuntur. Eorum autem corruptio, est ipsorum putrefactio, quæ totam generans naturam in melius disponit: Quia vt dicit Morienes ad regem: Quod tota fortitudo huius magisterii, non est nisi post putredinem, quia nunquam fuit aliquod animalium, aut natiuitate editum nisi post putrefactionem: Si enim putridum non fuerit non funderetur, neque soluetur, & si solum non fuerit, ad nihilum reuertetur. Sequitur, dixit Hermes: Corona factum est residuum, id est, reliquiæ huius aquæ diuinæ, quæ non prætermittit rem, i.e. terram, ratam & fixam, in qua sunt tenebræ, id est, nigredo.

Secunda in secundo opere, scilicet, per residuum huius aquæ imbibendæ, summe deal-

dealb
vni
est, l
terra
tertiæ
terra
& terr
prima
flores
illa aq
vt dici
spissu
tur in
picta
netæ f
de tin
aperte
ante p
videan
ro, sec
entum
tio op
te pr
tem, c
Vnde
lapide
fienti
losoph

dealbabitur, & hoc est, quod dicit, scilicet, viuificat eam, scilicet, terram, occidens, id est, humor pluuiæ, & viuificat duo tertia terræ, scilicet album & rubeum, & tertium tertiæ est combustum. Notat tria tertia terræ viuificandæ, scilicet terrâ foliorum, & terram margaritarum, & terram auri. Et prima tertia est combustum quid, quia flores tincturæ, animæ sunt extractæ, cum illa aqua pura congregata est in illa terra, vt dicit Anaxagoras in libro quarto, quia spissum omnium elementorum coagulat in terra: Sicut vides imaginem eius depictam in Sole, cum duobus radiis Planetæ super terram. Id vero, quod remansit de tinctura in terra congregata, non est in aperto, id est, non apparet eo modo, sicut ante præparationem fuit, scilicet, vt non videamus in manibus puerorum de cætero, sed est thesaurus inappreciabilis sapientum. Quia vt dicit Socrates: Dispositio operis est ludus puerorum, scilicet, ante præparationem: In præparatione autem, ocium & opus mulierû, sc. coquere. Vnde quidam philosophus dicit, q̃ hunc lapidem pueri portant in manib. quorû est silentiû post clamores. Et in his dictis philosophorum, est sera, & sera infra serâ apta-

ta, id est, obscuritas obscuratur obscuritate, quia typus & figura in tropo. clavis eius & vna ex eis, quia vna via, vna dispositio, vna actio. Deinde ponit in carmine suo in fine pōdus primum, Scito fili, radices sunt non minus quam tres, id est, tertia dimidia Luna, cum eo scilicet Sole, ad illud, id est, humidum aqueum, hoc proficitur ignorando, id est, occultando, quod in eo lapide est, ex operibus, quia nihil occultauerunt, nisi præparationem eius. Vnde ignorando non sumitur actiue, quia magister teneretur scire operationem, scilicet passive, id est, non notifi. o aliis indignis. Scit enim Deus protector hominis, cui vult inspirare, & à quo vult celare. Comparet igitur figuras expositioni: quia non habemus imaginem præter picturam tabulæ Senioris, & videbit hoc habens considerationem, & discretionem clarius, quam Solem radiantem, cum iustitia, non cum iniustitia, in disputatione.

Nota, quod dicit Morienes ad Regem in dialogo suo: Si sapientes, qui post antiquos philosophos & prophetas fuerunt, suas expositiones, de qualitate vasis in quo conficerent, non inuenissent, posteri nunquam ad huius ministerii perfectionem perue-

peru
vafis
dic
tallio
teste
cum
steun
rica
& al
Ant
fis p
pud
Qui
tern
nim
por
vitro
eni
ben
hab
tem
ign
ba,
firi
teste
qui
icin
elle

peruenire potuissent. Igitur de qualitate
vasis tuæ commenda memoria: Gratian.
dicit: In primo gradu expediunt vasa me-
tallica, in secundo gradu vitrea, in tertio
testea, id est, in primo opere sit vas metalli-
cum, coagulatione vitreum, in fixatione te-
stum. Forma autem omnium sit spha-
rica inferius ad medium dimidiæ Lunæ,
& altum secundum quantitatem materiæ.
Antiquorum tamen quidam in vitreis va-
sis perfecerunt, sed talia vitrea non sunt a-
pud nos, nisi si consimilia inueniantur.
Quidam antiquorū in testeo vase totum
terminauerunt opus: Vt Zenon: Debet e-
nim esse vas lapideum molare, forte, non
porosum, bene decoctum, quale habent
vitrearii, in quibus liquecunt vitra. Hoc
enim vas quod eis durat sex hebdomadas,
bene durat in arte sex annos, quia ars non
habet calorem excessiuum spirituale au-
tem glebam habet, quæ non liquecit in
igne, sicut communi glutifigulorum gle-
ba, sed resistit igni, fortis exitens compo-
sitionis, & densum non porosum, nec po-
test ex altero quolibet lapide vas artis fieri,
quia alter lapis non maneret in igne, sed
scinderetur paucis exceptis. Ergo debet
esse ex lapide cocto. Sic autem fiat tale vas.

Accipiatur gleba dicta, & exsicceetur, deinde conteratur, & eiiciantur aqua & lapides, & terra aliena, & quicquid est alterius naturæ in ipsis, vel ab ipsis. Deinde pars fere media cremetur igne, ut lapidescat, quam contere molendo subtiliter, & cribando, & cum isto molito conficias glebam loco arenæ, & bene commisce quoad sit salis tenax, & de isto fac vas. & decoquatur in igne, & deuitreari pmittras intus vitro forti quod non scindatur, nec debet deuitreari vitro plumbi, sed cineris, & fiat sibi coopertorium eiusdem generis sine spiraculo. Est enim vas, quod nec est cucurbita nec alembicus. Verū vas ex duobus lapidibus vnus generis, ut Calid dicit filius Iesidis.

Nota, quod nullum metallum expedit pro vase nostro, nisi ferrum limpidum bene digestum, nullum enim aliud duraret. Aqua etenim nostra ferro non commiscetur. Vnde Rasis in libro luminum dicit: Si in ferro exaltatum fuerit, salutem confert. Et prius dixit, quod non potest excogitari compendiosius instrumentum, dicens: Potissima autem ad destillandum administratio, & inter cætera compendiosius vas ferrum exigit, & ex limpidissima

fa-

factum materia, & in hoc vitrum præcel-
lens, quod frangi non potest. Et pro certo
breuiter terminaretur primum opus in
hoc vase, quia supra lampidis ignem cito
absolueretur putrefactio, & corporis so-
lutio.

Et sicut dictum est apud expertos, vnum
solum vas requiritur. Sed apud inquiren-
tes, plura & singulariter præparantur, &
vnum in reliquo vase experitur & exami-
natur, sed tunc nota: non debent esse eiuf-
dem spissitudinis, & tantum in vno de ma-
teria, quantum in alio, & ponatur vt ignis æ-
qualiter agat in ea ipsa, & sit æqualis expo-
sitionis in furno, vt quatuor digitis aut
paulo plus excedant, & intus æqualiter
pendeant, vt ignis æqualiter eis deseruiat
lumen. Si autem sit vas vitreum, locetur
æqualiter vnum sicut alterum ex gleba
priori & limo. Fornacem facias de gleba
communi luti figulorum, communiter fa-
cta in spissitudine trium digitorum, & alti-
tudine vnius capitalis, & latitudine palmæ
bonæ, ita quod ignis flamma sua, non tan-
gat fundum vasis, & quod libere deferat
calorē æqualiter ad omnes partes. Habeat
etiam respiracula trium vel quatuor fora-
minum. Sit a, furnus æqualiter elatus, & in

summo suppose ei rotam factam de bona gleba, in spissitudine duorum digitorum, vel amplius paulo, quæ rota habeat in medio foramen vnum vel duo. Et nota, quod non totum simul ponatur in præparatione, sicut apud expertos, scilicet parte experiatur, quod in toto errare non contingat, vel duo in quibus pendeant vasa tua. Et bona cautela est, quod non augeas ignis gradus duplo priore, sicut docet Nodanus, sed in medietate, vt scilicet in primo gradu sit libra, in secundo gradu sit libra & dimidia, &c. Per lentum enim ignem non errabis, sed per excessionem corrumpere, licet prolixiori tempore conquitur lento quam acuto. Tolerabilius est autem sub moderatione prorogare, quam sub excessu irreuocabiliter peccare. Nota etiam, cum quibus partibus aceri, citius soluitur Rebis in aquam, sed prolixius exciccatur & figitur. Et hic communis est modus, & doctrina philosophorum. Experti vero superfuderunt aquam, vt super emineret tribus digitis, secundum, quod eis videbatur bonum. Si vero septem partes, aut circa sumantur pauciores, sed tardius soluitur corpus æris. Plus enim agut nouem partes, quam sex vel septem, sed citius

tius exsiccantur pauciora quam plura, & citius figuntur. Et quicquid potest virtus in vno opere, hoc potest duplex virtus modico tempore secundum Philosophum, dummodo sit æqualis comparatio proportionis agentis ad passum. Ad eius perfectionem producendam, vnum est quod legitur verius 21. alius 61. dies habet, dies pro solutione, pro ducatu primo 13. dies, pro complemento 40. dies, secundum quod natura & ignis te docebunt. Sequere naturam eius, secundum signa & clauēs traditas, & errare non permittent. Scit enim pugnam aquæ & ignis, & prolixitatem coquendi, vt dicit Assiduus, donec visui patefiat, ita quod ipsius operis imitatio te doceat operari. Est enim rectissima norma & formula huius artis. Sumatur ergo lapis humidus & albus, bene fermentatus, & cum vna tertia de nouem abluatur, & putrefiat paulatim & paulatim, pars post partem, donec dealbetur in 150. diebus id est 21. diebus vnius nominis, & hoc secundum Seniores. Dicit enim primum opus luminare est abluere, dealbare, & putrefacere 150. diebus, & hæc est dealbatio totius, & fuga tenebrarum ab ea. Et forte apparebit albedo in 70. diebus id est 10. heb-

domadis & duobus diebus, vel in 4. hebdomadis vniuersaliter. Sed subdit: Nec approbatur apud eos hoc, sed primū est melius, quia significat temperantiam & bonitatem ignis. Secundum autem, & tertium intentionem ignis, & corruptionem operis. Nota, idem vult scilicet Morienes, quod albedo quæ est primū opus & fundamentum rubedinis in 21. die peragatur & duobus diebus. Vltimo subtus & supra fortem ignem dando, & similiter erunt 23. dies, sicut Senior dicit. Et docet Morienes, cum 4. parte imbibere, in prima expositione, donec ad octauam partem tincturæ redigantur, id est in tertium. Item dicit Antonius in Turba: Extinguite caloris tertiam partem, id est 8. & de aceto si fuerint 24. est eiusdem aceti, & cum quarta parte per tres dies assare præcipit. Et 7. erunt assationes, & iterum vltius cū quarta parte, donec album & fixum fiat, per duos dies subtus & supra administrando ignem. Isti igitur duo cōcordant in opere. Eadem est intentio Rasis, 7. assat, & iterum assat & humectat, donec candidum fiat, & ignem non fugiat, & tunc cum aqua sua dissoluit, & coagulat & tingit. Et dicit in triduo scilicet fieri distillationem, & coctionem rectissimam

tiffimam & perfectam. Et subdit, Quam-
 uis triduo conterere mandamus, dies aut
 pars diei sufficit: & in fine operis, cum tin-
 ctura cōpleta est, dicitur numerū dierum
 inhumationis complēuisse, tamen 21. die-
 rū spatium & transmutatio coctionem ex-
 soluit promissam. Et iste tertius philoso-
 phus cū prādictis cōcordat. Et nōra si vna
 tertia in tot diebus completur, duæ tertiæ
 residuæ in duplici tempore cōplebūtur,
 & in 42. dieb. Et hoc dicit Mundus & An-
 tonius & Zenon & plures Philosophi, ita
 q̄ in octauo die totū terminatur opus, quia
 decoctio 21. die, vt dicit Hermes & multi
 alii, & dealbatur terra in aliis viginti dieb.
 & vno. Et in allegoriis; Anima decoquitur
 40. diebus: sicut in vulua sperma moratur,
 & ita resurget propositum. Et eadem via
 est ad rubeum, sicut ad album, nisi prius
 dealbetur complete & fixe. Quæ dealba-
 tio est fundamentum secundi operis, &
 primum opus est extractio tincturarum,
 deseruit istis duobus operibus, quæ sunt
 vnum opus, & si non esset fixum post albe-
 dinem, iteretur decoctio, donec sic con-
 tingat in igne fortiori, quia quod fixū fue-
 rit, fixū redibit. Et quanquā isti periti Phi-
 losophi breuiiores aliis, posuerūt terminū
 deal-

dealbandi: tamen communiter Philosophi in turba 40. dieb. iusserunt regi vtrunque opus. Mundus sc. docet primo 40. diebus regere, & quando tota aqua est imbibita, iterum docet 40. diebus spiritum incorporari, & cum corpore spirituari. Idem docet Pantophilus 40. diebus dealbare. Et Theophilus dicit, quod vorax sapientum æs liquefacit, & velut in aquam fluxibilem vertit, eo quod oportet nos eos in tenues laminas producere. Deinde cum veneno coquere ad 7. in duobus 7. ad 7. id est per 21. dies, dicitur in ænigmatibus Turbæ. Et quia nigredo prima, secundum Pantophilum in Turba, nisi 40. diebus durat, subiunxit Theophilus. Et in sua aqua coquite 42. diebus, deinde aperite vas, & inuentis æs in argentum viuum versum. Diuidentes igitur hanc aquam in duo æqualia, alteram partem coquite 40. diebus, donec fiat flos candidus, vt flos salis in suo splendore & coruscatione: & iterum docet aliam partem coquere, donec crocus fiat, & donec decoctione & aqua conuertatur, & fiat simile quiddam syrupo granatorum. Similiter Belus dicit, maiorem propinquitatem esse inter æs & aquam, quam inter magnetem & ferrum, & iubet posteros co-

ros co-
suli c
fluxibi
partes.
facien
da vero
bustun
sunt in
inquin
subdit
tum in
rus die
quartu
re: Illu
ferme
reliqu
totam
caro in
accen
usque
reant.
in dua
pus co
Lucan
dealb
Scito
in aqu
prima

ros coquere arg. vinum, quod est vis ma-
 sculi cum corpore, donec liquefiat vtaqua
 fluxibilis, & aquam docet diuidere in duas
 partes, quarum prima medietate ad lique-
 faciendum & coquendum vitur: Secun-
 da vero medietate, ad mundandum com-
 bustum, & suum socium, quæ vnum factæ
 sunt imbibere septies, donec ab omni co-
 inquinacione mudentur, & fiat terra. Et
 subdit: Scitote quod 40. diebus, ipsum to-
 tum in terram vertitur. Similiter Victimæ-
 rus dicit: Aquam diuide in duas partes,
 quarum altera parte æs oportet combure-
 re: Illud enim æs immissum in illâ aquam,
 fermentum dicitur auri. Tunc oportet vas
 reliqua aqua septies imbibere, vsque bibat
 totam aquam, ac cum toto humore defic-
 caro in terram verratur aridam. Deinde in
 accenso ponantur igne, 40. diebus, quo-
 usque putrescant, eiusque colores appa-
 reant. Idem dicit Bonellus: Aquam diuide
 in duas partes, quarum altera parte cor-
 pus comburite, id est dealbare secundum
 Lucam in Turba, qui dicit, comburere est
 dealbare: Altera vero parte putrefacite.
 Scitote quod totum regimen non est nisi
 in aqua. Accipe ergo æs nostrum, & cum
 prima parte sua imponite vasi, & coquite
 41. die-

41. diebus; & ab omni immundicia munda-
 te, & coquite, donec finiantur dies eius,
 & lapis fiet humore carens. Deinde co-
 quite, donec non restet nisi fex. Dein-
 de munda abluite aqua septies, qua fi-
 nita, dimittite ipsum putrefieri in suo va-
 se, donec desiderabiliter vobis appareat
 propositum, & cauete ne ab aquis ipsum
 separare faciatis, ne inficiatur & pereat
 quod in vase est. Et ante hæc omnia, circa
 principium huius capituli dicit Bonellus:
 Omnia decoquite lento igne, donec omnia
 quæ in vase sunt aqua fiant. Namq; calore
 ei adueniente, Dei nutu aqua fient. Viden-
 tes itaq; nigredinē illam in minerali aqua,
 scitote corpus liquefactum esse iam, tunc
 suo vasi imponite, & 40. dieb. coquite, vs-
 que aceti & mellis bibat humores. Et qui-
 dam detegunt ipsum in quolibet 7. dierū,
 vel 10. noctib. transactis in quibus mera vi-
 detur aqua, vsq; in 40. dierū perfectionē.
 Tunc enim bibit amoris decoctionē. Ite-
 rum abluite ipsum, & priuate nigredine,
 vsq; terra fiat. & humor pereat, & lapis ta-
 ctu siccus existat. Item Ephistus ait: lubeo,
 quod dealbatio non fit nisi decoctione
 Etheliæ, terendo & imbibendo æs fre-
 quentiſſime tractando, non autem simul
 fundite

fundit
 ſcente
 ſo, 40.
 parean
 Pandu
 nigrun
 rat die
 co doc
 donec
 nius 4.
 die Sep
 Libræ,
 vero v
 ultra 1
 rienes
 dealba
 in eo al
 tum tu
 ſes, op
 Raſi
 regimi
 ad aqua
 nec fun
 dit reg
 diebus
 dies ex
 impen
 ſis in l

fundite aquam ne Ixir submergatur. Ascendente igitur humore, & in puluerem versò, 40. diebus ipsum dimitrite, donec appareant colores à Philosophis descripti. Et Pandulphus iubet coquere, donec totum nigrum fiat, quæ nigredo quadraginta durat diebus, deinde in alumine fixo, & croco docet imbibere quadraginta diebus, donec tertia pars consumatur. Item Arthanius 42. diebus iubet, & iterum à decima die Septembris, vsque ad decimam diem Libræ, dicit opus secundum fieri. Senior vero vult, quod albedo resolui incipiat ultra 150. diebus, Et similiter Rasis. Morienes vero, primo docet 21. diebus fieri dealbationem completam, dicit. O rex, si in eo album firmatum conspexeris, si totum tuum regnum & homines vendidisses, opus hoc non compensares.

Rasis in libro luminum, dicit de operis regimine: sic tandem affare alternatim, & adaquare conuenit, vt nec fugiat ignem nec fumum emittrat. Et post pauca sic tradit regimen, dicit inhumationem 21. diebus continuis absolui, vnde & si 21. dies expendit, prius & posterius eisdem impendere oportebit. Sicut dicit Rasis in libro luminum: Artifici summe videtur

videtur necessarium, scrutari, æstimare, diligere, nec in his aliquid dispendii impendere te pigebit. Cui autem hæc tria deficient, nec librorum deliciis ditari merebitur. Vnde scrutationibus, duobus modis didici operis fieri complementum, primo modo in vitro vase, sine manuum cōtione, sicut in primo & ultimo, ita & in meo, operis ignis & aquæ ministerio tantum. Sicut seipsum dissolvit, ita copulat seipsum, albescit & rubore decorat, croceum facit, & nigrum seipsum desponsat, & à seipso concipit, quousq; finem operis acceleret. Quia in ænigmatibus dicitur, lapis proprio iaculo interficit seipsum, macerat & desponsat seipsum, & rubificat seipsum, solvit & coagulat seipsum, figit & imbibit seipsum, & anima præparat corpus, & corpus animam, nec prius ut dixit mihi eruditor meus, videbis albedinem, donec totum coagulatum fuerit corpus seipsum imbibendo, nec aquā ab ipso separando, nec tertiam nec mediam eius partem cū non fiat hæc dispositio manib. humanis, ut dicit Morienes: Sed ignis & aqua tibi sufficiunt, & isti habent registrum, ut quando albedo apparuerit, procedant in 6. gradibus ignis, sicut à Philosophis est descri-

descri-
tes. P
hæc
quæ
tur n
quod
tio, c
co m
piens
luum
peni
mod
dispo
lato
posit
aquæ
tetra
ra pu
totum
Quia
omn
est re
Non
oper
bus, c
oper
mam
Acci

descriptum, & hanc viam probāt sequen-
tes. Primo Morienes dixit, Rex Kalid, cum
hæc dispositio non fiat manib. hominum,
quæ est ista dispositio, qua totum perfici-
tur magisterium? Respondet magister ei,
quod hæc dispositio est naturarum muta-
tio, calidi cum frigido, & humidī cum sic-
co mirabilis connexio. Iuxta quod ait sa-
piens, quod Azoth & ignis latonem ab-
luunt atq; mundificant, & eius obscuritas
penitus ab eo aufertur. Quia si recte ignis
modum disposueris, Azoth & ignis in hæc
dispositione tibi sufficiunt ad albedinem
latonis & eius perfectionem. Et hæc dis-
positio est aquæ è terra extractio, & ipsius
aquæ super terram dimissio, donec ipsa
terra computrescat. Et hæc aqua cum ter-
ra putrescit & mundatur, qua mundata
totum magisterium Dei auxilio dirigitur.
Quia tunc caret fœtore & obscuritate, &
omni humiditate alba candida, & potens
est recipere tincturam. Item Gratianus:
Non enim possumus propriis manibus
operari in Mercurium, sed cum 10. specie-
bus, quas man^o nostras appellamus in hoc
opere nostro, id est 9. partes aquæ & deci-
mam terræ. Item Theophilus in Turba:
Accipe magnesiā albam, & argento viuo
R masculu-

masculo mixtam conuertite coquendo in
 igne, & non manibus, quousq; tenuis fiat
 aqua. Quia Ixir seipsum conterit, donec
 decoctione & aqua conteratur, & fiat syru-
 po Granatorum similis. Iste tamen Philo-
 sophus vult quod aqua diuidatur in duas
 partes, cum vna dealbari, & altera rubifi-
 cari, & forte notat duo opera, album & ru-
 brum: Quia quandiu album est durat fri-
 gidity & humor. Et vt Belus dicit, quod
 tripliciter mediante aqua mundatur cor-
 pus ab omni inquinamento, & diruitur, &
 fit terra, dicens: Et scitote, quod 40. diebus
 ipsum totum vertitur in terram. Vnde &
 subdit; Coquendo ipsum liquefacite, do-
 nec fiat aqua, deinde aquam ter abluite,
 donec fiat vt nummus liquefactus, deinde
 coquite donec coaguletur, & fiat stanno
 similis; coquite iterum ipsum, & residua
 aqua imbibite, donec propositum inue-
 niatis. Qui eodem modo dicunt aqua di-
 uidere, id est materiam, in duo opera scilicet al-
 bum & rubeum, est sophisima sapientum,
 & non verbum manifestum. Item Locu-
 ftes dicit: Aquam diuidite in duas partes;
 quarum altera liquefactum est plumbum
 vt aqua, & coquite donec desiccetur & fiat
 terra: Deinde terite aqua adseruata, donec
 rubeum

rubeum induat colorem. Sed subdit, arg.
vium volentes congelare, cum suo mysti-
co corpore. Deinde coquite, donec utrun-
que fiat aqua permanens, deinde coquite
illam aquam donec cōgeletur. Hæc autem
aqua cū compari sibi deficcatur, eo quod
inuenietis tunc argentum viuum, iam coa-
gulatum à seipso; ac suo vasi imponite, &
coquite ipsum, donec cōteratur, & donec
fiat crocus colori aureo similis. Et secun-
dum Gregorium; Post splendorem cer-
ruscantis regitur, vsq; rubeus fiat, sic autē
videntes, coquite vsq; fiat aurum. Deinde
iterate, & fiat aurū tyrii coloris. Et Baxon;
Coquite donec fiat niger, deinde albus,
deinde rubeus. Et Zimeon dicens quomo-
do corpora in non corpora vertantur, di-
cit: Ethelia conteratur quousque puluis
fiat. Scitote quod non fit puluis, nisi conti-
nua & fortissima decoctione, & contritio-
ne in igne, & non manibus, cum imbib-
tione & putrefactione & solutione & ex-
positione & solutione Ethelia. Item Asa-
tos Philosophus: Nisi similetis res in ini-
tio coquendi, absque manuum contritio-
ne, donec aqua fiant, non opus inuenistis.
Sed isti plures aut omnes volunt pluries
imbibere aut diuidere aquam. Et dicens

quod non simul conteritur, sed successive
 aqua & igne, non manibus. Et Bonellus di-
 cit: Manuum autem contritione vere in-
 digent, cauere tamen ne ab aquis separari
 faciatis, ne ad vos venena perueniant, &
 ea quæ in eo sunt pereant. Ephistus autem
 contrarium dicit, quia dicit: Iubeo autem
 non simul fundere, ne Ix sit submergatur;
 verum paulatim infundite, & conterite,
 & deficcate, & multoties facite, donec fi-
 niatur aqua & arescat. Deinde 40. diebus
 dimittite, donec varios emittat colores:
 Dixit ad hoc, q̄ non simul funditur, id est,
 coquitur atque conteritur, sed successive.
Quia secundum Rasin, fundere, munda-
re, manare, adaquare, coquere, abluere
idem est. Item Baxon: Heu vobis, intelli-
 ge dicta Philosophi & qualiter opus diui-
 sit, commiscere, coquere, simile, assare,
 calefacere, dealbare, terere, adaquare
 Ethelia, & rubiginem facere, & tingere:
 hæc igitur plura sunt nomina, quarum re-
 rum tamen vnum est, quia vna aqua viua,
 & vna decoctio est; sicut dicit Assiduus. Et
 statim cum videtur vnā actionem con-
 tinuam prætere, &c, subdit: Et si sci-
 rent Philosophi, quod vna contritione, &
 vna assatione, siue decoctione sufficeret,
 non

non tantum dicta eorum iterassent. Et id-
eo fecerunt, ut teratur compositum & co-
quatur iugiter, & monuerunt ne vos illius
tædeat. Et statim immediate subiungit,
ad primam intentionem intendens, cum
quibus dictis vos obscurauerunt, mi-
hi autem sufficit dicere simile. Ecce
quod pro sophismate & obscuritate ha-
bet diuisionem illam, & tamen subiun-
git, præcipiens multipliciter coqui, & ne
tædeat decoctiones reiterare. Morienes
enim vult, quod continuetur, & æqualis
fiat ignis, ne maximū sequatur damnum.
Et subdit, quod vas suo fornaci immobili-
ter adhæreat, donec totum tempus, frigi-
dæ actionis auri compleatur. Sed tamen
cum quarta parte rei mortificare, & irri-
gare, cauendo ne flamma vas attingat, nam
omnia in damnum verterentur. Et tamen
hoc diuisim imbibere, & apponere aquam
terræ, & non omnia simul. Et idem: Et for-
te hæc simul parare est apud expertos.
Quia dicit Gratianus: Nota si præparentur
omnia simul, bonum est apud expertos,
attamen maior experientia quærentibus,
ut cum singula singulariter præparentur,
& examinentur vnum in reliquo. Subiun-
git enim quod in dissolutione omni, sit in-

R ; corpo-

corporatio dissoluti, vel dissoluentis, & ibi potest fieri spiritus corpus, & corpus spiritus. Et ipse Gratianus singulariter præparat, dicens: Mercurius in omni sua dispositione fit Ixir, id est Mercurius fusibilis, tingens, non fixus, in Leone fit Ixir, id est Mercurius præparatus, & separatus, & tingens, tinctura fixa, pro quantitate sua sed non ad plenum: cum fermento inceratus fit Elixir, id est Mercurius inceratus, tingens & mutans, inseparabiliter, & in infinitum, & ultra modum ita quod principium attestatur supra suum finem, quod est calcina, dissolue, coagula, Mercurium incera: Xir dicitur qualibet medicina, stringens Mercurium Alchimice præparata super ipsum. Extrahere ergo oleum de terra primum, & dissolue in eo medicinam stringentem, & coagulantem, id est terram, & iterum sublima per alembicum, & calcina, & inanet expressa calcinatio, & dissolue, & distilla, & coagula, & incera oleo suo, & proice super Mercurium fermentatum illud Xir, & est Ixir aptum ad faciendum Elixir. Et scias pro certo quod corpus sic dissolvitur salsedine mediante ratione metallinæ humiditatis, quia nisi corp^o suum à quo extrahitur introibit &c.

Postea

Postea
ponatur
stium, o
sunt fo
stra pr
fixum
de præ
rium su
in aqua
& coag
sicca &
& totu
rum co
tum, &
rens.
quem
decoct
perdu
calcina
& ita p
tum fi
uenit
cor
M
E
de ho
ignit

Postea idem dicit Mercurius capiatur, & ponatur in custodiam inter adurēs & adustum, & committatur Soli Lunæque, quæ sunt fontes frigoris & caloris, & terra nostra profert germen candoris & ruboris fixum & fusibile. Quia ibi exponit, dicens de præparatione fermenti. Nota, Mercurium sublima de fermento, & dissolue eum in aqua aquilæ, & calcina fumum rubeum & coagula cum eo Mercurium solutum, & sicca & hoc siccum iunge cum fermento, & totum calcina, & dissolue iterum, & iterum coagula cum eo Mercurium dissolutum, & hoc est quod dicit adustum & adurens. Et alias dicit: Dealbate Latonem, quem cū dealbaueritis, & per diuturnam decoctionem ad pristinam citrinitatem perduxeritis, habebitis iterum &c. Et tunc calcina, dissolue, distilla, coagula, & incera, & ita procede per mensem, & si resultatum fuerit penetrabile, tunc ad finem peruenisti: Et pro ista parte omnes videntur consonare, Senior, Turba, Enigmata Turbarum ut patet.

*Explicit secunda Pars, de Massa
Solis & Luna.*

INCIPIT TERTIA PARS,

Liber trium verborum,

De Massa Solis & Lunæ.

OPVS mirabile trium verborum, in quibus preciosissimum arcanum, & donum Dei totaliter comprehenditur, de lapide precioso, qui est corpus aereum, volatile, frigidum & humidum, aquosum & adustum. Cuius expositio sola delectatio illius secreti, & venerabilis societatis nostre, me compulit declarare, vt scientes tantum arcanum, quod infinitis problematibus est celatum, & à sapientibus & prudentibus huius mundi elongatum. Gaudeant de dono Dei gloriosi, quod est thesaurus indeficiens. Nec exponam nisi difficiliora libri appropriando testimoniis Philosophorum diuersorum, vel expositionibus eorundem, nec quicquam noui adinuenire queo plus dictis Philosophorum, quia vna res, vna est via eius, & hæc est secunda pars tractatus libri de Massa Solis & Lunæ, id est consilii coniugii super demonstratione libri trium verborum. Dicunt igitur Philosophi, combinationes duarum contrarietatum, quod est frigi-

frigidum & humidum, quæ sunt aquosa &
 & adustiuæ. non sunt amabilia calidi-
 tati & siccitati; quia caliditas & siccitas de-
 struunt frigidum & humidum virtute do-
 mina, & tunc vertitur spiritus iste in no-
 bilissimum corpus, & non fugit ab igne, &
 currit vt oleum in igne, & est tinctura pul-
 cherrima perpetua. Vnde scire oportet, vt
 manifestemus eius occultum, id est cali-
 dum & siccum, & occultemus manifesta,
 scilicet frigidum & humidum. Istud occul-
 tum est de natura solis, dignius & precio-
 sissimum omnium occultorum, & tinctu-
 ra vna, id est, singularis, & non est alia,
 quia est aqua permanens, quæ semper vi-
 uit, & acetum philosophorum. Vnde Mun-
 dus in turba: Gumma, scilicet nostra non
 emendantur nisi auro tantum. Dico quod
 Gumma nostra fortior est auro, qui noscunt
 eam, auro preciosiorem tenent eam. Au-
 rum quidem honoramus cum Gumma
 nostra, quia sine ipsa aurum non emenda-
 tur. Et inde est quod philosophi scribentes
 de ea, nihil manifeste narrant, si enim ple-
 bei venditores cognoscerent eam non ven-
 derent tam vili precio. Et Ars uberes dicit:
 Scitote vnum quid esse omnibus naturis
 fortius & sublimius, apud philosophos: &

R s apud

apud insipientes vilis, sed nos hoc veneramus: Et si Reges hoc agnoscerent, non finirent ipsum venire ad pauperes. O quam mirabiliter natura gummi hoc vertit aurum in spiritum, & quam mirabili modo eminet cunctaque superat. Et Pandophilus: Dico, quod non est dignius corpus & purius Sole, sine quo & eius ymbra, id est, Luna, quæ de se est tenebrosa, nullum venenum tingens generatur. Qui vero venenum philosophorum absque eis componere nititur, totus errat, qui autem cum Sole & eius ymbra, venenum nouit tingere, venit ad arcanum, quod dicitur nummus, qui cum rubeus efficitur, vocatur aurum, & qui nouit de cambar philosophorum occultum, nouit totum opus. Et dicitur Luna ymbra Solis, cum Sol induitur nigredine Lunæ, colore qui est sicut atramentum ut dicitur in Seniore, & dicitur de Cambar id est, filius ignis, quia in igne creuit, nec timet terminum ignis, & dicitur à canna, quod est incensio vel ignis, & bar quod est filius, vel dicitur de cambar, à deca, quod est decem, & bar filius, quasi filius decem specierum artis, scilicet, 9, margaritarum, & decima æris, de quo expositio iam præcessit in primo tractatu. Gratianus autem dicit,

dicir,
Mercur
nec pr
cum a
tum i
est spi
ctura
adusti
enim i
ut in s
ustiuu
dicir S
nis, &
pientu
cerum
cente
vulgi
gredi
in Tu
ans,
crucia
ne. Si
comp
les ce
eo. E
rainar
ras ap
eius

dicit, quod his decem speciebus capitur Mercurius. Et in Seniore dicitur: Præteriti nec præsentēs possunt tingere aurum, nisi cum auro. Idem dicit autor, quod occultum istud est de natura Solis dignius, quia est spiritus Solaris, & sanguis Solis, & tinctura eius. Nota, quod lapis noster, non est adustius passivus, quia non adurit: ignis enim ipsum non corrumpit, sed emendat, ut in sequenti probabitur. Sed dicitur adustius activus: quia sulphur sapientum, ut dicit Senior, adurit combustionē albedinis, & meliorationis, quia combustio sapientum, est dealbatio tota totius. Satisfecerunt autem philosophi hominibus, dicentes: Sulphur nostrum non est sulphur vulgi, quod comburitur combustionē nigredinis & corruptionis. Et Florius dicit in Turba: Nonne videtis quod hæc crucians, cum nocimento vel corruptione cruciat, imo cum utilitate & coadunatione. Si enim cruciatus hic esset noxius, non complecteretur ab eo, quousque variabiles colores extraherentur ab eo, vel ex eo. Et hanc utique aquam sulphuris nominamus, quam etiam ad rubeas tincturas applicamus. De incorruptione autem eius ab igne Geber eleganter declarat, dicens:

dicens: Quod sulphur nostrum est fortissimæ complexionis, & vniformis substantiæ, quia in eo minimæ partes terræ, taliter partibus aeris, aqueis, & igneis commixta sunt, vt nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, sed quælibet cum qualibet resoluitur, per sortem vniõnem Solis calore, quam habuerunt in mineralibus, secundum debitum cursum naturæ. Argentum quoque viuum, vt dicit Geber, est aqua viscosa, in visceribus terræ generata, substantiæ subtilis, terreæ, per calorem temperantissimum vnita, totali vnione per minima, quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido, æqualiter, imò fugit superficiem planam de facili, propter suam humiditatem aqueam, non autem adhæret, licet viscosam habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illa temperat, & non adhærere permittit, est enim amicabile, & placabile metallis, & est medium coniungendi tincturas, & sine ipso nullum metallum deaurari potest, & non submergitur aliquod metallum in argëto viuo, nisi Sol. Ex quo maximum elicies secretum: figitur etiam, & est tinctura rubedinis, & exuberantissimæ reflexionis, & fulgidi splendoris,

ris, & non recedit à commixto: commisce-
tur cum auro, & figitur per ipsum maxi-
mo ingenio, quod non peruenit ad artifi-
cem duræ cervicis vel petrinæ. Est etiam
incombustibile, & incorruptibile, quia o-
mnis corruptio metallorum, vel est per
inclusionem sulphuris adurentis in illo-
rum substantia, per inflammationem ipsa
metalla diminuens & exterminans in fu-
mum, vel multiplicatio flammæ exterioris
penetrans illa, & secum in fumum resol-
uentis, vt patet in calcinatione plumbi, vbi
est partium rarefactio per calcinationem;
tunc enim flamma in ea potest penetrare
& exterminare. Si ergo omnes causæ me-
tallorum corruptionis conueniant, maxi-
mè corpora corrumpi necesse est. Quia
igitur argentum viuum per nullas causas
corruptionis, se, in partes corruptio-
nis suæ diuidi permittit, quia aut in tota
sui substantia ex igne recedit, aut cum to-
ta in illa manet stans, imò notatur necessa-
ria perfectionis causa, propter enim bo-
nam partium adhaerentiam, & fortitudi-
nem suæ complexionis & commixtionis,
scilicet quando partes illius inspissantur
per ignem, vltèrius non se permittit cor-
rumpi, nec per ingressione[m] furiosæ
flam-

flamma, illud in fumum eleuantis, quoniam
 am rarefactionem sui non patitur, propter
 densitatem compositionis suae. Et ideo
 ponderosam est. Et propter carentiam adu-
 sionis, quae fit per Sulphur, non aduri-
 tur. Laudetur igitur benedictus Deus glo-
 riosus & altissimus, qui creauit illud & de-
 dit illi substantiam, & substantiae proprie-
 tates, quas non contingit ullam ex rebus
 in natura possidere, & in illa possit huius
 perfectionem reperiri per aliquod artifici-
 um quod in illo inuenimus potentia pro-
 pinqua. Ipsum enim est, quod ignem su-
 perat, & ab eo non superatur, sed in illo a-
 micabiliter quiescit ei congaudens. Haec
 omnia Geber dicit de Mercurio, & hic est
 sulphur artis. Vnde Plato omne argentum
 vinum sulphur, non a omne sulphur argen-
 tum vinum. Et omne aurum aes, non autem
 omne aes aurum. Et cum ista duo sunt be-
 ne regulata, ignis non separabit in aeternum,
 sc. quod similes sunt naturae, & tempera-
 tissimae & fortissimae compositionis sint am-
 bo. Haec sunt tria verba praemeditata in-
 tentionis, & sunt verba typica ad simili-
 tudinem foetus philosophorum. Aqua tri-
 bus mensibus foetus in matrice conser-
 uat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis tot-
 dem

dem c
 pleris.
 a quo
 mulier
 angust
 vero m
 omnes
 tander
 bis op
 here d
 intelli
 metis
 quod
 mensi
 aer. E
 decoq
 pleri f
 sangui
 tricus,
 ibi sic
 eius, p
 hoc di
 nem p
 dum p
 matric
 per se
 lis & L
 midu,

dem custodit, quibus scilicet toridem ex-
pletis, sanguis, qui fouebatur in vmbilico,
a quo nutriebatur infans, pectus maternas
mulieris conscendit mammas, Ibiq; post
angustias, niuis candorem assumit. Infanti
vero nunquam patebit exitus, quousque
omnes flatus aereos exhauriat. Egressus
tandem os aperit & lactatur. Et ab istis ver-
bis oportet nos cum acuto ingenio extra-
here duo, & septem, quæ ab istis verbis
intelliguntur. Et Senior autoritate Her-
metis similiter idem dicit sic: Et scito
quod aqua famulatur ei in ventre tribus
mensibus primis: Deinde tribus mensibus
aer. Deinde ignis tribus sequentibus, &
decoquit eum & perficit eum. Et cum cõ-
pleti fuerunt nouem menses, abscinditur
sanguis quo nutriebatur in vmbilico ma-
trici, & ascendat ad pectus mulieris, & sit
ibi sicut cõrona, atque sit nutrimentum
eius, post egressionem eius ab vtero. Et
hoc dictum est totum propter assignatio-
nem præparationis lapidis, quemadmo-
dum præparauerunt eum sapientes. Per
matricem intendit fundum cucurbitæ, &
per semen viri & mulieris, humorem So-
lis & Lunæ, p sanguinẽ menstruũ, albũ hu-
midũ, quo fact^o fouetur & formatur in ma-
trice

trice vasis nostri: Per matricem clausam tempore conceptionis & imprægnationis nota obstructionem vasis, & diligentissime confirmationem coniunctionis, vt quod intus est, non recipiat inspiratione ab aere. Sunt enim ibi ventus & spiritus, qui si exhalarentur totum opus cassaretur. Per sanguinem, qui rubeus est, & niger intendit nigredinem apparentem in principio operis, ex qua exortus est rubor tincturæ: Per ascensum sanguinis ad maternas manus, nota sublimationem eius ad aera, in superiori parte Alembici, vbi candorem niuis assumit, & tunc perfectus est lapis, qui est spiritus humidus & aqueus. Et Morienes dicit: Et non est tamen sicut aqua alia, sed est aqua quæ vbique reperitur, & nullius est precii, & est semper, quia est principium mundi. Ex aqua enim omnia facta sunt. Super aquam ferebatur spiritus Dei gloriosi & altissimi, & principium generationis hominis est ex ea. Cuius aquæ pater est Sol, cuius mater est Luna: vt dicit Hermes pater philosophorum. Et Assiduus: Cuius mater est virgo, & pater non concubuit: & est vnum & idem dictum. Et pro certo, Sol est principium generationis hominis in obliquo circulo. Vnde philo-

philo
turali
de cal
turali
tes de
vnum
Sole,
tus est
virtue
precii
rum.
fantis
nutri
diuin
simili
ralite
Merc
in Tu
mati
in co
rere
gube
Scito
Speri
nerat
te san
matu
solue

philosophi de hac arte loquentes, alii naturaliter docent, vt de masculo & fœmina, de calido & humido, & aliis principiis naturalibus. Alii arithmetice edisserūt dicētes de 9. & parte 10. & vt duo tria faciunt 6. vnum & duo tria. Alii astronomice, vt de Sole, Luna & Planetis, quorum lux & motus est causa eorum, & vbiq; & semper sunt virtute, & in qualibet re subiecta, & nulli precii, quia non videntur lux & motus horum. Sicut a, lac efficitur nutrimentum infantis, post eius egressum ab utero, sic terra nutritur, viuificatur & crescit, p hanc aquā diuinam donec sibimet sufficiat. Vnde per similitudinem spermatis in matrice naturaliter docent philosophi præparationem Mercurii philosophici. Vnde Pythagoras in Turba. Et non sine causa confertur spermati vel vuluæ, quib. recte assimilatur, quia in complexione sua, multoties facit apparere colores, prout in vnoquoq; regimine gubernatur res. Et Bonel, in Turba dicit: Scitote nihil absq; complexione generari. Sperma quidē ex sanguine & libidine generatur, & nutritur caliditate & humiditate sanguinis, post 40. vero dies fœtus formatur, & nisi esset humiditas in utero, nō solueretur sperma, nec procrearetur fœtus.

tus. Illum vero sanguinem constituit ad nutriendum sperma, donec fœtum producat, qui cum productus est, non nisi lacte nutritur, quam diu paruulus est, & quanto plus calore naturali exurit, tanto plus ossibus confortatur, in inuentutem ducitur, & cum venit ad senium, sibi ipsi sufficit. Simili modo oportet nos in hoc opere laborare, scientes nihil absq; calore generari. Et quod intensus calor balnei facit exhalare frigidus vero perire. Si vero sit temperatus, tunc suavis est ei, & ita leuificantur venæ, & calor totaliter augmentatur. Et iste philosophus pulcherrime docet preparationem & generationem & nutritionem fœtus. Et Arist. in Epistola ad Alexandrum regem, Et scias quod nullus natus nascitur, nisi ex patre & matre. Infans vero quando omnis spiritus materiæ suæ, ad eius organisationem exigentib. exhaurit, nascitur naturaliter sine suo nutrimento. Et sicut in 9 mensib. infans omnes flatus aereos exhaurit, & menstruum conuersum est in lacteâ formam: Ita in nouem mensib. conficitur primum opus sc. albedo secunda, quia totum coagulatur opus, tamen soluitur circa sex mensibus, secundum auctoris experientiam. Sed secundum Balgū in Turba 180. diebus

Et

Et secundū plures philosophos, vt Rasiū,
 Assiduū & seniorē & secundū autorē in tur-
 ba in 20. dieb. & die eiusdem nominis o-
 mnīs fumosi vaporis fit cessatio, cūq; cādo
 rē lactis suscipit, nullius suspicionis ambi-
 guitas relinquitur. Vt dicit Rasis in libro
 laminū. Corpore etenim mortuo, & ab eo
 argēto vinō in ipso coagulato prius extra-
 cto in aqua sua, ex qua nutritur, & crescit i-
 stud corpus & renouiscit, nunq̃ de cetero
 moriturū, quia est tinctura incorruptibilis
 & ex incorruptibili grano pcreatū virtute
 diuina. Et p̃ certo, hic mercurius nō est vul-
 garis, nō n. coaguletur tā cito: Aqua igitur
 trib. mensib. fœtū conseruat in matrice
 Aer tribus mensibus fouet ipsum: Ignis to-
 tidem coquit. Hoc dictum est per similitu-
 dinem de Mercurio nostro, quia infra
 sex menses, per lentum continuum, & æ-
 qualem ignem philosophorum coletur a-
 qua & aer, id est spiritus & vapor æris in a-
 qua philosophica. Sicq; capitur Mercurius
 extractus, rubeus in occulto, sed in mani-
 festo candidus est, & forte in 21. die solui-
 tur, & in totidem coagulatur diebus.
 Sed ignis regimen in extractione huius
 Mercurii nota, secundum quod dicit A-
 uicenna. Quod calor in humido corpore

efficit nigredinem prius: deinde ipsum nū-
 dat nigredine, quia eius omnino finit hu-
 miditatem, & cum superfluit illa, calori-
 ipsam abbificat, vt videtur in calore apud
 vulgus. Primo enim in opere omnia deni-
 grantur, secundo dealbantur, tertio per
 maiorem ignis intētionem, oportet com-
 positionem incinerari totam. Sic enim in
 nostro opere, ex abundanti humore in cor-
 pore, nigredo generatur in igne. Hæc au-
 tem nigredo vocatur Ethel de Ethel, id est,
 Arg. viuum de arg. viuo. Et Pandulphus in
 Turba: Regite ipsum albo humido, quod
 est magnum secretum, donec operiatur
 nigredine & pura nigredo fiat. Est qui hæc
 dissolutio nigredinis, humiditas Lunæ &
 pinguedo Solis, quibus nihil est affinius, &
 propinquius. Et secundum Hermetem.
 Hæc autem nigredo secundum experien-
 tiam Pandolphi, tantum 40. diebus durat
 quia consumpta apparebit albedo nobilissi-
 ma; postquam calor eius omnino finierit
 humiditatem, & tum omnes flatus aereos
 exhausit corpore interempto. Ignis autem
 totidem custodit, id est totum opus com-
 plet, vt glossat autor, id est ignis primo cor-
 pus mortuum coagulat: Secundo incine-
 rat, & iterum dissolutum in aqua sua con-
 teren-

terendo pistetur, donec totum humidum fiat vt pinguedo spissa, & extingatur aqua tunc per ignem : Iterum distilla, coagula incinera. Quia vt dicit Pandalphus in turba: Scitote, quoties cinerem, id est, corpus imbibieritis incineratum: & quoties gummi suum imbibitis, toties oportet ipsum sicari, & iterum humectari donec vertatur color eius in id, quod quæritur. Et Assid. Coque ipsum, donec aqua coadunetur, & coaguletur, & ignem non effugiat, significat temperantiam ignis ne compositum fumiget. Scit n. aqua pugnare contra ignem, & plixitate coquendi & putrefaciendi & inspissandi. Deinde vas humido stercore & igne humido philosophorum circunda, & per quosdam menses facillum volare, donec aqua rubescat, & inspissetur, & fiat Elixir tingens per quosdam menses, h.e. secundum Mundum philosophum, per 42 dies, i.e. septimanas, aut secundum q. in vulua sperma moratur, donec formetur inde homo, sicut ex radice sua, ex qua fuit. Gloss. Volare, quia ascendit & descendit in arbore aurea. Et sic interficit superiorem & inferiorem virtutem, donec fiat fixum. Et Athan. in Tur. dicit de eiusdem mensibus: Coquite ipsum in Sole, i.e. calore Solari, q. est ignis

continuus vnus generis, & in terra nigra
 per 40. dies & duos dies, & forte hoc diu-
 tius cōtinget coqui: Ideo subdit exponen-
 do illud tempus, dicens: Opus vero secun-
 dum à die mensis septembris 10. vsq; ad
 decimum libræ perficitur, id est per annū
 Sic igitur expone: Ignis totidem custo-
 dit, id est 9. mensibus, vel per annum tem-
 perationi igne, quibus 9. mensibus foue-
 batur sanguis ab vmbilico descendens ad
 pectus mulieris, vbi candorem lactis assu-
 mit, qui efficitur nutrimentum foetus post
 egressionem eius ab vtero. Intelligitur per
 hoc, quia secundum hunc modum præpa-
 rauerunt lapidem, quod non ad temporis
 quāritatem sed qualitatem intelligi debet,
 de progenie philosophorum nutrienda vi-
 ta sua scilicet aqua diuina spiritus igitur iste ver-
 titur in spiritum, quia dupliciter exponi-
 tur in corpus, id est coagulatur in terra, &
 corpus vertitur in spiritum, id est totum
 sublimatur in arbore aurea, aliter corpus
 vertitur in spiritum, id est amissa sua spissi-
 tudine & rigiditate fit spirituale. Vnde in
 Turba dicit, certus esto, quod cum amise-
 rit suam spissitudinem spirituale fiet. Et
 Gratianus dicit: Quod autem corpus fiat
 spiritus, & spiritus corpus, intellige quod
 cor-

corpus
 pus sol-
 tuale.
 spiritus
 gens, q
 secund
 pus, id
 zation
 virtute
 bus vo
 tientia
 quatu
 Et he
 verba
 sum.
 debe
 septe
 4. do
 at, vt
 ne d
 eius
 non
 Et s
 est i
 plex
 niu
 cum
 gra

corpus, & spiritus fiant vnum, & cum corpus solutum in salsedinem tingit est spirituale. Corpus igitur istud vertitur in spiritum, id est, est spirituale, id est tingens, quia tingere est spiritus officium. Et secundus spiritus iste iterum vertitur in corpus, id est ad vltimum fixatur. Et primo fixatione Lunari, secundo fixatione solari & virtute Dei, à quo hæc sapientia suis quibus voluit emanabit, & moderantia patientia moderatiua terminorum ignis, quia quatuor sunt termini vt postea videbitur. Et hæc longitudinis duorum & septem. Hæc sunt verba difficilia, q̄ longo tempore rimatus sum. Vnde nota de temperamento ignis, q̄ debet esse æqualis in omnibus suis gradibus septem & in omnibus tertiis suis, scilicet 4. donec interior ignis opus suum perficiat, vt dicit Gratianus. Et hæc de longitudine duorum ignium, & septem graduum eius ignis. Nam à tribus duo intelliguntur non è conuerso, vt autor dicit in litera. Et secundum autorem duplex inuentus est ignis qui est trium graduum. Glossa: Duplex ignis, id est simplex vt ouorum velatium, aut in statu febris, secundum Marcum in primo opere, & secundus ignis gradatus aut duplatus. Et iste ignis duplex

est trium graduum in prima clauē operis, & triplex in secunda clauē operis, sunt n. duæ clauēs artis, vt dicit autor. Prima clauis est annus, & secunda clauis alter annus, & 7. dies vt postea per alios autores probabitur. Et quælibet clauis est trium graduum, sicut in processu patebit, testimonio aliorum sapientum: vel aliter potest exponi hæc trium graduum, id est, secundum tres gradus Solis in circulo. Primo dū Sol est in Ariete in exaltatione sua: Secundo dum Sol est in Leone. Tertio dum Sol est in Sagittario. Et huic dicto concordat Gratianus dicens: Quod calor artificialis imitatur naturalem in tribus gradibus: Primo in humido dissolvente, dum Sol est in Ariete ad Cancrum vsque, in exaltatione sua in primo opere. Secundus gradus est in humido aggregante, quādo Sol est in Leone, sc. in dealbatione secunda operis secūdi. Tertius gradus est in humido incorporante, vbi fixatur Sole intrante Sagittariū: ibi enim calcinatur substantialis humiditas. Primus gradus est debilis, qui est spiritū à corpore extractio, & relinquitur terra foliorum. Secundus gradus est fumus, i.e. secunda dealbatio, quæ est terra margaritarum: Tertius gradus est perfectus quantū ad

ad terr
de au
cum d
Et loq
plici g
cit, M
Xir. in
ferme
princi
& è co
distilla
Mercu
in apt
Ixiv, te
lis, &
Ixiv es
& ting
sed no
ne: El
& mu
scilice
quo g
ram,
prem
tur, &
trium
cet po
duo in

ad terram auri id est rubedinem suam. Unde autor loquitur Arithmetice de opere, cum dicit, longitudinis duorum & septem. Et loquitur Astronomice, cum dicit de triplici gradu Solis. De quibus Gratianus dicit, Mercurius in omni dispositione sua, fit Xir. in Leone inceratus fit Ixir in terra: In fermento inceratus fit Elixir. Ita quod principium attestatur super suum finem & e conuerso, quod est calcina, dissolue, distilla, coagula Mercurium, & incera. Mercurius namque trinomius efficitur in aptatione sua, primo fit Xir, secundo Ixir, tertio Elixir. Xir est Mercurius fusibilis, & tingit tinctura non fixa, nec mutat: Ixir est Mercurius preparatus, & separatus & tingens fixa tinctura, pro quantitate sui, sed non mutans, scilicet dum est in Leone: Elixir est Mercurius inceratus, tingens & mutans inseparabiliter, & ultra modum; scilicet Sole intrante in Sagittarium: in quo grando & pluuia de celo cadit in terram, & animæ id est colores spirituum premuntur, id est incinerantur, & fixantur, & reuiuiscunt. Triplex est ignis igitur, A trium scilicet graduum, & est duplex, scilicet positinus & gradatus. A tribus enim duo intelliguntur, id est ab istis tribus gradibus

S s

dibus ignis, duo ignes accipiuntur, simplex & duplicatus : & isti ignes sunt diuersi, quia positivus non est gradus, quia non est duplicatus. Isti autem tres gradus diuiduntur per septem gradus, includendo primum cum sit fundamentum, ad cuius additione omnes ignes sequentes gradantur. Qui autem sint 7. ignes, intelliges per Gratianum, dicentem, Quod Mercurius non sit ponendus in aliquem gradum caloris, nisi prius capiatur cum Mercurio extracto, & fixo, in fermento Solis & Lunæ, similis in vno corpore. De cuius aptatione sic dicit: Corpus dissolutum in humido superueniente Mercurio dissoluit ipsum, sed hoc non est opus humidi, sed falsedinis mediante humido, a quo consociatur corpus cum Mercurio, ratione metalline humiditatis, quare magis amica est corpori metallino, quare anima in suum corpus ingreditur, & quia duo corpora non habent vnum locum, descendunt ad fundum, & aqua pristina supernatat, & dicitur secundario, in qua Mercurius simplex dissolutus non cadit, & hoc est bonum secretum, si causam noueris. Nota huius expositionem in Epistola Aristot. ad Alexandrum, ubi enumerat species artis dicens : Scias igitur

igitur quod ignis sulphur est, id est Sol.
Vnde Parmenides in Turba: Quod hoc
mare vertit aurum in rubeum ignem. Et
Gratianus: Ita certa teneritudo Mercurii
consuefcit in igne cum Alkibric, id est So-
le, à quo separabit substantiam rubicundif-
simam, cū beneficio feruētis oliuē, aut per
animalium pinguedinem, de pascuis vber-
timis assumptorū. Cuius verbi expositio-
nem postea demonstrabo. Igitur sulphur
ignis est, sc. solaris splendor, & spiritus po-
tens magnesiæ est terra, id est corpus mor-
tuum duorū luminarium, quæ alium locū
obtinēt quam corpus aquæ, quia vnum-
quodq; seorsim ponitur sc. corpus & aqua,
& aqua supernatans prisca est Mercurius,
qui prima dicitur aqua. Secunda est aer, id
est vapor corporis. Et arg. viuum est aqua
prima, per totum fluens corpus: Sed spiri-
tus est aqua secunda, in qua Lunaris hu-
mor & pinguedo Solaris, tatione Metalli-
næ humiditatis Mercurio sunt coniun-
cta. Sequitur: Quia omnia nutriuntur, &
omne germen vegetatur, & omne lumen
ascendit, & omnis fructus. Mercurius ve-
ro simplex, cōmunis & vulgaris, nō est ope-
ris nostri sed cōpositus, q̄ congelatur subi-
to, & figitur sicut illud, sed simplex Mer-
curius

curius caret fermento, nec est nobis utilis,
 & hoc est magnum secretum. Vnde de isto
 Mercurio composito dicit Enimerus in
 Turba: Moneo igitur vos argent. viuum,
 quod ex pluribus rebus confluit, conge-
 lare, vt duo tria faciunt, id est masculus
 & foemina faciunt aquam vitæ, in qua sunt
 tria, aer, ignis & aqua, & quatuor vnum,
 scilicet quatuor elementa faciunt vt fiat
 vnum, & duo vnum, scilicet spiritus & cor-
 pus coniunguntur. Vel sic, & quatuor vnū,
 id est 4. partes æris & vna Solis & Lunæ,
 tres fiant vnum scil. continuatione, vt di-
 cit Senior in Turba: Accipe de sincero
 corpore partem vnā, & ex alio ære tres
 & commisce aceto. Et Dardaris dicit: Qua-
 tuor vulgi nummi tingunt æs. Et repetam
 ego verbum primū, quod Mercurius non
 est ponendus in aliquem gradum caloris,
 nisi prius capiatur cum Mercurio extra-
 cto, & fixo ab ære. Vnde Rason: Si solueri-
 tis corpus album, vt fiat argentum viuum,
 extrahentur ab eo flores eius, & si scirent
 aurifabri, qui cum eo opus habent, lucra-
 rentur per ipsum multum non fusione
 ignis, sed solutione eius, vt conuertatur
 in id, ex quo fuit radix eius. Et ista est Glo-
 sa Senioris. Sed talis solutio non fit nisi
 per

per ig
 rum
 Deine
 cit, si
 rius g
 Primo
 primo
 secun
 lishu
 vnum
 suo m
 do, in
 in vn
 cum v
 aqua
 cantu
 curiu
 gradu
 leprin
 G
 dus v
 posit
 tur g
 gradu
 Au
 inclu
 prim
 prim

per ignem simplicem, lentum, velut ouorum vel anium, nutriatur in primo opere. Deinde Gratianus de secundo opere dicit, significando 6. gradus ignis, Mercurius gradatim ducendus est ad fixationem. Primo igitur calcinatur eius ventositas in primo gradu caloris, secundo cruditas in secundo gradu caloris, tertio substantialis humiditas in tertio gradu caloris. Et vnumquodque calcinatum dissoluatur suo modo vt putrescat, scilicet conterendo, imbibendo & assindo: Et ita tandem in vnum contentum corruat imbibendo cum vno fermento, id est aqua vna, quia aqua est fermentum aquæ. Et rursus ducantur per tres gradus caloris, & ita Mercurius agit in seipsum. Et sic patet 6. esse gradus ignis duplicati, & ignis simplex est septimus.

Gratianus vero non ponit nisi sex gradus vel modos, excludendo septimum, & positium ignem, & positius non dicitur gradus, sed quia est fundamentum graduum.

Autor vero operis ponit 6. gradus ignis includendo simplicem primum: Ideo quia primus ignis positius. & secundus qui est primus gradus, nō differunt, nisi quia primus,

mus, scilicet primi operis est vniformis in primo, in medio, & in vltimo. Sed gradus primus secundi operis est difformis, quia vltimo acnitur, & per ipsum ignem fit coagulatio aquæ cum corpore, & corporis spirituatio. Quomodo autem sit difformis, pater per plura testimonia Philosophorū. Lucas in Turba dicit, Ignis sit lenis in dealbando, donec coaguletur, postea faciatis ignem aliquantulum fortiozem. Et Archiratus ibidem dicit; Coquite ipsum donec in lapidem vertatur, postea coquatur igne fortiori, quousque lapis durior fiat, & confringatur, & in cinerem vertatur, postea imbibite ipsum donec humidus fiat, & coquite igne fortiori. Et vt dictum est claudite os vasis, & coquite, donec totum corpus confringatur & incineretur. Et versus finem libri dicit Autor Turbæ; Postea in vase vitreo ponite, dimittentes cum in loco tenebroso, donec videatis vas candescere, & velut lacintham lucere. Sed antequam vltius exponatur, Notandū quo igne rubor primi operis & secundi extrahatur. Gratianus dicit: Sed non te seducat, quia dicitur spiritus fiat corpus, vt intelligas scilicet fixum, & corpus fiat spiritus, quod simili modo intelligendum est.

Itaque

Itaque
dictu
tene
& ex
pori
Alkil
man
stant
est So
artis
vuu
tum
aliud
Sol &
sicut
phur
tiam
stan
bene
ping
pro
Kali
igne
nec
soph
vua
ex st
uaru

Itaque trita teneritudine Mercurii: sicut dictum est prius. Glossa: Trita & contrita teneritudine, id est humiditate Mercurii, & exsiccata post restitutionem animæ corpori, consuevit sci. Mercurius in igne cum Alkibric, id est sulphure incombustibili: manere, quia nec ignis nec sulphura vastant, sed ignis magis ipsum emendat, id est Sol. Et scito quod duplex est sulphur artis, Mobile aqueum, scilicet argentum viuum, de quo dicit Plato. Omne argentum viuum sulphur, & non è conuerso. Et aliud est sulphur ei simile in natura, scilicet Sol & ista duo sulphura se consequuntur, sicut ferrum magnetem, à quo scilicet, Sulphure, id est auro, separabis eius substantiam, rubicundissimam, id est coloré substantiæ purpureæ, & venenū tyrium, cum beneficio feruentis oliuæ, & animalium pinguedine, de pascuis vberimis assumptorum, Et ideo dicit Morienus ad regem Kalid de igne 2. operis: Præcipientis enim ignem seruare æqualem, vt nec augeatur, nec minuat. Et subdit; Ignis aut Philo-
sophicus talis est, quod eius materia sit cū viua partitione. Partitur autē eius materia ex stercore ouino, apponēdo de foliis oliuarum. Nihil est enim aliud, q̄ ignis cōb-
stionem

stionem æqualem perdurare cogat. Affi-
 dus dicit, Ignē Philosophicū esse ignem
 humidum, id est in equorū & boum ster-
 core, abscondere & putrefacere in igne
 lucernæ. Dicit etiam, compone pacem in-
 ter spiritum & corpus, super ignem putre-
 dinis de speciebus, id est floribus, siue cor-
 porib. quæ à terra procedunt, vel quæ aer
 generat, vel quæ in animalium ventre na-
 scantur. Et in alio capitulo dicit, de igne se-
 cundi operis post aquæ coagulationem in
 terra: Deinde vas humido stercore circun-
 da, & per quosdam menses fac ipsum vo-
 lare, donec fiatuelles. Et Senior dicit,
 quod putrefactio est corporis cū igne sub-
 tili bestiarum, & hunc ignē mensurati sunt
 & occultauerunt. Et per hunc ignem aqua
 congelata fit lapis, & ignis quietus fit aqua
 currens, & cū præparata fuerit reuertitur
 ad formam priorem suam & congelatur,
 & cōtinuant in eo patientiam & reductio-
 nem in præparatione. Et notabiliter expo-
 nendo ignem bestiarum subtilem, subiun-
 git Senior dicens, quod primum luminare
 scil. 150. dierum melius est quā secundum
 vel tertium, scil. 120. vel 70. dierum, quod
 oportet esse intensum lumē, sed primum
 esse temperatum, Et Kalid, Scitote etiam
 ignes

ignes
 quenn
 de præ
 do. Et
 Caue
 quem
 Roda
 Quod
 possun
 mation
 nes, &
 bus, &
 donec
 vinee
 in ictu
 in om
 donec
 Et Bo
 trans
 non c
 est ign
 vel co
 tissim
 philu
 lapid
 ad Sc
 & me
 & san

ignes esse vnus generis, igne quoque co-
quentib. quandoq; corruptio accidit, vn-
de prestat vnum genus habere in coquen-
do. Et Aristoteles in Epist. ad Alexandrum:
Caue ne ipsum sua flamma contingat, sed
quemadmodum liquefacta ea liquefac. Et
Rodanus in libro trium verborum dicit;
Quod in solo igne, sine aliqua separatione
possunt fieri omnes distillationes, & subli-
mationes & calcinationes, & rubificatio-
nes, & fusiones, cum omnib. resolutioni-
bus, & coagulationibus, sicut dicunt esse;
donec amicitia fiat inter istū & illū: Tunc
vineet omnē rem solidam, & curret oleum
in ictu oculi. Et Gratianus dicit, quod ignis
in omnibus suis gradib. debet esse æqualis
donec interior ignis opus suum perficiat.
Et Bonellus in Turba: Et quanto plures
transeunt dies, tanto fortius congelatur &
non comburitur. Solis enim beneficio, id
est igne solari, coctum & coagulatum est,
vel congelatum est, & albedo illa poten-
tissima facit eum ignē superare. Et Theo-
philus dicit, quod cum Philosophi vident
lapidem versum in sanguinē, ponunt eum
ad Solem, id est, ignem lentū continuum
& mensuratum, quousq; lentitudo cessat,
& sanguis areseat, & tunc apparet venenū,
T & occul.

& occultum manifestatur. Vnde Rasles in libro luminum: Quod soli apponere mandamus, inhumationem aut ignem denotat. Et Castus: Regite ipsum Sole & rore, donec fiat lapis. Et Antonius in Sole & terra nigra iubet decoqui, dicens; Quod opus hoc citius & aliud tardius congelatur ex diuersitate coquendi. Si enim locus ubi coquitur, roridus fuerit, cōgelatur citius: Si vero siccus tardius: seruamus ignem humidiores, citius perficere sicciore. Et ad quid omnes Philosophos eloquar? vnus & æqualis debetur in omnibus gradibus ignis. Ignis igitur & Azoth sufficiunt tibi in hac arte: Cera vero, oleum, & sepum ex dominio sunt Solis, & de rore cœli, in quibus multa sunt hominum secreta. Sed antequam de gradibus ignis dicatur, sciendū est prius, quomodo spiritus iste vertitur in corpus, & corpus in spiritū. Assiduus: Scito fili, q̄ naturarum omnium rerum, quædam quibusdā perfectiores sunt, nec quidquam aliarū dirigitur absq; aliis, nec totū iungitur nisi insit ei pars, nec pars nisi insit ei totum, quomodo liquefcit terra & in aerem vertitur. Et subdit quomodo spiritus in corpus vertitur, dicens similiter: dū opus conuertis, dicis quod ignis coagulatur,

tur, &
aqua
ra. Ec
nerun
gulan
hunt
rum. C
terra,
facere
simile
defici
dit co
gladii
siccat
tatur
quam
spirit
lo, co
euapo
vafis
pinqu
dinen
ciadu
per h
ficut
rei an
est, c
& ite

tur, & fit aer; Aer vero coagulatur & fit aqua: Aqua vero coagulatur & fit terra. Ecce in vnam naturam inimica conue-
nerunt, quæ cum impulsantur, id est coa-
gulantur, fiunt amica rarefcunt vero &
fiunt inimica, sc. in separatione elementor-
um. Oportet te igitur totum extenuare in
terra, id est terram spiritutare, & tingentem
facere, & iam peregisti. Et Gratianus con-
simile huic dicit: Ignis in aere fit lux. Vnde
deficiente humido, deficit splendor: Inten-
dit coagulationem ad modum speculi, seu
gladii denudati. Ex osse fit calx, intēdit ex-
siccatione illius humidi splēdentis, vt ver-
tatur in cinerem, de quo dicit Aziratus: Et
quam preciosus est cinis iste: Aer in ouo fit
spiritus, id est spissum aeris in vitro cōclu-
so, concidit in aquam, vnde fissa pellicula
euaporat. Et Pandophilus: Et claudite os
vasis diligenter, ne exeat flos, sed suo pro-
pinquo societur, & augmentat eius albe-
dinem. Aqua in terra fit vitrum, vnde sic-
ci adunati semper sunt duriores. Intendit
per hoc coagulationem aquæ in terra,
sicut dictum est. Quia principium huius
rei attestatur super suum finem, quod
est, calcina, dissolue, distilla, & coagula,
& iterum calcina, & incera. Socrates

etiam dicit; Lapis mortuus est vitrum igne confectum, & viscositas eius, quia spiritus virtutis ignis aperuit, Spiritus ergo in viscositate agit, quamvis enim perforare non possit, sed spiritus magis tingens, corpus penetrat, & non corpus corpus. Sequitur: Terra in igne, Sal: id est terra calcinatur in cinerem, sicut dicit Pandophilus: Quoties cinerem imbibitis, toties oportet ipsum exsiccari, donec vertatur color eius in id quod queritur. Ideo sequitur: Et hæc postea fiunt inter se variæ res. De hac conversione spiritus in corpus dicit Plato in Turba: Scitote omnis Turba, quod omnis spissitudo in terra quiescit. Spissū namq; ignis in aerem cadit, & spissum aeris & ignis in aquam & densum, quod ex ignis & aeris & aquæ spisso coadunatur cadit in terrā. Unde subdit Gratianus, Quomodo corpus fit spiritus, dicens; Terra resoluitur in aquā, aqua in aerem, aer in ignem, & hæc est via qua corpus fit spiritus. Hæc enim aqua est calida, ignea, adurens, potens, sed fortioris caloris & adustionis quam ignis, ut dicit Senior, quod superat eum sicut dictum est. Et Parmenides dicit; O natura illa celestis virtutis, naturas multiplicans, o vere fortis, naturas vincens & superans, strasq; naturas

naturas gaudere faciens. Hæc est ista natura spiritualis, cui Deus possededit, quod ignis dare non potest. Sequitur, ignis per contritionem fit aer: Aer per contritionem fit aqua. Et hæc est via qua spiritus fit corpus. De ista conuersione spiritus in corpus, & è conuerso, Gratianus distinguit dicens; Quod Ir non facit Xir nisi beneficio diuturni caloris, æqualiter & continenter perduratis, sunt se diffundit minera in diuersos lapides, & postmodum separatur ab eis. Deinde exponit se dicens. Ir interpretatur manus seu mancipans. Nō enim possumus propriis manibus operari in Mercurium, sed 10. speciebus quas manus nostras appellamus in hac arte, id est 9. partibus albi humidi, & 10. parte æris: & pondus istud est ouum in genere. Sed Rasis 7. partes terræ & tres æris ignis nostri ponit in specie, quæ sunt 10. species, quibus Mercurius capitur & fermentatur. Sequitur, Xir dicitur esse quælibet medicina stringens Mercurium, Alchymistice præparata super eum: sc. terra lapidis quæ coagulat lac virginis, id est retinet Mercuriū. Vnde subdit modū dicens, Extrahe oleum id est Mercurium, primo de terra, id est ab aere, & dissolue in eo medicinam stringen-

T 3

tem,

tem, & coagulantem, id est terram dissolue
 se. imbibendo, coterendo, donec fiat sicut
 spissa pinguedo, & dispareat oleum longa
 contritione, triduo secundum Rasin, &
 postea assa simul, donec in vnam transeat
 naturam. Et hoc est quod dicit: Et iterum
 sublima per alembicum, id est assa. Et dicit
 sublima, quia igne sibi ministrato, surgit in
 altum acetum, quia eius natura spiritualis
est, & ideo ascendit vt apparet in vase, & in
coopertorio nodi parui, propter hoc ignis
sit levis in coagulando. Sequitur, calcina,
 id est incinera exsiccaturum, & manet, id est
 figitur expressa calcinatione, & iterum calci-
 na, & incera oleo suo, & proiice super
 Mercurium fermentatum illud Xir id est
terram calcinatā, & imbebe Mercurio fer-
mentato, id est cōposito, & ad Ixir aptū,
ad faciendum Elixir. Glossa Xir interpre-
 tatur mācipatus, id est manibus, id est spe-
 ciebus captus est: quia extractus est de ter-
 ra, vel à terra Mercurius fixus. Ixir inter-
 pretatur emancipatus: vel extra manus
 quasi Mercurius extract⁹, id est in corpore
 suo albo mancipatus, id est captus, & tunc
 tingit in albū, quia Mercurius tinctus tin-
git. Vnde Lucas; Magnesia cum sit alba,
 omnia dealbat, lungite ipsum feci suā, do-
 nec

nec coaguletur, & album fiat vt nix: & as-
 fate donec seipsum incinerare faciat. Ma-
 gnesia quidem cum dealbatur non dimit-
 tit spiritus fugere, nec in eis umbrā appa-
 rere, quo completo maximum habebis ar-
 canum. Sulphur enim sulphure mixtum
 est. Et Enimidius dicit, sulphur sulphure
 continetur. Sulphura. n. fugiunt, nisi viuo
 arg. sui generis, id est extracto ex arē deti-
 neantur. Et non credatis q̄ tingant, & post-
 ea fugiant. Et Rasis in libro luminum; Et
 Morienēs, & Assiduus volunt, q̄ terra cum
 sit dealbata & candida, sit fixa; supple fixio-
 ne Lunæ, sed non fixa fixatione Solis, & ideo
 tingit in Lunā: Et hæc secunda tertii ope-
 ris, Elixir dicitur Abelon, quod est totum,
 & Xir mancipatus quasi totum captum, id
 est fixum, sc. tota animę incorporatio & fi-
 xio perfecta longitudine duorum anno-
 rum & 7. dierū, secundū experientiam au-
 toris. Et ista est secunda Glossa libri duorū
 & septē. Et sic nascitur Alkimia naturalis,
 secundū impressionem Planetarū, sicut in
 litera autoris: quia in hoc opere est saltus
 Lunæ, i. sublimatio humiditatis Lunaris,
 & circulus Solis, quia post extractionē est
 gradus triplex sicut prius expositum est; Et
 bene dicit circulus Solis, quia post extra-

ationem spiritus solaris, à corpore suo mortuo, sit animæ restitutio, & corporis viuificatio. Et in hoc verbo tangit autor mineram Rebis, de qua sufficienter declaratum est in primo tractatu. Redeamus igitur ad expositionem trium verborum, in quibus tota ars consistit, sci. aqua tribus mensibus fortum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet: Ignis totidem custodit. Hoc totum dictum est de Mercurio, secundum similitudinem aeris in matrice. Et duplex inuentus ignis est, qui est trium graduum, & à tribus intelliguntur duo, sicut prius expositum est. Primus gradus ignis complet aquam & aerem: Secundus id est sequens gradus in igne, complet totum opus, se. coagulat, calcinat, incerat & figit, hoc est quod diximus, totidem. Lapis autem est duplex frigidus & humidus. Et liquor Mercurialis de primo spermate facit globum, id est sphaeram, per pannum subtilem, quicquid continere non potest de humido, id est aqua secunda, & hoc transacto primo opere, quod completur per ignem primi gradus. Nota si non fiunt globi non nabit, sed submergetur æs ad latera vasis, nec confringeretur dissoluendo et per annum, si affatur, hoc expertum est. Deinde per ignes sequen-

sequen-
nem
id est
lapis
men
earn
nem
tion
calci
statu
nec
tran
min
dum
fuit
ortu
pun
tum
tum
treu
neb
don
cint
ting
& se
& æ
vero
mo

sequentis gradus, recipit ille globus carnem, id est, coagulationem, & sanguinem, id est tincturam. Vnde Assiduus, Est enim lapis noster auro incarnatus, & recipit membra, id est, partes integrales, notat incarnationem aquæ residuæ, & coagulationem, & incinerationem & iterum dissolutionem, distillationem, coagulationem & calcinationem, ita quod principium attestatur super suum finem, & conuerso, donec omnes partes membrales sui, in vnâ transeant naturam. Et deinde per ignis administrationem recipit imaginem, secundum naturam, id est, speciem suam, ex qua fuit radix eius, à Deo altissimo, & veniet ad ortum, & lucebit colore purpureo, id est, puniceo, vnde in Allegoriis philosophorum de vltimo regimine. Postquam totum opus versum est in terram, in vas vitreum ponite, dimittentes eum in loco tenebroso, significat obstructionem vasis, donec videatis vas cadesce, & velut hyacinthum lucere. Et hic color tyrius quo tingitur purpura, extrahitur igne duorum & septem graduum, de quibus dictum est, & adhuc melius in specie dicetur. Quidam vero hoc dictum volunt intelligere de primo opere, & faciunt globum, & illum as-

fant supponendo patellam p tres vel qua-
 tuor horas, in panno pendente infimo. De
 inceps proliciunt ipsum in rotum humo-
 rem 9. partium, & coquunt donec suam re-
 cipiat imaginem, & membra, id est donec
totū humōrem lunarem, & pinguedinem
solarē, extraxerit acetū nostrū, q̄ sunt tin-
cturæ æris. Sed mihi videtur esse dictū de o-
 pere secundo, nā citius folia amalgamisata
 in massam sine tactu conuertuntur p ace-
 tū nostrum, & magis agit in rebis, quia ma-
 gis tangit agens patiens, & fortius in mas-
 sa plana, quam compacta in globo, in quo
 non possunt partes acetī nostrī ita libere
 permisceri. Vnde Aristēus, Accipite cor-
pus quod magister sumi iussit, facientes in
de tabulas; Deinde in aquā maris nostrī im-
 ponite, & in suam Etheliā vertite, & coqui-
 te donec priuetur nigredine, & appareat
 albedo. Et idem Bonellus in Turba dicit:
 Sumite de veru ferrum, facientes inde la-
 minas, & aspergite eas veneno, & imponi-
 te in vas cuius os bene claudatur. Et Ariste-
 us & Theophilus aiunt, vas debere fore
cōcauū ad capacitātē librarū 30. licet ma-
gister operis nō posuisset nisi 25. libras cor-
poris nostrī æris in laminas tenues coapta-
ti, vel pducti, puri, crudi, amœni & sinceri.
 Dein-

Deinde tangit primū opus, dicens: sed sperma simile est huic, quæ æs & Mercurius sunt adhuc intrāsmutata in coagulatione & fixatione, sicut in secūdo opere in se inuicē trāseunt. Et lapis hic est sol^o, & nō alius in mūdo, nec est ei alius similis in effectu vel natura, q̄ seipsum impregnat & de seipso concipit, & seipsum parturit, postq̄ hoc viuum moritur à rubea morte, &c. In Erymologiis sapientū, lapis noster pprio iaculo interficit seipsum, similiter maritat seipsum, & soluit seipsum & coagulat seipsum & figit se ipsum, & imbibit seipsum, & anima pparat corp^o & corpus animā. Et postq̄ hoc viuum moritur à rubea morte hoc intelligi potest de corpore viuo æris, postquam hoc rubrū mortuū est à rubra morte, i. postq̄ extract^o est humor & tinctura sua rubea. Vel potest intelligi aliter de argento viuo composito & iam extracto in primo opere, postquam illud moritur, id est calcinatur & friguit à rubea morte, id est ab igne eius, frigiditatē & humiditatē corrumpendo, tunc est cura mortui, id est cuiuslibet corporis imperfecti, quæ sunt corpora mortua, carentia tinctura, q̄ spiritus & anima sunt corporis viui, & æris nostri, & ideo est cura corporis imperfecti, cum per caliditatem & sic.

& siccitatem tingit, & non fugit ab igne, nec fumum emittit, & fluit sicut cera, & est sicut oleum. Quia siccitas Alchimie tingit & non fugit ab igne, & cum hac tinctura rectificatur omnes mortui, id est omnia corpora metallorum imperfectorum, de tinctura vera rubea & alba, ut semper vivant.

De hinc de clauibus, & terminis, & gradibus ignis est dicendum. Prima clavis, & primus terminus completur 12. mensibus, & si completum non fuerit, saltem complebitur hoc in fine quarti termini. Vnde Autor in litera; Primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem extrahendo animas, & totum spiritum, & vertit in terram coagulando & calcinando &c. Secundus vero terminus est sequens annus, & loquitur de termino in genere quia sequens annus habet tres terminos. Et in hac secunda clauē operis, terminus sequens, id est annus, complet mortem primi mortui, id est corporis nostri, cuius spiritus & frigiditas in primo termino destructa est, & augmentat rubedinem & facit massam caliginosam & pineatam, & ascendit in arborem crispata ad modum fructus primi, quasi conspersa pruina, & lucida ful-

gens

gens, & folia auxi facit annus iste. Et hæc est rectificatio Mercurii, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta & producit ea ad sanitatem, & ad naturam meliorem. Secundus terminus est quatuor mensium, & si completum tunc non fuerit, saltem in tertio termino hoc contingit, qui est etiam quatuor mensium: & si tunc similiter non perficitur, saltem in quarto termino hoc fiet, qui est quatuor mensium & 7. dierum. Dixit Rachay filius Dybei; In fine primi termini, vide si fūdat se sub per laminas, fumumq; non dederit, nec crepitum, quod est signum perfectæ concoctionis, quod si hæc defuerint, reducat quantum ignem. Sequitur de ignibus. Primus terminus tribus regitur ignibus, primus ignis est in primo gradu levis & debilis, & hoc regimen fit 6. mensibus, & hic ignis complet aquam, & aerem, id est spiritum in aqua sua, qui est lapis solus; sicque capitur & Mercurius extractus, fit rubeus in effectu, & occiditur corpus. Deinde ignis totidem custodit, scilicet sex mensibus. cuius regimen fit duobus ignibus scilicet Secundo qui est duplex respectu tribus primis mensibus; & sic completur primus terminus & prima clavis: licet tamen autor lon-

longum tempus consumpserit, in extrahendo frigiditatem & humiditatem lapidis in sua experientia. Kalid ramentum filius Iesidis in 13. hebdomadis compleuit totam coagulationem, quia in tribus hebdomadis, id est 21. diebus, unius nominis compleuit aquam & aerem, lege in libro suo. Ista autem diuersitas est secundum diuersitatem ignis. Debet namque aqua diuidi per medium mediamque eius partem imbiberi per 7. hebdomadas, super tepidum ignem, & ad gradum maiorem perueniet: deinde ei imbiberi aliam residuam partem in sex hebdomadis & tunc substantia & calor eius resplendent. Secunda clavis est similiter 12. mensium, & 7. dierum, & habet tres terminos. In primo rege cum igne quarto, qui est duplum tertii, & sunt quatuor menses. Hic est secundus terminus 16. mensium. Deinde rege cum igne quinto quatuor mensibus, qui est duplus quarti, & hic est tertius terminus, scilicet 20. mensium. Post haec rege igne sexto, qui est duplus quinti, mensibus quatuor & 7. diebus cum tribus gradibus ignis. Assiduus similiter spatium plixum ponit. Dicit de quo varii philosophi dixerunt, scilicet per 21. dies, & 40. dies, & 80. dies: per 4. menses & 7. menses, & unam hebdomadam, & tribus diebus, & partem unius diei, &

ad

viderunt, & diminuerunt, q̄ tibi ostendam
absolui, per annum eius perfectionem, sc.
p̄ quatuor tēporum perfectionem sc. hye-
mis cuius est frigiditas & humiditas, & veris
cuius est occulta caliditas, & æstatis, cuius
est caliditas apparens, & autumnii cuius est
siccitas apparet: Ergo post autumnū nō o-
potret tē cessare ab opere, & nouū opus in-
cipere quasi diceret, siccata materia opor-
tet figi, & maturari altero anno. Et nota q̄
Moriēnes & Rasis & senior & alii plures pri-
mū op⁹ in 21. dieb. i. e. hebdomadis termi-
nauerūt Mūdus & Pandoph. in 42. diebus
q̄a nigredo nō nisi 40. dieb. durat. Quidā p̄
80. D. vt Rosinus & Socrates: Quidā per 4.
menses, quidā 21. dies nominauerunt tres
hebdomadas vt Rasis q̄ triduo tantū opus
primū perficit. Et Kalid in trib. hebdoma-
dis, & h. e. trib. mensib. philosophicis, & et-
iam per 21. hebdomadā. Quidā vero op⁹ se-
cundū in 9. hebdomadis, id est mensib. ter-
minauerūt, vt dicitur in allegoriis 40. dieb.
sicut & in vulua sperma moratur. i. 40. heb-
domadis. Et Antoni⁹ similiter per annum.
Et quidā 7. mensib. i. e. 28. dieb. alias hebdo-
madis, q̄dā per hebdomadā, i. 70. dieb. phi-
losophicis, vt Zenon. Et sic debet intelligi
dictū Assidui, qui etiā 40. dieb. dicit totam
aquam

aquam esse lucidam. Quidam per quatuor menses, & hoc est 120. diebus quam ad dealbationem secundam. Quidam per vnum diem, dicunt quod intelligatur de distillatione & imbibitione. Tandē Rasis, quamvis triduo conterere mandamus, dies aut pars diei sufficit, id est per hebdomadam triduo, id est tribus hebdomadis. Vnde Bachaseus dicit: Non potestis ad vtilitatem peruenire, absq; prolixo termino & regimine continuo. Et senior dicit: Non perficitur hæc medicina, nisi præparatione longinqua, in multis diebus & noctibus. Vnde patet quod philosophi diuersum posuerunt huius combustionis terminum, forte propter diuersitatem locorum. In calidis enim regionibus citius, quam in frigidis: Item in humido igne citius quā in sicco coagulatur. Constans dicit, quod hoc opus toties continue operatur, donec visui patefiat, id est quod ipsius operis imitatione doceat. Scit enim aqua pugnam ignis & prolixitatem coquendi, vt dicit assiduus, vel sequere cuiuslibet alterius dictū. Theophilus dixit quod in 100. diebus vertitur totum opus in tetram Bonellus & Archanus & Myreris idem volunt. Et Aristeus dicit fieri cōplementum in 90. diebus, idem dicit

Rosinus. Socrates in 150. diebus Balgus & Aziratus opus in 190. dieb. decoqui, & magister operis ponit idem: Et dicit se perfecisse totum opus in 80. dieb. Et in Allegoriis in 40. dieb. debet decoqui, & dicunt q̄ infra hebdomadā albescit. Item Antonius dicit decoctionem fieri 42. dieb. Item alibi in Allegoriis per 21. dies. Idē dicit Morienes. Itē Lucas q̄ assequitur, 7. dieb. & fit album. Item Socrates dicit terite cum ratione, & sale & aqua maris, & pluvia per 21. dies, & aqua salsa per 10. dies, & aqua dulci per 10. dies, & inuenietis: Item Mundus dicit quod oportet decoqui per 40. dies, & dicit idem, iterum debere decoqui 40. diebus hoc est 80. diebus vnius nominis vel bis 9. mensibus, ita quod in 9. mensibus figatur. Item Pandolphus dicit quod in 7. diebus appareat nigredo. Item Rasis in libro luminum dicit inhumationis terminum 21. dierum, exsoluete promissa: Et nota quod dies quandoque sumitur in arte pro die naturali, quandoq; pro hebdomada, vt Rasis in libro luminum de humatione 21. diem ponit, id est hebdomadas 21. Senior vero accipit diem naturalem dicēs in 150. diebus, quod forte in idem incidit. Et quidam istos 20. dies & vnum, vocant 3.

hebdomadas, vt Kalid & Hermes in primò
 cap. Marinas testas, &c. Et Rasis trib. dieb.
 quæadmodum ad affationem perfectam se-
 cundum Morienē. Et nota ad intellectum
 horum pleniorē, qdam dicta terminorū
 debere intelligi de primo opere tantū q-
 dam de secundo tantū, quædam de roto
 opere: quædam de prima albedine vel ni-
 gredine, quædam de nigredine & albedi-
 ne secundi operis; secundū q diligens stu-
 dens in auctorib. plenius & manifeste videre
 poterit: vnde diuersitas ignis prolongatur
 & breuiatur. In 100. n. dieb. vnius nominis
 & 80. hebdomadis plures finierūt opus. Et
 hæc omnia natura rei quæ coquitur & ignis
 te docebit. Quia vt dicitur in libro Etymo-
 logiarum noster proprio iaculo interficit
 seipsum, & similiter maritat seipsum, & de-
 sponat seipsum, & coagulat seipsum & fi-
 git seipsum, & imbibit & incerat seipsum, &
 anima præparat corp⁹ & corp⁹ animam si-
 antē maxime philosophi inde 70. philoso-
 phorū, locum habeant in hoc opere, de p-
 portione monentis, tunc in medio tempo-
 re poterit præparari. Si n. aliq mouens mo-
 uet aliq mobile in vno opere, duplo forti⁹
 mouens movebit ipsum, in medio tempo-
 re, dum modo æqualiter perficerent, & v-
 trum-

trumq; ignē non effugiat cōpositum artis
Sed tamen cauēdum est de igne excessiuo
propter periculum, q̄a vt dicit Rasis in li-
bro luminum: Et quia maximus quāmedi-
ocris ignis æqualiter efficiat, lent⁹ tamen
semper est adhibend⁹. Et sic continue pista
donec in speciē pulchram cōuertatur. No-
ta non mireris æquiuocasse dies, quia hoc
philosophi fecerūt per inspirationem: Le-
ge Danielē, qui dicit quod post 70. hebdo-
madas nascetur Christus, & post 60. heb-
domadas occidetur Christus, &c. Daniel et
iam dicit post 14. hebdomadas veniet fili⁹
iniquitatis, & alias dicit 14. dies. In vltimo
capite huius tractatus, quādam quæstionē
declarabo, cui⁹ difficultas floridā habet de-
clarationē & lumem præstabit intelligendi
secreta philosophorum in libris ipsorum.

Quæritur igitur, vtrum tota aqua tinctu-
ra coaguletur in corpore, vel solū tinctura
existens in aqua coaguletur. Quod non p-
batur: primò per dictum Gratiani: Ir non
facit Xir nisi beneficio diuturni caloris æ-
qualiter & continue perdurantis, sicut se
diffundit minera in durissimos lapides, &
postea separatur ab eis. Ideo videtur simi-
liter quod tinctura æris se diffundat in æ-
qua sua & postea separatur ab ea. Hoc

idem videtur dicere Rasis in libro luminum, dicens, quatuor sunt nature quæ philosophicum constituunt hominem, quorū tres naturæ, sc. terrestres gummi inficiunt rubicundo subiecto, nihil tamen ponderis præterquam in candido erat, rubicundo adiciet, dum argētum solum in ruborem mirabiliter transformat hoc idem argentum tertio autoritate senioris, q̄ dicit spiritus est locus animæ, & est aqua quæ extrahit hanc animam à corporibus suis, & anima est tinctura soluta, in aqua, & portatur in ea, sicut portatur tinctura tinctorum nostrorum in aqua, qua tingunt pannos, & tinctura extenditur in panno: Deinde recedit aqua per exsiccationem, & remanet tinctura in panno, similiter aqua sapientum, in qua portatur tinctura, reducitur super terram suam benedictam sitientem, quam assimilauerunt & aquam nominauerunt animā, quā vocat Hermes aurū dicens: seminate aurū, in terrā albā foliatā, & hæc terra tingit, deinde recedit aqua spiritualis & remanet anima, q̄ est tinctura in corpore, in quo manifestabit pulchritudinē suam, hæc omnia dicit Senior, ad istam quæstionē dicendū, q̄ aqua cū tinctura coagulatur & per experientiam vidi. Vnde Kalid filius

Isidis:

Iſidis: Quoniam vidi aquam coagulare ſei-
 ipſam, tunc ratificatus ſum q̄ vera eſt res
 quæ assignatur. Et alibi dicit: Eſt n. lapis nō
 lapis, quoniam in ipſo eſt fermentum, ſine
 quo non coagularetur maſſa aquæ. Et ſe-
 nior dicit aqua eorum eſt aurum, & eſt fer-
 mentum corporum, ad quæ reducunt ea.
 Et de hoc lapide extractū eſt aurum quod
 fugat paupertatem, & poſt Deum non ha-
 bes aliam medicinam. De quo dixit Kalid:
Præteriti nec præſentes poſſunt tingere
aurum niſi cum auro, & hoc q̄ aurum, ſc.
 lapis eorum tingens, ex ipſo generatum p̄-
 dit. Et de iſto auro, q̄ eſt flores, q̄ ſunt aer
 ſublimatus, omnis eorum intentio conſti-
 tuta eſt: Vnde q̄ non diceretur lapis nō la-
 pis niſi quia eſt aqua congelabilis in lapide.
 Et in quodam libro dicit Kalid filius Ieſi-
 dis. Quod quatuor ſunt ſigna demonſtran-
 tia artem. Primum eſt ſiccitatis & humidi-
 tatis coniunctio, & nigredinis apparatio,
 eo q̄ oportet te coniungere humidum cū
 ſicco, & calidū cum frigido. Secundum ſi-
 gnum eſt vnguentum apparens in initio
 operis, & eſt ſimilis liquefactio, cū fuerit ſu-
 per ignē, & cū aeris frigiditas ei ſuccedit &
 accedit, coagulatur: deinde in igne lique-
 ſcit, quæadmodū vnguentum: Et eſt vene-

num occidens, quod dissoluitur & fit ponderosum, in inferiori parte instrumēti subsistens nigrū, & fit aqua, & tūc vocant ipsū spiritū & arg. viuū qui multa sunt nomina. Tertium signum est quod ipsū est minoris aque post præparationē, prout lac sc. virginis id est sicut lac coagulatum, est minoris ponderis separatū à sero. Et huic signo tertio Pythagoras in Turba ponit simile. Dicit n. Accipite Etheliā, & more lactis quia corpora sunt ei sicut coagulū lactis. Et iterum dicit: Id ipsū suo vasi imponite & coagulate donec fiat pulvis & coquite cum sputo lunæ & coagulate & dirigite, & inuenietis lapidem fractum, & aqua imbibitū. Ille est lapis quem cunctis nominib. nominam⁹ qui op⁹ recipit & bibit seipsum & est lapis aquo pcedit omnis color. Quartum signum est quod suā spissat naturam, hæc igitur est via præparationis. Hui⁹ autē operis fundamentum est patientia, suauitas, mora, & aptitudo instrumētōrū ad ea assanda. Ecce in istis 4. signis patet ei⁹ coagulatio cum tinctura. Ex his ad rationes. Ad primā cū dicitur sicut ut minera se diffundit in durissimos lapides, &c. Dicēdū qd est simile & dissimile: simile est in hoc quod sicut metalla generantur in concauo loci obtusi & clausi in lapidibus

duris
eluat
sc. fū
ter co
quod
ciem
ppri
teria.
meta
ria ex
locu
stra n
ritus
tem
inco
loru
inco
gene
in hu
nea, i
mini
mo a
sed t
em
per r
Nisi
gere
non

duris vel similib. taliter q̄a materia dibus
eluat^r fum⁹ siue vapor ratione caloris qui
sc. fumus, diu in se reflexus, & vaporabili-
ter cōmixt⁹ cōgelatur in metallum, illud
quod est sibi cōgruū, & in talis metalli spe-
ciem terminatur, cui⁹ est vapor, secundum
pprietates cœli, q̄ influunt à stellis, & à ma-
teria. Qui si esset locus apertus, nullum ibi
metallum generaretur, sed tota ei⁹ mate-
ria expiraret, sicut in plantis & in animalib.
locum habet. Ita à simili, si vas in arte no-
stra non esset clausum ad inclusionem spi-
ritus, tota vis eius exhalaret. Dissimile au-
tem est in hoc, quod lapides sunt materia
inconuenientia ad commixtionem metal-
lorum. Ideo ab ipsis separatur metallū ab
inconuerso & heterogeneo. Ignis n. hetero-
genea separat & homogenea cōgregat, sed
in hui⁹ artis mixtione omnia sunt homoge-
nea, ideo fit vniuersalis cōmixtio, ita quod
minimum illius elementi vni⁹ est cū mini-
mo alterius. Ideo ignis nō separat inter ea,
sed torum congelatur in talis metalli speci-
em cui⁹ vapor est, quod autē coniugantur
per minima, patet per Hermetem dicentē
Nisi lapis noster esset aereus, non coniu-
geretur ei Anhaurit: ita quod ignis
non separet inter ea. Et Grægianus di-

cit, solaris splendor transit in aerem, & ubi
transit splendor, transit & aer. Lapis
igitur noster aereus est, quia non obstat ei
nec visui odore tamen sentitur, nec tactu
facit vestigium, & coagulat Mercurium
dissolutum ut ipsum est. Lapis igitur inui-
sibilis est. Hæc omnia Gratianus dicit. Et
dicitur lapis aereus, quia per euaporatio-
nem sui in aerem transit, & spiritus effici-
tur potentissimus, vnum extans cum Mer-
curio ex quo fuit primo. Vnde Rosen: Si
fuderitis corpus album ut fiat argent. vi-
uum, extrahentur ab eo flores eius non
autem mutaretur in Mercurium, si non
essent homogeneæ naturæ. Vnde Kalid
filius Isidis, Dixerunt sapientes huius ar-
tis, plures sunt res quibus adiunatur o-
pus, quæ non proximæ sunt, tamen sunt
ex progenie generis sui. Et idem dicit,
Masculus & fœmina & quatuor naturæ
sunt vnum, eo quod alterum genera-
tum est ex altero ex cauernis suis, & ex
genere suo, sunt ergo vnum & ad vnum
reuertuntur. Igitur ignis non superat in-
ter tincturam & aquam, sed magis coagu-
lat lac virginis, id est Mercurium, ut ipsa
sit coagulata. Ad secundam rationem di-
cendum, quod processit ex falso intellectu
Vnde

Vnde triplicem habet expositionem. Prima sit expositio, quatuor sunt elementa lapidis optime proportionata, Philosophicum constituentia hominem, id est Elixir perfectum humanum, quia multas infirmitates & plurimos defectus humanos fugat ab homine, & lapis dicitur homo, quia nisi ratione & scientia humana ad eum peruenitur. Vnde in allegoriis, Accipe hominem &c. Et Assiduus, Benedictus qui tendit ad hunc lapidem, gratiasq; Deo agit, quia in nullo propinquorum vel extraneorum opera indiget: Et Morientes; sed hæc est scientia quæ maxime inter alios inquiri debet, cum & per illam, ad aliam magis admirabilem peruenire possimus scilicet Medicinam. Philosophi cum utebantur hoc lapide, vixerunt longo tempore. Nam ut dicitur in Etymologiis Philosophorum, quod in hoc conuenerunt omnes Philosophi, quod lapis noster Hæniarites quando fuerit rubificatus, quod est completus, tunc facit diuersas operationes, non solum in corporibus solidis, sed etiam in humanis, lapidibus preciosis & gemmis: Et non est res mirabilior in hoc mundo, quam ipse est in omnibus operationibus suis. Ipse vero non solum

curat metalla, sed etiam corpora humana conseruat ab infirmitatibus suis. Et subdit ibidem; Recipe lapidem hæmatitem, & da bibere cum aqua paralytico, hydropico, phrenetico, omnibus leprosis & præcipuis infirmitatibus, Viz. internis & externis, maculus malus, quæcunque fuerint in corpore delet, & valet ad visum proculdubio oculorum, & quicquid tale est, maxime confortat naturam. Et scias, qui vtitur eo omni die hilaris erit ultra modum, & faciem lucidum reddit omnibus ipso vtentibus: Et Melancholiam omnes malos humores, indifferenter à corpore expellit. Et quid mirum, nonne aurum curat multas ægritudines? si facies aurum nobilius auro, spirituaturn & attenuaturn attenuatione spirituum, & curat solida corpora & humana. Est enim Theriaca Philosophorum, vt dicitur in Allegoriis ipsorum. Istæ igitur quatuor naturæ lapidis constituunt Philosophicum hominem quorum tres naturæ, id est terra in aqua sunt tria, scilicet duo argen. viuo cum sulphure suo, & quarta natura est aqua lapidis, scilicet aurum viscosum quod vocatur gummi rubicundum, quo inficiuntur illæ tres naturæ terrestres inficiuntur, id est, tinguan-

tinguan-
renni.
cet pe
natur
netur
inficie
aurea
in esse
Et c
ba, de
igne c
tinguan
vitæ; à
re in o
sculi, l
& Lun
bicun
id est
ter qu
ua rub
quia
tuum
trinse
rubic
gentu
tallin
est tin
form

tinguantur & desponsantur tinctura perenni. Quia ista aqua omnia facit, scilicet per eum dissolvitur, coagulatur, calcinatur terra, & inceratur & per eum retinetur omne volatile. Tres igitur naturæ inficiuntur gummi rubicundo, id est aqua aurea superiacata, quæ est aqua simplex in essentia.

Et confirmile huic dixit Moses in Turba, de primo opere; Decoquite ipsum leui igne donec appareat album; Deinde extinguite, & videbitis vnum, id est aquam vitæ; à tribus sociis diuisum, id est à corpore in quo sunt tres naturæ, quia duo Masculi, scilicet Sol & Mercurius coagulatus, & Luna ista in terra inficiuntur gummi rubicundo superiecto; Nil tamen ponderis id est metallinæ humiditatis accedit præterquam in candido erat, & in aqua vitæ rubicunda, & æri nostro rubificando, quia naturaliter æs nostrum licet mortuum sit, est rubicundum. Et licet extrinsecus sit album, intrinsecus tamen rubicundum est, adiciatis solummodo argentum viuum, id est, substantiam metallinam argenti viui, tunc in ruborem id est tincturam auream mirabiliter transformatur. Est enim vt dicit Kalid minoris aqua

aquæ post præparationem sicut lac, quasi diceret non plus ponderis adiiciet aqua corpori, quam de humiditate metallina in se habet. Quia licet humiditas aquea transeat, sed metallina manet dum solummodo argentum scilicet viuum in ruborem mirabiliter transformat. Vnde in Moriene dicitur; Quod Azoth nequit substantialiter Latoni auferre suum calorem, nisi quantum ad visum, sed Laton ab Azoth suam aufert albedinem, & ei dominatur, & rubicundum reddit eum, quoniam Latoni inest naturalis fortitudo, quæ super omnes colores apparet. Ergo bene dixi dummodo solum argentum viuum in ruborem mirabiliter transformat; Est enim color Latonis perpetuus, & quod seminas in Mercurio, metes ex eo. Vnde Gratianus, omne metallum est in Mercurio, vnde quale seminas in eum, tale & metes ex eo, habet enim fixum incorruptibile semen, id est humiditatem metallinam incorruptibilem: quia aut totaliter incombustus ab igne recedit, aut totus in eo manet, sicut dicit Geber, Et habet in se humidum aqueum superabundans, cum quo transit fixum. Alia Glossa, Trés naturæ gummi inficiuntur rubicundo, nihil tamen

tamen ponderis id est augmenti præterquam in candido erat, id est in lacte virginis, quia mater eius virgo est, & pater non concubuit, vt dicit Assiduous. Et Hermes, Cuius pater Sol & mater Luna, &c. Ideo bene dicitur lac virginis, & adiciet rubicundo & Soli, quia Sol non augmentatur, non enim manet sed corrumpitur in melius. Augmentum enim est præexistentis quantitatis additamentum, sed Sol effectus est Azina seu fermentum corruptum. Diffinitio enim artis est, animæ à corpore separatio, & animæ mundo corpori coniunctio, & hoc fit dū gummi rubicundum solummodo argentum, terram albam argenteum, quia argentum in ruborem mirabiliter transformatur, id est in colorē purpureum, & sic sol nō augmentatur sed ipso corrupto Luna nostra viua in tincturā solarem virtute aceti mirabiliter transformatur. Vnde Morien. sine stultos in omnib; aliis errare; qui ad hoc propositum nunquam peruenient, donec Sol & Luna in vnū corpus coniungantur, quod nisi Deus altissimus voluerit nunquam fiet: Est enim donum Dei & secretum altissimi. Hæc autem coniunctio Solis & Lunæ non fiet nisi post ipsorum corruptionem. Vnde in allegoriis.

goriis : Oportet enim vtrunque occidi gladio proprio , inhibendo sibi animas permanentes, donec anima interius occultissima extingatur , quia ex homine non exit nisi homo , nec ex brutis nisi similia eius. Similiter nulla erit via ad rubedinem & albedinem , nisi si argentum viuum ignem patiens, Soli & Lunæ coniunxeris , nec aliter animam penetrantem & tingentem ei poteris extrahere quæ in ventre corporis occultatur : Igitur nullum eorum manet incorruptum corporum.

Ideo non fit ibi augmentum , sed genera tincturæ perennis, quia corruptio vnus est generatio alterius secundum Philosophos , sed hæc dictio solummodo non excludit coagulationem argenti viui. Quia dicit Rosen ; Et memoratus sum coagulationis corporis quod vocatur corpus igneum, & Cambar, & argentum viuum & sulphur rubeum. Et his nominibus nominauerunt animam ab ipso corpore egredientem. Aliter posset exponi, deinde multum ponderis &c. id est, quantitate non augmentat tinctura in tingendo , dum solummodo argentum in aurum mirabiliter conuertit. Ita, quod humiditas metal-

metal-
tallinu
mor
de Ar
rum &
te ipsu
nec to
de faci
rent
non d
nens,
fringe
enim
ideo n
sidera
derati
ti viui
sumpt
Non e
num i
fui, s
cum l
Ipse e
uar, p
detur
carissi
ster, c
mnes

metallina cum aqua sociatur, corpus metallinum, id est, pinguedo Solaris & humor Lunarior coagulatur id est fixatur. Unde Arsuberes in Turba: in vrina puero- rum & aqua munda permanente, coqui- te ipsum lento igne, antequam tingat, do- nec tota nigredo ab eo recedat, postea de facili confringetur. Si autem recede- rent sicut aqua tinctorum nostrorum non dicerent aqua perpetua aut perma- nens, nec dicerent quod de facili con- fringeretur, id est, coagularetur. Hoc enim argentum viuum est perfectio rei, ideo non transit, vt dicit Geber. Con- sideratio vero rei quæ perficit, est consi- deratio electionis puræ substantiæ argen- ti viui, & est materia, quæ ex materia illa sumpsit originem, & est ex illa creata. Non est autem ista materia argentum vi- uum in sua natura, nec in tota substantia sui, sed fuit pars illius. Nec est modo cum lapis noster factus est, sed pars eius. Ipse enim illustrat & ab vstione conser- uat, perfectionisque significatio est. Lau- detur igitur Deus omnipotens, qui creat carissimum ex re vilissima, qui est lapis no- ster, de quo fit opus istud habens in se om- nes colores.

Est enim albus, rubeus, rubicundus, citrinus, citrinissimus, coelestinus, viridis gravis. In lapide isto sunt quatuor Elementa. Est enim aquaticus, aereus, igneus, & terreus. In occulto eius est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas, & est oleum, & istud est siccum, & illa siccitas tingit Alchimice, quia siccitas tingit & non aliud. Humiditas autem aquosa & adustiva corrumpit hoc opus & tingit in nigredinem. Ista igitur infirmitates oportet destruere per gradus ignis, de quibus hoc melius censendum est, ut quod post coagulationem suam in tali gradu ignis teneatur quod fugere non possit, donec maiorem possit sustinere gradum ignis, in quo teneatur iterum per dies dummodo ipsum non effugiat, quoad triplum maiorem possit sustinere ignem, & sic manu ducatur de gradu in gradum, donec ignitionem perfectam in corpore patiat & ignem non effugiat, & in ultimis tribus gradibus expedit vas lapideum non porosum, ignem patiens, sicut praecessit sermo in fine libri primi. Nec credo in vitro, mediante cinere, haec fieri posse igne Philosophico, quod non agere possit actiones in gradibus ignis, per tot media

media re
scilicet p
deat lura
lem in g
primo g
licet in p
trea, scil
dealbatio
tineretur
sa tel

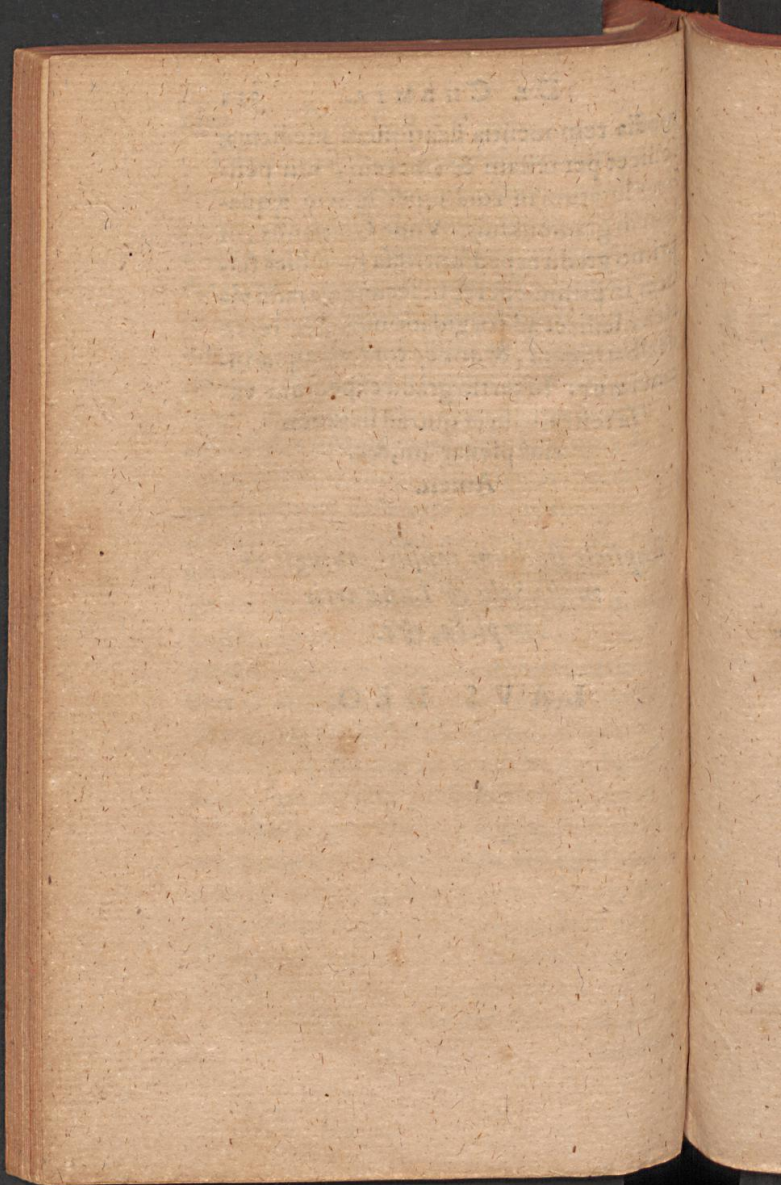
Explicat

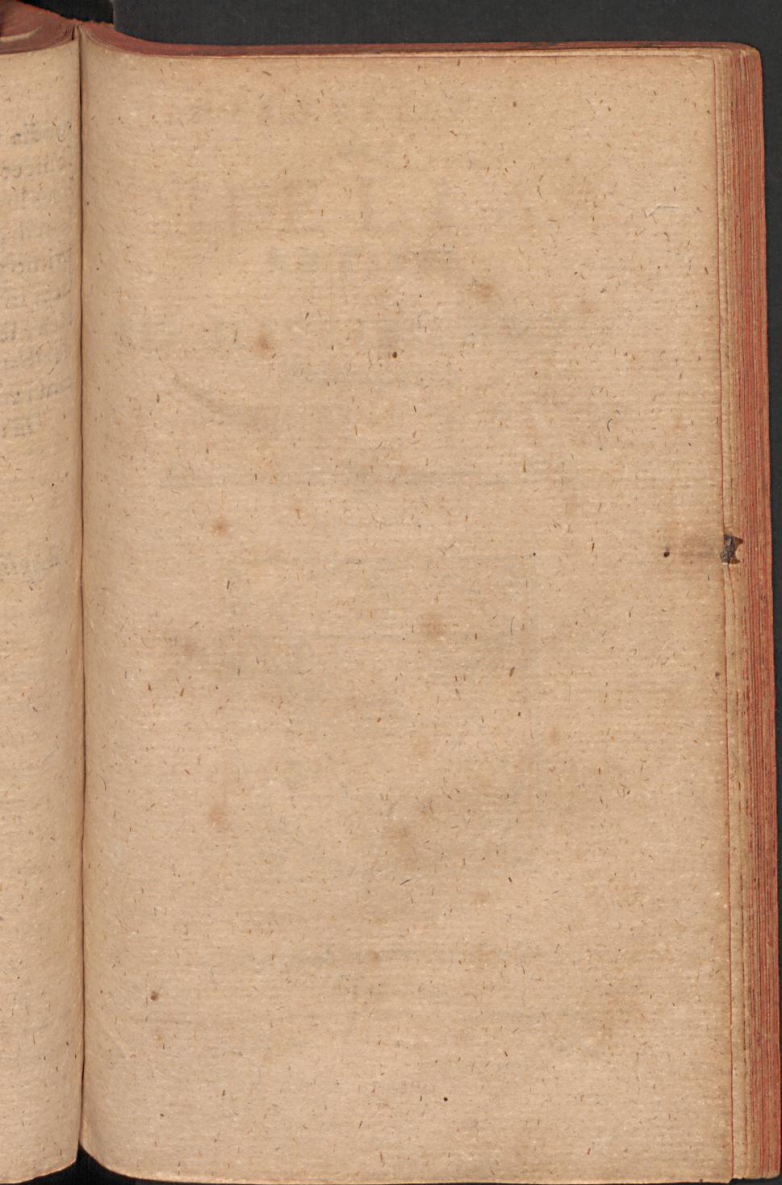
media remouentia fixationem medicinæ
 scilicet per testam & cinerem, nisi pen-
 deat *luratum* in rota super ignem æqua-
 lem in gradibus suis. Vnde Gratianus, in
 primo gradu expediunt, vasa metālica sci-
 licet in primo opere: In secundo gradu vi-
 trea, scilicet ad coagulationem, & terræ
 dealbationem, & donec rota vis aquæ in-
 tineretur: In tertio gradu expediunt va-
 sa testea, scilicet quo ad fixationem
 eius plenariam, &c.

Amen.

*Explicit studium consilii coniugii de
 massa Solis & Luna artis
 completa, &c.*

L A V S D E O.

AD

M